

2 Folio

5, 2
50

Morgenstern 1508
(fehlt d. Titel)

Amelans de Blony
1508

125 102
101
205a

22/11. 93/933
6 ungs 102
101 ungs 102

PERKINS LIBRARY

Duke University

Mary Duke Biddle

Endowment

Rare Books

foliunt .ij.

Eve ue ha bitantibus

in terra. Apocal.

vij. Haymo super apocal. ve
fcet eternam danationē. Al
bertus magnus verbo thema
tis et haymo. Habitantes in
terra sunt q̄ diligunt terrena ⁊
in eis occupant. Ideo de bo
nis ait apostolus ad philipen
ses. iij. Austra cōuersatio in
celis est. Triplex ve fcat tri
plex malum regnans in mun
do vt dicit. Iohānes. i. episto
la. ij. capitulo. supbiam auari
tiam luxuriaz. ergo ve supbis
ve auaria velutinosia.

De superbis Et

clesiastica. x. Initiū ois pcti
supbia. Supbia vt dicit. Au
gusti. xiiij. de ci. dei est peruer
se celsitudis appetit⁹. Btās
Tho. scda. scde. q. cxij. ar. vi.
pulcre declarat quō supbia
est grauisimū pctm̄ auctori
tibus scripture et rōibus. Pri
mo dicit in psalmo. cxvij. Su
perbi inique agebant vsq; q̄q;
Dicit glosa. Magnum pctm̄
in boie est supia quia inde ma
nat nostri delicti origo. Et q̄
auctoritate talē formo rōnez.
Illud est maximū et grauisi

mus oim peccator qd̄ est vlt
principiū ⁊ origo oim maloz.
Superbia est hmōi ergo ⁊ c.
Binor patet ex auctoritate
psalms. cxvij. vbi dicit. Emūda
bor a delicto maximo. Glo. a
delicto supbie qd̄ est vltimū
in redeūtibz ad deum. et pri
mū in recedētibz a deo. Et q̄
talē formo rōnē. Illud ē maxi
mū pctm̄ qd̄ est primū in rece
dendo a deo et vltimū in acce
dendo ad eū. Sed tale est su
pbia ergo. Tertio aucto:itate.
Isidori li. de virtutibz dicitis
Sicut supbia est origo oim
criminū ita est ruina oim vir
tutum. Formo talem rōnem.
Quod est origo ois mali ⁊ rui
na ois boni est maximū pctm̄
hmōi est supbia ergo est maxi
mū oim pctoz. Idem pbat p
septē rōnes qd̄ est maxim pec
catū. Primo rōne auersionis
a deo ex cōtemptu. In oim
bus alijs peccatis auertit hō a
deo vl' ppter tēptatōnis violē
tiam. vel ppter ignorantia. vel
ppter infirmitatē. vel ppter de
sideriū aut cōcupiscentiā ali
cui⁹ boni. Sed in supbia au
ertitur hō a deo ex puro con
tēptu. q̄a non vult subija deo
et pceptis eius reletā et q̄
est loco dei constitut⁹. Formo

Collegij S. Iosephi Jese Burghufy 1646

De Superbia

rōnes de cōtemptu. Quicūq̄
suerit a deo ex cōceptu soluz
grauissime peccat ꝛc. Secūdo
rōne aggrauatiōis sic. Illud
q̄ aggrauat om̄e peccatū est
maximuz. supbia est hm̄oi er
go ꝛc. Vñ in psal. Superbia
eorū q̄ te oderūt ascendit. Ter
tio rōne pmissiōis. nā ad cog
noscendū supbiaz pmitit de
aliquē cadere i alio peccm̄ mor
tale. Sicut illū est maximuz
peccm̄ ad q̄ intelligēdū de^o p
mittit immēsu malū scz peccm̄
mortale. hm̄oi est supbia. In
firmitas illa maxima est ppter
quā hō patit incissurā vulne
ris mortalis. tale est superbia
Quarto rōne faciliōis vitati
onis. Illud est maximū peccm̄
q̄ p̄t facilius vitari si nō vi
tatur. s; hm̄oi est superbia er
go p̄t facile vitari cōsideran
do diuinaz magnitudinez. vñ
Ut q̄d gloriatur fimentū cō
tra eū q̄ fecit illū cōsiderando
ppriā vilitatē. s. q̄d sis. vbi sis
q̄d facis. q̄ vadis q̄d futur^o es
Ecc̄i. 7. Quid supbis terra et
cinis. Quinto rōne oppōnis
Illū est grauissimuz peccm̄ q̄
maxie se oppōnit deo s; hm̄oi
est supbia ergo ꝛc. vñ boetius
Dia vitia fugiunt a deo sola
supbia opponit se deo. scz no
lens subijci ei^o p̄ceptis. Sex

to rōne assimulatiōis. Illud
est grauissimuz peccm̄ q̄ ma
gis nos similes facit dyabo
lo. s; h̄ facit supbia ergo. Vñ
d̄. Job. xli. Ipse est rex super
oēs filios superbie scz dyabo
lus Septimo rōne firmioris
inbestiōis nā si supamus aua
riciā luturiā gulā et si fugim^o
m̄oi honores sequit nos sicut
ymbra superbia ꝛ vana glia.
velle scz sc̄m̄ videri vnde d̄.
Augustinus irregula. Alia q̄
cunq; iniquitas in malis opib^o
exercet vt fiat: supbia etiā bo
nus opib^o infideat vt pereant
ꝛc. Jacobi quarto d̄. De^o sup
perbis resistit humilibus dat
gratiaz. ¶ Sunt aut tres vie
supbie aut semite. Prima sup
bia cōsistit in affectu que ortū
habet in celo. sc̄da in intellec
tu q̄ ortū habet in paradiso. ter
tia in actu ꝛ ista dispersa est in
toto mundo. Superbiam in
affectu aut desiderio inuēit lu
cifer in celo. Et d̄ lucifer quia
clarissim^o angelus fuit nec ali
q̄s in n̄r lapsos aut stātes cla
rior eo fuit. vñ loquitur de eo.
Ezech. xxviii. c. Tu signacu
lū similitudinis plen^o sapia et p
fect^o decore in delictis padisi
dei fusti oīs lapis ptiosus op
imētū tuū ꝛc. Posui te i mōre
sancto dei in medio lapidum

ignitorum ambulasti perfectus in
 vris tuis a die cognitionis tue
 donec inoeta est in te iniquitas
 Grego. xxxij. moralium. Quid
 nam boni non habuit qui signaculum
 dei similitudinis fuit omnis lapis
 pretiosus optimeturum. Grego
 ibidem. Non sunt ordines an-
 gelorum quibus primus angelus
 operatus fuisse dicitur quod eos quasi vestem
 ad ornatum suum habuit am-
 bulans in medio lapidum igni-
 torum. Glo. i. angelorum. Grego.
 ibidem. In operatione claritatis
 sue obubrasset ceterorum clarita-
 tes creditur quod eorum magnitudine
 excellentia maiore transcendit.
 Ezech. xxxi. Cedri non fuerunt
 altiores illo in paradiso dei Gre-
 go. quod in cedris nisi angeli dei
 partes celestes percere celsitu-
 dinis intelliguntur quod quamvis ex-
 celsa condita sunt huic tamen nec pla-
 ta sunt nec squata. vñ Job. xl.
 Ipse est principium viarum dei.
 Grego. Quid vias dei nisi eius
 actiones accipimus. et principium
 viarum dicitur quod cum cuncta creans
 ageret huic primus condidit que
 reliqua angelis eminatione fecit.
 hec videtur et in se conuersus
 superbiuit et ait in anima sua vt
 dicitur ysa. xliij. Ascendat super
 astra celi exaltabo solium meum
 similis ero altissimo. Aug. inque-
 stionibus veteris testamenti dicitur

Dyabolus inflatus clatioe voluit
 esse vt deus. Dagist. ij. scilicet
 vi. de lucifero non per
 mutationem sed per equalitatem non
 preminencie quod sciuit se creaturam
 raz. sed equipantie vt omnibus
 preffert et nulli subesset. et hoc
 non ex gratia sed ex bonis natu-
 re habere voluit ideo cecidit
 irremediabiliter. non in ira quod
 cum iratus fuerit mimes recorda-
 bitur. sed in furore per cussit eum dominus
 vñ ysa. xliij. Quo cecidisti lu-
 cifer qui te. Ber. fmore quodam
 aduictu tractatus illo Eccli. x.
 Quid superbis terra et cinis. dicitur
 Quod si dominus non peccit angelo non
 bilissime creature cum superbiret
 multo minus tibi cum sis terra et
 cinis ¶ Superbia in intellectu
 inuenit adam in paradiso quoniam voluit
 habere scientiam dei scilicet boni et ma-
 li ait ad eos dyabolus Nequa-
 quis moriemini eritis sicut dii scientes
 bonum et malum. Ecce mentitur est
 serpens antiquus omnes
 morimur et velut aque dilabi-
 mur in terram nec sicut dii sed
 conpatitur est homo iumentis et simi-
 lis factus est illis Nec scientiam ha-
 bemus cum prophetam dicat Quod sere.
 iij. Non est scientia dei in terra nisi
 si illa de qua ysa. dicitur. v. c. Ut
 vobis qui sapientes estis in oculis
 vris et coram vobismetipsis
 prudentes. De hac sapientia dicitur

De Superbia

hiero. iij. Sapiētēs sūt vt faciāt mala bene autē facere nefeliūt. Nā ait dñs in euāgelio. Filij huius seculi sapēntio:es sunt filijs lucis in generatiōe sua. S; talis sapiētia vt dēt a postol^o ad roma. viij. Sapiētia carnis mo:is est. Quicūq; ergo nitā scire ea q̄ nō sunt p salute sua obmittēs ea q̄ sunt de necessitate salutis supbū se; quāt adaz p̄mū patrē ¶ Superbia in actu dispersa est in toto mūdo et ē duplex alia spūalis alia corp̄alis. Spūalis ē quadruplex fm. Hiero. p̄mo cū q̄s bonū qd̄ habza deo putat se habere a seipso. i. taliter vtitur donis dei ac si haberet ea a se et non a deo. i. corinth. iij. Quid habes qd̄ nō accepisti et si accepisti qd̄ gloriaris q̄si nō accepisti et nō solū exteriora bona sed etiā virtutes. Grego. Aucto: sui gratiā negare quincit̄ q̄ sibi bonū tribuit qd̄ opatur. Isa. xxvi. Omnia opa nostra opatus es dñe. Sēda spēs est q̄n q̄s bonūz aliqd̄ accipit a deo et putat se h̄ recepisse p̄ suis meritis. talis peccat q: de bonis suis p̄sumit. Apostol^o ad. Tituz. iij. Nō ex opib; iusticie q̄ fecimus nos s; fm suaz misericordiaz saluos nos fecit. Ter

tia spēs q̄n q̄s iactat se habere qd̄ nō habet nō scit se tales vult tñ talis apparere. tales dānent cū vatus virginibus in die iudicij q̄ putant pleni bonis opib; sed vacui corā deo sunt nō habentes oleum in vasis hoc testimonij boni in suis cōscientijs. Ad roma. i. Dicientes se esse sapientes stulti facti sūt. Quarta spēs q̄n q̄s aliq̄ bona habet et ideo spernit ceteros ⁊ vult singulariter videri et laudari ab homibus sicut pharise^o vt patet in euāgelio. Corporalis supbia est ī finita q̄si in nūero. Apocal. xij. dēt q̄ imago bestie faciet omnes pusillos ⁊ magnos diuites et pauperes liberos et seruos habere caracterē ī dextra manu aut in frontibus suis vt ne quis possit emere aut vendere nisi habet; caracterē aut nomē bestie. Et seq̄tur i. xij. c. Angelus tertius volabat p̄ mediū celi dicēs voce magna. Si q̄s adorauerit bestiā aut imaginē eius et accepit caracterem in fronte sua aut in manu sua hic bibet de vīo ire dei ⁊ cruciabitur igne et sulphure in cōspectu angelozū ⁊ sanctorum et ante cōspectuz agni et sum^o tormētoz eius ascēdet secula seculozum. Glo. interti.

Caracter bestie quā h̄s acci-
pit in manu est q̄n̄ h̄s euz ope
mittat tales sūt oēs q̄ ore de-
um p̄fitent et facti negāt. Uñ
Hierō. ait vt refert Eusebius
de morte ei⁹. Frustra xp̄iani
nomē habz q̄ seq̄tur dyaboluz
q̄nyimo xp̄ian⁹ oīno nō est sed
anti xp̄s. iuxta illd. Joh. audi-
stis qz anti xp̄s venit. Nunc
aut anti xp̄i. multi sunt p̄bet
se iam vnusquisqz cui⁹ carac-
terē portat xp̄i aut anti xp̄i. et
vita illd̄ scite poterit nolī tibi
blandire de fide sed vita testi-
moniū dat. Sed heu iā istis
cp̄ibus non solum in manu .i.
opibus s̄z in fronte portāt filij
huius seculi caracterez bestie.
Glo. interli. id est q̄ manifeste
p̄fiteretur euz singnis a peris.

Supbia prelato

rū p̄silit cōir in q̄tuor. Pri-
mo estimant se suis meritis a
depi gradū prelatiōis et ita
vtunt ip̄o cū tñ multi subditi
meliores sunt ipsis vt vincen-
tius dyacon⁹. Valerio ep̄o. lau-
renti⁹ s̄xto. q̄uis ip̄e p̄pa il-
le dyaconus. Hierō. viij. q. i.
Audaci forte aliqd̄ dicim⁹ s̄z
tñ qd̄ scriptū est dicim⁹. Nō
semper p̄ncēps populi iudex
ecclie p̄ arbitriū dei et bñ pla-
citū dat s̄z p̄nt merita n̄a de-

poscūt. si opamur mala in cō-
spectu dei dāt nobis p̄ncipes
fm̄ cor n̄m. Audi namqz qd̄
dñs dicat. Fecerūt sibi regē et
nō p̄ me p̄ncipē et nō p̄ p̄sili-
um meū. Hoc dictū videt de
saule quē vtqz p̄ns elegerat et
regē fieri iusserat s̄z qm̄ nō fm̄
dei volūtate s̄z fm̄ pctōz p̄li
meritū fuerat elect⁹ negat euz
cū sua volūtate et p̄silio p̄sti-
tutū. Brego. viri fortes et ma-
gni sc̄titate sub cura p̄lōz in
gemiscūt sp̄ timētes deficere.
¶ Sc̄do in h̄ q̄ volūt sibi tā
q̄ dñis obediri et reuereri ma-
gis dolētes de transgressione
sua. ordinatōm etiā circa le-
ua q̄ transgressiōe diuinorū p̄-
ceptoz. xlv. dif. Vera iusticia
p̄passionē habz falsa dedigna-
tionē. Tertio q̄ volūt cuncta
disponere fm̄ caput suū nolēs
res audire alios ne ipsi minus
sapiētes viderentur. Brego.
Johān̄ siracusano ep̄o. xxij.
dif. de cōstantinopolitana rē.
Vinosos meos q̄s ab illicitis
phibeo in bono imitari patus
sū Clemēs papa terci⁹. ix. dif.
Null⁹ ep̄s p̄t obpb: iū senec-
tutis v̄ nobilitatē gn̄is a par-
uulis et min⁹ erudit⁹ qd̄ v̄tili-
tatis est et salutis inq̄rere negli-
gat. ¶ Quarto q̄ nō patiunt
ab alijs resp̄bendi p̄tra qd̄ dicitur

De Superbia

quod dicitur. Eccles. viij. Non est homo iustus super terram qui faciet bonum et non peccet. Oculus licet clarus et omnia alia videt seipsum tamen videre non potest. Petrus audiuit paulum in reprehensione dum nimium descendere iudeis in observatione legalium. et dauid nathana prophetam. theodosius ambrosius.

Supbia religio-

forum. Primo despiciunt seculares putantes se meliores ipsis. Secundo ex sua religione quam omnibus alijs preferunt. monachi gloriatur se habere sanctum. Benedictum patrem omnium monachorum in occidente. multos ex eis fuisse summos pontifices videlicet Gregorium magnum eugenium. urbanum et iactant se optinam partem cum maria magdalena eligisse sed utinam satagerent circa frequenter ministerium domini et non otio torporerent. Religiosi medicantes iactant se habere riores lyam fecundam et rachel pulchram immixtam ex actione predicantis doctrine et contemplantis orationis et meditationis christum unitari cum apostolis sic cum ceteros excellere. predicatores gloriatur se habere dominicum quasi domino. Ihu filium predicant super ceteros. Vinorum seraphicum franciscum extollunt se deus luciferi dimissas repletur co-

mentuntur equidem ipsum omni anno purgatorium expoliare suis devotis intercessionibus. Augustinum summe venerant heremite et gemam doctorum induentes eius habitu suo. canonici etiam reglarum res et fuit. Nam carmelite a monte carmelo sub helya initium habuisse suspicant preter regle basilij suscipientes. Sed attendat huius omnes quod petrus dixit. Actuum. x. In veritate perierit quod non est acceptor personarum deus. Hieronimo. xl. difficile non est facile etc. Ad sunt filij sanctorum qui tenent loca eorum sed qui exerceret opera eorum. si filij abraham estis opera eius facite. Tertio supbiunt de sua scientia. doctos se putant. voluit se sensu suo et propria voluntate regere. Bernhartus. Si admittit superbia prima die que incipit habitare. vult leges dare. Quarto superbiunt de divitijs quas reliquerunt in seculo vel de nobilitate ortus vel quod multum utiles sint monasterio et in terra acquisierunt aut edificaverunt. Aug. in reglarum. Nec extollant si communi vite aliquid de suis facultatibus etc.

Supbia clerico-

rum consistit primo in superfluo ornatu vestium. Basilii. Omnes ornatus preter necessitatem et congruitatem elationis habet calumnia

Ser. Chry. *... ad explorat usque in inferna*
idō *... in regimō to con*
dici *... in regimō to con*

folium *Inais Hugo* S *sancto Vi. fore au*

Aug. legit dixisse. Fateor de
 p̄tiosa veste crubescō. Excu
 sant se aliq̄ dicēdo dñs intuet̄
 cor. Quib⁹ r̄ndetur. A corde
 vere hūili nō p̄cedit exteri⁹
 supbi⁹. nō sufficit iterior: hūi
 litas absq̄ exteri⁹. Ad pbili
 iij. Modestia vrā nota sit ꝛc.
 populus iudicat vt exteri⁹ vi
 dez ab oī aut spē mala fugite.
 ait apostolus. homicide sūt p̄
 stantes scandalū. xi. q. iij. p̄ci
 pue. Scōdo excusant se quia
 oportet cōformati morib⁹ eoz
 cuz quib⁹ v̄iuit. v̄x si mores
 sunt et non abyssus. Aug. xij.
 dis. illa. Quōd nec p̄tra fidem
 nec p̄tra bonos mores eē p̄i
 cit̄ d̄n̄ter babēdū est et p̄ eoz
 inter q̄s v̄iuit. societate serua
 dū. Matb. xi. Qui mollibus
 rescunt in domib⁹ regū sunt
 dis. xli. Clericus p̄fessionez in
 habitu et incessu p̄bet et ideo
 neq̄ in vestibus neq̄ in calci
 amētis decorū querat. Tertio
 excusant se dicētēs esse bono
 rez ecclie. s; reuera nō appara
 tis s; sc̄ritas rite honorat ec
 clefiā. v̄n dī in canōe p̄tra mo
 rem. c. dis. Nihil ep̄ali cernice
 splendidius fulget q̄ hūilitas
 sicut et in sanctis dei legitur.
 Scōdo supbiūt in amplitu
 dine eccliaz et multitudie mī
 stroz in multitudie populi et

puentiū. i. pictur. sculpturis
 et silibus. Quāuis hec oīa ad
 dei honorez fiant et dei cultus
 ascribētur cui p̄uenit oē dec
 tū gratius deo esset vt in pau
 perū alimonias p̄tereret qd
 z sancti fecerūt vt. Aug. legit
 fecisse. Ambro. li. de offi. xij.
 q. ij. aux. Cur passus es tot
 opēs fame mou et certe habes
 bas aux v̄n eis mīstralles ali
 moniā meli⁹ fuisset vt vasa vi
 uentū fuares qz metalloz. il
 la sunt vasa p̄tiosa q̄ redimūt
 anias a morte. ille p̄o thesau
 rus qui opat qd sanguis xp̄i
 opat est. Tertio superbiūt
 de auditiā p̄fessionū. qm̄ hnt
 magnū cursū et magis potē
 tū et nobiliū. et frequēt p̄bi
 bent ne ad alios magi doctos
 q̄ ipsi accedāt in detrimētū sa
 lūtis eoz. Aug. de. pe. dis. vi.
 q̄ vult dr. Cauēat spūalis iu
 dex sicut nō cōmisit crimē neq̄
 quitie ita nō careat m̄iere sci
 entie cognoscat se z purgat in
 se qd videt alios sibi afferte.
 aduertat qd dr. Qui sine pec
 cato est primus in illā lapidez
 mittat. Quarto superbiūt
 in p̄dicatiōib⁹ cū videt ecclie
 siaz repleri p̄plo et p̄uersionē
 eoz audierint hoc suis ascri
 bunt doctrinis cum deus opa
 tur illud. et per hoc nolunt q̄

Quāuis ma
his dicitur exto
fey omnia
tanto magis
intrinsecus
com quare
secōda loq
Hugonū Jo
sancto iusto
petro de pi
ta re p̄ p̄m
dum clari
eos lauitis
z discipulis
z discipulis
z discipulis

De Superbia

aliquis suis doctrinis contra dicat etiam que aliqui minus benedixerint. Isti nesciunt quod gratia sermonis bonis et malis communis est. Nota etiam de fratre dyabolo qui predicauit. Ideo paulus ad tertium celum raptus ait. Castigo corpus meum in seruitutem redigone cum alijs predicauero ipse reprobus existat. Unde in canone multi. xl. dist. 82. Si bene docueris et male vixeris deum instruis quomodo debeat condemnare. Grego. in moralibus. Sermo datur frequenter predicatoribus non ex ipsorum sed audientium merito sicut et aufertur.

Supbia laycorum

etiam consistit in quattuor. Primo gloriantur in diuitiis. id est ad thi. vi. Diuitibus precipue non altum sapere. Aug. vermis diuitum superbia. tolle superbias et diuitie non nocent. Job. xxvij. Diues cum dormierit nihil se cum aufert. Secundo de nobilitate generis et ideo volunt amplius honorari. Datan et Abiron nobiles et superbi contra moysen a terra absorpti sunt. Ridiculi est illa nobilitas cum omnes simus de vno luto. Nobilis est ille que nobilitat sua virtus. Tertio superbiunt ex

suis bonis operibus ut orationibus elemosinis et alijs quibus tamen multa peccata miscet. Aggei primo. Congregauerunt mercedes et miserunt eos in saccum pertusum. Si edificauerint capellas aut altaria fundant genealogia sua apponunt ut ab hominibus laudem reportent et mortui superbiunt. ¶ Gradus superbie sunt. xij. Primus est curiositas scilicet cum quis non est contentus terminis cognitionis sibi convenientis querit scire superflua ut predestinationem. occulta fidei artes prohibitas. Eccli. iij. Altiora te ne quesieris. ¶ Secundus est leuitas ad iudicandum facta aliorum. quod proferendum scias. ad docendum alios. que procedunt ex nimia sui estimatione sicut cayphas ait. Vos nescitis quicquam. similiter helyn cum disputaret contra iob etc. ¶ Tertius est inepta leticia videns superbus se prosperari ab hominibus laudari hilarescit etiam aliqui de aptis malis pro uerbiorum. ij. letantur cum malefecerint. sicut diues epulo luce. xvi. tales frequentur percurrant ludos et coreas etc. Contra quos loquit iob. xxi. Tendent tympanum et cytharam gaudent etc. ¶ Quartus est iactantia

his se3 laudare seipsum supra modū de nobilitate de fortitudine similit̄ portare supfluas vestes. ornat̄. cōiunia. edificia. equites. q̄ oia ad infernuz ducunt sapie. v. Quid nobis p̄fuit supbia ꝛc. ¶ Quintus est singularitas se3 facere aliqd nouū cōtra cōsuetā vt laudet vt in vestibus locurōnib⁹ disputationibus. ps. singularis ferus depass⁹ est eā. Sextus est arrogātia cuz q̄s attribuit sibi sciaz sapiāz industriā ꝛc. p̄ hoc querens p̄esse et nō subesse. Jeremie. xlvij. Sublimitate ⁊ arrogantia supbiā et altitudinem cordis illius ego scio d̄t dñs. se3 ad puniēdū. ⁊ cū quis vult malos ominō separe a bonis. Augusti. xxiij. q̄ iij. Quant⁹ arrogātie tumor q̄nta humilitatis obliuio vt se q̄s sc̄ facere posse credat qd nec ap̄lis ꝛcessit deus. se3 zizanā discernere a frumēto. Grego. xxiij. moralis vi. dist. Hoc habet p̄riū doctrina arrogātius vt humilit̄ nesciūt inferre que docuit et q̄s docēt velut infra se respiciūt ꝛc. ¶ Septimus gradus est p̄sumptio cū q̄s se exponit ad ea q̄ suā excedunt facultatē et cōdicionē vt auz ignatus scripture exponerz se disputatum p̄tra hereticos.

Itē cū q̄s p̄t se iuuare et spectat auxiliū de celo vel nō spectant ad officiū suū vt laycus iudicare clericos mulier. viij. ¶ Octauus est defensio pcti vel excusat vel vt bene factuz defendit Aug. Si te excusas deus accusat. tales alioz malis alleuāt pctā sua. Irido. xi. q. iij. Qui p̄serit peccātib⁹ ⁊ defendit maledict⁹ erit ap̄d deū et hoies et corripies cor ⁊ retriōe seuerissima. Legit̄ x. dist. Anastasius scōnis voluit defendere. Fontinū hereticuz ideo diuino iuditō p̄cussus est ij. q. vij. Negligere corrigere. ꝛc. Non⁹ est simulata p̄fessio Ve cū q̄s negare nō pōt p̄uicnis oñdit hūilitatis signa. Ve reputet p̄punct⁹. Eris. de. p̄. dist. i. Quis aliqñ vidit clerū. cū cito p̄ntiaz agentē nō dolet qz peccauit s; p̄fundit qz pd̄dit gl̄az suā. Siliter in p̄fessione sacramentali tacere aliq̄. Decim⁹ est rebellio nolle obedire. Ut p̄latis aut p̄ntibus puer. xvij. Impi⁹ cū in p̄fūdū venerit pctoz contemnit. Anterius p̄terea d̄t. xi. q. iij. absit. In legi veteri habetur Quicūqz sacerdotibus nō obtpasset extra castra lapidabat Nemo vero inobediēs sp̄iali anī aduersione tuncatur aut

De Superbia

eiect⁹ de ecclesia rabido demo-
num ore decarpit. Item pha-
rao cōtemnens mandatū dñi
in sua duritia submersus est.
Exodi. xiiij. Undecim⁹ est li-
bertas peccādi talis vult esse
siliis deo facere quecūq; vult.
Anselmus li. de similitudini-
bus. Qui vult esse liber sui et
nulli legi subici vult auferre co-
ronā decapite dei cui hoc solū
pprium est. Nota de filio pdi-
go cum liber es. Duodecim⁹
est consuetudo peccandi hoc
valde periculosus est. quia est
altera natura fm. Arist. i ethi-
cis. Ita Lazarus mortu⁹ se-
pult⁹ cuz magno clamore dñi
suscitat⁹ est De dist. ij. Sicut
tribus etc. Dicit q; talis psue-
tudo non excusat aut minime
sed aggrauat vt dicit Gregori⁹.
¶ Exēpla scripture q̄bus no-
cuit supbia et a deo humilian-
ur. Primo. De lucifero vt ha-
betur. Isaie. xiiij. Quō cecidi-
sti. de celo lucifer q̄ mane orie-
batur corruisti in terrā q̄ vul-
narabas gentes q̄ decebas in
corde tuo. Ascendū in celū su-
per astra celi exaltabo solium
meū sedēbo in mōte testamēti
in lateribus a qlōnis. Ascēdā
super altitudinē nubiuū similis
ero altissimo. Verūtamen ad
infernū detraberis in pfundū

laci. T̄ra Irāliter exponit de
Habuchodonosor cui⁹ regnū
sublimissimū ad nihilū deduc-
tum est in. Baltasar filio vel
nepote. Sed spiritualiter ex-
ponitur de primo angelo qui
grauiter peccauit. ¶ Primo
pp̄ter nature dignitatē cū dicit lu-
cifer fuit supremus inter ange-
los fm. Grego. de pe. dist. ij. c
fi. magis in grat⁹ q; plura bo-
na ceteris accepit. Secūdo pp̄-
ter originis prioritatē q; crea-
tus est ante omnē creaturā vt
vidit post se cūcta a deo crea-
ta et a se nihil factuz et tñ vō-
luit esse vt deus. ¶ Tertio pp̄-
ter criminis enormitatē q; cor-
ruisti in terrā auertit enī se a
diuina contemplatiōe et puerit
se ad sui cōsiderationez bona
nature p̄ponēs bonis gracie.
¶ Quarto ex pcti societate q̄
vulnerabas gētes in spūs q̄s
secū trahēbat. Quanto enim
q̄s plures suo pctō inficit ran-
to enormius et graui⁹ peccat
¶ Quinto ex pcti firmitate q̄
dicebas in corde tuo non fuit
mor⁹ ab alio et psuasus sicut
p̄mi parētes sed et pp̄ria ma-
licia peccauit auertens se etc.
¶ Sexto ex superbie immen-
sitate. Ibi. Ascendam in celū
non empireū quia ibi erat vbi
eratus fuit sed in celū sanctis

sine trinitatis vt esset glorio-
sus ex se. ¶ Septimo aggra-
uat ei⁹ pctm ex pncipat⁹ sin-
gularitate ibi sup astra celi ex-
altabo soliu meuz. i. super an-
gelos alios vt mihi seruiant.
¶ Octauo ex sapientie subli-
mitate. ibi sedebo in monte tes-
tamenti. Bernhardus appe-
cit esse simulis dei filio que vi-
dit in carnanduz et q⁹ datur⁹
erat in monte syon legem no-
uam testamenti noui voluit et
ipse esse legislator. ¶ Nono re-
malitie nobilitate in lateribus
aquilonis vñ pcedit vent⁹ fri-
gidus et lesinus. i. suggeraz et
flabo in primis parētibus fla-
tum supbie vñ frigidi fiant in
amore dei qd fecit ex inuidia
¶ Decimo ex cognitiōis na-
turalitate. ibi. Ascendam sup
altitudinē nubuum. i. subtalem
agnitionez pphetaruz hoc est
erūt mihi pua sine adiutorio
dei. vel nubes fecit oēs homi-
nes terrenos co: pore. ¶ Ul-
timo ex dei equalitate. ibi si-
milis ero altissimo querendo
adorari vt deus qd ad huc fre-
quent⁹ facit videlicet apud gē-
tiles et nigromáticos qui de-
mones adorāt in statuis aut
oblationibz. Vñ voluit ado-
rari a xpo. Nath. iij. Nec
oia tibi dabo si cadens adora-

re. Secdo de primis parentibz
bus q⁹ volebant eē sapiētes vt
dij. Gen. iij. in q⁹ peccabant in
filium in diuinis cui attribuit⁹
sapientia. Tertio de violēti-
bus edificare turrim consilio.
Aero th in docti ne vltra pe-
rurēt aq⁹ diluuij vbi p fuisse sunt
lingue Bñe. x. Quarto de pha-
rone q⁹ ex magna superbia nō
lens parere dñi iustionibus q⁹
post multa flagella dimerfus ē
in pfundū. Exo. xij. Quinto
de dathan et abyron qui ex sa-
pbia rebellarunt ptra moy sen
cōtēnens eius principatū q⁹s
terra absorbit vt d⁹ numeri.
xvi. c. Sexto de saul quo nō
erat melior in israhel cur dñs
dixit. i. regum. xv. Cum esses
paruulus in oculis tuis caput
in tribubz pstiti te. nūc aut⁹
quia eleuaris abiectate. scz ne-
sis rex tu et tui. Septimo de
roboam de cuius supbia. legif
ij. regum. xij. Ubi dicit p silio
inuenum in ductus minimus
digitus meus grossior est dor-
so patris mei sed humiliatus
est occiso aduran. x. tribus re-
cesserunt ab eo. Octauo de se-
nacherib de cuius supbia. di-
cit dñs ysaie. xxxvij. superbia
tua ascendit in aures meas po-
nam circuli in manibus tuis et
reducaz te p viam qua venisti

De Superbia

Unde angelus dñi occidit in nocte de exercitu ei⁹. c. lxxxv. milia bellatorū q̄ eū p̄iūsiōe reuersus in terraz suaz a filijs suis occisus est in templo dei sui. Nono de Nabucho donosor Dani. iiii. Qui supbe dicebat nōne hec est babilon ciuitas magna q̄ ego edificauī. cū ad huc vox in ore ei⁹ sonaret audivit vocem de celo. Regnum tuū trāsibit a te et ab hoīb eij ciēt te et cū bestijs erit habitatio tua. semen quasi bos comedes septem tempa mutabunt super te donec scias q̄ dñi erur ex celsus in regno hoīm aucū q̄ vult det illud &c. Decimo d̄ Holofeme q̄ p̄ceat innumeraibili exercitu. Qui supbe dixit non est alius deus nisi. Nabuchodonosor sed a Judit interfect⁹ vt patet Judit. xiiij. Undecimo de amon q̄ p̄e supbia non potuit pati vt euz. Barudocheus nō adorāret sicut ceteri homines sed humiliatus suscipisus est. ¶ Duodecimo. de antiocho rege sc̄do. mathei ix. Qui supbe locutus est audiens exercitū suuz victū a iudeis. Volens iherl̄m facere p̄geriez sepulchri sed statim humiliatus a deo. Hermes de corpore ei⁹ scaturire ceperunt fessore exercitum grauis coac

tus est dicere. Iustus est subditus esse deo et mortale nō paria deo sentire. Tredecimo de herode qui iacobū decollauit cui cum plus acclamaret laudes dei indutū est veste aurea reuerberante sup eū radiō solaris supbiens et hoc percussus est ab angelo dñi dolore interstinoz nimio. Et ait Ecce ego deus vester morior. Videns supra se bubonē sedere vt patet actuū. xij. et in histo. ecclesiastica. ¶ Decimo quarto de populo iudeorū q̄ mirabiliter a dño exaltatus quondā s̄ qz supbe p̄tra dñm egerunt spernentes doctrinaz eius humilitati sunt nimis et obprobrium hoīm facti. ¶ Decimo quinta de populo xp̄iano q̄ p̄t suam supbiaz de die in die humiliatur a turcis. Anno dñi. M. cccc. lxxiiij. relatū est corā papa Sixto. iij. a legato venetorū q̄ turcus abstulisset xp̄ianitati duo iungia. quattuor regna. viginti prouincias. cc. ciuitates populuz vero ytriūsq̄ sexus captiuuz duxit absq̄ nūero &c. ¶ Decimo sexto de regno hōbemle et praga quō quōdā floruit ita vt inter oēs ciuitates dicebatur deuotissima iherl̄m sanctissima. roma & na potentissima. troia fortissi

ma chartago ditissima. n. ni. te
 lōgissima. aquilegia latissima
 athenis doctissima. praga de
 uotissima. S; hodie pelag^o
 est erroris tot fides quot eccle
 sie 7c. ¶ Remedia supbie Pri
 mus est exemplū vite xpi. Flā
 crist^o humilim^o fuit in puerfa
 tiōe 7 vita sua cū simplicib; 7
 paupib; nō cū diuitib; sapien
 tibus 7 doctorib; mūdi q̄ oēs
 cōmuniter sunt supbi. Cū tur
 be vellent cū sibi regez eligere
 fugit Jobis .vi. Augustinus
 erubescat homo fieri superbo
 postq̄ bñilitat^o est dñs Bern
 bardus sermone de aduentu.
 Quid supbis terra et cinis si
 dñs nō pepcit angelo iam exi
 stētī ī celo multo minus par
 tet tibi cū tu sis terra in terra
 et mortalis ¶ Scōz remediū
 est doctrina xpi docuit disci
 pulos mathi. xxiij. nolite vo
 cari rabi. Luce. xij. cū vocat^o
 fueris ad prandīū recumbe in
 nouissimo loco ideo redarguit
 discipulos cum p̄tenderent de
 primatu dicens mathi. xvij.
 Nisi p̄uersi fueritis et efficiā
 mini sicut p̄nulli non in trabi
 tis in regnū celorū. Et cuz re
 uerterētur a p̄dicatiōe gau
 dentes et dicerent etiāz in no
 mine tuo demonia obediūt no
 bis stimulatī superbia tercutit

eos dicens luce. x. videbas; sat
 than quasi fulgur de celo cade
 rez math. xi. discite a me quia
 mitis sum et humilis. ¶ Ter
 tium remediū est cōsideratiō
 magnitudinis dei. Job xli.
 Flunc oculus meus videt re
 idcirco me reprobando et ago
 pñiam. Augustinus O homo
 si te scires qd esses tibi displi
 ceres et mihi placeres. sed qz
 te non vides tibi places et mi
 hi displices venit aut tempus
 quando nec mihi nec tibi pla
 cebis. mihi quia damnaberis
 tibi vero qz ardebis ¶ Quar
 tum est consideratio iuditiōz
 dei et p̄ecipue contra super
 bos. ps̄. Retribuet dominus
 habundanter fatientibus sup
 biam. s. penam. persecutus est
 superbiam vbiq; in celo in p̄i
 mo angelo. in paradiso. et mult
 pliciter in terra ¶ Quintuz res
 mediū est consideratio pp̄ie
 vtilitatis. nota quid sis. vbi
 sis. quid facis. quo vadis. qd
 futur^o es. cibus ignis esca ver
 mis ¶ Sextū est cōsideratio
 melioris vite altoz. Grego.
 Sicut incentunz elatiōis est
 p̄sideratio deterioris ita can
 tela humilitas est cōsideratiō
 melioris. Considera vitā oim
 sanctorz et nota su perbiā tuāz
 quāta sit et quātū isti humilis

De Superbia

et sunt coram deo in veteri et nouo testamento. Abrahā aut gen. Loquar ad dominū meum sim terra et cinis. Dauid ludens et saltans humiliter coram archa domini humiliter dixit ad saul. Quem persequeris rex israhel pulicem viuū et canes mortuus. Jem Circum derunt me dolores mortis et humiliat⁹ suz et liberauit me. Publicanus orans humiliter in templo nolebat p̄ verecundia ad celum oculos leuare q̄nis despect⁹ a phariseo tñ iustificatus descendit. ille vero supbia et falsa iusticia inflat⁹ reprobatus est a deo. Lenturio humiliter dixit dñe nō suz dignus vt intres sub tectū meum. p̄pter quā humilitatē laudatus a dño q̄ nō inuenit talem fidē et c. Maria magdalena q̄ erat in ciuitate peccatrix humiliter inclinans ad pedes dñi in tantuz sublimata est vt caput dñi vngeret alia vice et fieret ap̄toz apostola quia primo dñm resurgentē videre meruit. Paul⁹ vas electōis rap⁹tus in tertium celum ait de se. Ego suz minus a postoloruz. Idem se arboriuuz noiat dicens. Flourissime tanq̄ arboriuuz apparuit et mihi et c. Petrus quāuis esset caput apo-

lozū et sanctitate sua sola vmbra sanaret omnes infirmitates tñ humilimus fuit. Jobānes baptista p̄ angelū nunciatus spūs sancto plen⁹ et vtero mūdi p̄ceptor. heremī cultor. habitu incultus abstinctia singularit. p̄dicator exim⁹. xp̄i baptista. martirio rubicūdus virginitate candidus. maior inter natos mulieruz. ita vt ipse xp̄s fore ab omnibus crederetur. hūilitauit se dicens. Venit maior post me cui⁹ nō suz dignus corrigiaz calciamenti soluere. Maria mater dei stella maris regali stirpenata spūs sancto secunda te. humilitatez quam angelo exhibuit etiam elisabet cognate sue ostendit sibi seruiendo tribus mensibus quāuis virgo pura perpetua tñ oblita virginitate gloria tur de humilitate dicens. Respexit humilitatem etcetera.

De Auaris

primo ad. Thi. vi. Radix omnis mali cupiditas. inauaritia. Rō sicut radix nutrimentuz dat omnibus ramis ita homo p̄ auaritiam et bona temporalia acq̄rit facultatē ad oīa mala perpetanda. Leo papa. xlvij. dist. clericū et c. d. Arz catholicū

et maxime sacerdotē dñi sicut
 nullo errori implicari in nul
 la cupiditate violari opōr tet
 Eccl. v. Noli attendere ad pos
 sessiōes iniquas et ne dixeris
 sufficiēs ē mibi vita nihil eius
 proderit in tpe vindicte et ob
 ductōis mortis ꝛc. Ne dixeris
 peccavi qd mibi accidit tri
 ste. cū altissimus patiens est de
 p̄p̄riatōe peccoz mortū nolit ē
 sine metu neq; ad h̄tias pecca
 tū sup peccm̄ et dicas misera
 tio dei magna ē multitudinis
 peccatorū meoz. miserebit. mi
 sericordiā enī ⁊ ira cito ab illo
 p̄p̄riat̄ ⁊ in peccō sibi respicit
 ira illius. nō tardes ꝓuerti ad
 dñm ⁊ ne differas de die in di
 em subito enī veniet ira illius
 et in tpe vindicte dispdet te ꝓ
 cras cras noli tibi proponere
 metas. ꝓ cras labit ois etas
¶ Florādū ꝓmo qd sit auari
 tia. Auaritia est duplex. vna
 spēalis et descibit sic ē inordi
 natus amor vel appetit⁹ pec
 cunie. Ul̄. Jfido. li. ethumo.
 auar⁹ d̄. q̄ si auid⁹ ens Bñā
 lia a brō. Bre. sic descibit in
 q̄dā omelya Auaritia est ap
 peccit⁹ inordinat⁹ peccunie.
 scie altitudis et cuiuscū. ꝓ bo
 ni t̄p̄alis ꝓtio est inbilis cū scz
 ꝓuertit ad t̄p̄ale bonū. Et ꝓ h̄
 differt a supbia q̄ ꝓuertit ꝓ a

uersionē ab in cōmutabili boz
 no et solo ꝓtēptu vt d̄r sup.

Queritur Urrū

auaritia sit semp peccm̄ morta
 le. Dñm q̄ est mortale et etiā
 aliquñ veniale. Quid sit peccm̄
 mortale probat. Raynerus in
 pan. tribz rōnibz. ꝓmo rōne
 eq̄tatis quā offendit. nā auar
 itas iniuste accipit ⁊ retinet in
 damnum ꝓximī qd ꝓtinet ad
 rapinā et furtū que sunt mora
 lia ergo et auaritia. Nā quilibet
 tenet dare pauperibus in
 duobz rāsibz scz tpe neccitatis
 qd si nō fecerit peccat mortā
 liter. Basilus. panis famelici
 est quē tu tenes. nudi tuñ
 ca quā tu ꝓseruas. in digentibz
 argentum qd tu possides tot
 facis iniurias q̄t beneficia cō
 ferre vales. sz iniuria est peccm̄
 mortale ergo. Secdo si supflu
 um habet. Jfaye. v. Ue q̄ cō
 iungitis domūm ad domūz et
 agrum agro cōpularis. Glo.
 qui de aliorū necessitate faci
 tis voluptatez. Secundo est
 peccatū mortale ratione carit
 atis quā excludit. si enim tñ
 crescit amor diuiniuz vt bo
 mo ꝓpter ipsas non vereatur of
 fendere deuz aut ꝓximū talis
 peccat mortaliter. Er̄. Tene
 brā anime est cupidō peccami

De Avaritia

arū. Sed nullus excēcat spi-
ritualiter nisi p̄ pctm̄ morale
ergo avaritia est peccatū. Ter-
tio rōne finis quē puerit. naz
finis hoīs est frui eternis bo-
nis p̄pter q̄ hō creat⁹ ē. s; aua-
rus magis desiderat frui tpa-
libus bonis: et h̄ oñdit q; ma-
iorez conaturz facit ad ea acq̄-
rēda et plus dolet dū ea pdit.
puerti aut̄ tpa: bonū est auer-
ti a deo sed hoc facit auar⁹ er-
go auertit a deo et puertit a d-
tpale bonuz q̄ magis desiderat
frui ergo peccat moralit̄. Est
enim veniale cū amant bona
tpalia cū non p̄ponuntur amo-
re dei et pximi nec in eis finis
ultimus cōstituit. Secūdo qū
nō acq̄rit et retinet aut expo-
nit in damnum pximi p̄tra iu-
sticiam vti male est.

Queritur Utrū

auaritia sit grauissimū pctm̄.
eū a p̄stol⁹ dicat. Radix oīs
mali cupiditas. Dōm q; mag-
nitude attendit ex tribz. Pri-
mo ex pte boni qd̄ offendit et
fm̄ hoc pctm̄ tanto est grau⁹
q̄to bonū qd̄ cōtēntur est no-
bilius. s; de⁹ est summū bonū
ergo pctm̄ cōtra deū est maxi-
mū. cōtra deū aut̄ peccat sup-
bus opponēs se deo et p̄ceptis
eius et illis qui sunt loco dei.

Secūdo attenditur magnitudo
pcti rōne damni qd̄ infert. et
tunc tanto mai⁹ est pctm̄ q̄to
pxim⁹ maius recipit dānum.
maxim dānum est amissio vite
ergo bonūcida maxie peccat.
Tertio attenditur magnitudo
pcti rōne boni cui qd̄ subicit.
et sic q̄to bonū est min⁹ et ma-
gis transitorū tanto pctm̄ est
difformi⁹. Sed auar⁹ mīmo
bono subicitur ergo difformi-
us peccat. Est de⁹ sunt anges-
li deinde hoīes. deinde corpa
sup̄celestia. deīn elementa de-
inde eleinēta. deinde artastia-
lia. Inter oīa illa eligit minū
scz artificialia vt pecuniaz. q̄
terra est. Uñ. Eccl. x. Avaro
nihil est celestius. i. turpi⁹ aut
ad pctm̄ pxius. Sequit̄ ni-
hil est iniquius q̄ amare pecc-
cuniaz qd̄ tripliciter exponit.
Primo nihil est iniquus. i. ineq̄-
lius q; auarus eligit tpa: bo-
num pro eterno. Secūdo nihil
ē iniquus. i. eq̄tati naturali ma-
gis p̄traturz. naz diuino et na-
turali iure oīa sunt cōia vt pa-
tet. viij. dis. q̄ iure Sed auar-
tus nititur bz ē solus qd̄ multz
sufficeret. Tertio sic nihil est
iniquus. i. insatiabilius. Job.
iij. qui biberit ex hac aq̄ siciet
itez. viij. Eccl. v. auarus nūq̄
inplebit peccunia. Quis tres

sunt cause. Prima qz peccu-
 nia est res corpalis. anima ye-
 ro in qua est desideriu e spūs
 et capax dei ergo nulli corpa-
 li bono satiaf. Secūda quia
 auar⁹ semp plus intuet illud
 qđ nondūz habet et oē qđ ha-
 bet nihil estiat respectu illius
 qđ nō habet et sic semp magi
 acceditur desiderū ei⁹ nec ali-
 qñ satia tur. Tertia cā qz desi-
 deriū est in corde s3 bona acq-
 sita nō reponunt vbi ē deside-
 riu3 vt sancti eius exaguant s3
 in archa. abscondunt et sic des-
 sideriū cordis manet vacuuz
 ad semp desiderādū qđ dū hō
 viuit in temis et maxime in se-
 nib⁹. Ideo fm bñm tho. scđa.
 scđe. q. cxviii. ar. ij. senes pp-
 ter defectū naturales auidius
 requirunt subsidia reruz exte-
 rioruz. nec p h excusatū a pec-
 cato. vii. Hiero. Cetera vitia
 hoie inueterascente senescunt
 sola auaritia iuuenescit. Ses-
 quit hic enim animaz suaz ve-
 nale habz malus hō iudicaret
 qđ venderet pgnatū suū peior
 quiamiaz. aduc peior qđ frēz.
 aduc peior qđ vderet prēz aut
 matrē ē s3 oim pessim⁹ eliet qđ
 vderet animā suā p vili pti o
 qđ facit auarus ergo pessimū
 gñs ē hoim. vii. ait dñs math.
 xvi. qđ pdest boi si lucret vni3

uersuz mōz animaz veto suaz
 pdat. Btus. Tho. scđa scđe.
 q. c. xviii. ar. i. dē q auar⁹ pecc-
 cat ptra deū ptra primū. ptra
 seipm. Primo peccat ptra de-
 um in qntū ppter bonū tempa-
 le ptenit bonū eternū. Aplūs
 ad epht. v. Auaritia est ydolo-
 riū seruit⁹. Ratio pma qz hūc
 affectū quē fidelis exhibz deo
 auar⁹ exhibet peccunie. Ses-
 cūda sicut idolatria subijcat se
 creature ita 7 auar⁹ Tertia se-
 cūdū. Erifostimū sicut ydola-
 tria venerat vt reliqas et san-
 ctū aurū ydola sua vt p reue-
 rentia vir audet ea tāgere ita
 auar⁹ peccuniā suā nec vti au-
 det ad necessitatē Quarta fm
 amb. sicut ydolatria mitit au-
 ferre deo glīā suā ne solus no-
 mē dei heat ita auar⁹ rez dei
 sibi soli vsurpat qđ de⁹ fecit eō
 munia. Quinto rō ydolum dē
 offer mibi oblatiōes chauras
 et vitulos. s3 auaritia dē offer
 mibi animā tuaz. Sexta rō si-
 cut illi in multis obediāt ydo-
 lo ita auarus in omnib⁹ peccu-
 nie. ¶ Secūdo peccat cōtra
 primū cum bona temporalia
 colligit 7 pseruat in dñm pxi-
 mi sui. vnus aliquñ tm colligit
 vt multi apud eum desciant.
 Cum enim bona temporalia
 nō pnt multis posideri nō p-
 b iij

De Avaritia

vn^o habū dare nisi ali^o deficiat
at q̄ tñ iure diuino et neutrali
cōia sūt. viij. dis. q̄ iure Amb.
xliij. dis. Sicut hñ 7c. dt. E
surētū ē panis quē detines.
nudoꝝ vestimētū qd tu reclu
dis. miseroꝝ pecunia quā tu
in terrā fodis. rotēs rapis q̄
tiēs necessaria paupibus sub
trahis. ¶ Tertio peccat p̄tra
seipm qz auar^o se subijcit vilis
sine creature cū ipse sit ad ima
ginē dei fact^o. tales fm grego.
sunt fortes in terrenis s; debi
les in celestib; sapiētes sūt vt
faciant mala. Nota aliud est
diuitias amare et n̄ h̄re. aliud
h̄re et n̄ amare. aliud ne ch̄re
nec amare. aliud h̄re et amare
Amare et non h̄re diuitas in
fructuosū est et piculosuz. i. ad
thi. vi. Qui volūt diuites fieri
incidūt in temptationez et lo
queū dyaboli z desideria mul
ta. Rō qz tales cupiūt fraudare
furari et alia mala mura fa
cere vt lucrent pecuniaz siue
mēdatio siue veritate aut fal
sitate Habere et nō amare la
boriosuz est. Eccl. xxxi. Bñs
diues q̄ inuentus est sine ma
clā et qui potest auruz n̄ abijt
7c. s; q̄s est hic z laudabimus
eū. quasi diceret rara est auis
hec tlēs fuere iob abraham zc
Nec habere nec amare p̄fec

tuz est math. xix. a it petrus in
p̄sona oim voluntarie paupm
Ecce nos reliqm^o oia et secu
ti sum^o te qd ergo erit nobis.
Rñdit ibñs. Vos q̄ reliq̄stis
oia et secuti estis me in regnā
tiōe cū sederit fili^o hois in se
de magestatis sue sedebins et
vos. Digenes ibidē. Si q̄s
reliq̄rit oia bona tpalia vlt z
secutus fuerit xpm q̄ p̄missa
sunt petro et ipse recipiet. Bre
go. .x. moral. Quisquis enim
stimulo diuini amoris exatat^o
hic possessa reliq̄rit illic p̄cul
dubio culmē iuditiarie p̄tatis
recipiet vel si iudex cuz iudice
veniat q̄ nūc p̄sideratōe futu
ri iudicij sese sp̄tanca paup
tate castigat. Aug. li. de p̄nia
In q̄ ergo numero iudicantiū
oēs intelligunt q̄ p̄pter euāge
liū sua oia dimiserūt et secuti
sūt dñm. Nota extra de herē
tia q̄ plus dilexit carā q̄ gre.
oēs suas diuitias. Hiero. xij.
q. ij. glia dt. Socrates ille teba
nus cū ad phādū p̄gerz mag
nū auri pōd^o abiecit ne i pedi
ret in acq̄sitōe scianuz. H̄re et
amare dānabile est si amētur
pl^o q̄ de^o vt p̄tra deū aut p̄ri
mū ita vt hñs eas sit par^o fa
cere p̄tra deū aut p̄ri z ne eas
amittat peccat mortalit. psal.
Diuitie si afluūt nolite cor ap

Quattuor mo

dis peccant homines in diuitijs suis. Primo male acq̄rendo vt villi⁹ iniquitatis luce. xvi. Sc̄do male vtendo ipsis vt diues q̄ inducitur purpura ⁊ bysso luce. xxi. Tertio male tenendo sicut ille diues qui multa bona posuit in horreas in mltos ānos luce. xij. Quarto nimium diligendo vt iuuenis qui abiit tristis quādo de minus dixit. Si vis perfect⁹ esse vade ⁊ vende omnia q̄ habes et da paup̄ib⁹ luce. xvij. Possibilis est camelum p̄ foramen acus transire q̄ vnum talium diuitiaz saluari. Ratio quia istud est p̄tra naturā illō p̄tra diuinā iusticiaz et auctorem nature. Hiero. cū omnia vitia senescūt sola auaritia iuuenescit. Ratio doc. sancti secunda sc̄de. q. cxvij. ar. ij. p̄ nature defectum auidius req̄runt sub sidia rerum. ¶ Auaritia mala que sequunt et ipsa multa sunt sp̄caliter tñ nouez. Primum maluz est terrenorū inextinguibilis appetit⁹ quia auarus non cessat cōgregare p̄pter inextinguibilem siti generat enim auaritia insatiabilem ardorem. vñ amb. xlvij. dis. sicut hī ⁊c. d̄t. Nec finis

vnq̄ nec satietas aderit cupiditatibus. puer. xxx. Sanguisuge due sūt filie dicētes affer affer. Glosa sanguisuga ē dyabolus sitiens animarū sanguinem due filie sunt luxuria et auaritia de luxuria prius dicimus. Quod aut̄ auarus nūq̄ implebitur peccūna probo tripliciter. Primo ratione desiderij quia quanto plus habet tanto magis crescit desiderij quia ignis auaritie nunq̄ d̄t sufficit. nā ignis in appōe lignorum nō satiat sed semp̄ magis crescit. sic bona temporalia apposito desiderio nec reponuntur vbi est desiderij ergo semper manet vacuū desiderij et adhuc sitit similes sunt ydropicis q̄ q̄to magis abundant humore ampli⁹ sitiūt. Sc̄do rōne modi acq̄rendi. q̄to enī modus acq̄rendi est facili⁹. cercior. securior. tāto circa hoc delectabilius opatur vt p̄tz in vsurario talis assimulat sanguisugā q̄ mēbro tumido applicata insatiabiliter sugit vsq̄ se ipsaz interficit. Sepe p̄tingit qd̄ d̄t. Ec̄cs. iij. Unus est et fm nō habz. non filiū non fratrem et tñ laborare cessat. nec faciunt oculi ei⁹ diuicijs. nec recogitat dicēs. Qui laboro et fraudo animam meam bonis

De Auaritia

Tertio rōne termī. Arif. i. pol
liti. Finis auari ē augmētatio
pecunie appetitus aut finis ē
infinitus. Vñ creatura dei rō
nalis ad imaginē dei facta cre
aturis omnibz occupari p̄t re
pleri aut onio nō p̄t qz capa
cem dei q̄c̄q̄t min⁹ est deo in
plere nō p̄t. Nam sicut archa
uō pōt impleri sapiētia ita nec
aīa pecunia. Bern. nō minus
faciat cor hoīes auro q̄ cor p̄
aura ꝛc. ¶ Scōm malum est
cecitas mētis ideo d̄r in ps̄ ig
norat cui p̄gregabit ea. igno
rantia autē maxia circa saluti
fera d̄r cecitas mētis. Quāto
oculus corpalis magis desup
nis ad yma videt tanto visus
magis p̄stringit. Si quis de
celo respiceret tota terra aut
nihil aut vt punctus p̄uis ap
pareret. Sic hoīes q̄ruz s̄uer
satio in celis est qui supna dili
gunt tot⁹ mūdus nihil esse vi
detur. Auras aut̄ hec infima
magna putat ꝛ optia. ps̄. Nō
videbit interitū cū viderit sa
pientes morientes simul insi
piens ꝛ stultus p̄ibunt et relin
quent alienis diuitias suas et
sepulchra illoz domoz fillozū
in eternū ꝛc. vbi p̄p̄ta ostēdit
tres cecitates. Circa p̄mā no
ta p̄siderat auar⁹ q̄ sicut pau
peres ꝛ iusti sic et mali moriū

tur. ideo excecatur terrene pul
uere aliā s̄vitatꝛ nō credit. sic p̄
hoc dānationē. suaz non videt
ideo d̄t non videbit interitū.
Scōa est derelictōis. relinq̄t
alienis diuitias suas uec secū
apportare p̄t. ps̄. dormierunt
sompniū suū et nihil inuenerūt
oēs viri diuitiarū in manibus
suis. Amb. nō sunt hoīs bona
q̄ secuz ferre valet sed alienis
relinquit. math. x. Inimici ho
minis domestici eius. vere in
imici sunt quia q̄ auarus ma
le acq̄siuit sepe filij impediūt
ne restituat quod iusto dei iu
ditio fit cuz potuerunt noluer
runt ergo cuz volunt non p̄nt
Tertia est habitatōis qz qua
si opinantur q̄ semp d̄nt habi
tare in sepulchris ideo ea ornāt
ꝛ in locis sacris ponūt. ¶ No
ta exp̄m in li. dyalo. beati gre
gorij de diuite q̄ oppressit pa
trinā obsessus mortu⁹ sepul
tus in ecclesia ignis exp̄uit de
sepulchro eius et totū corpus
cremauit in terra. Grego. xij.
q. ij. Cū grauiā ꝛc. Quos pec
cata grauiā deprimāt ad ma
iorem cumuli dānationis eozū
corpa in ecclesijs ponunt max
ime vbi apparet pompa. Jere
xxij. Sepultura a fini sepelet
Tertiū malum est seruit⁹ in
serāda nam auarus facit se ser

nuz diuitiarum. Ideo ppheta
 ait. Do: micruunt somniuz suū
 omēs vni diuitiaruz. nō dēt di
 uine virozū. Auar⁹ obedit in
 om̄ibz pecunie et ad preceptū
 eius cogitat impia et iniqua ⁊
 ad decipiendū multiplicat ca
 uillatōis mēdatia pūria 3op
 bistica verba. abstinet a cibis
 delicatis vestibus p̄tiosis so
 latija quiete sumno. in sup ei⁹
 impio exponit se piculo labori
 bus itineribus nō timet latro
 nes flumina famem ⁊c. Que
 apliuz. ij. ad chorin. vi. dēt se
 passuz p̄pter deum talia patit
 auar⁹ p̄pter minimuz. Scōm
 officiu⁹ est seruire in custodiē
 do luce. x. vi. Nō potest deo
 seruire ⁊ mānone. Glo. freuit
 diuitijs qui custodit vt seru⁹
 qui aut̄ seruitutis ex cussitu
 gum distribuit vt dñs. Bern.
 sup cantica. Quere ab inbian
 te lucris insatiabili corde qđ
 de illis sentiat qđ oīa relinque
 tes paupibus p̄ eternis bonis
 an sapienter faciant aut nō p̄
 culdubio respondebit ip̄m fa
 cere sapienter. Quere itez cur
 quod a p̄obas nō facis. non
 possum in dēt qđ dñā auaritia
 nō me permittat. Tertiū offi
 cium seruire est se p̄formando
 Bern. sup cātica de auaro sic
 ait. Lōformaris burse tue tā

quā seru⁹ dño suo. qđ ipse cō
 gaudet ⁊ dolet tpe suo. tu qđ
 crescēte marsupio tuo pariter
 crescis in aīo et ipso decrescē
 te pariter tu decrescis in aīo ⁊
 cōtristaris ei. ¶ Quartū ma
 luz est angustia cordis vt dice
 re possit illd zuzanne danielis
 xij. Augustie mihi sūt vndiqz
 Sunt tria ipsuz tribulantes
 ardēter querere tenacit̄ retine
 re. dolenter amittere. Primo
 querit ardēter nocte ⁊ die qđ
 etem nō habet. sero añqz p̄git
 dormitū vadit et visitat dena
 rios suos numerat ⁊ tēplaf. et
 diligit postea domū circuit ne
 aliqđ de bonis suis minuat̄
 tandē dormitū p̄gēs somniat
 se thesaurum inuenire gaudet
 sed magis cū se deceptū videt
 dolet ⁊ tristatur. mane domuz
 egrediens querit quē deuoret
 nō reuertit nisi p̄daz ferat cat
 tulus vt leo. Prim⁹ reprobz in
 mūdo auar⁹ fuit scz cayn qđ de
 struct⁹ et curiosis frugibz offe
 rēs despect⁹ ē a deo vt tradūt
 hebrej hic prim⁹ edificauit ci
 uitatē vt rapta defēderet. tan
 dez in desperatiōe occisus ē a
 lamech. Scōm p̄mū auari
 est tenacit̄ retinere tāta mēfir
 ra p̄emitur vt qñ videt diuiti
 as minui putat sibi oclū erūt
 tota familia sua in miseria est

De Auaritia

numerat expensas panē potū
et cuncta figens freno artissi-
me abstinentie. sepe queritur
dicens in domo mea sunt tm̄
voraces lupi. Isa. lxxvii. Nō
est par impijs. puer. xv. Con-
turbat domū suā qui sectatur
auaritiā. Beda de pe. dis. iij.
Quem cūq; arripuerit hūana
cupiditas mor in ima vitiōrū
p̄sternit. Tertiu p̄rius est do-
lēter amittere. quis dicere va-
let quantū dolet auarus cum
aliqd pdiderit. Eccl̄s. v. Nō
est alia ifirmitas pessima quā
vidi sub sole q̄ diuitie congre-
gare in malū dñi sui peūt eniz
in afflictioē pessima. Ideo sal-
uator noster volens preclude-
re viā dānatiōis docuit pau-
ptatē oñdens multas miseris-
as im nūsiere diuinis. ¶ Quī-
tum malum est obprobriū vi-
te. nom tota eius vita plena ē
obprobrijs. Sunt tm̄ speciali-
ter tria que sequuntur auarū.
inertia. malicia. infamia. In-
ertia siue stulticia qz non que-
rit modū honesti questus aut
qualiscūq; etiā si fuerit cōtra
leges dei. Aut dñs gen. iij. In
sudore vultus tui pane tuo ve-
sceris. Sed tales vt d̄t p̄phe-
ta in labore hoīm non sunt et
cum hominibus non flagilla-
buntur. Bern. Qui p̄fecto in

labore demonum erunt tales
manducant sanguinē paupm
et sunt hōicide. Eccl̄i. xxxiiij.
Panis egentium est vita cor-
p̄ q̄ fraudat eos vir sanguinum
est. Scōm est malitia. Eccl̄i.
xxxij. multaz docuit otiositas
ymo ad tantaz malitiam pdu-
cunt vt animā suam venalem
hēant pro quolibet vili dena-
rio max̄im maluz est animā in
tanta sublimitate creaturārū
factam ad imaginē dei. sang-
uine xp̄i redemptā. ad eternaz
gloriam ordinatā. dare p̄ vni-
co denario aut grosso. Eccl̄i. x.
auaro nihil est scelesti⁹ hic enī
animaz suam venales habet.
Tertiu malū est infamia. naz
auari max̄ie ysurarij sūt infa-
mes dictum est de eis puer. ij.
Qui relinquūt iter rectū ⁊ am-
bulāt prias tenebrosas q̄ le-
tant cū malifecerint ⁊ exultāt.
⁊c. ¶ Sextū maluz ē illa q̄a-
cio dyaboli tm̄ h̄ est maluz vt
dyabolus dño pmittēte ptatē
sup tales habet. Se illa q̄at.
intricat. p̄sumptuose sperat.
Primo auarus se illa q̄at. Job
xviiij. Immisit in reshe pedem
suuz et tenebit planta eius la-
queo planta sc̄at extremitatez
vite. quanto enī auarus vici-
nos est morte tanto maiore cu-
piditate ardescit. Hiero Alia

De luxurie

vitia cum hoīe senescunt sola auaritia iuuenescit. Rō beati thom quanto magis deficit in natura interiori eo magis q̄nt auxilia exterius in bonis tpa- libus. s. ad thi. vi. Qui volunt diuites fieri in cadunt in temptationē. Scdo se intricat si- cut auis in rete tanto magis se intricat q̄nto magis se exci- tare p̄tendit. Sic auar⁹ cū ca- pitur hoc vitio quanto magis cesare p̄ponit tanto artius in- tricaf puer. v. Iniquitates sue capiūt implū et funib⁹ pecca- torū vnusquisq̄ cōstringitur. Tertio p̄sumptuose sperat. qz putat se velle penitere. in fine et restituere. Augustin⁹ de pe- nitentia dis. viij. ¶ Quāquaz Multos solet decipe serotina penitencia. Figura gen. viij. hui⁹. Coruus qui viuit de ra- pina exiens de archa clamās Eras cras. nō est ad tā reuer- sus. Sic auarus q̄ differē pe- nitentiā vsq̄ in finē nō reuer- tetur ad ecclesiaz p̄ verā peni- tentiā. Septimū malū est cer- titudo dānationis hui⁹ habet tria testimonia xp̄i euangeliū dyaboli priuilegiuz. deceptio- nem hoim. Primuz testimoni- um dānationis auari est chri- sti euangeliuz luce. vi. Ven- tura qua mēsi fueritis remetie

tur vobis. Euz enim auar⁹ nō det aliqd nisi recipiat ampl⁹ ergo si voluerit a iusto iudice habere paradisu nō dabitur ei nisi det aliquid amplius et meli⁹ paradiso. sed quia hoc est impossibile ergo nūq̄s habe- bit. Scdm est mortis priuile- giuz nam tot habet dyabolus p̄tra eum allegare quot hoies decepit aut fraudauit. et si for- te vni satisfecit sunt alij quib⁹ nō vnde magnam vim habet eius p̄scriptio goff. et est glo. sup ti. de descriptionib⁹ P̄scrip- tio est ius quodā ex p̄tinuatio- ne tempis et auctoritate legū subām capiens. i. firmitatem. Requiritur aut̄ quatuor ad p̄scriptionē bonam. Primo bona fides scz vt possessor cre- dat rez suā et eius fuisse a quo recepit. Scdo iustus titulus vt patet in. c. Si diligēt. aut data aut empta aut permuta- ta. Tertio cōtinere possessa sine interruptione tempis vt patet. c. Illud 7. c. auditis de p̄scrip. Quarto q̄ sit res p̄- scriptibilis ideo nec vxor nec subditus cōtra prelatū p̄- scribit anima aut semp ad pec- cādū libera est. Eccl̄i xv. Cre- uit deus hominem et re. Ter- tuz est im misericordia seu de- ceptio hominū. naz talis null⁹

De Avaritia

ros crudelit̄ turbat varijs ex
questis mōis. Job. xx. Juxta
multitudinē adinūctionū sic ⁊
sustinebit qm̄ p̄friges nudant
domū paupis nec est satiatuſ
veter ei⁹ et cū habuit qd̄ cupi
ebat possidere nō potuit scz in
morte ¶ Octavū malū est im
pniā cuius tres sunt cause scz
indispō induratō et p̄temp⁹.
Primū qd̄ cāt impniā est in
dispō ad pniā quia qui aua
rus aut prodigus aut tenax.
Si prodigus est bona cōsump⁹
sit nec habz vt reddat. Si te
nax est reddere nō vult qz cor
ibi sepultū ia cet. Scōs est in
duratō nā talis cōsiderat se nō
posse saluari nisi restituat alie
na et filios in paup̄tate relin
quat deliberat in pctō magis
p̄seuerare. q̄uis sepe a p̄dica
torib⁹ p̄cutit̄ anim⁹ ei⁹ tñ sp̄
dunoz vt inc⁹ efficitur. Job.
xli. Cor ei⁹ indurabit̄ q̄si laps⁹
et stringet̄ q̄si malleatoris inc⁹
Tercia est p̄temp⁹ diuini ver
bi puer. xvij. Pctōr cū in pro
fūdiz iniquitatū venerit p̄tēnit
resurgere nec p̄fitef̄ pure ne a
p̄fessore ad satisfactōnē cogat̄
aut q̄rit p̄fessore q̄ nō hz sciaz
aut p̄sciam. et si p̄mittit̄ resti
tutionez nō implet. de reg. iii. li.
vi. Nō dimittit̄ pctm̄ nisi res
tituat̄ ablatū ¶ Nonum ma

lū ē horribilitas mortis nā sepe
terribilia signa apparet̄ i mor
te talū et hoc fit p̄pter tria. s.
Derelictōz Desprationē. Im
pugnatiōz. ¶ P̄mo p̄pter des
relictōz auxiliū scōz nā talis
nūq̄ abstinuit̄ quecūq̄ die so
lēm̄ a suis questis nec pacifac̄
nec in passione nec festis b̄tē.
Marie virginis ymo si q̄uit
pecunia ei⁹ laborauit vt pa
tet de ysurarijs quare talis in
fine a virgine maria ⁊ omnib⁹
sc̄tis miserabiliter relinquitur.
Michæ. iij. Abscondet dñs
fatiē suā ab eis i die illa. Sed
cūdo rōne desperatōis cum se
iam videt a deo ⁊ sc̄tis ei⁹ des
relictum desperat. Job. xxiij.
Obliuiscit̄ illi⁹ misericōdia aufer
tur ab eo omnis spes fidutiē
¶ Legit̄ de q̄dā anaro ifirmo
qui hortatus a suis ad pniāz.
dixit nō possuz penitere qz nō
hēo cor meū. q̄ putabāt eū de
liberare dixerūt quō viueres
si nō hēres cor q̄ dixit nō delib
bero sz inueniet̄ in capsā pecc
cuniaruz sicut dixi. qz ibi spes
mea. sic despat⁹ diceſſit. Et ſi
cut dixit ita cor ei⁹ cū peccūis
in capsā repositū inuenerunt.
Juxta illō saluatoris. Math.
vi Ubi thesaur⁹ tuus ibi cor
tuū. Tertio p̄pter pugnationē
nā in morte pugnabit̄ p̄tra eū

ois creatura qb? male vsus ē
nā dicitur sapie. v. Pugnabit p eo
orbis terrarū extra iūctatos ꝛc.

Eluxurio

sis. Luxuria est in
ordinat? appetit?
venenoz Eto. xx.

Nō mechaberis. sup q̄ verbo
dicitur augusti. et magister in sco.
his. noīe mechie. Oīs illicit?
p̄cabit? extra matrimonū atq̄
illoꝝ membꝝ nō licit? vsus
p̄hibet. Aplus ad gal. v. po-
nit mater opera carnis et dicit.
Qui talia agūt regnū dei nō
p̄sequētur. Hiero. xxxij. q. ij.
p̄nubia dicit q̄ in illo actu spūs
p̄phetarū nō tāgebat corda eo-
rū s; actu matrimoniali. For-
nicatio simplex est pctm̄ morta-
le. p̄bat auctoritatib; et rōib;
Eto. xx. nō mechaberis vt pa-
ter math. v. Qui viderit muli-
erem ꝛc. Ad roma. i. Repelti
omī malitia fornicatione ꝛc. q̄
talia agūt digni sūt morte. nō
solū q̄ faciūt sed q̄ faciētib; cō-
sentiūt. i. ad corinth. vi. fugite
fornicationē. Ibidē. Necq; for-
nicarij regnū dei possidebunt.
Ad ephe. v. Omīs fornicator
aut in mūdus aut auarus. qd̄
est ydolorū seruicis nō habet
hereditatez in regno xp̄i et dei
nemo vos seducat in amb; ver-

bis p̄pter bec enī venit ira dei
in filios diffidētie. Glo. nemo
vos seducat p̄mittēs unpuni-
tatē ex misericordia dei vel p̄-
dicās naturalia. oīa sunt ver-
ba ad suppliciiū trahētia. Auc-
toritate iuris positū. Augu-
sti. in omel. de igne purgatorij
xxv. dis. alios ꝛc. vbi sic dicit.
Qui p̄perat adulterium aut
fornicatōnē ꝛc. nisi digne emē-
dauerit et si spatium habuerit
lōge tpe p̄nias egerit ꝛ largas
elemosinas dederit et a pctis
se abstinet non purgabit pur-
gatorio igne s; eterna flāma il-
lū cruciabit. Entian? papa
xxij. q. i. p̄dicādū. Talis de p̄-
iurio p̄nia impōi dicit q̄lis d̄ ad-
ulterio ꝛ fornicatōe aut homi-
cidio ꝛ cōs. xxxij. q. iij. meret-
trices esse et ad eas accedere
p̄hib; dñs q̄ꝛ publice venall
est turpitudō. Nec solū adul-
teriū est cū aliēa p̄iuge peccat
re s; oē qd̄ nō h; p̄tātē p̄iugij
Diceret lex cūilis nō punit
simplicē fornicatōez. s; audi-
qd̄ de lege impatoris scriptū
est dis. x. lege impatorū ꝛ Lex
impatorū nō est sup legeꝝ dei
sed sub; nec possūt impali iu-
ditio iura eccliaistica dissolui.
Simach? i. vi. sino. do. dis. x
Nō licet impatori vl cuiq; p̄-
etate custodiētī ailqd̄ contra.

De luxuria

diuina mandata p̄sumere. nec
quicq̄ quod euangelicis p̄phe
ticis aut apostolicis regulis
obuiet agere. Idem. xlii. dis.
Si impator catholicus ē salua
pace ipsius dicim⁹ fili⁹ est nō
p̄sul ecclesie. discere ei cōue
nit nō docere. Hiero. ait vt re
fert eusebius de morte ipsius.
Ensis dyaboli est luxuria nō
Eali ad pctm̄ quo toties dya
bol⁹ victor existit fugite luxu
riam. Flā sicut uirginitas ho
minis par est angelis et plus
ita luxuria hominem peius fa
cit bestia. de nullo alio pctō le
gitur deum dixisse. penitet me
fecisse hominem. Flam p̄pter
illud pctm̄ de⁹ diluuiū in dux
it sup mundum. zodomā et ga
morram igne in fernali cōbus
sit. q̄ hoc retbe dyaboli semel
capitur non cito soluitur. In
isto plio nemo vincere pōt ni
si fugiat. qui uino ytitur ignez
portat in gremio. Ait aposto
lus. Nolite inebriari uino in
quo est luxuria uinū nocet sed
centoplus uult⁹ mulierū. mu
lier dyaboli sagitta est qua ho
mo cito inluxuria vulneratur
Nūquid ait sapiens. pōt ho
mo abscondere ignem in sinu
suo vt uestimenta. eius nō ar
deant. aut ambulare sup pru
nsm vt nō cōburantur plante

eius. Vir et mulier ignis ⁊ pa
lea dyabolus nūq̄ sufflare ces
sat nisi accendant. Nunq̄ vi
ro cum muliere sint longa col
loq̄a sola. Vir mulieris cunco
ta spnat munuscula. blanda
vervula. si nō vult luxurie ca
pi laqueis. Aug. in sermone
de vitanda mulierū cōione. O
quāta est iniquitas luxuria vt
animaz quā x̄ps suo sanguine
redemit luxuriosus p̄pter vni
momenti delectationem libidi
nis dyabolo vendit. nam cito
p̄terit qd̄ delectat sed sine fine
manet qd̄ crutiat S; forte di
cis iuuenis suz fatio qd̄ delect
tat postea peniteā. Est ac pec
tiā me crudeli gladio ⁊ postea
vado ad medicū nescis q̄ vni
us ho: e p̄ncto vuln⁹ occidit
qd̄ vīr aliquñ longo tpe ad sa
nitate reducitur vidi tñ ne pe
reat dilatio et succedat eterna
dānatio. Aug. de cobitatione
clericorū ait. Brauē inimicum
sortita est castitas cui nō resi
stendū sed maḡ dimisso freno
longi⁹ fugiendū. Expro crede
loquor corā deo nō mētor ce
dros libani duces gregū i hac
peste coruulle reperi impudi
ca turpitudine de q̄z lapsu nō
maḡ suspicabar q̄ bieronunū
et ambrosiuz. Amb. de helya
et ieremia. c. xliij. Luxuria se

minariū est et origo vitiōrum.
 Ne arbitrarī me aduersus ap-
 postolū dixisse qz ille ait auari-
 tiā radicē esse oīm vitiōrum qm̄
 luxuria ipsius mater est auari-
 tie. nā eū q̄s exhauserit luxuri-
 ando facultates p̄pas postea
 auare icipit q̄rere alienas Rō-
 ne ostendit sic. Bt̄us tho sc̄da
 sc̄de. q. diiij. ar. ij. pbat multi-
 pliciter. Primo rōne p̄sensūs.
 Nā illi⁹ actus cui⁹ sc̄sus sol⁹
 est pctm̄ mortale a fortiori ip̄z
 op⁹. Sed p̄sensūs fornicatio-
 nis est pctm̄ ergo plus opus.
 Vnoz pbat auctoritate dñi.
 Math. v. Qui viderit mulierē
 rē ad concupiscendū eā iā mec-
 hat⁹ est. Jacobi. i. Concupiscē-
 tia cui⁹ cepit glosa. p̄sensum
 parit pctm̄. Pctm̄ cū p̄suma
 tū fuerit ḡrat mortē sc̄z eter-
 naz. Sc̄do rōne punitiōnis.
 Quēcūqz pctā eq̄līter puniant e-
 q̄lis sunt culpe q̄ ad penā dā-
 ni. Sed fornicatō simplex ad-
 ulterū et p̄iurū eq̄līter puni-
 antur ergo &c. Probatio mi-
 noris. Nā d̄r in canone p̄dicā-
 dū. xxiij. q. i. Talis pena debz
 ip̄oni s̄z septēnis de fornicatō-
 ne sicut de adulterio p̄ iuro et
 b̄dicidio q̄ sunt mortalia. ergo
 &c. Tertio rōne p̄uatōnis sic.
 Nihil excludit a regno dei ni-
 si pctm̄ mortale. Sed fornicatō

tio excludit a regno dei ergo ē
 peccatum mortale probatur.
 Vnoz a postol⁹ ad gal. v.
 Manifesta sunt opera carnis
 que sunt fornicatō in mūdicia
 &c. que p̄dico vobis sicut p̄
 dixi qui talia agunt regnū dei
 non consequenter ergo morta-
 le peccatū est &c. Quarto rō-
 ne dānatōis. Sic nullū pec-
 catum damnat eternaliter ni-
 si mortale. Sed luxuria aut
 fornicatio simplex dānat ergo
 mortale est. Apocal. xxi. For-
 nicatorum pars erit instagno
 ardente igne & sulphure & hec
 est mors sc̄da. Nam prima sc̄-
 perat aīaz a corpe sc̄da corpe
 et aīam a deo. Itē. ij. petri. ij.
 nouit de⁹ iniq̄s in diez iudicij
 refuare cruciādos magis aut
 eos q̄ post carnē in concupiscen-
 tijs ambulāt. Et̄m legit in sca-
 la dei. Vir q̄dā orauit deuot⁹
 p̄ vxore suā q̄ ei aparuit in vi-
 sione et ait seq̄re me q̄ vidēs
 demones et cuppā magnā ple-
 nā metallo in q̄ piecerūt bur-
 gensem vnū et vxore alter⁹ q̄
 clamauerūt. Ve ve ve. audi-
 ens ille terit⁹ ē. Qui vxor eter-
 naliter cū illis balnearē qz me-
 diatrix fui. Ut simul i vita cō-
 uenirent & adulterarentur nisi
 mīa dei a pctō me reuocasset
 cui. vir. vtiqz p̄fessi sūt et sacra

De luxuria

bo pceperūt qd eis pdest. cui.
illa nihil qz timore mortis hoc
fecerūt et nō caritate moti.

Septez sunt gra

duz quibz descenditur infō: ni
ca tionem. Tres primi sunt in
corde. qtuor vlti in corpe. Lo
gitationis alteratio. Horosa
delectatio. In actū cōsensio.
Impudica aspectio. Turpis
psabulatio. libidinosa ptrecta
tio. Opus expletio. ¶ Prim^o
gradus est cogitationis tolle
ratio ysaie. i. Auferre malum
cogitatioz vrāz ab oculis me
is sez luxurie. Ubi diligenter
nota q cogitatio luxurie q nō
est qñ qz cogitat de ea volun
tarie siue ad penitēdū de hīs
q gessit siue ad intelligēdū vel
docendū materiā de turpibus
bona intētiōe siue involūtaria
occurrat cogitatio turpis ex o
ciositate mētis vel curiositate
vbi ex gestis p eō vel p sugge
stionē demonis et in sensuali
tate aliquoaliter delectat 7 sibi
pplacet cū displicētia tm rōis
est pctm veniale tm ad roma.
vij. Nō enī qd volo bonuz h
ago sz qd odi malū hoc factio.
¶ Cū. Breg. augustino anglo
rū epō. vi. dis. Testamētū dt.
Lū malign^o spūs pctm fugge
rit in mente si nulla delectatio

pcti sequit pctm oīno ppetra
tum nō est. cū vero caro delec
tari cepit pctm iam nasci inci
pit. Si vero /r deliberatione
cōsensit tunc pctm cognoscat
pfa in anio in suggestiōe pcti
est semen in delectatiōe nutri
mentū. in cōsensu pfectio. Et
sepe ptingit vt quid malign^o
spūs sciat in cogitatione caro
trahat in delectationez nō tm
rō eidem delectationi pscntit
Et cum caro sine animo delec
tari neqat ipse tm anius car
nis voluptatibus reluctās in
delectiōe carnis quidāmodo
ligatur inuitus vt ei ex ratioē
cōtradicat nec cōsentiat et tm
ea delectatione ligatus fit sz li
gatum se vehementer ingemi
scit. itaqz est homo captus 7 li
ber. liber ex iustitia. captus ex
delectatiōe quā portat inuit^o
hec. Breg. ¶ Scōus grad^o
est cogitatiois delectatio. Jer
emie. iij. Usqueq morabun
tur apud te cogitationes noxie
Sap. i. puerse cogitationes se
perant a deo nihil sepat a deo
nisi mortale pctm ergo tēs co
gitationes sunt mortale pctm
Breg. de pe. dis. iij. Inter hec
plerumqz animus peruersum
contemptum intra se voluit 7
nimiruz mentez neqzqz unimū
da cogitatio maclans cū pul

fat s; cū sibi p delectationē sub iugat. Btūs tho. prima secū de. q. lxxvij. ar. viij dē. Cogitatio de fornicatione intelligit̄ duob; mōis. Uno modo put̄ spē affectus inclinatur ad ipsaz cogitationē. cogitatio aut̄ scōm se nō est pctm̄ mortale. aliqñ est cū quis inutiliter de ea cogitat aliqñ illm̄ vt cū cogitat q̄s de hoc qñ vult p̄dicare illō. Aliomō delectat̄ in actu cogitatio q; ad hoc est inclinatus et eligit illud ex deliberatione qd cogitat est mortale. i. hanc morosa; cogitationē; incidunt tepidi frigidī statī cadunt s; qui sunt feruidī statim eas expellunt nec locū aut moraz admittunt. ¶ Terti⁹ gradus est p̄sensus in actū turpē illud est mortale math. xv. Ex corde exeūt cogitationēs male furta hōicidia. fornicatōs adulteria. hec in quinant hōies. Aug. de s̄bis dñi in mōte de pe. dis. i. sic dē q; prima dñā pcti mortalis est cum in corde cōsentitur libidini figurata p puellaz mortuam s; ad huc in domo iacentē. Aug. de pe. dis. i. Si cui ad hesit cupiditas cōcubendi cu; aliena vxore s; deest facultas nō minus reus est q; si in ip̄so factus defendetur q; ad iudiciū diuinū; vbi

eqlitas q; ad dānū et diuturnitates sequitur. Nō sufficit pctā p̄fiteri in gñe se dicere habuiss̄ se cogitationis malas cū p̄sensu s; ergo q; 7 quō. ¶ Quart⁹ gra⁹ est aspectus libidinosus. math. v. Qui videntur mulierē ad p̄cupiscēdū eā iā mechat⁹ est. Aug. xxxij. q. v. q; vident. dē q; solo visu q; turpiter innupta p̄cupiscitur adulterū p̄petrat Aug. in regula. Nec dicatis vos h̄re aīaz pudicā si oculi hētis in pudicos vt patet xxxij. q. ij. nullo solo. Castitatis aut̄ nō amittitur nisi p mortale crimeu ergo talis aspect⁹ est mortalis. puer. Abhōiatio ē dño desigēs oclm̄. s; nullus efficitur abhōiatio; dño nisi ppter mortale. Unde grauit̄ peccāt q; se ornat̄ festiuis diebus et vadūt ad ecclesiā ad p̄uocādū hoies in p̄cupiā sui toties mortaliter peccāt q; in sui p̄cupiscētia accēdūt. Quoties mulier aut vir offert se p̄spec̄tū amatoris amatrix sue totiens peccat mortaliter. Qui occasionē dāni dat dāmū de d̄disse videtur de iuren. c. si culpa. Nota de deuid qui in caute insperit bersabee. ¶ Quint⁹ gradus est p̄fabulatio turpis i. chorith. xv. Corrupt̄ bonos mores colloquia p̄a;

De Luxuria

pis. i. corinth. xv. Corruptū
bonos mores colloquia pra
ua. Ciprian^o li. de virginitate
dicit. Quātū dedecoris et cri
minis infert ꝑ fabulatio turps
Sed crimē unportat peccatū
mortale ergo ꝛc. Apostol^o ad
ephe. v. appellat illud stulto
quū et nūerat inter peccā mor
talia dicēs. Omnis autē forni
catio aut immūditia aut stul
tiloquiū nō nominet in vobis
Et subdit. omnis talis nō ha
bet hereditatē in regno christi
Sed nullus priuat regno xpi
nisi ꝑpter mortale ergo ꝛc.
P̄s. Ligua eoz scz talia ꝑ sua
dentū gladi^o acut^o. Aug. de
pe. dif. i. noli. Tales accidunt
aīaz suam et audientiū. Item
de cantilenis libidinosis. Si
mule q̄ lrās portāt ad ꝑcuran
duz talia scz adulteria aut for
nicatōis. ¶ Sextus gradus
est libidinosa cōtractatio. scz
ꝑ oscula amplexus. cōtactus
manū et aliarū partū corpo
ris hāc malitiā nomiat a ꝑlus
turpitudinē ad ephe. v. dicēs.
Omnis fornicatio aut immū
ditia aut turpitudō. nō nomi
netur in vobis. Glo. turpitu
do vt in osculis amplexib^o et
huiusmodi. tales vt dicit nō ha
bent partē in regno christi. i.
corinth. viij. Bonū est mulierē

nō tangere. Eccl. xij. Qui tā
git picē cui similis est mulier
inquinabit ab ea. Jordanus
terra bona ꝛ aqua bona est tū
cōiuncta gñant lutū. ¶ Sep
tim^o gradus ē optis libidinosi
cōsumatio ad gal. v. Manife
sta sunt opa carnis q̄ sunt for
nicatio. immūditia. adulteri
um. impudicitia. luxuria ꝛc. q̄
talia. agūt reguū dei nō ꝑse
quentur. Aug. de igne purga
torio. xxv. dif. ¶ Alias. ponit
fornicationem in numero pec
catorū mortaliūz qd̄ tū est mi
n^o in gñe luxurie tū ducit ad
dānationēz eternaz. vñ in de.
de heredicis. c. ad minimū po
nitur articulus dānat^o begar
dorum qui dicebant non esse
peccatum mortale

Occasiones lux

urie sunt decem sex intrinsice
quattuor alie extrinsice. Pri
ma est supbia. Apostolus ad
ro. i. Dicentes se esse sapiētes
stulti facti sunt tradidit enim
vos deus in desideria cordis
sui et immūditiaz. in cuius fi
liaz mor vt primus parens ei
superbia peccauit pudenda te
gebat. Brego. xvi. moralium.
Sepe longa ꝑtinentia repē
te soluitur et sepe vsqz ad seru
um virginitas seruata perdit

quia enim negligitur hūilitas
cordis rectus iudex despicit
etiā integritatē corporis idēz
xxxij. moralium. Hosti anti
quus q̄ iam interi⁹ dñatur p
supbiam etiam exteri⁹ seruire
pmittit vt qui cogitatōe ela
ti sunt p carnis luxuriaz pster
nantur. ¶ **S**cda carnositas
sensus in aspectu pulchraruz
rerum aut imaginuz turpium
vel auditu turpiū cantionum
Job. xxxi. pepegi sed⁹ cū ocli
s meis vt nō cogitarē de vir
gine. Beñ. xxxij. Sich en si
lius emor videns dynā filiam
iacob q̄ egressa vt videret mu
lieres regionis illius opp̄ssit
eam. Item Beñ. xxxix. vxor
putifar iniecit oculos i ioseph
et p̄cupiuit. De Iudith dicitur eius
dem. x. q̄ pulchritudine ei⁹ ce
pit Holofernē princepez mili
tie nabuchodonosor et caput
ei⁹ abscidit. ¶ **T**ertia est otio
sitas. Ezech. xvi. Hec fuit ini
quitas zodome supbia. saturi
tas panis et otii. Bern. Dim
temptationū maloz causa est
otii Idēz. Otii est mater nu
garū nouerca virtutū ipm est
qđ vniuz fortissimū fortissime
p̄cipitat in reatū. Dauid ori
ando post somniuz lapsus est.
¶ **Q**uarta ē quies nimia. Ro
ma. xij. nō in cubilibz et in pu

diatijz. Vñ Latho Diuntur
na quies vitijz alimēta minu
strat. Quos drabol⁹ viglādo
nō audet aggredi dormiēdo
frequēter tētat. ¶ **Q**uinta est
ventris ingluuies aut nis aut
delicate. puer. xxxix qui delica
te nutrit seruuz suuz. i. corpus
in fine scētiēt eū p̄timacē. i.
rebellem p stimulum luxurie.
Ideo primi parētes post co
mestionē id senserunt. Bern.
Periclitatur castitas in deli
tijz sicut agger pignis non ob
patus ¶ **S**exta est viniuz in
moderate sumptuz. puer. xxi.
Luxuriosa res est vinum. Ad
ephe. v. Nolite inebriari vino
in q̄ ē luxuria. vñ Hoebriuz
nudauit femora Beñ. ix. Lorb
inebriatus p̄cupiuit cuz filiabz
suis. Holofernes inebriatus
p̄didit caput vt patet Iudith.
¶ **S**eptia ē aspect⁹ impudic
cus math. v. Qui viderit mu
lierē ad p̄cupiscendū zc. Ideo
ait. Job. xxxi. Pepegi sedus
cū ocliis meis vt nec cogitavi
de p̄gie. Augustin regula. Im
pudic⁹ ocul⁹ impudici cordis
est nūti⁹ ¶ **D**ecimo sermo lu
bric⁹. Eccl. ix. Luz saltatrice
ne sis assidu⁹ ne forte capiaris
et colloquū ei⁹ q̄si ignis erat
discit. i. corinth. xv. Lorum
pūt bonos mores colloqa pra

De Luxuria

ua. Eccl. xlij. Melior est iniquitas viri quam mulier. benefaciens. **Zyra** Din⁹ piculosa est pueri fatio viri etiam mali quam pueri fatio mulieris etiam si sancta vedet. Hiero. xxxij. dis. Hospitiolus tuum raro aut nunquam mulierum pedes terrant. quia non possunt digne habitare cum deo quam fecerunt accessibus delectat seia pscia et secum habitatis enuit. Nec pscidas de sanctitate quia nec sanctior es dauid. nec fortior samson. nec sapientior salomone quam per mulieres corruerunt. **Delinendus**. Quod sciuit seia sexus hoc in puero etas. ¶ **Flora** tacet inuerecundus. Corinth. vij. Bonum est mulierem non tangere. **Beatus** tho. scda. scde. q. c. liij. ar. iij. **Edplex** oscula tacust et hinc si sunt propter delectationem vel malum sine seculi libidine peccant mortaliter. ¶ **Legitur** in vstra spatruz quod quidam ducens per aquam mrem suam pallio manum regebat. ¶ **Decima** est ornat⁹ superfluus vulpis diligenter venat non propter carnes sed propter pellem

Mala que proue

niunt ex luxuria sunt septem in genere. infinita in numero. Primo intellectus obnubilatur ps. lviij. Supcecidit ignis et non videntur solem. i. lumen rationis. **Idem**

Juuenes coram comedit ignis. ps. lxxvij. Sic duo senes in dices in babilonia contra zuzana et na et excecati sunt ad quos ait dauid. niel. spes deceptit te et concupiscentia subuertit cor tuum ut ps dauid. xij. Sic samson post amorem valde excecatus est etiam cor paliter. **Judicium**. xvi. Sic omnes qui vincuntur a concupiscentia excecant ut non intellegant malum in quo sit. Sed nihil tam mortiferum est ingenio si cut luxuria. siquidem rones peribat. intellectum hebitat. memoria et enervat obliuionem in mittit. errorem infundit. boies quasi bestiam facit. ¶ **Secundo** rones superatur. **Ozee**. iij. Fornicatio vinum et ebrietas auferunt cor. i. sapiam boies. tale enim est incendium libidinis ut homo non regitur rone quam vult optima ut dicit Aristoteles in ethicis. sed sensus dominat. ¶ **Tertio** peccatum plongetur. nam ex delectatione huius peccati appetit homo diu viuere ut voluptate diu possit frui ymo plus appetit peccare quam viuere. quia propter peccare desiderat viuere. **Ante** autem in copiis propter unumquodque tale ipsi sunt magis. Et coram per illud malum boies desperationem incurrit putantes non esse aliam vitam post istam. quia secundum gregorium dum meus detinetur carnalibus delectationibus

ad spūalia venire non curat.
 ¶ Quarto hō vitali munere
 pūatur. naz frequēter tales ca
 dunt in infirmitatez corpis q̄
 hoc malū exercent. vñ aplus.
 Om̄e pctm̄ extra corpus est q̄
 autē fornicatur peccat in cor
 pus suū. i. chozinth. vi. ipsum
 scz debilitando. Eccl̄i. viij. Ju
 ueni mulierem amariorē mor
 te. Eccl̄i. ix. propter speciē mu
 lieris multi perierūt .s. in cor
 pore. hic exm̄ habes de holo
 ferne vt patet iudith. ¶ Quin
 to mundi gloria tollitur. Non
 est aliqd̄ aliud peccatū qd̄ tā
 tum infamat sicut hoc vitium
 tales enim querunt tenebras
 in signū q̄ p̄tinēt ad eternas
 tenebras. Job. iij. Om̄is qui
 male agit odie lucē Job. xxiiij
 Ocul^o adulteri obseruat cali
 ginē dicens. Non me videbit
 oculus et opiet vultū suū. Ex
 emplū habes de salomōe naz
 dr̄ de eo. Eccl̄i. xlvij. Inclina
 sti femora tua mulieribz pote
 statem habuisti in corpe tuo.
 dedisti maculam in gloria tua
 et propbanaisti semē tuū indu
 cere iracundiam ad liberos tu
 os et ceteris stultitiā tuam vt
 faceres imperiū bipartitū. Ec
 ce ille salomon implet^o sapien
 tia vt flumen nec aliquis simi
 lis ei in sapientia homo et ta

men in hoc malū lapsus est vt
 propter amorē mulierū ydola
 adoraret et decē tribus a suc
 cessiōe sua recederēt ideo tolle
 rit gloriā. ¶ Sexto tempora
 lis substantia cōsumitur pro
 uer. xxix. Qui nutrit scortum
 perdet substantiam Qui enim
 abundant tempalibus cōiter
 maculati sūt hoc malo. Ideo
 apostolus dr̄. Radix mali aua
 ritia. Habens multa bona ha
 bet materiam faciendi multa
 mala sicut radix alimentuz ar
 borū ita peccunia et bona tem
 peralia alimenta prestant vi
 tijs. Exemplum de filio prodi
 go luce. xv. ¶ Septimo gra
 tia dei amittitur. et per conse
 quens eterna mors incurritur
 de p̄mo dicit. Beñ. vi. Non
 permanebit spiritus meus .i.
 gratia in homie quia caro est
 .i. carnalis. tales in clericos
 ordinari non debent vt patet
 xlv. dif. buic etenim. De scōa
 ait zuzanna. Dañ. xij. Si B
 egero mors mihi est scz eterna
 Hiero. in quedā eplā ait. Igo
 nis infernalis est luxuria cui^o
 materia gula. cui^o flāma. sup
 bia. cui^o cinis iopia cui^o fumi^o
 in sania cui^o fūis iebēna. bec.
 Hiero. Dominus Anthonius
 scribit de qdā cōcubinario cū
 ad iustū p̄fessoris dimisit. con

cubina; et cum lacrimis sacramenta recepit quod post mortem datur. Apparuit professori quod eas res assumere si sanus fieret proposuit

Luxurie malum

deus durissime punit. nec aliter quid peccatum legitur a deo scilicet re punitum secundum hieronymum. sicut luxuria. Nam per diluuium tota humana et animalis natura preter paucos homines octo scilicet deleti sunt ut patet generis. Item sodomia et gomorra igne infernali submersa sunt propter hoc malum. Item filii israel quia fornicabantur cum filiabus moab perierunt una die. xxxiii. milia ut patet primo corinthios. x. et numeri secundo. Illud malum angelus homini datus fugit. quia purissimus est et munitionem diligit. Betan angelus tuo reuerentiam exhibe nec audeas eo pretere facere quod non faceres me vidente. Exim legimus in vita spatru quomodo angelus ambularet cum quodam fratre quod cadaver abhorruit nares claudit angelus autem non aduertit. sed cum quidam eis adolescens obuiasset angelus fatiem cooperiens abhorrens eum quia luxuriosus erat ut fratrum illi reulit etc. Tertio dyabolus hominem luxuriosum in habitatur Job. xl. Dormit rehemē

in locis humentibus. scilicet carnalibus luce. viij. Regio demouit ingressa est in porcos. significans per hoc quod libenter habitent cum luxuriosis qui per porcos significantur. sicut enim superbia fecit ex angelo dyabolus ita luxuria facit ex homine bestiam porcum. Quarto luxuriosus proximus ledit quia ex inde generantur filii illegitimi qui priuam dignitate temporalis et ecclesiastica et simul niter sunt mali ut patet de abimelech filio gedeonis nato ex concubina. Iudicum. ix. qui mortuo patre insecuit. lxx. fratres suos legitimos uno solo qui fugit relicto. et hoc ideo ut solus regnaret. Demalitia talium notat canonicus. siges. lvi. dif.

Species luxurie

sunt sex ut patet. xxxvi. q. i. ler. scilicet cum ergo. scilicet fornicatio. stuprum. adulterium. incestus rapinas et contra naturam cuius quattuor sunt species scilicet molities sodomiticum bestialitas uxoris abusus. Fornicatio simplex mortale est. Nihil excludit a regno dei nisi peccatum mortale. fornicatio excludit a regno dei ergo est mortale. Dinor probatur. v. ad gal. v. Qui talia agunt regnum dei

non possidebunt. Est terra le-
gem diuinam. Exo. xx. nō me-
chaberis. Et xxxij. q. ij. non
mechaberis. Et. c. meretrices
An apostoli in primo cōcilio
hierusalem celebrato precepe-
runt gentibz vt se abstinere-
nt a fornicatione vt patet actuū
xij Nec vti scabinis licet dis.
xxxij. audite. Item pro solo
mo: tali iniungitur septemnis
penitētia vt patet. xxxij. q. ij.
quia hoc ipsum. et. s. sequēti.
Sed pro fornicatione in iun-
gitur septemnis penitētia vt
patet in ca. pndum. xxij. q. i. er-
go &c. ¶ Adulterium vt dicitur. s.
cum ergo. xxxvi. q. i. Est alte-
rius thori violatio vel etiā p-
prij thori. Unde. xxxij. q. iij.
origo. vbi dicitur adulter est in su-
am vxorez amator. ardentio.
in aliena vxore. Omnis amor
turpis est in suā nimus. Com-
mittens adulterius dignus est
morte tempali et eterna. de tē-
perali morte dicitur leui. xx. Si
quis mechatus fuerit cuz vxo-
re alterius et adulterius ppe-
trauerit cuz coniuge pximi sui
morte morientē mech' et adul-
tera De morte anime dicitur puer-
vi. Qui adulter est ppter cor-
dis impiā perdet animaz suaz
Blo. interli. qd cōtingit ppter
cordis insipientiam. Beatus

tho. scōa scōe. q. lvi. ar. vi.
dicitur q' grauius peccm est adul-
terium q' furtum quinqz ratio-
nibus. Primo quia per adulte-
riuz violatur thorus nō autē p
furtum. Secōdo ex a adulterio se-
pe puenit ex hereditatio p-
prij um heredū. Tertio furtuz pōt
restitui adulterius vero nunqz
Quarto furtū sepe fit ex neces-
sitate adulterius semp ex sola
libidine. Quinto ratioe pene-
furtum non semp punitur pe-
na mortis adulterius vero po-
nitur morte maxime eterna vt
patz in canōe alias. lxxv. dis.
Unde in canone predicandū
xxxij. q. i. dicitur Si quis ppetrato
adulterio timens pniaz longā
ad confessionē venire noluerit
ab ecclesia repellendus est sine
a cōione et pfortio fidelius vt
nullus cū eo comedat neqz bi-
bat neqz in domū suā eū reci-
piat &c. Holgor sup lib:os sa-
piētie tractans illud sapiētie.
iij. Filij adulterozū in pserua-
tione enunt dicitur q' magnitudo ee-
piculū illius peccati attēditur
ex tribus scz ex legis antiqua
punitiōe. ex plis puerfa pcre-
atione. ex date fidei violatiōe
Lex antiqua punit adulteriu
morte tempali. vnde leui. xx.
Si quis mechatus fuerit cuz
vxore alteri' et adulterū ppe-

De Luxuria

trauerit cum coniuge primi sui
morte morient ambo meabus
et adultera. Eadem pena punit
illud peccatum secundum leges civiles li
cet ecclesia legibus illis non utatur.
Patet hoc idem quod grauiter
punit peccatum illud a deo. ij. regum
ij. de danid qui cum adulterat
esset cum uxore. Vnde dixit dominus
ad eum per prophetam nathana. Non re
cedat gladius de domo tua us
que in sepiternum eo quod desperasti
me et uxorem uxorem urie et dei.
Vnde Clemens papa. xxxij.
q. vij. Quid in omnibus grauius
adulterio scilicet enim locum in pe
nis tenet. primum huius qui errat a fi
de. ¶ Secundo patet magnitudo
huius peccati ex puerse plus per
creatione quod frequenter talis ples
solet esse mala et inhonestatium
propter parentum mutationem. tum
propter casuigationis defectum.
¶ An Bonifatius martir scribit
regi anglorum et est canon. Si
ges. lvi. dis. vbi dicit. Per istas
puicias diuulgatum est nobis in
frantia et italia. impropere
et ab ipsis paganis unperuili
nobis obicit scriptis legalibus
pnaibus adulterando luxuriam
do ad instar zodomitice gentis
fedas vitam duxerunt de tali con
mixtione meretricum existimandum
est degeneres populos et igno
biles et furentes libidine fore

precedos ad extremam vsuer
sa blebe ad deteriora et igno
bilia vergentem et nouissime nec
bello seculari fortiter. nec in fide
stabile. nec bonorabilem hono
bus nec deo amabilem esse ven
turam. Ne tamen nati ex fornicatio
ne aut adulterio desperent de
biero terra. Ruffinum ut patet.
lvi. dis. Nasci de adulterio non
est culpa eius qui nascitur sed illius
qui generat idem quod creator est corporis
et anime noli despiciere bonita
tem figuli qui te plasmauit et fecit
ipse est dei vultus et dei sapientia qui
in utero virginis edificauit si
bi domum. Septe inter viros
sanctos apostoli voce nunciat
rat meretricia est fili. Esau
de rebecca et ysaac bispidus tam
mente quam corpe quasi bonum tritum
cum in lolium degenerat quod non in se
minibus sed voluntate est nascentis
cum virtutis atque virtiorum.
Ideo in eadem dis. §. q. aut dicit.
Illi sunt abominatio domino ad
quod paterna flagitia descendunt.
Itaque christus non solum de alienigenis
sed et de adulteris traxit origi
nem ut dicit in canone dominus noster.
lvi. dis. ¶ Tertio patet magnitudo
huius peccati ex date fidei vs
olatione violata enim in adulterio
fides data coniugi in sacramento
coniugii efficitur enim coniugium
uatur hoc malum ex causa efficietibus

ad min^o aut eoz habet sacra-
 mentū matrimonij et illud vio-
 lat. Sec^o ex causa materiali
 qz i alijs pctis cōir dyabolus
 vnus occidit bic aut duos ad
 min^o aut q̄t interneniūt medi-
 atores, aliquādo alter diugū
 interficiat et vnus pmittit alte-
 rū ducere in matrimoniu qd si
 fecerit sp in peccato manet qz
 illō matrimoniu nullū est ppter
 impedimentuz criminis et sic
 multiplicant peccata. Extra
 de eo qui duxit in matrimoniu
 q̄ polluit p adulteriu .c.
 supeo 7.c. significasti. Tertio
 cā formali licet in omi pecca-
 to sit auersio ab in cōmunicā-
 bili bono tñ in nullo peccato
 ita absorbet ratio sicut in illo
 puer. vi Adulter ppter cordis
 inopiā pdet animaz suā Quar-
 to ex causa finali quia ei^o est
 voluptas in qua adulter cōsti-
 tuit fines suos et beatitudines
 Naz adulter aut adultera p̄t
 faciliter vitare hoc malum qz
 habet cōparez legitimū. Qui-
 to ex circumstantijs. nam quā-
 to plura et mala scandala se-
 quuntur tāto grauius peccāt
 Sz ex adultero sequūtur ho-
 micidia semp in aua aliquāt
 do etiam in corpe fit heredi-
 tatio verozū filiozū aut here-
 dum. multa regna ppter adul-

teriu destructa sūt nōne troya
 famosa illa et fortissima ciui-
 tas ppter adulteriu paradisi
 et helene destructa in. David
 sanctissimus rex propter adul-
 teriu cuz bersabee a regno de-
 pulsus per filiū suū absolon q̄
 et in gressus est ad cōcubina
 patris vt pz. ij. regū. xij. Job.
 xxij. maledicta ps adulteri i
 terra occlus ei^o obseruat cali-
 ginē si subito apparuerit an-
 ra arbitrat vmbzā mortis 7 sic
 in tenebris q̄si i luce ambulat
 ad nūmū calozē trāseat ab a-
 q̄s nūmū vsq̄ ad in feros pecc-
 catū illius obliuiscat miscōia
 eius dulcedo eius vermes.

Queritur q̄s graui^o
 peccat vir
 aut mulier adulterādo. Dōm-
 fm. Innocētii papaz vt pas.
 xxxij. q. v. cristiana religio ad-
 ulteriu in vtroz sexu pari rō-
 ne p̄denat rōne enī fidei eqliē
 peccāt. sed q̄ntū ad dominiuz
 rōis vir pl^o peccat q̄ mulier.
 qz vir rōni mulier fualitati cō-
 pat. vii. Aug. in li. de adulteri-
 nis diugijs et assumit in cano-
 ne. Indignantur. xxxij. q. vi.
 vbi sic d̄r. Indignant mariti
 si audiāt adulteros viros p̄v-
 dere silēs adulteri seīs penas-
 cū tāto graui^o eos puniti opor-
 tuerit q̄to magē ad eos perti-

De Luxuria

net et vlrute vincere et exem
plo regere feias. ideo viri res
pti in adulterio infames sunt
vt patet. iij. q. ij. Constitutum
ideo nec consules nec iudices
nec rector es nec testes in iudi
cio esse pnt. Femina vero pl
peccat pmo rone maioris scā
dali qd alijs prebet. vt homi
p que scandalū venit. Scdo
peccat in deum sacramentum
violando. Tertius peccat in
primū ipm ad hoc maluz ad
mittendo. Quarto peccat in se
ipsaz animaz suā ppter parua
delectationē occidēdo. Quin
to pccat prolem quez reddit
ignobilem et ad ecclesiasticas
dignitates inabilem. Sexto
peccat in veros heredes eos
spoliando et nō legitimos in
vsurpatonem hereditatis ad
mittēdo. Septimo peccat h
sacramētū scz pūgij blasphem
mando heresim inducendo vt
allqñ frater suaz ppriam ducit
in matrimoniū soroz. Pene
exm de duobus. qtuor mala e
quibus vnū necessario seqtur
adulteros. aut publicū scāda
lū et illi⁹ pcti obp: obriuz. aut
miseria mēdicitas. aut mors re
pentina. aut mors eterna. no
ta quō mulier se ornans pec
cat. Adulteriū puni⁹ aut pbi
beur legē naturalē. mosaicā.

euangelicā. canonicā ⁊ ciuilē.
Primo p legez nature q dicit.
Qd tibi non vis fieri vide ne
tu vnq̄ alteri fatias. S3 quis
est qui vult vxorem suaz adul
terare aut q̄ mulier cupit adul
terū habere in matrimonio. er
go nec tu alicui fatias vt ad ei
us accedas cōparem. Scdo
p legez mosaicam. Exodi. xx.
Non mechaberis. i. adulteras
bis. de pena dī leuitici. xx. mo
rietur mech⁹ et adultera. Ter
tio p legē euangeliā math. xix.
Quos deus iunxit hō nō se
perat. reprehendens iudeos q̄
dabant libellū repidij qd moy
ses ppter eoz malitiā admisit
ne occiderent vxores. Sepāt
aut adulter hoc crimē vxores
alteri⁹ ab eo ciu⁹ est. Quarto
p legez canonicā. Ecclesia po
nit septēnē pniāz de adulterio
sicut de hōicidīo vt patz. xxij.
q. i. p̄dicandū. tñ illud hodie ē
in arbitrio p̄fessoris relinquēs
residuum purgatorio. Quinto
p legem ciuilē. naz ppter adul
teruz pbatum vxor pdit dotē
vt patet in autē. vt liceat ma
rito. ¶ Qui vero coll. viij. legi
tur q̄ deus terribiliter punit h
vritium. Judicū. xix. ppter ad
ulteriū perpetrātū cum vxore
cuiusdā leuite a viris ciuitatis
gabaa qz noluerunt eos puni

re illi de tribu beniamyn mortui sunt in bello circa sexaginta milia hoim. Nam in primo et secdo bello licet dñs iuberet. xi tribus fuerūt debellari a tribu beniamyn mortui de ipsis pl⁹ q̄. xxx. milibus quia d̄sidebant de sue multitudine cuz essent. cccc. milia. In tertio bello cō puncta fidutiam habuerunt in dño et vicerūt et occiderūt de tribu beniamyn. xxv. milia virozum exceptis sexcentis qui fugierunt in desertuz. banc ruinam permisit deus in punitio nem adulterij maluz. Itē multa sequuntur ex adulterio vt odia blasphemie. detractōes. Itē sepe sequūtur homicidia puerorū q̄ cōcipiuntur quod grauissimū pctm̄ est clamans vindictam. Itē sequūtur furta mulier sepe furat viro suo et dat amasitori. Itē facit falsos heredes accipere cuz alijs si sunt hereditatē. Nota exem pluz de viro q̄. orauit p̄ vxore deficta vt legit in scala dei.

Contra naturaz pessimuz est peccatum. Aug. xxxij. q. vij. Adulterij malum vincit forniationez vincit aut ab incestu thozuz oim pessimū est qd̄ cōtra naturaz est. Cui⁹ quattuor sunt species. Unde

beatus tho. scda scde. q. cllij. ar. xi. dicit. Sit hoc pctm̄ sine ꝓcubitu qñ ꝓocuratur pollutio et d̄: mollities De his dicit ap̄lus .i. corin. vi. Neq̄ molles regnū dei possidebūt. Secundo per ꝓcubituz ad rez nō eiusdez sp̄ei et vocatur bestialitas. de hoc malo dicitur leui xx. Qui coierit cum iumento morte moriatur. Tertio per ꝓcubitum nō ad debitum sexuz et dicitur sodomia. de hoc ait ap̄lus .i. corin. vi. Neq̄ mascululozum ꝓcubitores regnum dei possidebunt. Quarto ꝓ inordinatuz modum legitimoꝝ si non vtuntur mebris ad hoc creatis ꝓtra naturam est secū dum. Augustinus. Superat bestiales cōditionez. Clamat diuinam vltionem. Prouocat vltm̄ glorie indignatōnē. In ducit magnā infectōnē. Suscipit omnis legis ponitōnē. ¶ Primo supat bestialem cō ditionem. qz nulla bestia rep̄tur hoc agere in alijs vitijs homo efficitur simlis bestijs in hoc aut̄ efficit̄ peyor q̄ bestia. Augul. xxxij. q. vij. Adulterij oim pessimuz est qd̄ ꝓtra naturam fit. Bt̄us. tho. vbi supra auaritia sit iuria sibi aut ꝓris mo hoc aut̄ deo. qz ordo natus re a deo fact⁹ pueritur. qz nas

De Luxuria

tura sp̄i est magis coniuncta
vnicuiq; indiuiduo q̄ qd̄cūq;
indiuiduuz ideo peccata con-
iuncta natura sp̄i sunt grauissi-
ma et grauiora q̄ cōtra natu-
ram indiuidui. ¶ Sed o pesti-
mus est quia clamat diuinam
vltionē cito fiendam p̄ter sui
abhoiatidē. Gen̄. xix. Ela-
mor zodomoz venit ad me .i.
vitium qd̄ agunt clamat vin-
dictaz. Tria mala clamāt vin-
dictam. zodoma. sanguis. et p̄-
tium retentuz. ¶ Tertio puo-
cat celestē patrā p̄tra se. Ps̄
Iudicabit in natiōib; imple-
bit ruinas. Ruine angelice im-
plēde sunt ex hoib;. nec anīme
assument totam glām nec an-
geli nisi impleantur ruine. q̄re
angeli et anīa beate ardenter
desiderant futuruz iudiciū fm̄
grego. Sed isti impediūt ta-
lem impletionē ergo totā sup-
celestē curiaz offendūt. Aug.
Videns de^o hoc malū in mū-
do q̄si defūti incarnari. Idem
xxxij. q. viij. flagitia Uolatur
p̄ hoc vituz sotietas q̄ nobis
esse debet cū deo cū illa natu-
ra pueritate libidinis polluit
Fiero sup̄ ysaiāz d̄t q̄ in nocte
illa q̄ xp̄us nat^o ē oēs hoc vi-
tio maculati mortui sunt sub-
ito vt naturam quā assumeret
mūdā inueniret. ¶ Quarto in

ducit nimīā infectōnē. Aplus
ad roma .i. vocat cāspassionē
ignominie. i. minime noīandā
Ideo fm̄ Ray. qz nō solū ac-
tus s; z platio aut nominatio
hui^o sceleris siue magna cau-
sa aures elemēta polluit. Vñ
Impator in autē. Ut nō lux-
urient p̄tra naturā d̄t q̄ illud
vitium inducit pestilentias tē-
pestates. q̄re etiaz in ytalīa fre-
quentur fiunt talia. In con-
pudio theologicē veritatē d̄z
q̄ dyabolus tēptās de hoc vi-
tio vidēs ip̄m imminere fugit
p̄ter nobilitatē sue nature qz
abhorinat ip̄m. Itē est infec-
tiū ceteroz qz talis aliqñ so-
let inficere vnā totā ciuitatem
sicut lepra. Infantū abhorru-
it loth hoc maluz vt filias su-
as tradere vellet zc.. ¶ Quin-
to hoc vitū ab omni lege pu-
nit. Primo p̄ diuinā legē leui.
xx. Qui dormient cū masculo
morte moriet. Itē maiores q̄
septennes p̄nīaz d̄nt subire vt
patet. xxxij. q. ij. et hic ip̄m. et.
¶ Sequēti d̄nt ex cōicari qz
grauius est incestui vt cuz ma-
tre aut forore vt patet. xxxij. q.
viij. a dulteri. i. corin. v. aplus
tradidit incestuosuz dyabolo.
Itē cleric^o maculat^o hoc vitio
z reg^o d̄z bāfitio et offitio pu-
na n. extra de excessi. pla. c. cle

rici. Item tales secundum leges impalem dunt decapitari et qui mediatores similiter. *L. de extra ordi. cri. Qui puero.* Item secundum legem municipalē debent comburi tales. Item civitates que carerent hoc vitio valde prosperantur in cunctis. Item sine leges sunt infames. ff. de postulando.

¶ **Infamas.** Civitates Sodomitie queque Sodoma. Gomorra Seboym Adoma et Segor.

Quatuor sunt que retrahunt a vitio luxurie. Primum opera misericordie ut elemosina *Amb.* Si quis misericordiaz operatur et lubricum carnis patitur vapula et bibit quod de se non penitet. Hac auctoritate exponitur beatus thomas. secunda secunde. q. ciiij. ar. ij. insol. v. ragu. dicens Per opera pietatis ille qui lubricum carnis patitur liberatur a perditione eterna si penitet non autem si permanet impenitens in lubrico carnis usque ad mortem liberabitur per opera pietatis sed ut scriptum est morietur. ¶ Secundum remedium est devota oratio. Sapientie. viij. Non possis esse peccator nisi deus dederit. Quis ratio est quod oratio donum excellens singulari oratione debet impetrari a deo. sed continentia est huiusmodi ergo etc. *Eccl. xxvi Omnis ponderatio non est digna continentis anime.*

equē digna. ¶ Tertium est abstinencia. sicut enim ignis naturalis extinguitur in subtractione lignorum aut aquarum. infusio sic luxuria duobus modis extinguitur aut per cibum aut potus subtractionem. aut lacrimarum effusionem. ¶ Quartum et efficacissimum remedium est fuga in omnem peccatum per contrarium conatum vincere potes hic fuge noli pugnatum non es sanctior david. sapientior salomone. fortior samson. qui tamen per mulieres lapsi sunt. *Aug. de coha. cleric. et mu.* Braue inimicum sortita est castitas cui non resistendum sed magis dimisso freno longius est fugiendum Exprobre credo episcopo loquar coram deo non mentior cedros libani dices gregum sub hac peste cecidisse reperit ipudica turpitudine de quorum casu non magis suspicabar quam Hieronimus aut Ambrosius. *Enso. sup illud math. v. Qui viderit mulierem ad concupiscendum etc. etc. Si aliqua femina se ornando oculos hominum attraxerit etiam si plagam intulerit penam patietur extremam. venenum enim conficit et si nullus qui bibat inuenit est sic. Non autem vitis dicitur sed ad feias loquitur. ca pit enim loquens cor perit persuadet. *Decc. Crisostomus.**

De tirānis et sapientibus

Femina fax sathane ferens
rosa dulce venenum
Semp pro:ona rei q̄ phibet ei
Vrit enim vultu visu risu
cite cultu
Huius ab insultu quantum
potes esto pro:ocultu

Eve ue ha

bitantib; in in ter
ra. Triplex ve sig
nificat triplicē ma

litia; boīm terrenoz scz boīm
oppressionem. simplicium de
ceptionem. diuitiarum abusio
nez. Ue ergo tirānis paupes
opprimentes. Ue huius mū
di sapientib; simplices deci
pientes. Ue duntibus seculi
hic consolationē suaz hñtes.

Ue tirannis paup
es op
primentes. Hiero. ait vt re
fert. Eschi^o de morte ei^o. Ull
lulate o vos miseri nobiles.
porctea. vento. instabiliores
fortune clari. qui alios cōfun
ditis et tanq̄ ignobiles cōcul
catis. qui huius mundi vani
tanibus bonoz et falsoꝝ dig
nitatum insignijs obcecati. cū
veltra vltā h:cuissunc celeri
morte succiditur velut a teren
te tela. forte hac nocte succide
tur in inferno. sine intermīna
bili p̄ alijs cruciabitur. moꝝ ic

do trinne. viuētes in laborib;
hominuuz in mundo non estis.
ymo nō solum cum hoibus la
bozem nō ferria s; et laboran
tes viuere nō permittitis. Id
circo nō cū hominibus s; cum
dyabolo cruciabitini. Quan
to enī in mūdo maior fuit glia
et lencia tanto maior erit i in
ferno preparata pena. Unde
scriptum est. Sapie. vi. Et
go cōceditur misericordia po
tesentes vero potenter tormen
ta patienter. qz cōir alios ex
cellunt in malitia. Dicit enim
Hiero. de illustrib; viris. Les
sat omnis virtutuz actio cum
quis altius steterit in hoc mū
do. Altiores 7 sublimiores hu
i^o seculi sunt sp bestialitatib;
7 p̄surijs p̄uis pleni tlēs tirā
ni homicide sunt. Si enī ille
hōicida est q̄ nō largitur pau
p̄eri penuria; patiente sua vt
patz. lxxvi. dis. pasce. quāto
magis qui sibi; vsurpat aliēa
etia; aliqñ pauperes spoliand
do. qz talis homicide sit patet
ex scriptura et p̄ iura. Scrip
tura dicit. Eccl. xxxiij. Panis
egentium est vita. eorum qui
frauda; eos vir sanguinum est
Item de pe. dis. i. Omnes.
iniquitates et oppressio iudici
um sanguinis. Opprimūt aut
paupes multipliciter. nunc in

ludicio false iudicando. nunc
cām p̄tra eos vt bona ipsoꝝ
rapiant fingēdo. nunc anima
lia eozꝝ. nunc familiā eis sub
trabendo. nūc ad laborē. nūc.
ad venationē. nūc ad vigila
tionem eos cogendo. nunc in
campis. agris p̄tacia et ortis
eos dānificando per suos ca
nes aut equites frumētū cal
cando et mille modis eos op
primēdo. **Ue** ergo tirānis op
primētes pauperes. Testatur
huic s̄moni meo. **Isa. p̄beta.**
x. c. dicens. **Ue** qui cōdunt le
ges iniquas et scribētes iniqui
ticias scripserunt vt opprime
rent in iudicio pauperē et vim
facerent causē humilium ppli
mei vt essent vidue p̄da eozꝝ
et pugillos diripient. Quid fa
cietis in die visitatiōis et cala
mitatis de longe veniētis ad
cuius p̄fugietis auxiliū et vbi
derelinquatis gloriam vestrā
Blo. interli. traditiones suas
preponunt legi dei. volunt ob
seruari a cunctis que mandāt
nec ipsi deo obediunt ad cui
p̄fugient in die iudiciū auxiliū.

Ue Sapiētibus

huius s̄cli simplices decipien
tes. **Unde. Jere. iiii.** **S**imile
populus me⁹ me nō intellexit
filij insipientes sunt et recor⁹

des sapiētes sunt vt faciant
mala bene autē facere nesciūt.
Et sunt illi de quibus dicitur
prouer. ij. **Ue** tantur euz male
fecerint et exultant in rebus
pessimis. De his etiam dicit
dñs luce. xv. **F**ilij hui⁹ seculi
sapiētiores sunt ingeneratiōe
sua filijs lucis. Sed non est
bona sapiētia sed mala **Ideo**
ap̄tus ait ad roma viij. **S**ap
ientia carnis inimica est deo
Ibidē **P**rudētia carnis mors
est. **Quo** modis sapiētes sim
plices decipiunt nullum posse
plene exprimere arbitror. **i. e.**
mendo. vendendo. cōduccēdo.
soluēdo **7c.** **I**te si filios aut fi
lias hñt tales sciētes se apta
re mūdo nouis adinuētioni⁹
lucris **7** deceptōib⁹ gratulant⁹
in eis. si autē deo sunt deuoti
et simplices exos⁹ eos hñt nec
sibi p̄scias de b̄mōi vana **7** fal
sa sapiā formant. si corrigunt⁹
subtilib⁹ verbis se optie excu
sare sciunt. **Ue** ergo hui⁹ mū
di sapiētib⁹ q̄ alios decipiunt.
Et ne putes me loq̄ ex p̄p̄t̄is
et glosare. testatur hoc ysaias
v. c. dicens. **Ue** vobis qui sa
piētes estis in oculis vestris
et corā vobismetipsis p̄uden
tes **Blo. interli** **S**up̄bi corde
q̄ despecta dei sapiētia q̄ xp̄s
oēs apud vos extollim⁹ prudē

De tirānis et sapientibus

res apud vos prudētia est cir
ca agibilia scz doctrīna hūā
na. q. dis. **De vobis** q̄ pruden
tiores estis in factis hoīm q̄
que desī p̄cernūt. **Ido** a plus
ad rō. p̄q̄. Nolite esse pruden
tes apud vosmetip̄os ꝛc.

De diuitibus hic
solatōez suā habentes. Et est
deī saluatoris luce. vi. hieo
ait vt scribit **Eusebius** de mor
te ei. **Christus** forma v̄tutis
dei sc̄p̄m hūiliauit formā ser
ui acapiēs. paup̄ natus ē pau
p̄ et pl̄ q̄ inops vixit. paup̄
me mortu⁹ ē. **Alt** enī volucres
celi nidōs h̄nt fili⁹ hoīs nō hz
vbi caput suū reclinet. **Iuue**
ni diuiti p̄sulit oīa vendere et
paup̄ibus erogare. **Si** ergo
xp̄m deū creditis credite eū nō
posse falli alioq̄n non esset de⁹
et si nō posse falli creditis ip̄z
seq̄mini. **Imp⁹** le est diuitijs
affluere et deū seq̄. natura ne
gat vt p̄traria misceantur nō
possum⁹ deo fūire et mā mone
aut ego fallor aut ip̄i in fine de
cipient. q̄ mihi nō credūt t̄nc
credēt cuz diuitie eoz transie
rūt in egestatē. diues ille hic e
pulabat cottidie splendide in
duc⁹ purpura ꝛ bysso. s̄z mor
tuus qd̄ moysi et p̄phetis no
luit credere i tormentis. possit⁹

sensit. **Nōne** diuitijs d̄lūcta ē
supbia ex qua tāq̄ ex vna ra
dice oīs mala oriūt. **Audi** tu
q̄ diues es qd̄ illi diuiti in tor
mentis posito orāti deī est vt
ait d̄ns. **Fili** recordare qz res
e ep̄isti bōa in v̄sta tua. horri
bile deī et oībo diuitib⁹ formi
dādū q̄ bōa terre vt fr̄q̄nter
in p̄m̄sū recipiūt p̄ suis b̄n̄s fa
ctis et non celestia. v̄lissim̄s
cōir deus largit̄ terrena optis
refuās eterna et eccl̄ia. vt p̄tz
in cāone sicis. p̄ly. dis **Hieo**
dixit vt refert. **Eusebius**. **De**
ve vobis q̄ ad celoz regna di
uitiaz itinere festinatis qm̄ fa
cili⁹ ē trāsire cāelū p̄ foramen
acus q̄ diuitē intrare in regnū
celoz. nō mea sunt p̄ba s̄z xp̄i.
Si hec reuocabilis est sn̄ia
xp̄s oīno nō ē xp̄s. **Celū** ait ꝛ
terra trāsibūt p̄ba aut mea nō
trāsibūt. ¶ **Exponam⁹** lat⁹.

Quattuor mo
dis solent hoīes peccare circa
diuitias. **P̄mo** male acq̄ren
do vt facit ille vilicus iniquitas
q̄ fraudauit d̄m suū luce.
xvi. **Secdo** male vtendo ip̄ia
vt diues ille q̄ induebat pur
pura et bysso et epulabat sple
dide luce. xvi. **Tertio** male ret
tinendo licet nō male acq̄suis
nec male vti eis tā recinet et

pro hōre dei nō imponit ea ta-
lis fuit diues ille q̄ ait. anima
multa bōa bēs ꝛc. reposuit in
borrea ampla in dies multos.
Cui dcm̄ ē hac nocte tolletr
anima tua a te et q̄ ꝑgregasti
vbi manebūt luce. xij. Quarto
nimū diligēdo talis fuit inue-
nis ille q̄ tristis abijt aꝝ dice-
ret ei dñs v̄de om̄ia q̄ habes
et da paupibꝫ ꝛ seq̄re me. eo q̄
diues esset vt patet luce. xvij.
Quicūqꝫ talis est aut male ac-
q̄siuit aut male vitur aut ma-
le retinet aut nimūz diligit et
as scꝫ diuitias impssibile ē eū
saluari possibilis esset came-
lum ꝑ foramen acus trāsire q̄s
tales in regnū celozꝫ. Ratio qꝫ
illd̄ nature repugnat istd̄ aut
omniūne iustitie et auctori na-
ture ergo impossibilis est di-
uidem saluari. q̄s camelū tran-
sire ꝑ foramen acus. Raro enī
inuenitur diues qui nō habet
vnam hꝫ cōditionū. ¶ Ex-
ponamus latius. Diuitie tra-
bunt ad pctm̄ et excludunt a
regno. Primo in male acq̄ren-
do puta ꝑ rapinā furtū iniusti-
tiaz dolum ꝛc. Vñ apalms. i.
ad thi. vi. Qui volunt diuites
fieri incidūt in tēptatōes ꝛ la-
queū dyaboli. Nō s̄t simpli-
citer q̄ diuites sūt sed q̄ volūt
diuites fieri quia tales varios

modos decipiendi alios exco-
gitant vt bona temporalia acq̄-
rant. Item proner. xvij. Qui
festinat ditari nō erit innocēs.
Rō quia talis nunqꝫ aut raro
sine falsitate. mendatio decep-
tione ꝛ similibus eas acquiris
Spine nō colligunt sine ma-
nūz lesione nec lutū cōgregat
sine inq̄natione. Sed diuitie
a dño in euangelio luce. viij.
vocant spine. spine aut cōgre-
gare igne cōburent. Et apoz-
stolus lutum eas estimat ad
pbil. iij. Nec omnia arbitratꝫ
sum vt stercoꝫa vt xpm̄ lucrū
facere. Et abacue. ij. Vē ei q̄
cōgregatū nō sua vsqueqꝫ ag-
grauat sup se dēsus lutū. Eccl̄.
x. dicat de auaro q̄ aiām suaz
venales habz ꝑ q̄cunqꝫ etiā
modica dyabolo vendit pec-
cunia cū iniuste acq̄siuit cam-
tales fatiūt sicut luccus q̄ diu-
capit et deuorat paruos pisci-
clos tandem ipse capit et de-
uoratur. Sic qui diu paupes
decipiunt et opprimunt. Iste
xxij. Vē q̄ ꝑdar. ¶ Sō-
trabūt ad pctm̄ ipsi abutēdo
q̄ sit dupliciter. Uno mō in-
se eū delicate et crapulose nu-
trit corpus suūz t̄lis fortificat
inimicū puer. xxij. Qui nutrit
suūz suūz delicate inueniet eū
ꝑtumacē. t̄lis fuit diues epulo

De Diuitibus

Aliomodo q̄tū ad alios mor
dina te p̄sumēdo et ex p̄onen
do sicut cuz quis dat diuitibz.
nutrit histriōes. facit cōiūnia
amicis luce. xiiij. Tu cū facis
p̄uuisi voca paupes. debiles
claudos. cecos. et brūs eris.
qz nō hñt retribuere tibi retrī
buetur autē tibi in resurrectōe
iustoz. Quidā potius multos
nutriūt et vestiunt histriōnes
q̄ vnū paupes. Eccl̄. xij. Bñ
fac bumili et ne des impio sez
cul⁹ malitia māifesta ē ¶ Ter
tio trabūt ad pctm̄ cū male te
nent et nō ad necessitatez p̄ri
ni et laudez dei ex ponūt. q̄
enim peccuniā frumentū vesti
menta et similia ad corruptio
nez seruauerit testes sue dam
nationis custodit et ligna ad
p̄burendū se colligit null⁹ sa
ne mētis citatus ad iuditiū te
stes p̄tra se adducit ⁊ ligna q̄
bus cōburatur colligit. Sed
auari hoc faciūt. vñ. Jacobi.
v. Agite nunc diuites plorate
vllulātes in miserijs vestris q̄
ad venient vobis. diuitie ve
stre putre facte sunt ⁊ vestimē
ta vestra a tineis p̄mesta sunt
aurū vestrum et argentū eru
ginauit et erugo eozuz in testa
mentuz vobis erit et mandu
cabit carnes vestras sicut ig
nis. thesauris suis enīz vobis

iraz in nouissimis. Tales ana
ri diuites sunt peiores ydola
trīs Si enim ille ydolatria ē
q̄ ponit tria graua thuris mul
to magis ille qui totuz seruitio
um vite sue quod debuit offer
re deo dedit dy abolo et pecca
ni nec satiantur sicut nec ig
nis in appōe lignozum tm̄ enī
amor nummi crescit quantum
peccunia augetur. Auarus si
cut columba nidificat vbi pa
rentes pullos amiserunt aua
rus sicut submersus quicquaz
apprehenderit vsqz dum mo
tur fortissime retinet. auarus
libentius permittit vestem in
utiliter putrescere quā eam
daret pauperi in salutem ani
me sue vnde. Ambro. super lu
cam. xlvij. Sicut hñ. Esuriē
tium est panis quē tu detines
nudoz vestimētū qd tu reclu
dis miseroz redēptio est pec
cunia q̄ tuā terrā fodis tanto
rū ergo scias te inuadere bo
an q̄tuz possis. p̄stare qd pos
sis. Quarto ad peccatuz tra
hunt cū nimis diligunt. Eccl̄
v. Qui amat diuitias fructus
non capiet ex eis ille sez q̄ tm̄
eas diligit vt pauperib⁹ eas
subtrahit nec elēosinā largit
talis fructū eterne vite nō ca
piet ex eis sicut ille q̄ largitur
suis congregatus nō secūdat

terrā sed dispersus. Tales di-
uites qui nunq̄ faciantur faci-
unt sicut canis transiens p̄ a-
quā vt ait quidā portans ca-
seum in ore q̄ cum viderit um-
bram casei in aqua putās ibi
esse caseū et aperto ore volēs
app̄hendere eū. etiāz illū quē
in ore habuit p̄didit Sic aua-
ri putant bona t̄palia aliquid
esse veruz cum sint tm̄ umbra
decipiunt circa eas et q̄d ve-
rebūt vt animā suā. etiā per-
dunt. vii. Sapiētie. v. Dicēt
hij q̄ inferno deputant. Quid
nobis p̄fuit supbia nostra aut
diuitiaruz iactantia quid p̄u-
lit nobis transierūt omnia si-
cut umbra. Aug. Regnū celo-
rū paupm̄ ē q̄ paup̄ nihil ha-
bet in hoc mundo. Diuitibus
deus dedit terrā quia nihil ha-
bent in celo. Sed volens de-
vtrūq̄ saluari cōstituit vt di-
uites hic sua hereditate pau-
peres sustineant et paupes il-
los in sua hereditate collocēt
vt vtrūq̄ per alterū saluaret.
dicit etiā. Gregorius et babe-
t in. Lanōe. Lauentū de peni.
dis. iij. Lauenduz nobis est ne
si forte aliq̄d bonū agimus in
p̄nti seculo remuneratiōē ac-
cipimus. Ne forte dicatur de
nobis receperunt mercedē su-
am nisi enim diues ille aliq̄d

bonū egisset in p̄nti seculo vñ
remuneratiōem accepisset ne-
quāq̄ ei. Ab̄raham diceret re-
cepisti bona in vita ideo cum
magno timore debetis accep-
tare bona t̄palia cum affluunt
semp̄ in cor: pore dicēdo. Dñe
noli hic remunerare sed refer-
ua vsq̄ in futurum. Et diligē-
ter distribuite eas. Vos autē
diuites amatores mundi quē
partem in celo nō habetis sed
gaudetis in hoc mūdo. Audi-
te q̄d vobis ille seriosus doc-
tor dicit sc̄tūs. Jeronimus vt
refert. Eusebius. Gaudete iō-
cundamī letamini in hoc bre-
uissimo t̄pis spatio vt postmo-
dū cū dyabolo sine fine lugea-
tis epulamini inebriamini cū
diuite q̄ quottidie eplabatur
splendide vt cū eo guttā aque
in iehēna positi optetis nec ha-
bere poteritis. Seminate in
corruptione vt durā colligatis
iudicis sn̄iam. Itemaledicti
in ignem eternum qui parat-
est dyabolo ⁊ angelis a^o. Ve-
re miseri q̄ hic ridetis qz plā-
getis Ve qui optatis gaudia
t̄palia qz sustinebitis inulti tor-
mēta infernalīa. Implete mē-
suras maliciarū v̄rāz vt veni-
at sup̄ vos ois dei in dignatio
seruamini hoc paruo t̄pe iocis
ebrietatibz. p̄clis. p̄tentōibz

De Gentilibus

peccab; nec vacuū tempus p
mire. qđ moramī dū viuis
cōgregate filijs vris honores
diuicias et pōnas. vram auge
te nobilitatē et famā vt et filij
vestri possint facere q̄ ipsi feci
stis q̄renus cū illis in inferno
pariter eternaliter cruciabimī
socij meroris eterni. Sz forte
qđ dicit benign⁹ est de⁹. nota
hiero. ibides satis dure loquit
math. ix. Si vis vitā ingre
di. Etodi. ij. Non cōcupisces
domū pximi tui. nō vxorē. nō
fratrem. nō ancillā. nō bonē. non
asinū. nec oīa q̄ illi⁹ sunt &c.

Eue ue ha

bitantib; in terra.
Apocal. viij. Ter
tio triplex illud ve p̄t expōi tri
plici gñe hoīm scz gentilib; iu
deis 7 malis xpianis. ve ergo
gentilib; ve iudeis ve xpianis
Ve. Gentilib; q̄ hoīez diuinū
ydolis et creaturis tribuerunt
ydolatria originē habuit ter
tia generatiōe p̄⁹ diluuij et
q̄tmor legunt fuisse cāe ydola
trie. nimia affectio circa moriē
res. timor et adulatio regū di
ligentia 7 artificij in sculptu
ra ydolorū. Fraudulenta lau
datio poetaz q̄ miseros et dā
natos hoīes suis carminibus
p̄positis in cetū extulerint. vñ

Belus primus rex assiriorum
filius nemrorb que reliquit in
babilonia cū transierat ad p
sas. cū moriret filius eius. Ni
uus q̄ ciuitatē magnaz. Niui
nen edificauit multū dolēs de
morte patris sui. Beli fecit si
bi p solatio fieri imaginē eius
cui autē reuerentiā ex bibebat
vt quibuscunq; reis ad ipsam
cōfugientibus parceret et pe
nam indulgeret. huus exmo
do plures caris suis mortuis
imagines dedicare ceperunt.
Videntes autē demones po
puli curiositatē intus latuerūt
et ex eis mīsa dabant dicētes
se esse deos et diuinos hono
res sibi fieri decreuerūt. Sic
in felicissimum gñs ydolatrie
introducitur et intm̄ creuit
vt capitali snia plecteret qui
cūq; eos hoīes affirmaret Et
durauit iste error quasi p totū
mundū vltra duo milia anno
rum vt legitur in cronicis. Et
nominat iste. Belus diuersi
mode a diuersis gentibus. ali
quando. Bel. aliqñ. Baal. ali
qñ Baalim. aliqñ Beel vbe
gor. aliqñ. Belzebub. Et sic
diuinum honorez scz adoratio
nem et oblationē creaturis fa
ciunt. ve eis qui mediatozem
dei et hominū dām. ihesus nō
cognoscunt nec in eum credūt

Joh. iij. Qui nō credit iam iudicatus est scz ad eternaz dā nationē. ve ergo gentilibus.

De iudeis quia xpm filium dei messiaz in lege ꝛ ꝓphetis ꝓmissum crucifierūt. qđ est grauius simū pctm̄ omniū iudeorū. qđ re captiuitas in qua mō sunt nō habet finē iaz. D. cccc. lx. annis durauit. Dicite nobis iudei quare in hac grauissima estis captiuitate qđ ꝓ danieleꝝ vocatur desolatio nō hñs finem. cū patres vestri qui adorauerūt ydola occiderūt ꝓphetas et legem dei abiecerunt. et ꝓpter oēs istas transgressiōes de? tm̄ ꝓ. lxx. annos eos puniuit. et post reduxit in terram suaz. Pñs aut captiuitas non habet finē nec a ꝓphetis suis ꝓmittitur. Si dicere volueritis qđ pñs captiuitas est aduc illa ira dei ꝓpter quā fuit captiuitas. lxx. annor. quia nō fuit cōpletū sacrificiū de peccat̄. illis. facitis deū mendacē qui posuit ꝓdicte captiuitati ꝓ se terim. Si dicere volueritis qđ in illa transmigratiōe misertus est vni parti gn̄is vestri et nō alij. et cui misertus est reduxit tpe. Heemie. ꝛ nos sumus de illis quibus misertus non est. Quod flm̄ est. nam deus illos

qui occiderūt ꝓphetas et adorauerunt ydola reduxit et pena illorū est in certo numero. vos aut qui in ꝓdictis nō peccastis grauius punit oportet ergo qđ aliqđ grauius peccatum cōmisistis qđ occasio ꝓ ꝓphetarū et adoratio ydolorū. quia vos disperfit per q̄ttuor partes mundi nec finis ꝓmittitur. Item quare a vobismet ipsis sine reuelatione alicuius ꝓphete obseruatis circūcisionem sabbatum. et legitis moysem in sinagogis nec deus vobis mandauit nec reditum in iherusalem ꝓmisit. videt qđ accepistis ab illis qui fuerunt in ira dei. Quare nō facitis sacerdotes regem et principes. vnctiones sctas. in censur. altaria iuge. sacrificiū. sicut circūcisionem et sabbatum. sꝛ traditiones yr̄as ꝓtra dei voluntateꝝ facitis. nō ꝓmpra est responsio. Si estis vt clarum est maior i pena captiuitatis oportet qđ maior qđ ꝓtra patres ē ira dei sup vos quare nec ei placent que facitis. Captiuitas hec a daniele. ix. c. vocat desolatio. dicens. Alsꝛ ad cōsumationez et fines ꝓseuerabit desolatio. oportet ergo qđ aliqđ maus et maximus fecistis pctm̄ qđre de? vñ non miseret

De Iudeis

Et quia pseueratis in tali pctō
nec in morte nec post mortem
miserebitur vestri. Item q̄ p
misit de⁹ p ezech. vos cōgre
gare de quatuor partib⁹ mun
di iam completum est diu ante
pntes et tñz captiuitatē. Itē p
misit deus sacerdoti⁹z heli in
eternum nisi pctā demereami
Simile de regno dauid et se
mī eius in eternū regnare ꝛc.
Nec iam habetis regē nec sa
cerdotē nec altare nec sacrifici
um nec ynctionē vt incensuz
nec purificationem. ymo facti
estis abhōiabiles toti mundo
ꝛ i solo corde vestro regnat su
pla qz non vultis cognoscere
pctm̄. q̄re pcussi estis. Et si cog
noscit⁹ nō tñ inuicē manifesta
tis. nec in vtilitatē suā cōuer
tit hoc cognoscēs nec alteri⁹.
Pctm̄ illud grāde q̄re in hac
sitis ppetua captiuitate apte
p̄betavit et dixit. Amon p̄
beta .ij. c. cū d̄t. Super trib⁹
scelenb⁹ israel p̄uertā et trans
feraz et sup̄ q̄rto nō transferā
eos qm̄ vendiderūt iustū pro
argēto. Quis est iste iust⁹ d̄ci
te vos iudei. q̄ iustus iste fuit
ioseph hoc est p̄tra scripturaz
diuinā que ponit venditionez
ioseph pro primo scelere. Ad
orationē vituli in. D̄reb p̄ se
cundo. Tertiu⁹ est occasio p̄be

tarū p̄ter qd̄ scz tertiu⁹ israhel
fuit captiuatus in babilonia
lxx. annis. Quartū cel⁹ est v̄
ditio iusti scz ihesu xp̄i quē v̄
didistis p. xxx. argenteis q̄ v̄
ditus fuit post primam trans
migrationē. lxx. annoruz. Si
āt o iudei. volueritis. tenere
doctrinam vrām q̄ ioseph fue
rit ille iust⁹ et q̄ ipm̄ fuit quar
tū scelus assignate nobis alia
tria scelera que p̄cellerunt v̄
ditionez ioseph ita q̄ illud sit
quartū qd̄ facere nō potestis.
cum scriptura sit vobis p̄tra
ria. s̄. Gen. q̄ liber ponit ipsuz
primū scelus. de hac venditio
ne et interfectione oēs loquun
tur p̄phete. Adducaz aliqua.
Isa. i. Regenti peccatrici fi
lijs sceleratis qm̄ ipsi se elon
gauerunt a deo. blasphemane
runt sc̄m̄ israel. inclinati sunt
retrosum. Item Sicut ovis
ad occasionez ductus nō aper
ruit os suū. Idem oblat⁹ est
q̄ voluit. de angustia et de u
ditio depositus est generatio
nem ei⁹ quis enarrabit. Isa.
ix. Ecce virgo cōcipet. Itē. i.
p̄ter pctā p̄li mei pcussi euz
Idem. liij. Deponit om̄es ini
quitates nrās et p̄ infidelib⁹
orabit. sc̄m̄ q̄ duo sunt ei⁹ ad
uent⁹. prim⁹ inbumilia te. se
cūdu⁹ in maiestate. de hoc lo

quit *Iſa. xxi. c.* sic dicens. *Eō surge conſurge brachium dñi.* Bis dicit *ſurge* ppter duplicē aduentuſ. De primo aduentu loquit. *ix. c.* dicens. *Paruul⁹ natus eſt nobis.* Idē de aduētu in hūilitate loquit. *l. 7. liij. c.* per totū. *Vidimus cum et uō erat et ſpēs neq; decōr.* De aduētū in gl'ia dicit *daniel. iij. c.* *Conſiderabam et ecce in nubibus celi in ſimilitudine filiū hoīs venientes et puenit vſq; ad antiquum dierū et datū eſt ei regnū honor et ptās et oēs gentes tribus et ligue honora būt eū ptās eius ptās eterna ⁊ regnū qđ nō deficiet.* Hunc duplicē aduentū expm̄it pro ppheta *dauid p̄s.* dicens. *Tūc exultabunt oīa ligna ſiluarum a facie dñi. qz venit iudicare terram.* *Jere. ix.* *Hō eſt et qđ intelliget eū.* Idēz *ſp̄s* vult⁹ noſtri *x̄p̄s* deus captus eſt pro peccatis noſtris cui dixerim⁹ in vmbra tua vinum⁹ inter gētes *Jtē Abacuc* ppheta *Cor nua in manib; ei⁹ ibi abſcōdi⁹ ta eſt fortitudo ſc; in cruce aſſiſtus per vos iudeos.* *Ultis ad huc ampliora reſtimonia o iudei increduli* *Iſa. xxi. c.* *Er̄t vobis ppheta tanq; verba libri clauſi et dabitur lector illyber clauſus eſt nescio quid eſt*

in eo. *Clausura libri eſt clauſura cordium ſupborum v̄ior q̄ clauſit deus vt nō intelligatis verba ſcripture.* Idem. *vi. c.* *Exceca cor ppli huius aures eoruz claude ne forte audiant corde intelligant et cōuertant et ſanem eos* *Ibidez. i.* *Audietes audiant et non intelligant videntes vident et nō cognofent. quia corda iſtius gentis ſunt groſſata.* Idem. *i. c.* *Eog nouit bos poſſeſſorein ſuuz et aſinus p̄ſeſepe dñi ſui popul⁹ at meus nō intellexit.* Et dixit *ſa.* *Vſq; q̄ dñe. ⁊ dixit dñs quouſq; ciuitates ſunt deſerte et mancant domus ſine hita⁹ tore.* *Jere. viij.* *ſiluius hiru⁹ do et aiconia ſciunt tpus aduētis ſui populis aut meus nō cognouit aduētū ſc; veri meſſie in lege et pphētis pmiſſuz.* Idem. *xxi.* *Flouū ſignū creauit dñs ſup terram mulier cir⁹ cū dabit vix ſc; x̄pm.* *Dañ. ix.* *Poſtq; ſumate fuerūt ebdomo de. lxxij.* *occidet x̄p̄s et tūc venit populus eū p̄ncipe v̄turo et deſtruet ciuitatē et domuz et ſumabit eaz et auferē ſacerdotiū et erit ſumata deſtructio deſolationis p̄petue.* In hac iā eſt o iudei deſolatione poſt redificationeſ templi tpe *danielis annū p die cōpu*

De malis Christianis

tando sunt anni. cccc. xxxiij. tunc enī xps ihesus occisus fuit a patribus vris. postea venit dux. Tunc cū populo romano etc. Cū enī idē daniel loqueret de xpo dixit ei de clau de finones et inuolue pphetiā in acrē. Nunqd clausi sūt robis et obuoluti o iudei omnes sermones leges et pphetie de xpo. Vultis et aliqd de ei in celuz ascensioe. audire audite regalē pphetā dauid in ps vbi dicit in psona angeloz sequentiū xpm ei in ascensioe. Aperite principes portas principatū vestri et eleuamī porte eterna les et introibit rex glorie. et responderūt q̄b nō dū plene notū fuit misteruz incarnationis et passiois xpi q̄s est iste rex glorie. Et respōdet ip̄s. dñs fortis et potēs dñs potēs in plio qd scz habuit cū iudeis. Audite et ysaiā de hac in celū. ascensioe loquētes in psona angelorū dicēs. Quis est iste q̄ venit de edom tinctis seu rubris vestimētis de bossa et qm̄ formosus iste gradiens in stola sua. Et respōdit dñs iesus Ego q̄ loquor iustitiaz et ppugnator suz ad saluandū. Et dicūt angeli quare ergo rubrū est vestimētū tuū sicut calcantiuz in torcular. Rñt dñs Torcular

calcaui solis et nō erat hō meuz. calcaui eos in ira mea donec aspsus est sanguis eoz. super vestimēta mea. f dies vltionis in corde meo et annus retributionis mee venit. Ecce o iudei qūo cōquerit pius dñs angelis de vobis. Calcauit iā vos multū annis intra sua tē aduc restat in nouissimo die dies vltionis et aun⁹ retributionis in corde suo. Vtinā euz occidissetis. Isayam etiāz banc auctoritatem de libro eius delemissetis. De h multo in sanguine xpi loquebatur. Iacob patriarcha iude filio suo gen. xlix. Lauit stolā suā in sanguine vne. Sancti enī et credentes iudei et gentiles similiter lauerūt et lauet se ab originali culpa in sanguine huius vne expressē in cruce. Idē iacob ait de iuda gen. xlix. Nō aufetur ceptrū de iuda et dux de femore eius donec veniat q̄ mittendus est et ipse erit expectatio gentiū. Cū enī nat⁹ esset xps nō habuerūt iudei reges; de semine eius. ne hodie hñt nec habebūt qz tūc herodes alienigena regnuz iudee obtinuit. v. ergo iudeis in xpm verā messiaz eis pmissuz nō credētibz.

De malis cristi

anis. De illis de cetero erit sermo. et sunt duplices scz mali ⁊ pessimi. mali sunt cōir pctō: es pessimi vero sūt herenci. Vali xpiani sunt exātes in aliquo pctō mortali tales xpiani non sunt licet nomē vsurpent quia ab ecclesia seperati sunt. vñ. Aug. et assumit i canōe d̄ illis xxviij. q. iij. vbi sic d̄: Nō solū qui manifeste p̄ censuras ecclesiasticas seperantur sed etiam q̄ ficto corde se oibus xp̄i immiscēt et male sunt vite ab ecclesia seperati sunt. Hiero. ait vt refert eusebius. Veni q̄t hodie sacro sūt renati baptisinate et xp̄iano fungunt noīe q̄b? melius foret nō fuisse. Est enī ichēnalis pena pagano:ū infūnito minor q̄ xp̄iano:ū maloꝝ vitiaz non foret taliuz maior pars. nauis vndiqz sana vnioco submergitur foramine. Dices forsan. Artā facis viā. salutis. Hiero. ibidē. Regnū celoꝝ nullus reprobus ingredit cētuplo artioꝝ est via q̄ credit. Idē. Hiero. ibidēz infra. Nō sufficit xp̄iani nomē. xp̄ianus es xp̄m unitare frustra xp̄ian habet nomē q̄ dyabolā sequit quivmo xp̄ianus omino non est sed antichristus. Audistis ait. Johānes q̄ antixps venit. nūc at antixp̄i multi sunt.

vis ergo regnare cuz xpo patiaris cū ip̄o. Si xpm regē et dñm cui ē nomē sup oē nomē oportuit pati vt ira intraret ⁊ gloriā suaz. q̄ fidutiā hēmus nos intrandi sine labore. D̄ q̄ stulti sumus et tardi corde ad credendū. volum⁹ hic gaudeꝝ re cuz seculo et postea regnare cū xpo dicens nudus ingredit seru⁹ sup fluitate vestitū intrabitur. ille ieiunius ille crapula et luxuria plenus. Ille in cruce p̄ xp̄ianis moriens. ille delicate in lecto dormiēs. qd̄ dñs facit seruus non facit. pmittit dñs zebedei filijs regnū si calicem quē bibitur⁹ erat biberēt Non dicat se xp̄ianū q̄ p̄ xpo mori nō inenerit se paratū Dices forsan. fidē xp̄i habeo. Diero. bonū ē ⁊ vbi sūt opa fidei. Fides ait. Jacobo sine opib⁹ mortua est. Lerte dicā q̄ xpm ore et nō ope laudas xpm ne ⁊ gas. q: si q̄ dicis crederes saltem eū timeres et de pctis recūdareris. Et si credis et male facis cētuplo punēdus ⁊c. ymo zodoma remissi⁹ hēbit iuditiū. Idē. Hiero. in eodez libello. S; forte q̄s dicet benignus ē dñs et misericors q̄ oēm peccatorē ad se venientē recipit ⁊ indulgē. Verū q̄dez hoc eē p̄fiteor benignior ē enī dñs

De malis Christianis

¶ credit ⁊ unicuique peit ad se
vt ⁊ decet redeunt. Adne be
nignissimus est dñs qui tot et
tãtas tollerat iniurias a pec
catoribus dñs eis tps spaciu
vt emedentur. si hoc noueris
quia sicut benignus est intolle
rando ita iustus est in punien
do. Sed forte quis itez dicet
q̄ vir qui in tãto tpe quo vixit
malefecit in mortis articulo ac
cepta pnia a deo veniaz obti
nebit. Deu q̄ vana suspitio et
flaz meditatio vix de decem mi
libus hoim. aliqui inter centuz
milia quoruz mala semp vita
fuit meret a deo hie indulgē
tiam ⁊c. quã acceptã a deo ac
cipit pniã quaz non accipet
si adhuc posse se sanari crede
ret. Lerte ⁊cludam qui duz sa
nus est et iuuenis deu offende
re non formidat in morte non
meretur diuinam obtinere in
dulgētiã que dilectissimi filij
est pnia quã solū quis accipit
cū se amplius nō posse viuere
cernit qui si ex infirmitate con
ualesceret peyor q̄ pus fieret.
Scio non modicos pecanio
forum accepta in mortis arti
culo pnia cōualisse in corpore
et peyorasse vitaz. hoc teneo.
hoc verum puto. hoc multipli
ci experientia didici q̄ ei nō bo
nus est finis cui mala semp vi

ta fuit pñosa. Ait. ppheta In
cōspectum dñi mors sanctoz
Rursum ait. Dors peccatorz
pessima. Aug. de pnia sic ait
et assumitur in canone quãq̄
depe. dis. vij. Et magister in q̄r
to dis. xx. Si quis positus in
ultima necessitate voluerit ac
cipe pniã et accipit mox re
cōciliabit fateor et hic vadit
non illi negamus quod petit.
sed nō presumimus q̄ bñ hic
erit. Si secur⁹ hic experit ne
scio. pniã dare possumus se
curitatem nō. nunq̄ dico dam
nabitur. sed nec dico saluabit
Uis ergo a dubio liberari a
ge pniã dum sanus es. si sic
agus dico tibi q̄ secur⁹ es qz
pniã egisti eo. tpe q̄ peccare
potuisti. Si vis agere pniã
qñ iaz nō peccare potes peccã
te dimiserunt nō tu illa. Aug.
de vanitatibz scilicet circa pñici
pium dt. Nolite negligere q̄
vos pius dñs sustinet peccan
tes quia quãto diuict⁹ ex pec
tat vt emendetis tãto grau⁹
iudicabit si neglexeritis. si for
te putas q̄ finis mundi tardi
us veniat vel suū vnusquisqz
cōsideret finem ⁊c. Sunt qui
libenter et iocūdissime morãt
in mdo multaqz in longa tpa
disonūt agēda repēte rapū
tur in morte. ex in puiso aufe

runtur e corpore. Sed bñs ille qui sp̄ habuerit illā ante oculos et festimauerit in ista hora mortis parat⁹ inueniri. ve et⁹ gomalis xp̄ianis. vñ Aug. de vita xp̄iana dicit Ex vnctiōe xp̄i et xp̄ianū nomen discent. qđ nomē ille frustra sortitur qđ xp̄m minime imitatur. Quid tibi pdest vocari qđ non es et nomē vsurpare alienū. si xp̄ianū te esse delectat qui xp̄i sūt facis qđ enī se xp̄m dñm habere profiteet et cū non sequitur ille nō famulus sed subsannator et irrisor xp̄i est. huic ergo iudicium geminuz seruatur et pro dei subsannatiōe quē sine causa dñm appellauit ⁊ p̄ q̄litate pcti. qđs tam van⁹ et miser vt est doctū aut aduocatū cuz lrās nesciat audiat p̄fiteri quis tam insan⁹ et ex cors vt se p̄fiteatur militē qui nesciat armagestare. Sutor vt dicat nec arium est vt calciamenta p̄ficiat. vt vocetur quis faber aut artifex artis penitētia fatiat binōi exemplis cognoscimus nullū sine actu nomē brē. Tu ergo quō xp̄ian⁹ diceris in qđ xp̄iani act⁹ nō apparēt. xp̄ianus enī qđ nō nomine s̄ opere xp̄m imitatur qđ neminē ledit. Christianus est qui exmō xp̄i inimicos nō odit. aduersanti⁹

bus benefacit. pro p̄secutorib⁹ orat. Nam qui aliquē nocere aut ledere parat⁹ est ille mētur se esse xp̄ianū. Christian⁹ est qđ pōt voce iusta dicere. nec mini vnq̄ nocui cum omnib⁹ iuste vixi. ¶ Queris forte. qđ si aliquis nec bonum nec malum faciens inueniatur an talis sit de numero saluandorū. Dñm fm augus. de vita xp̄iana. Quisquis nec malū videtur operari nec bonū cuius seruus esse videt ignoro. a xp̄ia no enim nō solum queritur vt nō fatiat malū sed etiā vt exerceat bonuz. Qui etiā si nec qđ mali nec quid boni fecerit tñ ad eterne vite p̄miū nō admittitur s̄ iehēne ignib⁹ mācipatur. Sicut in euāgelio dñs dixisse legimus de his qđ nihil mali faciunt nec boni. Discedite a me maledicti in ignē eternū quē prepaui pater me⁹ dyabolo et angelis eius. esu ⁊ rini et nō dedistis mihi māducare. Idem ibidē. Nec vt qđ putant solam p̄fidiaz dānare hoīem et nō pctm cuz scripturarū exempla sint in oposicuz vt in adam cayn diluuiuz ⁊ doma solis pctis et nō p̄fidia leguntur perisse. Ut ergo malis xp̄ianis in pctis mortalib⁹ exentibus. De malis xp̄ianis

De mais Cristianis

vt ipsorū pctis de cetero loq̄
mur. naz iudei et gentiles pre
sentes nō sunt diuino relinq̄
in^o iudicio. Aug. vi. q. i. Que
ro an catholicū pessimis mo
ribus alicui heretico in cuius
vita p̄ter id q̄ hereticus est
nihil reprehensibile inueniatur
preponere debeamus. Nō au
deo precipitare sn̄iam. pōt hic
exponi autoritas danielis. de
quattuor bestijs ascendētibz
de mari. de pessimis christiāis
scz hereticis p̄t fieri alius spe
cialis sermo. Hereticus est q̄
in fide errat. xxiiij. q. i. heretici
extra de verborū scationibz su
per quibusdaz. Hereticus est
qui male sentit de corpe xpi ⁊
alijs sacramentis extra de he
reticis ad abolendaz. Hereti
cus est q̄ falsas nouas opioes
gignit aut sequit̄. xxiiij. q. iij.
hereticus. Hereticus est q̄ ali
ter scripturas intelligit q̄ spi
ritus sanctus flagitat. xxiiij. q.
iij. heresis. Hereticus est q̄ ab
vnitate eclie p̄scisus est. iij. q.
i. q̄ ar. Heretic^o ē q̄ cathedrā
petri deserit. xciij. dis. q̄ cathe
dram. Hereticus est q̄ negat
romanā ecliā caput oim eccle
siarū. xxij. dis. omnes. Heresi
archa est q̄ hereticos defendit
xxiiij. q. iij q̄ in eclia. Itē nul
lum pctm̄ est heresi grauius.

xxiiij. q. viij. qd̄ in omnibz. xciij.
dis. nulli. Quicunqz apostolice
et sancte eclie iussionibz tra
riat maiori ex cōicatioe ex cō
municat^o est. Damasus papa
xxv. q. i. Violatores canonū
volūtariē grauius a scriis p̄i
bus iudicant et a spiritus sacro
cui^o dono ditati sunt dānant
qm̄ blasphemare. s. s. videtur.

E ue ue ha

bitantibus in terra
Apocal. viij. Quar

to triplex re p̄t exponi de tri
plici statu boiz scz legitis. vi
diuis et p̄ginibz re ergo legit̄
re viduis. re raris. virgibz
De legitimis. Ex iure cano
nico due patēt cāe matrimōij
scz educatio plis ⁊ vitatio cri
minis. re eis in quibz nō inue
niuntur bēdue cāe. Prima dz
esse intētio plis vt patet in ca
none pudor. xxiiij. q. ij. hec so
la fuit causa institutiōis mati
monij in paradiso vt patet in ca
none. Sicut. s. his ita. xxiiij.
q. ij. Scōa causa est vitatio
criminis et tanq̄ remediuz ad
missuz ne in aliō pctm̄ carnis
grau^o labant vt patet. xxiiij.
q. ij. quicquid. Et hac de cau
sa instituti est post lapsum in
remediū humane infirmitatis
vt patet in. s. his ita. S; beu

fam nostris tibus vita legit
 timor factus est porcor et fo
 uea putredinis. Dicam⁹ de se
 cunda causa q̄ est enitatio cri
 minis q̄ nō solū tam ibi nō re
 peritur sed et pcti cā ibi inue
 nitur. vūūt ad iumēta sine rō
 ne modis varijs illicitis. Si
 enī ille adulter ē q̄ amat vxo
 rez suā nīs ardentē vt d̄t ca
 non origo. xxxij. q. iij. multo
 pl⁹ ille q̄ ea vitur ac si publi
 ca esset. ymo vellet ea vti etiaz
 si sua vxo non esset pessimus
 adulter est. Sancta Kather
 ina de sensis videns penas in
 ferni ex dei reuelatiōe maxime
 vidit legitimos torq̄ri p̄ pec
 catū illis q̄ fecerūt in actu ma
 trimoniali nō debito mō sua
 to. Et hoc ideo q̄ tales raro
 dolent de hmōi pctis et pro
 ponūt emendare se. et sic tali
 bus est matrimonū causa pec
 cari et dānatiōis. Loq̄mur in
 singulari. vir hoc q̄ si auctori
 tate d̄t z facit. tu es vxo mea
 volo vti te vt placet. mentiris
 leno pessime nō est tua in his
 q̄ p̄tra deū et honestatē matri
 moniales sunt. Item putat se
 dñm mulieris tm̄ et nō cōpa
 rem volēs honorari ab ea nec
 eaz cū aliq̄n melior ipso sit bo
 norat aliquando lusor est non
 nunq̄ inebriatur maledicens

vxo et suū in ea vindicās in
 fortunūz. Mulier etiaz mala
 pezo est morte vt d̄t. Ecces.
 vij. Hoc propriū habz se orna
 re quātū pōt. b̄tis. tho. sc̄da.
 sc̄de. q. c. lxx. d̄t duo sūt p̄side
 rāda circa ornatū muliez. s. q̄
 nō sit p̄tra p̄suetudinez. Et q̄
 non fiat ex inordinato affectu
 aut mala amore p̄t tm̄ se orna
 re ad p̄placendūz viro suo ne
 in adulteriū labat verū est q̄
 pronus est ad adulteriū alias
 cessante causa tollit effectus.
 Extra de appellatōibz capitū
 lo cū cessāte. Etia req̄rit q̄ ex
 tali ornatu nulli sit causa pcti
 alias sine pctō nō se ornare de
 bet. Ut homini p̄ quē scanda
 lum venit. Nemo enī debet iū
 uare proximū nisi quātūz hoc
 fieri pōt sine peccato vt d̄t in.
 Canone faciat. xxij. q. ij. Non
 enī sunt facienda mala vt cue
 niāt bōa ad. Roma. iij. Ideo
 inexcusabiles sūt mulieres q̄n
 do vident suis viris non pla
 cere et maxime quando ab eis
 p̄hibentur et tamen se ornant
 maxie peccant omnia mala et
 incitāmēta libidinis que inde
 proueniūt redūdant in tales
 mulieres sicut quō si pmitterē
 tur se ornare efficeretur adult
 pellis vulpē tradit. auceps ap
 pucat auē in regiltro scz aufē

De Legittimis

cor alios p hoc allitens. Sic dyabolus mulierē, viduā, aut virginē ornataz anteianuam locat ꝛc. Alique ornant se cuz accedere dñt ad puuia et vbi alij sunt viri et dicunt se id facere ad cōplacendū ꝑꝑꝛio marito mentiuntur cuz ad domū ꝑꝑꝛium veniunt deponunt sua ornamenta et vt pilosa sedent noctua cuz marito ꝑꝑꝛio ornatum paruz curantes, tunt aliꝫ qua sciunt virū auarum disponunt cū certis vt portent clinodia argēta et aurea ad vendendum viris eoruz et dicunt carissime marite ematis talia in largo habebitis foro postea vēdetis ea ꝛ hēbitis lucrū. Et si audiunt q vir non vult tm dare quantum venditores postulant addunt occulte residuum peccunie et vir reliquū soluit a parte putans se velle habere lucrum. postea blanditijs mulieris deceptus nō vendit que tunc cedunt ad ornatum mulieruz et dominū. post mortez mariti tūc talis mulier gloriando dicit sodalibꝫ duxi ad blaneum virum meum deceptionis. ipse didicit nurnberge mercantiam et ego plus scio. Alique inducunt ad emenduz talia virum pro filijs et filiabus ne sint vt noctue inter ali

os sodales et ne spernātur assumi in matrimonio. et postq̄ eas tradit matrimonio. ꝑ alijs tradentis retinet illa clinodia et finaliter nulli dat sibi referuans ad voluptatem ornatū a filia tollit. noctuam nudam lateri sponsi iungit. Alique vident virū in breui oportere exulare ꝑꝑꝛter debita dicūt. graue est negociare et periculosuz ematis illa ꝛ illa clinodia que cuz libet vendere potestis nec marcescunt. Sed eius intentio est postq̄ vir fugatur aut ꝑꝑꝛter debita incarcerationatur illa clinodia sibi vsurpat et ex eis laute cum alijs viuūt. et si vir propriam nō habuit pecuniā iubet mutuare et sic viruz et alios spoliat. Et sic thorus nō est vitatio sed occasio peccati malis legittimis.

Vicamus de se

cunda causa thori scz educatione puerorum aliquid modicum residuum spēali referuādo sermone. Intentio ꝑꝑꝛima matrimonij debet esse ductio filiorum nō solum mūduz sed et in celum. Sed heu iam nulli aut modica est cura parentibus de salute eterna filiorū. Si mundani sunt. si ornate se sciunt si loquaces sunt. si

alijs affabiles se exhibet. si in uentores nouarum inuentio num sunt si ad auariciaz proni sunt et ceteris que mudi sunt tunc iocundantur in eis laudat studiū eorum prebent adiutoriu. vt talibus legitimis. Contra tales potentes et filios filias loquitur Jere. viij. c. sic dicens Hec dicit dñs locutus sum ad vos mane surgens et non audistis. vocaui et non rēdistis 2c. Tu ergo noli orare pro populo nec assumes pro eis laudes et orationē et non obsistas mihi quia non exaudia te. non vides quid iste faciunt in ciuitatibus iuda et plateis iherusalez: filij colligunt ligna. patres succendunt ignem. mulieres conspergunt adipem.

De viduis Apostolus .i. ad thi. v. dicit Vidua que in delictis est mortua ē. sicut medicus videns infirmū morti vicinū esse mortuus est. q. d. impossibile est eam viuere amplius. Sic vidua que vinit delicate comedēdo. bibēdo. dormiēdo. incedēdo. impossibile est eam spūaliter viuere. Grego. Periclitata est in dilictis sicut terra nimis piguis fimo gñrat vritas repes et herbas inutiles Sic vidua delicata malas co

gitationes. delectationes dānas biles etiā sine factis ad minibus. oportet ergo terrā laborari exercitari et a sinu domare scz corporis tui. Talis quia viro et dño caret omnia sibi licere. putat sicut equus sine freno vadit. Apostolus .i. ad thi. v. dicit. Honora viduas que vere vidue sunt Que aut vera vidua est desolata sperat in dño et instet obsecrationibus et orationibus nocte ac die Sicut legit de sancta Anna que xpo testimoniu dabit cum pñta ref. in templū que nocte et die non discedebat a templo vt patet luce. ij. Illa dicit vidua que soluta ē a maritali thoro alias vidua non ē vt patet. xxxij. dist. 5. vidua. Vera vidua debet inuare eccliam dei orationibus et bonis operibus vt patet in Canonē vidue. lxxij. dist. Vera vidua non debet clericis et religiosis multum esse cōis aut familiaris vtz in canone clericus. lxxi. dist. vera vidua debet peccata que in matrimonio contraxit elemosinis redimere. vnde. Dauid. iij. Peccata tua elemosinis redime et iniquitates tuas 2c. Vera vidua non debet inter esse. carnis aut coniugis que alijs mortificare sunt Nemo potest gaudio cum modo et regna

De uatuis virginibus

re cum xpo secūdu hiero. Uu
dua debet fugere malam soe
tatem. querere loci honestatez
abūcere ornatus voluptatez.

Ue uatuis virgi

nib lampades habentes exte
rioris ascensionis sed nō oleū
in uasis suis. i. amorez virgi
nitatis in cōsciencijs. Fido
rus de sumo bono. Virgines
carne nō mente nō hnt pmiuz
in repromissioe. vnde dicit in ca
none sicut et in cande sequen
ti. xxxij. q. v. q. multe sunt vir
gines corpere q tñ fornicant
tur et adulterantur mēte. Ua
tua virgo est q superbia etiam
si corpus custodit a viro. aia
tñ adultera est dyaboli. Job.
xli. Ipse est rex super oēs fili
os superbie. Bern. Nec virgi
nitas marie deo placuisset abs
q eius hūilitate vñ oblita vir
ginitatis gloriaur de humili
tate dicens. Resperit humili
tatem ancille sue. Uatua vir
go est q ornatum capitis capil
lorū 7 vestū diligit. Augusti.
in trac. de societate et ebrieta
te ad virgines dicit. Dominica
virgo nec capitis ornatu nec
habitu come nec a culis rectis
aut letis sed ocluibus ad ter
ram cuius vultu pcedat ne infer
uiles indicat amores scz mōi

Et si ipsa non pereat alijs cā.
perditionis existat. Euangelii
dicit. Qui viderit mulierē ad cō.
7c. Uatua virgo est q verecū
da nō est. Ambro. de virgini
tate. Comes indiuidu⁹ debet
esse pudor sine q virgines ma
nere nō pnt. Uatua virgo est
q viris libenter familiaris est
in colloquio. Aug. ad fgines
Dominica virgo sermone gar
rula. loquacitate q bosa curio
sitate superflua casta non pōt
iudicari ymo prostituta et ad
luxuriam accendens. Uatua
virgo est q curiosa est oia ro
lens scire pscrutari. expiri. St
asinum rugientez audit ianue
aut uenestre se iungit putans
sibi cinem choream dicentem
fore. Augusti. ad virgines vbi
s. dñica virgo primo punit⁹
publicos debet vitare cōspec
tus et platearum frequentiaz
declinare aut in domo posita
lanifitio aut 7c. insistere. Ua
tua fgo est q amatrix chorea
rum est et frequentatrix. Naz
chorea perfectū est opus dya
boli vbi aut chorifantes aut a
spicietes quasi omne gen⁹ mor
talis cōmittunt crimis. vnde.
Chorea ē infernalis circulus
cui⁹ centrū est dyabolus. Ue
coreisātib; et pscutiētib;. Ua
tua virgo est q pna ad nūz et

cachinnus est Aug. Virgo ab
 oī inuerecūdo smone ⁊ risu dz
 se abstinere. **V**atua ꝑgo est q̄
 q̄cūq; suco obgenatū decoret
 se vngit mdo ī ꝑplacētā hos
 damnat ysa. ppheta vt dicit
 Augus. vbi s̄. **V**atua ꝑgo est
 q̄ femis adulteris aut multuz
 suspectis libenter cōis aut fa
 miliar̄ ē ꝑ hoc enī se talē q̄lis
 illa est oñdit **V**atua ꝑgo est q̄
 gulosa aut ebriosa ē. Debz enī
 honesta ꝑgo vt d̄t angel⁹ ꝑuo
 victu et potu esse cōtenta nō
 vt gracilis corpe maneat. **S**i
 cut quedā dyaboli amatores
 ieiunādo faciūt ꝑ vt omnē cor
 pis inordinatū amorē doinet
Vatua ꝑgo est q̄ inuerecūda
 rum cantionū cantrix est qb⁹
 mirabiliter corda inficiuntur
 virozū et innocentuz. **V**atua
 ꝑgo est q̄ parētibz suis in licit⁹
 nō dico pōpis obediēs nō est
 tales vt frequētur currūt tur
 pissime **V**atua ꝑgo est et dya
 boli amatrix q̄cūq; qd̄cūq; sig
 nū voluntarie gerit anicristi
 qd̄ scz aut supbiā aut vanita
 tem aut immūditā aut ad qd̄
 cūq; inducēs est pctm̄ morta
 le. **H**eu q̄t bodie q̄z multe sūt
 vatue tā paz prudētes virgi
 nes. vtinā quiq; essent prudē
 tes ꝑgines q̄tiens quiq; fatue
Sz reuera vbi nris tꝑibz sūt

quinq; sapientes semp quiq̄
 es quinquaginta repiuntur fa
 tue q̄ pulsant sed non ingredi
 untur. deberemus aliquid ho
 nestis in gloriā virginibus
 dicere **S**ed alio resermanduz
 est sermone. **V**irginitas. **S**a
 lus ex cellentissimus. **D**eo di
 lectissim⁹. **H**omī vtilissimus.

E ue ue ha

bitantibz in terra.

Apocal. viij. **Q**ui

to triplex ve ꝑt expom de tri
 plici gradu hoim scz laicis et
 malis religiosis ergo vt laicis
 vt clericalis seu sacerdotibz vt
 malis religiosis ¶ **U**t. **L**ay
 cis ꝑcepta dei nō obseruātibz
Si vis vitaz ingredi ait dñs.
Math. xxi. serua mandata
 dei **S**z nostris tꝑibz minime
 curant dei ꝑcepta. **A**postolus
 ij. ad thi. iij. d̄t **I**n nouissimis
 diebz instabūt tꝑa periculosa
Erunt hoies seipos amātes
 cupidi. elati. supbi blasphemū
 parentibz inobedientes. ingra
 ti scelesti sine affectiōe sine pa
 ce criminatores in cōtinentes
 diuites sine benignitate pdi
 tores pteiu tumidici volupta
 tuz amatores magisq; dei ba
 bētes q̄dez sp̄m pietatis ꝑtūte
 āt ei⁹ abnegantes. vbi d̄t glo.
 oia. **E**x eo āt q̄ homies seipos

De Clericis et sacerdotibus.

non dum diligunt quasi ex ra
dice hec mala q̄ sequuntur ori
untur. Erunt cupidi dicit glo.
peccātie Elati ad dñm. superbi
de honoribus sibi impensis a
subditis. blasphemii in deuz et
hereses parentibus inobediē
tes carnalibus et spiritualibz
Ingrati de bonis correctōibz
et mala reddunt. | Scelsti in
graubz perpetrandis suas et
aliorum animas interficiētes
sine affectione non cōpacien
do infirmis sine pace alios in
quietantes. criminatores id est
crimen suum alijs imponētes
detractores famaz sanctorum
maculare conātes. Incontinē
tes gula et libidini non resistē
tes aut multe capitati. Immi
tes crudeles in exercēdo lites
sine benignitate. i. largitate ne
scientes alijs subuenire. prodī
tores secretorum aliorum sibi
pmissis Proterui. i. procaces
habitu vel verbis pudores nō
seruantes. Tumidi inflati cor
de. ceti non intelligentes que
loquuntur. voluptatū quarūlu
bet amatores &c. Et quia de
p̄ssimus salutem volens ho
minū misit in fine mūdi seruū
suuz sc̄m̄ dominicū et ordinē
predicatorū mundū renouās.
virtutes docens. vitia expug
nans per ipsum. Videns luci

fer p̄iceps infernalis q̄ q̄si
totum perderet mundum per
clamorem predicatorum Lō
uocato concilio suozuz modū
resistende querebat. Tandem
cōi concilio hoc decretum est
ab ipsis demonibus vt et ipsi
exirent et omnia peccata vir
tutes fingētes in cordibz mit
terent hominū ea palleando ⁊
non peccata s; virtutes fingē
do superbiam iam non super
biam sed vocarent munditiā
quod de facto sic est cū aliquis
corrigitur pro superbā dē se
non superbiam sed munditiā
diligere Auaritia iam nō aua
ritia sed prouidētia dicit luxu
ria et amor carnalis caritas.
Ira zelus iusticie inuidia non
rauēs vicijz. accidia cura cor
poris. gula confortatio corpo
ris loquacitas affabilitas. dis
solatio spiritualis leticia or
nat⁹ superfluis mūditiā aut
status erigentia. superfluis
victus vestitus aut famulorū
copia honestas. prodigalitas
dē cōstantia dolositas prudē
tia. ypocrisis sanctitas. curio
sus. circūspectus. presumptio
spes datur &c. Sed sicut falsa
moneta nihil emitur ita fictus
virtutibz ymo occultis malis
nō acquirūt regnū dei Itēz te
nebre in montibz et vallibus.

De Cleric^o aut

sacerdotibus statui suo nō satisfaciētibz filiū. de et virginitatis purissimū cuius claritatē sol et luna mirant. in cui^o vultum angeli desiderant pspicere. pollutis suis manibz labijs et cordibz tractātes. Sanct^o Hiero. cū iaz morti appropinquaret sic ad venerabile locut^o est sacramentuz dominici corporis quod tunc sub vna specie tm̄ accepit. **De te indigne sumentibus in sui penas ⁊ reatum te iteruz crucifigunt. i. tm̄ malum cōmittunt ac si crucifigerent eum.** Hec mi dñe quid dicam quia hodie sacerdotes te comedūt in alteri vt carnes pecudum et volucruz ymo peius. nocte mulierū vtuntur actu turpissimo. et te mane ma^gstificando comedūt. vbi dñe laetas dormis ne an vigilas est tibi hoc acceptū sacrificiū. est hec ablatio quam eligis. exaudis preces eorum de celo de sede maiestatis tue. Vere si hoc velles sacrificiū et libamē mēdax fieres et fortius peccatorū. Certe dñe si p̄a sunt q̄ locut^o es per os prophetarū. si iustis soluz supplicatiōibz presto es. et si tibi placet equitas hoc tale impedienduz est sacrificium

ne fiat quāquā in se ex natura sui sacrificiuz bonū sit nec posse violari a malis sacerdotibz quia malitia nō diiudicat hoc sacrificiuz. vnde hmoi hoc sacrificiū ad sacerdotis iudiciū et damnationē fit. nec pro quibus fit prodest. ymo vt verissime dicam qui vitam sacerdotis agnoscit et enim pro se celebrare facit fit eiusdem peccati nec non et pene princeps. Hec Hiero. Idē in in alio loco dicit **Lum superbia sit propria deimonibus siue mulieribus. luxuria pecudibus. auaritia mercatoribus. ex his factū est imōstruz quod est malus clericus aut sacerdos** Idē. Hiero. vt refert eusebius ait de predicatoribus. **Tūcatis o predicatoribus quot enī vestro ex modo aut negligētia in peccatis moriunt tot requiret dñs de manu vestra. Est enī doctor aut predicator falsus gladius anceps huic studuit ope huic ex modo quō ignis frigiditatem dat aqua siccitatez. quō lapis sursum graditur vir luxuriosus quō pdicabit castitatē. Quid pōt dicere audiens nisi quare predicat q̄ ope denegas. Bene loquens ore et male vinēs opere seipsum dānat. plus enī tacens valet predicans quaz**

De Clericis et sacerdotibus.

loquens. Si ex pto credis mihi credite. Plus mouet corda boim vite scititas q̄ ornata colloquia. Nō dixit deus q̄ p̄di cauerit voluntates patris sed q̄ facit ipse intrabit in regnuz celozū. Idez ibidē de prelatiis dicit. Heu q̄t hodie in ecclia nō pastores s̄ mercenarij sunt q̄s ad nihil p̄tinet de ouibus x̄pi quinimo vt vera dicas et ipsi met sunt lupi rapaces q̄ r oues rapiūt et dispergūt. Erre n̄b̄ nihil peius q̄s cū ille q̄ custodire debet dissipat. heu q̄t hodie in aliquibz eccliaisticis nō pastoribus sed destructoribus quoz nō est ps minor q̄ subās boim et labores tanq̄ in feruis insatiabiliter deglutiat et nō solū eos a pctis non emundāt s̄ et ipsimet ex sui negligētia vel suis pessimis moribus ad illicita trahūt. Ita quidez si impunes tales deus reliqueret deo amplius nō esset deus. Math. xxiij. *De vobis q̄ cōmeditis domos viduarz orōnes longas orantes p̄ter hoc amplius accipientis iudiciuz.* Glo. magistralis. Qui vestra sup̄stitione nihil intēditis nisi vt predā de subiecta plebe faciatis. Btūs tho. in p̄tiglo. ibidez. Quia religioe eaz accipit neq̄tie grauiori pene obnox

ē. ideo d̄t p̄terea amplius accipietis iudiciū. tales s̄m. Eriso. arma dei p̄stant dyabolo. *Ve ergo clerici sacerdotibz q̄ in q̄cunqz prauitate malū exm̄ p̄bent secularibz.* Dicitur eni de his grego vt ptz i. *Eanōe p̄cipue. xi. q. iij. Tot mortibz digni sunt tales q̄t exm̄a scādali in posteros trāsmittūt. ve hoī p̄ quē scādalu venit. Debent ergo sacerdotes et maxie curam aniaz habētes seculares p̄rio excellere in bona fama.* Aug. de vita cōi clericoruz et assumit in. *Eanōe nolo. xij. q. i. vbi d̄t. Nolo vt aliq̄s a vobis inueniat male faciēti occasionē puidētes bona. ait. Ap̄plus. Nō solū corā deo s̄ etiā corā hoībz p̄ter nos p̄scia n̄ra nobis nccia est p̄ter vos fama n̄ra nō pollui s̄ pollere debet. Due res sunt p̄scia r fama. cōscia nccia est ibi. fama p̄prio q̄ fidēs p̄scie negligit famā crudelis ē. Idē. xi. q. iij. Nō sunt audiēdi siue viri sc̄ti siue femie q̄ q̄nqz rep̄hēdunt i aliq̄ negligētia p̄ q̄s fit vt in malā veniāt suspitōez v̄n̄ suā vitā lōge abesse sciunt dicūt coraz deo sibi sufficere p̄sciaz existia nonē boiminū nō solū impudētur verū etiā crudelit̄ p̄tēnentes. cū occidūt alioz anias vel quia*

blasphemāt viam dei et scōz
 scz ab hereticis ꝛc. Scōdo dñt
 ex cellere i bnoa ꝑscia. Hiero.
 Omnes q̄ dñi oraculo deseruiz
 unt dñt magnope puidere vt
 cūctū populū cui ꝑsidēt fmōe
 et ꝑuersatōe ꝑcedāt qz vehe
 mēter eccliam destruit laycos
 meliores esse q̄ clericos. Kris.
 iij. dis. Nō xpian⁹ for: nī ca
 dit in pctm ꝑt duas cās. Aut
 ꝑt magnitudinē pcti aut ꝑt
 altitudinē dignitatis ergo qd̄
 layco ē puū magnū ē apd̄ deū
 in clerico sacerdote. ysa. i. La
 uamini mundi esto te auferte
 maluz cogi. loq̄tur dñs sacer
 dotibz israel. Tertio dñt excel
 lere inꝑuersatiōe facta. Sal
 uato: loquēs discipulis ꝛ eoz
 sequētibz ait. Math. v. Vos
 estis lux mūdi scz ꝑ q̄s tenebre
 ignorāter repellunt. Sic luce
 at lux v̄ra corā hoibz vt vide
 ant opa v̄ra bona ꝛ gloriificēt
 patrem v̄m q̄ in celis est. Al.
 magn⁹ exponēs hec verba d̄t
 q̄tuor ex primunī. Primo lux
 n̄ra lucere d̄z hoc ē exm̄ bonū.
 vñ. puer. iij. Justoruz semita
 q̄si lux stendēs crescēs in ꝑfec
 tū diē. Scōdo corā hoibz. Ro
 ma. xij. ꝑrouidētes bona non
 solū corāz deo ꝑ etiā corā oibz
 hoibz. Tertio vt videant opa
 v̄ra bona. i. petri. ij. Cōueria

tiōz v̄am inter gentes hñtes
 bonā. Et amplius ad phil. ij.
 Ut filij dei sine reprehensōis
 in medio natiōis ꝑraue inter
 q̄s lucetis sicut lūnaria i mōdo
 ꝑbz vite ꝑtinēs. Quarto vt
 gloriificēt patres v̄m q̄ in ce
 lis ē. Ecce q̄ sine ista fieri de
 bēt nō ꝑpter glorie inuitū nō
 lucri ꝑteritu nō ambitōis intē
 tione ꝑ vt gloriificēt pat̄ vester
 q̄ in celis est et nō vos ipsi. lu
 men extinetum fetet sacerdos
 male ꝑuersationis similiter et
 multos occidit. H̄ ego. d̄t et
 assumit in canōe n̄co. lxxxij.
 dis. Nōo q̄ppe i ecclia ampli⁹
 nocet q̄ q̄ ꝑuerse agēs nomen
 v̄ ordinē sanctitatis ꝛ sacerdo
 tis h̄z delinquentē hūc redar
 guere nullus ꝑsumit et in exm̄
 culpa rebemēter extēdit qm̄ ꝑ
 reuerētia ord̄is pctōz hō: atur
 Ep̄s itaqz q̄ taliū crimina nō
 corrigat maḡ dicēd̄us ē canis
 ipudic⁹ q̄ ep̄s. vñ idē grego.
 vt ptz. i. q. i. s. vulnerato ꝑ
 store. Quō curādis ouib⁹ ad
 bibet medicia aut quō ꝑlin
 orōis clipeo tueat q̄ iaculis
 hostiū seseferiēdū expōit. aut
 q̄lem siuctū de se ꝑducturus
 est cui⁹ graui peste radix infec
 ta est. maior ergo metuēda est
 loc⁹ illis calamitas et tales in
 ter cellorea ad locū regis ad

De Clericis et sacerdotibus.

ducuntur qui dei magis in se iracundiam proocent quā per semetipsos placare debuerāt. **S**imachus laurentio medio laneñ. epō. i. q. i. villissim⁹ cōputandus est nisi p̄cellat scia et sanctitate qui est bonore p̄stantior. Quarto excellere d̄z alios scz laicos scientia. **S**alachie. ij. Labia sacerdotis custodiunt scientiam et legē requirunt ex ore eius quia angelus dñi exercitū est. Ideo d̄z in. **C**anone Ideo. §. vt itaqz. xxxij. dis. Impitia sacerdotibus semp debz esse auersa qm̄ cū per ignorantia cecati alijs ducatum p̄stare ceperint ambo infoueam cadunt. elaborā. dum est itaqz sacerdotibus vt ignorantia a se q̄si pestē abijciant. **H**iero. in ysaiā. xxxvij. dis. Si iuxta aplm̄. Paulum xps dei virt⁹ est ⁊ dei sapiētia ignorantia scripturarū est ignorantia xpi. Ideo cōquerit dñs. **I**sa. xij. Ubi est litra ⁊ ubi est verba legis pōderans. ubi est doctor paruulor. **I**dem. lvi. c. Speculatores eius ceci omnes nescierūt vniuersi canes muti non valētes latrare videntes vana et dormientes omnes in viam suam declinauerunt vnusquisqz ad auaritiam suam. nota duplpcē

ignorantiam scientie quedam est mala maxime in sacerdotibus. alia bone vite illa est pessima et in omnibus damuabilis. Quinto excellere d̄nt iustitia. i. corinth. ix. Castigo cor⁹ pus meū ⁊c. **A**mbro sup. **B**ri immaclāti. iij. q. vij. **J**udicet ille de errore alterius qui non habet in se quod p̄demnet. iij. dicet ille qui non agit eadez q̄ in alio pitauerit puniēda ne cum alium iudicat in se ferat scientia. **D**icitur tñ. iij. q. vij. **T**ria sunt quib⁹ aliq̄ impediuntur vt iudices non fiant natura vt surdus et murus et q̄ perpetuo est furiosus. et impubes quia iudicio carēt. lege que a senatu motus est p̄pter crimen suum moribus seine et seru ⁊c. **V**aluis pastor aut placatus est qui non intrat p̄bostium. qui ignatus est qui negligens est. q̄ gregez non pascit q̄ crudelis est. q̄ nō p̄regit qui fugat. **E**xpositio patet alibi.

De malis religio-

sis ordinē p̄fessū nō seuātibz **H**iero. ait vt refert. **E**usebi⁹ **H**eu qd̄ dicaz sepe ex magna abūdan tia tristitie hō multū loquit. **E**cce mōachis iudic⁹ plenus est mundus et sacerdotibus tñ adeo rarissimi sunt;

sacerdotes monachi q̄ vir de
centum vnus reperitur. nam
certe in hoc mūdo tā crudelis
bestia est q̄ malus monachus
aut sacerdos corrigi non pati
tur nec veritates vnq̄ audire
p̄t. Et vt b: cūter dicaz om̄es
preeminent malitia. Sunt ta
les sacerdotes et monachi so
lum habitu et nomine quoruz
vana est religio. Legitur in vi
ta patrū de sancto pachumio
q̄ deus oñdit sibi vallē caligi
nosam et profundam plenam
monachis paucos exinde cuz
magno labore vir cōscendere
alios non valere ascēdere sed
ad inferos ruerē intellexit igit̄
sc̄tus cecitatem futurorum in
ostentatione habit⁹ nulla opa
proferens pessima primatū te
nentibus vnde nec aliqua bo
nis viris loquendi fiducia su
berit pro vtilitate cōi sed erūt
in silentio et quiete et solū spe
cie honestat⁹ magnis eos alij
affligent persecutionib⁹ opus
singulare censebūt omnia que
sūt regule subnixā diuinis hu
manis; cōputabunt illecebris
plangēs sc̄tus pachimi⁹. Idē
pachimius orabat sic. Tu no
sti dñe quia ex quo suscepi hūc
habitum monachi nimis hu
miliatus sum in cōspectu tuo
nunq̄ satiatus pane vel aqua

vel qualibet creatura alia q̄
fecisti. ecce verus monachus.
Vt igitur monachis ordinem
suuz non seruantibus et regu
laz. Aug. ad vincentiū doma
sticuz. xlvij. dis. Quātumlibet
riglet disciplina domus mee
homo suz inter homines viuo
nec mihi arrogare audio. vt
dom⁹ mea melior sit q̄ archa
noe vbi tm̄ inter octo homies
vnus reprob⁹ inuentus est.
ant melior q̄ domus abrahe
vbi dictum est. Eūce ancillaz
et filiū eius Aut melior q̄ do
mus ysaac cui de duob⁹ gene
ribus dictū est. Jacob dilexi
esau aut odio habui. Simpli
citer aut̄ fateor caritati vestre
coram dño deo nostro qui tes
tis super animaz meā ex quo
deo seruire cepi qm̄ difficile ē.
nunq̄ sum expertus meliores
q̄ q̄ in monasterijs defecerūt.
Dicit etiam. Hiero. de malis
religiosis. Neū q̄tū in quibus
daz spiritualib⁹ habitu et no
mine creuit cupiditas mō vt
dicam verius causa hmōi spi
ritualitatis est auaritia. qz cer
te sunt lupi rapaces in vesti
mentis ouium. vbi monach⁹
aut sacerdos cupidus est et si
ne misericordia ab eo plus q̄
a ser pēte fugite. Dicunt cōir
layci monachus bñs denariū

De Clericis et sacerdotibus.

non valet dinariuz. puta ideo
q: denari⁹ nunq̄ ille sepe deū
offendit. vel hñs denariuz vt
pprium habet annexim malū
culpe quod nō habet denari⁹
Ue ergo eis q̄ obedientiā. ca
stitatem. et paupertatem volun
tariam violant et regulā. Bo
nauentura dicit. Sex requi
runtur ornamenta ad bonū re
ligiosum. Nam primo requiri
tur exterior habit⁹ et tonsura
q̄ sc̄m nō faciūt sed sepe vt sig
nuz sine signato decipiūt. Se
cundū cerimonialia vt silētū
pstratōes inclinatōes ⁊ hmōi
q̄ quidē totū putāt cū tm̄ ppa
rantia religionis. Tertiu mo
res cōpositi in loquēdo transe
undo et sedendo ⁊c. Quartum
opa spūalia et diuina ieiunia
castigationes vigilia custodia
sensuuz q̄ putilia sunt ad ad
piscendū finē religiōis. Quin
tum est studiū ad extirpanduz
vitia et virtutū assuefactio vt
fugere vanā gloriā. extinguere
iraucundiā. insistere obedien
tie et ppriaz voluntatē flecte
re ad manda tum superioris.
Sextum est nucleus virtutis
scz suauitas spūs interior q̄ ig
nitam facit animam et ignitū
pferre cloquiū. vnde. Hego.
in omel. Sunt non nulli q̄ su
perne facibus cōtemplatiōis

accensis in solo p̄ditōis de si
derio anbelant nil iam in hoc
mōdo cupiūt solo eternitatis
amore pascunt. terrena que
q̄ abiciūt. cūcta temporalia mē
te et transcendūt amant et ar
dent et loquendo alios accen
dunt et quos verbo tangūt ar
dere proninus in amore dei fa
ciūt. Quid istos nisi seraphin
dixerim quorum cor in igne
cōuersum lucet et vrit.

E ue ue ha

bitanub⁹ in terra
Apocal. viij. Sex

to p̄nt exponi tria vt de tripli
ci etate a triplici vigilia quaz
exprimit dñs euangelio luce.
xij. vbi dicit. Beati fui illi q̄s
cū dñs venerit inuenerit vigi
lantes. Et sequitur. Et si in se
cūda et tertia vigilia venent
⁊ ita inuenit beati sunt serui il
li. Tres vigilie sunt tres eta
tes scz iuuet⁹ virilitas senct⁹
ergo reiuuenibus. ve adultis
vt senibus.

De Iuuenibus

q̄ sunt sine disciplina sine sunt
vin sine femie. puer. xij. Ado
lescens in pra viam suam et cū
senerit nō recedet ab ea. Glo.
inrer. li. ab infantia studere o
portet virtutes si malitia non

recedet ab ea in senectute. sed
 glosa non semper intelligitur
 sed quia que semel est imbuta
 recens testa seruabit odorem.
 Tre. iij. Bonum est viro qui
 portat iugum domini ab ado-
 lescentia sua. Iere. iij. Sicut
 pōt ethiops mutare pelles et
 pardus varietatez sic vos po-
 teritis benefacere cum didice-
 ritis malum scz in iuuentute.
 Eumum se prebet quod in yn-
 cum crescere debet. De talib⁹
 iuuenibus dicit David in ps.
 xxvij. Iuuenes eorum cōmet
 dit ignis scz luxurie et mali a-
 moris. Tres ardent ignes in
 mōdo et ardebūt vsqz ad infer-
 ni nouissima. scz superbia qua-
 ritia et luxuria. Superbia ac-
 cendit nobiles. auaritia diui-
 tes et mercatores luxuria iu-
 uenes. Quod luxuria sit ma-
 lus ignis dicit. Hiero. in qua-
 dam epistola. Ignis inferna-
 lis est luxuria cui⁹ materia gu-
 la. cuius flamma superbia. cui-
 us cinis inopia. cuius fumus
 infamia. cuius finis iebenna.
 Qui semel hoc igne accensus
 fuerit vix vsqz ad mortem ex-
 tinguatur. De indisciplinatis
 iuuenibus qui non obediunt
 parētibz. Deutro. xxvij. Ma-
 ledictus qui non honorat pa-
 trem aut matrem. Sunt sine

verecūdia. sunt impudici. sunt
 in verbis inuerecundi et male
 dici. sunt ad diuinuz cultū pi-
 grī. ad omēs hui⁹ mūdi vani-
 tates pni. Videant parentes
 eoz eis dictū est. iij. reguz. xx.
 Custodi virū hunc qui si lap-
 sus fuerit erit ania tua p ipso.
 Ideo dē. xlvij. dis. s. necesse
 ē. vt viri vel parentes filios
 suos alytīs ad virtutum stu-
 dia verbo et exmō prouocent.
 vii. Aplius ad ephe. scribens
 ait vt vxores sicut sua corpo-
 ra diligēt filios suos enutri-
 ant in omni disciplina et cor-
 rectōe dñi. Legitur de sancto
 Job. q^o pro filijs suis q̄tidia
 na sacrificia offerebat ne pec-
 carēt. Rep̄hendit hely q̄ falsa
 pietate victus filios corrigere
 noluit q̄re se cū filijs suis cru-
 deli dānatione percussit David
 Amō filiū suū nō correxit ro-
 luptate quare sorore suā tha-
 mar oppressit. Absolon quem
 numū dilexit post fratricidiuz
 cū a patre veniā obtinuit pa-
 trē de regno expulit et ad pec-
 binas ei⁹ ingressus q̄ tandē in
 quercu suspensus criminib⁹ inte-
 rijt. Eā malitie totius mōdi est
 q^o filij negligunt in disciplina
De adultis ambulā
 ab abs-
 qz dei timore confidentibus in

De Iuuenibus:

sua fortitudie. Jeremie. xvij.
Maledictus homo qui con-
fidit in homine scz seipso aut
alium. Talium studium est cō-
gregare thesauris. edifica-
re. alios dānificare. seipso di-
tare. status suum exaltare. vo-
luptatem suam in longum am-
pliare. De primo dicitur aba-
cu c. ij. **Ue ei q̄ multiplicat nō**
sua. Et dicuntur non sua quia
non secū auferunt nesciunt cū
relinquent ea. De secundo di-
citur. Jacobi. v. **Theaurisa**
stis vobis iram innouissimis.
De tertio dicitur. Jere. xxij.
Ue ei qui edificat domus su-
am iniusticia. s. alios decipiē-
do. vendendo. emendo. cōdu-
cendo. pretium minuendo. ta-
lis homicida est. De pe. dis. i.
Omniū iniquitas et opressio
iuditiū sanguinis est De quar-
to Isa. v. **Ue qui cōiungitis**
domū ad domus et agrū ad
agros copulatis. Glo. qui de alio-
rum necessitate facitis voluptates
De quinto dicitur Job. xxi.
Tenent tympanū et cytharaz
gaudent ad sonitū organi du-
cunt in bonis dies suos et in
pūto ad inferna dñdunt. **Ue**
ergo adultis viris et feminis
sine timore dñi ambulanti.

Ue senibus qui

tempus suum in vanitatibus
consumserint. de talibus de.
Isa. lxij. **Maledictus erit peccator**
centus annorum. puer enī
centus annorum morietur. cen-
tū anni mensura est vite vniū
cuiusq̄. Hi. ly. **Qui transiunt**
tempus suum in vacuum a bo-
nis operibus peccans a certa
malicia maledictus erit ista ma-
ledictione que habet. **Math.**
xxv. Ite maledicti in ignē et
eternū. Et puer centū annorum
morietur. puer canus criminibus
morietur eterna morte. Brego. in
mora. Est glo. ma. **Vita qui-**
dem pueri istius in longū trahi-
tur vt a factis puerilibus corri-
gatur Sed si a peccati perpe-
tratione nec temperis longin-
quitate p̄pescitur hec ipsa vi-
te longitudo quam per miserī
cordiaz dei accepit ei ad cul-
mē maledictionis crescit. Flo-
ra historiaz lasari. Job. xi. D.
f. benignus est deus q̄ omnem
peccatorem ad se venientes re-
cipit et in dulz. Hiero. requi-
re s̄ re malis xpianis.

E ue ue ha

bitantibus in terra
Apocal. viij. **Sepe-**
timo pōt exponi triplex ve de
triplici genere xpianorum scz
nobilibus ciuitatēibus et villa-

nis. ve ergo nobilibus. ve ciuibus. ve rusticis. ¶ **U**e nobilibus vt cōiter malis omnibz pleni. Flora superius ve tirānis. Hiero. ait ve refert eusebius. **S**ignum evidentissimuz eterne reprobationis est a mundo diligere et bñplacita assequi qđ maxime apparet in nobilibz et diuitibz. Idēz Hiero. **S**z quid dicā duodecim fatemur xpm appostolus elegisse quoz rñm omnium solus. Bartolomeus nobilis fuit et mathens diues. ceteri vero pauprimi piscatores. **E**ur hoc retuli audiat. **S**i xps verax ē et si omnia que ex ore eius audiui mē data nō sunt homini hominū vit vnus apt⁹ repietur regno dei de mille. Qui vero mibi nō credūt post modicuz tpus in tormētis positi sentiēt. **S**z si quis forte cecus veritatis lumē miratur. ad que ego si hoc me interrogaret responderem. **N**ōne vnico credimus hominez damnari mortali peccato. **S**ed si hoc inquireret est. ergo vir saluabitur de centum milibus vn⁹. **S**ed quid diues in mortali cura positus aliud est quam quoddam ominuz peccatorum vas putriduz. vbi superbia aut auaritia. vbi luxuria. nōne in diuitibus. nobilibz

bus. et potentibz. nōne latrones sunt qui et pauperuz mercedem violenter depredantur et eos de primūz nimitate vestimentozū addunt. de pauperibus frigiditate nudi periclitantibus non curant. pallatia magna exigunt et edificia vt ea oculi hominū spectentur. conuiuia frequēter faciunt diuitibz et feraculis delicatissimis ventres replent. pauperes perire permittūt. **Q**uid aliud est vita eozum nisi peccatus et cū veter cibozū copia replet nōne ad fores est luxuria. **Q**uid amplius loquar. nec deum nisi si somniando cognoscunt. nec vt puto se morituros arbitrantur. **N**on enim facile in peccatum labitur qui se moriturum cogitat et deum sibi fore iudicem non ignorat. **I**dēz cur hū miseri ad ecclesias properant vt diuinis inter sint miseris nisi vt mulierū cōtemplentur vult⁹. vestimēta mira artificij. frequēter mudant ludos. bastiluda. coreas. procatōes. ebrietates puina. delicata feracula. sibi alternati exhibēt. mulieres ad suam voluptatez explendā sufficienter habere laborāt. **S**ed ve miseri quid facitis. non cognoscitis qđ corpe ante tpus destruitis et animā

De Nobilibus

interficiatis. vnde infirmitates
et mors tā in tēpestina nisi ex
nimia ciborū copia et frequēti
v̄su mulierū. deū deludere cre
ditis. certe deluditis vosmet
ip̄sos. Ideo gaudere. iocunda
mini ꝛc. require. s̄. ve diuitibz
in fine. Sed forte quis dicet.
Benignus est deus et miseri
coris. require superius ve ma
lis xp̄ianis Nec cura nobilibz
est vt geneologiam suam exal
tent ꝛ multa bona temperalia
cumulet. audiamꝑ et August.
quid de nobilibus dicat in li.
de vita xp̄iana. Nisi q̄s terre
na despererit. diuina nō capi
et. nisi hūana cōtempserit nō
pōt possidere celestia. nec quis
quam xp̄ianuz se iudicet nisi q̄
xp̄i doctrinam sequitur et imi
tatur exemplū. Idem ibidem
Scio quos esse ita nequitie ꝛ
auarite p̄funda caligo cecauit
vt cū illz p̄spere cesserit q̄ aut
pauperē p̄ potentiam vicerint
aut infirmū in virtute sup̄ aue
runt. aut innocentem testimo
nūz falsis abruerint aut furtū
fecerint aut rapinaz. deo gr̄as
agant quo opitulāte talia se p̄
petrasse credunt. et tā iniquū
deum iudicent vt putent cum
sceloz suozum fuisse p̄cipem
Stulti et miseri a deo excecari
estis vt nō satis sit crimē vnū

nisi male sentiēdo de deo adi
ciatis aliud. Alij vero per hoc
se iustificari existimāt. quia de
substantia pauperum exiguarū
elemosinā faciunt de eo quod
plurimis abstulerit vni minū
mum largiuntur. cibatur vnꝑ
vnde plures esuriunt. Illā ab
hominatur elemosinam et re p
bat qui de lacrimis p̄statur
alienis Quid aut̄ prodest si te
benedicat vnus. vnde plurimi
maledicūt. Alij vero quos ita
insipientie tenebrosa caligo et
ignorantia fallit. vt fidem quē
se habere simulant sine iusticie
openibus apud deuz sibi cene
scant profuturam. et taliter de
cepti sint metu crimina nephā
da cōmittunt dum credunt de
um non criminum sed fidei tm̄
vltorem. In cōtrariū est scrip
tura de Adam de Layn. de dī
luuio. Sodoma. q̄ omnes p̄pter
culpaꝛ non. p̄pter p̄fidia a deo
p̄culli leguntur. Nec loquens
non damno nobilitatē sed re
prebendo iniquitatem. Nobili
tas em̄ necessitatis causa in
troducta est. Cum em̄ p̄mis
tempibus humana p̄ditio p̄
na fuit ad malum ꝛ ad hoc est
necesse fuit aliquoz boiez vir
mosiorē et iustiorē eligere q̄
ceteris p̄flect bonos defende
ret et malos coherceret. hic dī

ctus est nobilis quasi pre alijs notabilis. vñ Adrian⁹ imperator romanorū multū pacificus pater patrie appellat⁹ qui inuit⁹ ad imperiū pfectus est ⁊ optime regere. cū a romanis rogaretur. vt filiū suū cesarem appellarēt et haberēt. Respōdit sufficit vt ego inuitus regnauerim et immeritis. princīpatus em̄ non debet sanguini sed meritis. Primo enim sunt regnaturi virtutib⁹ exercendi et cū p̄bati fuerint illos virtutibus excellere q̄s debēt honoribus anteire inuiti ascendāt. et se cimū suoz nō subtrabant. Huius tpe Secundus ph̄s claruit silētio interrogat⁹ scrip̄to respondit. Dicit etiaz Tullius in li. de officijs. Certū est aliquod fuisse tps q̄ sine regibus vivebatur. at postq̄ inter gentium possessiones ceperūt diuidi. non alia de causa reges sunt instituti nisi p̄ fruenda iusticia vt miseri paupes et depressi a diuitibus et maiorib⁹ ad vnum virum prestantiores tanq̄ ad ministratorem erecto rem iusticie possent confugere. Sed de malo rege et nobilibus dicit. Eccl̄. x. **U**t tibi terra cuius rex puer est et cui⁹ principes mane cōmedūt. puer senes et moribus et resistentia.

De Ciuitateusi

bus dolū fraudē. adinuētiōes nouas et turpes inuenientibus. Regalis p̄pheta dicit dicit ps̄. Elōgani fugiēs et māsi in solitudine. Et adiungit rationem. et q̄re dicēs. qz vidi iniquitates et p̄traditiōē ī ciuitate. Glo. ordi. Iniquitatē. i. p̄fidia eoz q̄ nō credūt. Cōtraditiōē. qz p̄tra misteria christi agūt. hec glo. Et ne putetis ime fingere hāc expositiōez de ciuitatibus aut cimbo assumā fundamētūz scripture. **N**āū iij **D**e ciuitati sanguinū vnuerſa mēdaciū dilatiōe plena nō recedit a te rapina. Glo. magist. Que linguis suis interficit boies. vel ciuitas sanguinuz describitur p̄ uersitate doctrinaruz. Ezech. xliij. **D**e ciuitati sāguinū sup̄ limpidissimā petrā fudit illam non sup̄ terram vt possit operiri puluere nō cecidit sup̄ eaz fors. Sanguis effusus inuiste manifestus est deo ad puniendum omnes cōsentientes etiā si tota cōsentiret ciuitas. vt patet de hierusalē. Sp̄ritualiter ad nostruz p̄positū. Sanguis peccatum est mortale. **I**saiē primo. Non exaudiam cū oraueritis. quia manus vestre plene sanguine sunt.

De Ciuitatensibus

ubi peccata intelliguntur. **U**e
ciuitati sanguinū. i. peccatorū.
Acti diceret. ve' ciuitati huic
q̄ admittit manifestum maluz
et p̄t. pbibere vt sunt noue cri
minose inuentiones. Om̄es q̄
corrigere possunt et tacent cō
sentiunt. omnes qui cōsentiūt
eadem pena digni sunt qua et
fatiētes. et apostolo ad roma.
i. et regula iuris. Pono exm̄.
Sit vnum malum manifestū
quod merito deberet deponi ⁊
non fit. om̄es sunt rei illi⁹ ma
li qui cōsentiunt in ipsuz sicut
factores Ideo d̄t. p̄pheta. nō
cecidit sup eam fors. **B**lo. in
terti. vt alij pereant et alij sal
uentur. sed omnibus p̄munis
erit in teritus qui conscj sunt.
Nota exm̄ hieronimi demo
nasterio virginū subuerso p̄t
vnicum malū. **V**ideamus te
stimonium p̄phetarum de ma
litiā ciuitatis huius cuiuslibz
alterius. **I**sa. i. c. loquens de
ciuitate que cultum dei abiicit
dicens. Facta est meretrix ci
uitas fidelis plena iudiciū in
stria habitabat in ea. nūc aut̄
homicide. **B**lo. ordi. tam men
te q̄z ope a deo recedēdo **I**dē
ibidez **C**iuitates vestre succē
se sunt igne Illo igne de quo
d̄t p̄s. lxxv̄j. **I**uuenes eorum
comedit ignis. scz mali et libi

dinosi amoris. **E**t ne putetis
de vna sola ciuitate fieri men
tione d̄t **I**sa. xxxij. c. **P**roie
cit ciuitates non refutaunt ho
mines glos. sed iumenta. quia
bestiali more in ciuitatibus vi
uunt **J**ere. trenorū. i. **Q**ūo se
det sola ciuitas plena pp̄lo
facta est vidua d̄na gentium
Quelibet ciuitas aut cōitas
que nō habet xpm a sola sedet
et sub tributo scz dyaboli. **J**er
re. xvi. **S**eruiens d̄is alienis
qui non dabunt vobis requiē.
Ubicunqz non est vnitās ibi
non est deus quia vnus deus
vna fides vnū baptisma **Q**ui
cunqz ab vnitāte harum triuz
aut alterum illorum discrepat
cum illo nō est deus sed tribu
tarius. est dyaboli. **N**on p̄spe
ratur respublica vbi est moruz
ruina. **J**eremit. ij. **C**iuitates
eius existe sunt nō est qui ha
bitat in eis. **B**lo. inteli. quia
uon hnt deuz habitatorē. **N**o
ta tres ignes superbiaz auariti
am luxuriam. **J**eremie. vj.
P̄phibet d̄ns ieremiā ne oret
pro ciuitatibus iuda et eis si
milibus in scelere dicens. **T**u
ergo noli orare p̄ populo hoc.
Nec assumes p̄ eis laudes et
orōez et nō obstas mihi quia
non exaudia te. **N**onne vides
quid isti faciunt in ciuitatibus

luda Et in plateis iherusalem
 filij colligunt ligna patres suc-
 cendunt ignem: mulieres con-
 spargūt adipse Blo. interli. qz
 nulla est eras nullus est sexus
 qui ab impietate ipsa dissoci-
 at Addamus et tertium testes
 Ezech. vij. Terra plena iudi-
 cio sanguis et ciuitas plena
 est iniquitate. Adducam pesti-
 mos degente et possidebūt do-
 mos earum. Idem Ezech. ix.
 Repleta est terra sanguinib⁹
 et ciuitas plena est auersione
 Blo. interli. s. a cultu dei. Ve-
 ergo ciuita tensib⁹ mūdo dyab-
 bolo et voluptate seruientib⁹.
 Tria ait Iuuenalis destrue-
 runt romam latēs odium iuue-
 nile cōsiliū et p̄rium como-
 dum. Omnia hec et alia mala
 ciuitatis cuiuscūqz vidēs dñs
 iherusalem sicut sup illā eo qd nō
 cognoscerent et ipsi malū sibi
 imminere futurum. luce. xix.
 Ciuitas dicit quasi ciuiū vni-
 tas. s. i bono etc. ¶ Ciuitas re-
 quirīt quattuor status Eccle-
 siasticos Milites Mercato-
 res. Operarios Sacerdotes
 sunt tanq̄ regula alijs dātes
 exm̄ boni. Math. v. Sic luce
 at lux vestra etc. Ipsi sunt tan-
 quam vexillū quod q̄dū stat
 pugnāt bellatores. Ipsi sunt

tanq̄ colūne fabricam susten-
 tantes q̄dū stat edificiū ma-
 net Ezechij. Fili bois sta sup
 pedes tuos. Brego. dñs non
 loquitur nisi stanti. Ipsi sunt
 tanq̄ stomachus in corpe qui
 q̄dū sanus est hō sanari pōt.
 Ipsi sunt tanq̄ radices qui q̄-
 dū recentes et viridi sunt ra-
 mi virent et florent. Alexand-
 magnus volēs oppugnare ci-
 uitatem quesuit quō sacerdo-
 tes starent cum populo. Ipsi
 sūt speculatores ciuitatis. ysai
 Annūcia populo meo scelera
 eorum. xi. q. iij. Nolite etc. Ne
 forte p̄ter mortis timores nō
 libere dicatis veritatē ¶ Mi-
 lites sunt membra. quia sicut
 membra p corpe ita milites se
 exponere debent p republica.
 quod sacerdotes nō valent p
 doctrinā. faciant illi p gladiū
 xxiij. q. ij. Principes. Et non
 solum p̄ter rem publica. sed
 etiā p̄ter regnū eternū Ideo
 olim vt dicit Polycraton sta-
 bant euaginatīs gladijs cum
 legeret euangeliū p defensio-
 ne ecclesie se offerentes. Sed
 nostris t̄pibus plus hñt de di-
 uicijs mun⁹ destrēnū tate. pl⁹
 curant de mollibus lectis. se-
 minarum amplexibus quā cō-
 muni bono. Si pugnāt. plus
 pugnant p spolys q̄ pace ter

De Rusticis

ranus et fide xpi. ideo sepe succumbunt. Olim laudabantur milites quando fuerunt quasi virgines et agni in cameris et quasi leones in campis. nunc aut econtrario est. ¶ Regitur de quodam rege angeli postquam frater suus diu contra ipsius belauit tandem veniam eius percussisset dixerunt domini de consilio ad regem. occidatur frater tuus. Respondit rex. Non decet esse leonem tempore pacis et agnum tempore guerre tunc non uocui nec modo etc. ¶ Mercatores qui suis mercantibus intendere debent pro bono communi debent esse sicut ligua in libra equitate seruans. Dicit. Diogenes philosophus quod mercator: debet pandere in firmitate rei vendende. emptori enim fraudem incutere peius est quam viam non demonstrare. Si ergo hoc dixerunt gentiles eternam beatitudinem non expectantes. Quid dicamus de nostris non solum defectum non dicunt sed false iurant. care vendunt. raptores tales sunt non mercatores. ¶ Laboratores qui quanto dic humiliores et abiectiores tanto erunt in regno dei sublimiores et deo viciniore. Qui portare debent pondus diei et estus sint fideles. Clamas peccatum est fraudens mercenarium mercede sua

secundum apostolum iacobus. Si autem negligentes et desidiosi in labore fuerint grauer peccat.

De Rusticis pre

cepta dei non obseruantibus. Olim optimi generis hominum villani simplices deuoti et sine dolo erant. nunc autem omni malicia pleni. Et quibus multa sunt in ter eos mala quibus eternum incurrunt venientiam ad penam de quatuor faciatis mentionem. quibus pre alijs videntur implicati.

¶ Primum est transgressio illius mandati dei scilicet Sabatha sanctifices. Festa enim communiter violant. aut ipsi laborant. aut se ad laborandum in alius sequentem diem disponunt. aut animalia eorum laborant et raro dicantur tales. Aut coram insistent dominico et sancto die qui maxime violatur dies sacra. aut in se occupantur quos ita violat sabatum. Aut alijs vanitatibus diem summunt sollempnem. Et communiter omnem calamitatem quas rustici incurrunt ideo est quia diem sabbatum non ut preceptum est sanctificant. Sabatha sanctifices. id est illam totam diem diuino cultui applices. mane et ante meridiem interesse debent diuinis et audire verbum dei post prandium cum suis pueris et

famulis que a suo audierunt
 postore p̄dicare. cōferre. hora
 vesparū uez visitare ecclesiaz
 et cimiterium p̄ his a quibus
 bona sua possident fideliter o
 rare. Secundum est ebrietas
 Quz em̄ per totaz ebdomadā
 corp̄ laborauerunt dñica die
 cū a se saluti intēdere deberēt
 intrāt tabernā ⁊ vsq̄ ad ebrie
 ratem. aliqui vsq̄ ad amissio
 nem ratōis bibunt. nescientes
 miserī q̄ tonēs mortaliter pec
 cant quotiēs se scienter inebri
 ant vt dr. b. tho. secūda secū
 de .q. cl. ar. ij. An̄ in canone
 Ep̄s. xxij. dis. d̄ q̄ layci ebri
 etati seruientes dñt excōmu
 nicari. Itē in canone Sane
 xv. q. i. d̄ q̄ ebrietas ē fomes
 et nutrit oim viciozum. inde
 oriūtur iurgia. homicidia ad
 ulteria. viri et mulieris discor
 dia ⁊ plura alia. xxxij. dis. An̄
 omnia. ¶ Tertium est super
 stitio et error pure fidei obfu
 scatio. alij circa inuēta. alij cir
 ca pueros. alij circa fruges. et
 mille modis hoc malo infecti
 sunt rustici qui cum informan
 tur de errore et nolūt de sistere
 omnes excōmunicati sūt. xxvi.
 q. v. p̄ totum. ¶ Quartum est
 inuidia de bonis pximi. dānū
 eius nō impediunt. detrahunt
 apud dominos sepe tradunt.

Ue ue ue habi ^{tā. ubo}
 in terra Apoca. viij. Osee q̄ r
 to. Non est veritas ⁊c. Ue su
 p̄ioribus ve medijs ve inferio
 ribus. Queritur circa primū.
 Utrū natura hūana indigeat
 rege Require. lvi. de tempore.
 Ecc̄s. x. Ue tibi terra cui⁹ rex
 puer est et cui⁹ principes ma
 ne comedunt. Queritur circa
 secunduz Utrum retrores me
 dij habeant reddere rationem
 pro suis subditis. Dñm q̄ de
 duobus homo habet reddere
 rationem que facit et quib⁹ cō
 scentur. Illud tangit applis
 ad ro. i. dicens Repleti omni
 iniquitate. malicia fornicatio
 ne. auaritia. nequicia plenos
 inuidia odio contentione. do
 lo malignitate susurriones ⁊c.
 quoniaz qui talia agunt digni
 sunt morte nō soluz qui faciūt
 ea sed etiam qui cōfenciunt fa
 cientibus. Nota qui olim cō
 senserunt in ruīnam diuini cul
 tus et qui hodie ꝑfenciunt rei
 sunt. Circa tertius nota q̄ iste
 est verus ordo cum rex obedit
 deo consules regi. cōmunitas
 ꝑsulib⁹. Querit qñ christiani
 tas maxie impugnat. Nota
 dāñ. vij. de quatuor bestijs
 ij. ad thi. iij Hoc scato q̄ inno
 uissimis diebus instabunt ⁊c.

De Rectoribus

Obedire
docet

Ep̄s. math. xxiij.
Redite qua sunt
cesaris cesari

Petrus. prim⁹
petrus. ij. Sub
diti esto te omni
creature ppter
deum.

Pau. ad ro. xiiij.
qui p̄tati resistit
dei ordiatōi resi

Cristi qui tribu
tum soluit p se ⁊
petro *math. xvij*

Exemplū

Pauli q̄ cesarez
ydolatrā appel
lauit. *actuū. xxv*

Martirū mau
ricij et alioꝝ tpe
diocleciāi ⁊ mar

patum. post pessimus. Ideo
ait ad eū dñs. Quia eleuaueris
abieci te. Talis fuit Raboam

fili⁹ Salomōis talis Nabuc
hodonosor *De rectorib in ius*
tis qui iustificāt impiū p mu
neribus et iusticiam iusti aufe
runt ab eo. vt dicitur *ysaie. v.*

Blosa. sunt illi qui nō pensāt
causas sed munera. Dicis for
te munera non accipio. sed au
di. *Brego. Qui d̄t triplex esse*

mun⁹. a manu aliq̄ua. ab obse
quio. i. q. i. Sunt nō nulli. vñ
ysaie. x. Uecis q̄ cōdūt leges

iniq̄s et scribētes iniusticias.
scripserunt vt opprimerent in
iudicio pauperem et vindica

rent cause humulum ppli mei
vt essent vidue preda eoz ⁊
pupillos diriperent. Quid sa

ciētis in die uisitationis et ca
lamitatis de longe uenientis
ad cuius confugietis auxiliū.

Et ibi derelinquetis gloriā ve
stram. *Hec ysaias. Blosa Et*

sunt illi qui traditiones suas
preponunt legi dei. *De rectorib*

in corrigendo negligē
tibus vidētes vana et legi dei
et bonis moribus contraria et

dormientes. Eleutherius pa
pa. ij. q. vij. Negligere cum
possis perturbare peruersos
nihil aliud est quaz fouere. nec
caret scrupulo societatis oc

Et ue ue ha

brantibus in terra
Apoca. viij. Octa

uo pōt exponi triplex ue de tri
plici statu ciuitatis scz rectori
bus. mercatorib; mechanicis.

ergo ue rectorib⁹ ue mercatori
b⁹. ue mechanicis. ¶ *Ue Rec*

torib⁹ supbis qui putant se ha
bere hūc hōrem a seipsis et cū
habēt huiusmōi dignitatē pō

pose et absq; dei timore Talis
fuit Saul optim⁹ ante p̄nci

culte q̄ māifesto faciori desinit
obnare. Innocētius. lxxxiij.
dis. Errore cui nō resistitur ap
probatur. Et veritas cum mi
nime defendatur opprimitur.
Itē Joh. papa octau^o. lxxvi
dis. Eulpam proculdubio faci
entis habet qui quod p̄t corri
gere negligit emendare scrip
tum quippe est non solum qui
faciunt sed etiam qui cōsenti
unt digni sunt morte. Ad ro
manos. i. Sed corrigēdo pri
mo se et suos alios facile emē
dabunt. Ue eis si bonū cōmu
ne negligunt et p̄riū cōmodū
querunt. Ad enim ad hunc lo
cum regiminis sunt vocari. vt
p se. Sed potius et fortius p
bono intendant cōmuni dicit
Iuēalis q̄ hec tria destruxe
runt romam scz latens odiuz.
iuvenile consilium et propriuz
cōmodum. Ue eis si prelati
et predicatorib⁹ cōtrarij sunt
in his q̄ diuinum cōcernūt cul
tuz et salutez animaz. Dicitur
in Lanone error. lxxxiij. dis. q̄
veritas cum minime defensat
opprimitur. Debent ergo fide
liter iuuare suos predatores
in his que sunt p̄fidei purita
te et ecclesie romane. Ue eis
si infames ad regimen aut cō
sulum admisierint Eusebius
papa. iij. q. ij. Cōstitut⁹ 7c.

Ubi d̄t q̄ infames sunt om̄es
raptores adulteri hōicide ma
lefici fures sacrilegi suspecti q̄
falsuz testimoniū dixerunt 7c.
Nullū talem inter se pati d̄nt
quantum ipsis possibile est ne
in suum consentire videantur
delictū. quia Hiero. d̄t in Je
remia et est canoñ. Sed illud
xlv. dis. vbi sic d̄t. Sed illud
non ociose transcurrēduz est
q̄ vno peccāte ira dei sup om
nem populum venit 7c. Que ē
ista seueritas vni p̄cere et om
nes indiscarnē a dulter pollui
tur enim ex vno peccatore po
pulus sicut ex vna oue morbi
da vniuersus grez inficit. p̄z
hic Josue septimo de illo q̄ oc
culte spolia retinuit 7c.

De Mercatorib⁹

bus Inter oēs acciōes ab ecc
lesia admissas vir est aliqua
tanti periculi q̄ti est mercātia
Aug. xij. de ci. d̄t Cōmune est
mercatoribus velle vile emere
et care vendere. Hec est cōis
pestis oim mercatorū et mul
torum malozū occasio. Non
ne inde orit̄ p̄iurū. deceptio.
mendatiū p̄mīdamnū. Si
emūt bonā rem dicunt eā vilē
si vedūt vilē dicūt bonā Ideo
de eis bñ p̄phetavit Iſayas
v. c. Ue qui dicitis mallum

De Mercatoribus.

bonū. et bonū malū. Dicūt forte Nunquid licitū est mercimoniū. Dōm q̄ licitū est exclusis his q̄ sunt contra naturale et canonicū ius scz vt alteri ne feceris qd fieri tibi non vis. Et q̄ ipsa mercātia nec tibi nec alteri te sciēte et p̄sciēte sit causa peccati et dāna tōis p̄petue Dicunt. Nunquid mercatores possunt se seruare indēnes in suis mercācijs sua p̄udentia. Dicendū fm. b. Tho. in sc̄da. sc̄de. q. lxxviiij. q̄ p̄nt dū sit sine peccō. nullus em̄ se debz seruare indēnez mortaliter peccādo. Et hoc fit q̄mittit fraudem aut dānnū in p̄mū. Dicunt. Nunquid pōt cōputare in sortem expensas. dōm vbi supra q̄ p̄nt licite cōsumptas Si aut̄ imprudenter et incaute et supflue factas non p̄nt licite cōputare in sortē iusti p̄re cū. Dicunt. Nunquid pōt cōputare in sortē vsuram quam ipse dat suo v̄ditori scz a q̄ ipse emit. Dōm fm. b. Tho. nō. quia etiā dādo vsuras alio peccat. quia occasionem peccandi vsurarijs dat. Item dicunt Nunquid venditor alicui rei p̄ expectatōe t̄pis vni⁹ anni aut dimidij pōt aliquid expetere ab emptore vltra debitum. p̄. ecclij. Dōm q̄ non quia

ecclesia determinat h̄ esse vsuram quicquid sortis accesserit. vtz in ca. Consultit. extra de vsuris Dicunt. itez. mercatores lucrari licet p̄ p̄muni vtilitate. qz laboribz et expensis multiplicibz se exponūt. Dōm q̄ mercatori nō semp lucrari licet. sed q̄ fit sine peccō. quere optet aliquū minus q̄ res constat. aliquū equale recipere. aliquū amplius. Dicūt. Nunquid rem emptā p̄ ducentis aureis q̄ vix valet centū pōt capi tales a suis emptoribz expetere. Dōm q̄ nō qz fit cū fraude et dāno p̄mū. multominus lucrū in tali pacto fieri pōt. Dicūt. Nunquid res emptā t̄pe carissime pōt vendi t̄pe largo p̄ tāro p̄cio q̄nto constat. Dōm q̄ nō. qz nō fit sine mendacio et dāno. Dicūt si statim solueret possit illa pecunia aliā lucrari ergo ad recuperandū dānum licet carius vendere p̄pter dilationez t̄pis. Dōm q̄ possibile esset lucrari in ea et etiā totaliter p̄dere. et ideo cū alius habet talē pecuniā nō stat in tali periculo. ideo nequa q̄ d̄z exp̄te augere p̄cū ne videat tēpus vendere. Beatus. Tho. vbi s̄. Itē dicūt frequēter. debitor nō soluit debito t̄pe. q̄re expensas facere optet. Dōm licet

et aliq̄ debito tpe nō soluunt
tamē p̄ciū nō minuūt. licet aliq̄
qui tardāt nō. m̄ iustus debet
ferre penā iniqui post damnū.
Dicunt aliq̄. Nunq̄ soluūt er
go p̄t in alio hoc recuperare.
Dōm q̄ nō pōt q̄ iustus non
debz patī penā iniusti. Etā nō
excusat. q̄ nō cogit eis vende
re. nec v̄deret. eis si sciret eos
nō soluere. tales pdūt animā
cū substantia. extra de vsuris
c. Nauigāti. Quicūq̄ aliq̄ pre
dictoz modoz lucrati sunt te
nent̄ restituere. Sz beu pau
ci ab his vicijs sunt allēi. ideo
pauci mercatores saluant. Di
cit tamē dñs. Anthoni⁹ in sū
ma sua vbi loquit̄ de mercan
cijs et mercatoribus q̄ iustis
mercatorib⁹ relinquit̄ semita
q̄nis obrūbrata et arda q̄ lici
tō mō mercari p̄nt. ¶ **Ue mē**
chanuc̄. Quāuis bona sint ar
tificia et p̄ necessit̄ a te hūana
inuenta. tamē vix est aliquod
artificiū quo iam nō abunt.

Ue ve ve habi

tantib⁹ in terra. Apoca. viij.
Flono pōt expōi triplex ve de
triplici conditōe hoīm scz de
nascentib⁹. viuentib⁹. morien
tib⁹. **Ue** ergo nascentibus.
ve viuentibus. ve morientib⁹
¶ **Ue** Nascentib⁹ Ecclē. xl.

Inguz graue sup filios! adam
Etis de ventre matris eoz
vsq̄ in diem sepulture in ma
trem omniū scz terram. Illud
ingum lamentatur sc̄tus iere
mias dicens. Jere. xx. Quare
de vtero matris egressus sum
vt viderem laborem et doloꝝ
et consumerentur in confusio
ne dies mei. Super bec ver
ba dicit Innocenti⁹ de vi. hu
condi. Si talia de se locutus
est ille quem deus sanctifica
uit in vtero matris qualia lo
quar ego de me quez mater ge
nuit in peccato. Heu mihi ma
ter mea quid dixerim quid me
genuisti filium amaritudinis
7 doloris. Jere. ix. Quis ergo
dat capiti meo aquam et occu
lis meis fontem lacrimarū vt
fleam miserabilem hūane con
ditionis ingressum. culpabilez
pgressum damnabilem disso
lutionis egressum. Considero
cūz lachrimis de quo fact⁹ est
homo. Quid faciat hō quid fu
turus sit homo format⁹ est de
terra. cōceptus in culpa. nat⁹
ad penam. agit p̄aua: turpla:
vana: sit cibus ignis: esca ver
mis: vas putredinis. Consi
dera o homo quid: es quid fa
cis: quo vadis: quid futurus:
es Quid es Innocenti⁹ de vi
li humane cōditionis. Arren

De Nascentibus.

de quo cibo conceptus de im-
mūdo semine nutrit in vtero
pfectis sanguine menstruo q̄
cessat in seia post pceptum vt
ex eo cōceptus nutritur qui
fertur esse tā detestabilis et im-
mūdus vt ex eius cōtactu fru-
ges non germinēt. arescant ar-
buste. moriantur herbe amit-
tunt arbores fetus. si canes in-
de comederint in rabiem effe-
runt. Ecce q̄ nobilis es o ho-
mo secundū corpus. Dicit vl-
terius. Innocentius. Et gene-
raliter om̄es nascimur sine sci-
entia. sine verbo. sine virtute.
flebiles. debiles. et imbecilles
paruz a brutis distantes ymo-
minus in multis habētes. illi
statim gradiuntur. homo nec
manibus reptare valet. Berū
in quodam sermone loquens
de miseria hominis d̄t. In sor-
dibus generamur. in tenebris
cōfouemur. in doloribus par-
turimur. ante exitum miseras
oneram⁹ matres in. exitu mo-
re viperes laceramus primā
voce. plorando edim⁹ vt po-
te vallem plorationis ingressi
Homo anteq̄ loquitur pphe-
tat suam calamitatem euz plo-
ratu. ingrediens hunc mundū
plorat miseras sibi futras
De solo. Soraste d̄t augul. q̄
pumus rex fuit bragmanoruz

q̄ risit duz natus esset. hic ma-
gicas artes inuenit. et a. Hi-
no rege q̄ edificauit niniuē ci-
uitatē magnam filio belli vic-
tus est qui libros eius pbussit
Cōsidera homo vbi es in val-
le lacrimarum hic in mūdo de
quo dicit. Hiero. vt refert eu-
sebius. Nemo potest gaudere
cum mundo et regnare cum
x̄po quia vallis est non leticie
sed lachrimarū. Ideo dñs d̄t
in euāgelio luce. vi. **Ue vobis**
q̄ ridetis q̄ flebitis. Cōside-
ra quid facis. peccata multa.
bona pauca aut forte nulla.
ideo dign⁹ morte eterna Quo-
vadis ad mortē vtiq̄ non
eterna. Quid eris cib⁹ ignis
esca vermis. Vermis eoz ait
Isa. lv. c. non moriet et ignis
eoz nō ex tinguūt. vt ergo 7c.

Ue uiuentib⁹ Job .xij.

Homo nat⁹ de muliere breui
uiuēs tempe repletur multis
miserijs 7c. Si pauper anxi⁹
diuitias querit. si diues est ti-
met ne diuitias pdat. si sanus
iufirmitatez timere habet si in-
firm⁹ mortē imminere expec-
tat. si diu uiuit multa peniten-
da in currit. vndiq̄ miserie si-
ue vigilet siue dormiat. Et su-
per hec om̄ia miserrimū est q̄
mūdū cū suis miserijs diligē-

et delectabiliter inhabitat. **Q**uando autem si sic deligeris a tuis sal
 lax et transitorius quoniam te di-
 ligerent si verax esses et prope-
 tuus. **B**re ego. in omne. **V**idetur
 autem qui diligitur fugit. sancti.
 ad quorum tumbarum consistimus flo-
 rentem mundum mentis despectu
 calcaverunt. erat tunc vita lon-
 ga salus continua. opulencia in
 rebus fecunditas in prosperitate. tran-
 quillitas in diuturna pace. et
 tamen cum in se ipso iam floreret et
 mundus. in cordibus eorum arue-
 rat. sed iam mundus in se ipso
 aridus est et tamen in cordibus non
 floruit. vndeque percutimur.
 vndeque amaritudines cum tota
 mente carnalis concupiscentie
 eius amaritudinem amamus
 fugientes sequimur. labenti in-
 heremus. **S**ed quia ipsum te-
 nere non possumus simul cum ipso
 labimur. **H**ec gregorio. **A**ugustinus.
 in libello de vanitatibus seculi
 dicit. **D**iem mortis ante oculos
 semper ponite. ad emendationem
 quantum potestis festinate. noli-
 te. negligere quod vos pius dominus
 peccantes sustinet. quia quan-
 to diutius expectat ut emende-
 tis tanto grauius iudicabit si
 neglexeritis. **S**i forte putas quod
 finis mundi tardius veniat vel
 suum vnusquisque consideret finem
 Ecce dum libenter et iocundissime

moratur homo in mundo multa que
 disponit in longa tempore repente
 rapit in morte. ex improviso au-
 fertur a corpore memento igitur
 quod in medio laqueorum diaboli am-
 bulatis. ideo semper pati estote
 non arbitramini vos diu in hoc
 mundo mansuros. quia domini pre-
 cepto nec vnus horum est spacium
 secure concedit in hac vita con-
 sistere. **N**olite ergo mundum di-
 ligere quem cernitis tanta ve-
 locitate transire. sed vitam eter-
 nam ex precoribus vestris ama-
 te. illuc festinate vbi semper vi-
 uitis et vbi mori nunquam timea-
 tis. **S**i enim sic amatis istam mi-
 seram fluidamque vitam vbi cum
 tanto labore viuitis vitam sata-
 gendo necessarijs corporis satis-
 facitis. quanto magis amare
 debitis vitam eternam vbi nul-
 lum laborum sustinebitis. vbi sem-
 per summa securitas. summa
 felicitas. summa libertas vbi
 impletur id quod dominus in euan-
 gelio dicit. Fulgebunt iusti sicut
 sol in regno patris sui **Q**ualis
 putatis tunc erit splendor anima-
 rum quam solis claritate habebit
 lux corporum **Q**uanta erit eis
 confusio que hec omnia amiserunt ad
 quos dominus dicit **E**go te homo de
 terre limo manibus meis forma-
 ui et in padisum quod non damp-
 naberis collocaui. sed tu iusta

De Morientibus

mea cōtemnens deceptor: es se
qui maluisti vnde iuste dāna
tus es postea misertus tui car
nem assumisti in terris inter pec
catores habitasti. cōtūmēlias
et verbera p te sustinui. vice e
riperē. crucem et mortē p tuli.
vt tu viueres bec omia p te su
stinui. Ampliora qd vobis fa
cere debui et non feci. Dicite
mibi qd passi estis pter me vl'
qd boni egistis p vobis. Ecce
mō nō pōt iusticia mea abindi
care nūl q merētur opa vestra
ergo qd ipsi elegistis tenere.
Cōtempistis lucez possidete
tenebras amastis mortē ite in
pditionē. Secuti estis diabo
lum ite cū ipso in ignez eternū
nunq̄ lucem visuri nec refrige
rium adepturi. vbi nec q̄ tor
quet aliquando fatigatur nec
qui torquetur aliquādo morie
tur bec. Augusti. vt ergo viuē
tib⁹ in mūdo. Nō de his loqr̄
auozū cōuersatio in celis est.

De Morientib⁹

Notandus q̄ quadruplex est
mors scz gracie culpe iebēne z
nature. Mors gracie bona ē
quia. Beati mortui q̄ in dño
moriunt. Vñ applūs ad. Col
lo. iij. Mors estis et vita ve
stra abscondita est cūz christo
Mors culpe mala est. Ezech.

xviij. Anima q̄ peccauerit mo
rietur. Glo. ordi nō abolitiōe
substantie sed ab ea remota q̄
d̄t Ego sum vīa veritas et vi
ta Sicut em̄ anīa est vita cor
pis ita deus est vita anīe. Ja
cobi. i. Cōcupiscentia cū p̄ce
pit parit pctm cū cōsumatū fu
erit generat mortem. De eis q̄
moriunt hac morte. Mors ier
henne est pessima. de hac dicit
Job. apoca. xxi. Timidis. cru
delibus. homicidis. adulteris
sonicatoribus. veneficis. ydo
latriis. et omnib⁹ mendacibus
ps illoz erit in stagno ardēte
igne z sulphure. Bec est mors
scōa. Prima sepat animaz et
corp⁹ Scōa hoīez totū a deo
Gregor. Erit miserio mors si
ne morte. finis sine. fine. defec
tus sine defectu. Nā mors sp̄
riuit. et finis semp incipit. et
defect⁹ deficere nescit. De mo
rientibus hac morte. Alia est
mors nature omnib⁹ p̄mūnis
bonis et malis. de hac loquit̄
sapiens. Eccl̄s. xli. O mors q̄
amara est memoria tua homo
ni iniusto et pacē bñti in sub
stancijs suis cuius vie directe
sunt in omnib⁹ et adhuc valen
ti cape abū. De hac morte la
ci⁹ loquamur. Mors nature
seu naturalis semp pata est.
Eccl̄i. xiiij. Fili mi si habes bñ

fac tecuz et dño dignas offert oblatiões scito qm̄ mors non tardabit. Scdo festinat et in p̄meditate venit. Eccī. v. Fili mi ne tardes cōuerti ad dñm nec differas de die in diē subitō em̄ venit scito qm̄ mors nō tardabit. Tertio nemo pōt ei resistere. Eccī. viij. Nō est in prāte hoīs phibere sp̄m̄ Sigātes fortissimi. reges potentissimi morantū sūt. Quarto. Nihil p̄mittit hoīez secū portare p̄s. Dormierūt somnū suū ⁊ nihil inue ⁊c. De hac hora mortis loquit. Jero. in hūc modū vt refert Eusebi⁹. Neū q̄t nauigan tū p̄ h̄ mare magnū et spatio suz in q̄ tot sūt genera inimicorū fm̄ cuiuslibet virū quātitatē colluctācia vbi post mlta nagi gandi felicitates post multas victorias iā currēs finē accipe optatū aliqua suggestiōe dya boli in hac hora ad laqueū p̄ditōes sue indiscretiōis puenerūt Neū q̄t in hac hora vnico p̄cti consensu dira mors imminet et ruina. Grego. sup̄ illud. Lucē. xix. Circūdabūt te inimici tui vallo d̄t maligni spūs aiām a corpe ex euntē obsidēt quā in carnis amore positā de ceptorijs delectatiōib⁹ fouēt. Quī eā vallo circūdāt qz arte mētis ei⁹ oculos reducts̄ iniq̄t

tatib⁹ q̄s p̄petrauit hāc societate sue dānatōis cobortāt vt in exitu suo desphēsa a qb⁹ hoīstib⁹ circūdusa sic videat cuz euadēdi aditū nō inueniat. v̄l coāgustabūt te vndiqz qm̄ aīe nō solū opīs verū etiā locutōnis atqz cogitatōis iniq̄tates replicāt vt q̄ se prius p̄ multa dilatauit in scelere i extremis de om̄ib⁹ angusties in retribuētib⁹. Nō em̄ microcosmus. i. minor mūdus inip̄tat. Sicut em̄ ex sn̄ia saluatoris i fine mōdi erit tāta tribulatio qualis nō fuit ab inicto vtz math. xxiiij. Sic in fine mioris mōdi hoc ē in vita in hac hora damnant. Flauis maxīe p̄clitāt cuz ad portū accedit. sic hō cū ad finē vite. Tūc em̄ diabol⁹ omnē suū facit conatū vt cū decipit i aliq̄ p̄cti p̄sensu p̄rio tēptat de fide. Scit enim qz sine fide impossibile ē deo placere ergo immitit cogitatōes fallas ⁊ intricatas de articulis fidei ⁊ de deo. Fides em̄ est fūdamentū oīz aliaz p̄tutū nostraz. Sc̄cūdo tēptat de desperatiōe re ducēs ad mēoria oīa p̄ctā sua q̄ q̄si in volumie colligit. memona ea ostēdēdo. sicut legif de illis trib⁹ viris quos scr̄us Jeronimus. resuscitauit vt scribit. Ciril⁹. Tertio tēptat

De Htro cordis

In patientia. quia dolor aug-
mentat et ascendit in cor. Vi-
dens anima q̄ amplius corp^o
vivificare nō pōt omnez sang-
uinez trahit ad cor. et tūc mē-
bra efficiuntur glauca et frigi-
da homo amare nō pōt ꝛc. q̄
usq; cor suffocat ab eo. Quar-
to temptat in cōplacencia sui.
et coronaz diabolus homī p-
mittit ac si diceret. ex q̄ sanc-
tus ea. paciens es. multa bo-
na fecisti magnā habebis mer-
cedē. Et nititur hoīez induce-
re in supbiaz spūs ꝛc. Quinta
est nimia occupatio circa res
exteriores volens ea ordinare
et negligit ea q̄ salutis sūt aīe

E ue ue ha

bitantibus in ter-
ra Apoca. viij. De
cimo p̄ triplex re intelligit tri-
plex peccatum scz oris cordis
et opis. Ue ergo habitantib^o
in terra p̄pter peccatū cordis
re p̄pter peccatū oris. re p̄pter
peccatū opis. Ue p̄pter pec-
catū cordis. Grego. Augusti-
no angelorū ep̄o. xi. dis. testa-
mentū dē Tribus mōis cōple-
tur omne peccatū scz suggestōe de-
lectatōe. et cōsensu. Sugge-
stio quippe fit p̄ diaboluz. de-
lectatio p̄ carnem. cōsensus p̄
sp̄ritū. Primo serpens culpā

suggestit. Eua velud caro de-
lectata est. Adam vero velud
spūs cōsensit. Euz malignus
spūs peccatū suggerit in men-
te si nō delectat peccatū non est.
cum vero caro delectari cepit
tūc peccatū incipit nasci. Si
aut̄ ex deliberatōe p̄sentit tūc
peccatū noscitur p̄fici. In sugge-
stione semen in delectatōe nu-
trimentuz. in consensu p̄fectio
Nullum em̄ peccatū est peccatū
si non est voluntariuz. xxxij. q.
v. Sicut em̄. Et non putes p̄-
nū fore peccatū cordis cuz de-
peccō veniali dē canon. Unuz
oratorū. s. criminis. xv. dis.
q̄ veniale dū placet fit mortale.
Cogitatōes male secundū
Raynez in pan. sunt effectiue
a pp̄ria voluntate. Math. xv.
de corde exeunt cogitationes
male. Sed dispositiue sunt a
diabolo q̄ tales imagines sug-
gerit intellectui. Beatus tho.
prima scde. q. lxxij. arti. viij.
dicit q̄ cōsensus in delectatōe
nē est mortale. In vitasp̄atū
ait senex. Nō pugna p̄tra om-
nes malas cogitatōes sed cō-
tra illam que caput est. Itē in
vitasp̄atū. Vestes incluse in
capsa peribunt diu retente si
cut serpens inclusus in vastulo
sic etiā cogitatōes in mente
si non facta implentur.

Queritur Utrum homo merito propter unum peccatum mortale eternaliter damneter. Beat^o tho. in summa contra gen. li. iij. c. cxi. dicit Qui peccat mortaliter oīno querit in tentio voluntatis eius ab ultimo fine. ideo hec pena eius sequitur ut oīno excludat a psecutione finis illius. Et illi^o quibus cas assignat ibidē in sequenti capitulo prima post hanc vitā nō remanet hominis facultas ad spiscendi ultimū finē. Sed q̄ moris in peccato mortali p̄ditur ultimū finē ergo eternaliter eo priuatur. Probat maior rem. Quia anima requirit corpus ad meritum. in solo corpore meref. sed postq̄ fuerit a corpore sepata nō redit ad corp^o ut perfectione acquirat. ergo eternaliter etc. Secūda ratio. Quā aliqua res priuatur aliquo quod est de natura ipsius. nō pōt illud reuocare nisi ipa res resoluatur in primā materiā. Res autē spiritualis ut anima angelus non pōt resolui p corruptionē in aliquā preiacētem materiā ut iterum generentur idē in specie. Si ergo priuatur aliquo quod est de natura ipsius optet q̄ eternaliter maneat talis priuatio. Sed ordo ad vlt

timū finem est de natura ante et angeli. si ergo a tali ordine cadit per aliquam culpam aut penā. talis pena et culpa manet eternaliter. Tertia ratio. Naturalis equitas ē ut vnus quisq̄ priuetur bona p̄tra qd agit. ex hoc eius reddit se tali bono indignum. Inde est qui contra tempus. peccat societate reip̄. priuatur vel per mortem vel per exilium. nec attenditur quāta mora t̄pis fuit in peccando. sed quid sit contra quod peccat. Qui ergo peccat contra eternū bonū d̄z illo eternaliter priuari quibus p̄ua mora sit i q̄ peccauit. Quarta apud diuinū iudicium voluntas pro facto reputat. q̄ ergo propter aliquam t̄pale delectationē auersus fuerit ab ultimo fine q̄ eternaliter fruitur et possidetur p̄posuit illud bonū t̄pale eterno ideo magis voluit frui illo t̄pali bono. ideo fin diuinū iudicium debet puniri ac si eternaliter peccasset. eterno peccato debet eterna pena. Quāto sicut se h̄z p̄mū ad bonos sic se d̄z h̄re pena ad malos in duratione. S̄z p̄mū bonorū p̄ t̄pali seruicio ē eternū ergo et pena malorū debet esse eterna. Ideo d̄z mat. xxv. Ibi h̄z in supplicium eternū. iusti vero etc.

De pctō oris

Ue ppter pecca
tū oris qñ id qđ cor: de ꝑcepit
ore loquit ꝛ venenū ꝑceptū in
alios trāssūdīt. Dñs in euāge
lio math. xij. ꝛ assumit i Lano
ne Quociēs. xxij. q. v. De qui
libet verbo ocioso. optet red
dere rōez in dietudicij. multo
magis de verbis malis. in ho
nestis. detractorijs maledicis
mēdacijs ꝛ generaliter quicūq;
qđ aliud loquit aliđ facit. Uñ
eccl. ij. Ue duplici corde et la
buis celestis. et manib⁹ male
faciētib⁹. et pctōn terrā ingre
dienti duabus vijs. Rayner⁹
de remissioe pctōz. c. v. sic ex
ponit. ve duplici corde qđ aliđ
gerūt in corde aliđ in ore. vel
aliđ in ore aliđ in ope. Uel sic
Ue duplici corde qui accedit
ad deū et seruit ei nō ppter de
um sed ppter comodū tpale si
cut qđā religiosi. Uel sic Ue
duplici corde qđ credit ore. cor
de aut et ope nō credit. Ad ri
tū. Cōfitemē se nosse deū. facti
aut negāt. Uel sic. Ue dupli
ci corde qđ meritū suū dī pctm
vero ab scōdit Glo. or. eterna
liter dānabunt nisi peniteant.
¶ Sequit pctō: i ingredienti
duab⁹ vijs. Raban⁹ in glo.
duab⁹ vijs ingredit terrā qđ fa
cit mala ꝛ sperat. vel qđ carnis

sectat opa ꝛ putat se sanctifi
catiōez spūs ꝑficere. vel qui qđ
ad exteriora gradit viā padit
ꝛ quo ad interiora viā inferni
Ore peccat qđ mentit. Jere oc
cidit aiaz suā pena eius est in
stagno ardente igne et sulfure.
Ore peccat qui maledicit. ta
les amittunt regnū. dei. i. ad
cho. vi. Neq; maledicti regnū
dei possidebūt. Maledict⁹ sic
ille qui maledixerit tibi. Ben.
xxvij. Non deo. Leui. xxiiij.
Qui blasphemauerit nom dñi
morte moriat. Nō parētib⁹
Leui. xx. Qui maledixerit pa
tri suo aut matri morte moria
tur. Ore peccat qđ innumurat.
i. cor. int. x. Neq; murmurauit
sic sic qđā corꝑ pierūt ab exter
miatore. s. angelo. xiiij. milia ꝛ
septingēti vtz nūerū. Aliq;
ꝑtra aurā aliq; ꝑtra infirmita
tez ꝛccijs. Ore peccat qđ detra
hit. primo suo. talis homicida
est diuino iudicio vtz in. La
none homicidū de pe. dif. i.
Detractor tot committit pctā
mortalia qđ hz audiētes cū de
trahit illū cui detrahit in cor
dib⁹ illoz de peni. distiuctōe.
i. Si boni sūt extollūt. si ma
li gaudēt de socio. Ore peccat
qđ loquit sba impudica. Sic
qđaz cū op⁹ nō valeāt ꝑficere
loquūtur sic equi antiq; binnūc

cū ampli⁹ nō valēt tales sunt mulieres loq̄ntes aut catātes impudica. Eccl. ix. Lū salta t̄ trice ne sis assidu⁹ colloq̄ū ei⁹ q̄ si ignis exardescat .i. cho. .xv. Corrūpūt bonos mores colloq̄a p̄ua. Apl̄s ad ephē. v. d̄z h̄ malū stultiloquiū z q̄ talis ē vt d̄t ibidē nō h̄z hereditatē i regno xp̄i. De peccat q̄ fabulas refert aut scurrilijs ora cachi⁹ nis dissoluit Talis vt d̄t B: eg. in ome. nō occiosi fm̄dis s̄ cri⁹ minositate regule reymē t̄zw raten geben sprich vortpaf.

De ppter pecca

tū opis iacob. i. pctm̄ cū cō sumatū fuerit corde. ore opere ḡnat mortē scz aie. qz deū q̄ ē vita aie ab ip̄o excludit. Hoc idē Ezech. xvij. Aia q̄ peccat uerit moriet B̄lo. nō abolitōe substātie s̄ ab eoreōta q̄ d̄t ego sū vita Nota malū pcti mor⁹ talis p̄mo execat boiez Sop⁹ bone .i. ambulabūt vt ceci qz d̄no peccauerūt glo. oz. qz pdi derūt lumen virtutū. Ibūt vt ceci nō inueniētes locuz p̄niē. Tales dicere p̄nt illō Tobie. v. Quale gaudiā mihi ē qz lūz mē celi. i. xp̄m nō video. Ideo d̄ns ait ioh. xij. Ambulate dū lucēbētis scz innocētā uite ne vos tenebre p̄p̄ bēdāt q̄ ambu

lat in tenebris nescit q̄ vadit. vñ d̄z puer. iij. Uia impioz tenebrosa nesciūt vbi currunt. Scdo oia bona opa mortificat. Ezech. xvij. Si auertit se iustus a iusticia sua z fecerit iniq̄tatez fm̄ oēs abhoiatōes quas opari solz impi⁹ nūq̄ viuet. oēs. iniusticias ei⁹ q̄s fecerit nō recordabunt i pctō suo moriet Dies forte Ad qd̄ ergo v̄z op⁹ bonū i pctō factū Dic nota q̄tuor. p̄mo opa facta in pctō mortali mortua s̄nt. scdo nūq̄ reniuiscūt. tertio aliquo mō p̄ sunt. q̄rto opa facta i caritate mortificata p̄ sequens mortale pctm̄ reniuiscūt p̄ penitētā aut p̄ p̄trōez de ipsis pctis. P̄mo opa sc̄ra in pctō mortali mortua s̄nt p̄mo ideo qz carēt debita opa tōe scz s̄tu temerēdi vltim finē ergo mortua s̄nt Scdo ideo. vita opuz p̄cedit ex vita opant̄. S̄z hō ex̄is in pctō mortali mortuus ē vtz ezech. xvij. ergo nec opa ei⁹ viua esse p̄nt. Nec. b. cho. iij. sen. dis. xij. ar. iij. Scdo opa sc̄ra in pctō mortali nūq̄ reniuiscūt. p̄mo ideo. si possēt viuificari essent aliq̄ mō meritoria in potēcia ex hoc seq̄ret q̄ aliquis sine caritate pollet mereri vitaz eternaz quod est p̄tra apostolum. i. corint. xij.

De pctō operis

Secdo qđ reuiuiscit pri^o vixit
vix virtute dictōis. Sed opa
in peccato mortali nunq̄ vix
runt ergo nō p̄nt itez reuiuisci
Tertio opa facta in pctō mor
tali aliq̄ mō p̄sunt. Primo va
lent ad colationē bone t̄palis
August. Nulluz bonū remāct
irremūeratū. Secdo ad dimi
nutionem pene eternalis. vñd
Petrus de hare. sup. iij. sen.
dis. xiiij. ar. ij. q. i. d̄t qđ nō di
minuit penā iā debitā pro pri
stinis peccatis nec qđ ad acer
bitatem nec quo ad eternitatē
sed diminunt penaz debendā
in quam potuisset homo incur
risse quia ex omissione illorum
bonorū aliqua mala fierent q̄
augmentarēt eius penā quod
sic nō fit. Quarto opa bona fa
cta in charitate mortificata p̄
sequens peccatū mortale reui
uiscunt per penitentiaz. Illud
pbat. b. Tho. iij. sen. dis. xiiij.
ar. ij. q. ij. dupliciter. Primo
sic plus pōt gracia q̄ culpa. &
culpa mortificat opa bona et
viva igitur grā p̄nie viuificat
mortua. Secdo sic. opa facta
in caritate digna erāt remune
rationē eterna. sed quia nūc nō
remunerent. ideo est quia non
p̄seuerant in gratia. si ergo per
penitentiam homo resurgit in
gratiaz dignū est vt opa pus

facta in gratia remunerent et
go et ipsa reuiuiscunt post con
tritionē aut p̄nāz. Tertio culo
pa mortalis animaz instabilē
facit. vñ Tre. i. Peccatū pec
cauit ihrlm. i. ania fidelis p̄p̄t
ea instabilis facta est Blo. or.
q̄si diceret ania pro pctō infi
delitatis p̄ diuersa vicia s̄rep
tatur qđ supra pctā scz xpm nō
fixit gressus suos. Tales sunt
equi frenati a diabolo quocūq̄
q̄s voluerit equitat eos et libē
ter eū sequūtur. Sic cogitant
iam semel cōmissisti hoc pctm
fac frequēter facia appetitum
quia vna et eadē est confessio.
Sapiens Fili mi peccasti ne
aditias iteruz. sed de pristinis
deprecare vt tibi dimitteret.
Quarto libertatez collit et ser
uum facit. Johan. viij. Amen
dico vobis quia om̄is qui fa
cit pctm seruus est p̄ci. seru^o
aut nō manet in domo interer
num. filius aut manet in eter
num vñ Iere. xvi. Seruietis
d̄is alienis qđ nō dabūt vobis
requiē nocte ac die. Qui enim
hic diabolo seruiērūt in culpa
in futuro seruiēt. i. subiciētur
eis in pena. Qui aut deo serui
unt veri filij et liberi erūt Ido
d̄z iob. primo Quotquot aut
repperūt eum dedit eis p̄rātez
filios dei fieri bis qđ credunt in

nomine eius. Quinto faciē dei a vobis auertit. *Iſa. lx.* Ecce nō est abbreviata manus dñi vt ſaluare neq̄at neq̄ aggrauata auris eius vt nō exaudiat. ſed iniquitates veſtre diuiſerunt inter vos et deū. et peccata veſtra abſconderūt faciē eius a vobis ne exaudiret. manus em̄ veſtre pollute ſūt ſanguine labia veſtra locuta ſunt mendacium. lingua veſtra iniquitatē ſat. nō eſt qui inuocat iuſtitiā neq̄ eſt qui iudicet vere. cōceperunt laborez pepererūt iniquitatē telam aranee texerunt &c. *Iſa. i.* Cum extendertis manus veſtras ad orandū auertā faciē meā a vobis et cum multiplicaueritis orōnez nō exaudiat. manus em̄ veſtre ſanguine &c. Sexto animā deformē facit. *Trenoz. iij.* Denigrata eſt ſup carbones facies eoz. p̄t̄ hoc in diabolo q̄ nihil p̄ter culpā habz. bona nature retinuit et tñ adeo difformis eſt vt ſcribit. *Cirillus in li. de miraculis ſancti Hiero.* q̄ niſi penoſi? niſi horribili? eoz aspectu excogitari pōt. potius em̄ quilibet hoīm flāmis ardentibus ſe exponeret arſurū q̄ eoz ſo:marū fetu vni? oculi viſiōe porri? Flora huius exim̄ de nobili adultero qualiter ſo:mam

ſuam pdidit diabolo apparente vt refert *Vincencius.* Septimo animam occidit. *Ezech. xvij.* Anima q̄ peccauerit morietur ymo peccato cōmiſſo iā mortua eſt vt dicit *Jacobi. i.* Taliter mortua eſt quia vitaz gracie pdidit q̄ p̄ſtatō: eſt vita nature. quia vita nature datur eſſe creature in ſe. ſed vita gracie dat eſſe creature in deo Octauo penā damni incurrit q̄ hō eternaliter ſepatur a deo et ab omnibus electis. *Criſoſ.* ſup illud *math. vij.* Excidetur et in ignez mittetur d̄t? Pona: mus añ oculos quāti doloris eſt excludi et p̄ci a regno celorum quia vt mihi videt illud grau? eſt q̄ gebēna. Due ſunt pene. excidi et in ignem mitti. Flouit q̄ plurimi ſolum p̄time ſcunt gebēnaz. ego vero illius amiſſionez gloriā amariuz q̄ iehēna dico ſuppliciu3. res eſt iehēna et horribile ſuppliciu tñ ſimille aliquis ponat iehēnas nihil tale dicitur? eſt quale ab illius luce ppelli et eximi non eſſe cum xp̄o et odio haberi a xp̄o. *Un̄ propheta. Iſa. xxx.* Nō remanebit de fragmentis eius teſta vt parum hauriatur aqua defouea aut portetur igniculus de incendio. aqua miſericordie. ignis amoris *Flora*

De Dctō in deū

Quantū se glorificat em̄ da
te illi tormentuz et luctū dupli
ca te ei duplicia. tormentum in
corpe luctum in anima. Nota
exm̄ de illo qui nō fuit ad ho
ram in purgatorio et putabat
se fuisse centū annus. Decimo
infimū locuz pctm̄ mortale in
xp̄iano in inferno tenet et cru
delūsimū. vñ Eirillus in libel
lo de miraculis sācti hiero. de
Flam cū omnes anime dāna
torū in vno cōsistant penaruz
loco tñ diuersis cruciant pens
iuxta vicioz qualitates. Lan
tū siquide differt inter christia
norū q̄ ibi cruciant et pagano
ruz penas vt paganoruz crucia
men respectu eoz qui christia
ni falsi et peccatores sustinent
sunt quasi nulla. Quanz om
nia ineffabilia sunt nec a viuē
tibus cogitabilia. et dignū est
naz illi grāciam dei in vacuuz
recepturū nec voluerunt a pec
catis corrigi sacris cōtinue vo
ciferantibus scripturis p̄ nibi
lo reputauerūt. Mat. x. Re
missus iudiciū erit terre sodo
moz in die illa q̄ huic ciuitati
quē vos nō audierit. Ve ergo
p̄pter peccatum operis.

E ue ue ha

bitantib⁹ in terra.
Apoca. viij. Tu

decimo p̄ triplex. ve pōt intel
ligi triplex modus peccādi scz
in deū in proximuz. in seipsuz.
Ve ergo p̄pter peccatū in deo
uin. ve p̄pter peccatū in proxi
mū. ve p̄pter pctm̄ in seipsuz.

Ve ue p̄pter pec

catum in deum. Debet homo
deo amorem. honorem. et sub
iectionē. Unde qñ ab his aut
aliquo istorum deficit in deuz
peccat. Primo debz deo amo
rem. Aug. libro de sp̄itu et
anima. Miser ego quantū di
ligere deberez deuz meum qui
me cum non eram fecit. cuiz p̄
ieram redemit. non eram et de
nubilo me fecit. nō lapidez. nō
arbor em non aliquod de ani
malibus. sed hoīem me voluit
esse. dedit viuere. sentire. di
scernere. reduxit me de exilio.
redemit me de seruiicio. voca
uit me nomine suo vt mēoria
le suum semp esset apud me.
A christo em̄ christianus vo
cor. Si quererem a te diligit
deum ait Grego. tota fiducia
rñderes diligo. Sz audi quid
scriptum est ioh. viij. Qui ba
bet mandata mea et seruat ea
ille est q̄ diligit me. Idēz ioh.
in canone. Qui dicit se dilige
re deum et mandata eius non
custodit mendax est. mendax

partem habet in stagno arden
te igne et sulfure apoca. xxi.
Ideo dicit Bregio. Probatio di
lectionis exhibitis opis nunquam
est amor dei ociosus. opat enim
magna si est. si autem operari res
nunt amor dei non est. Dilige
ergo ex toto corde hoc est intē
tione. ut nullum locum in con
fessione diuinitatis relinquant
errori. Ex tota ania. i. volun
tate ut nichil velis cōtrarium
ei. Ex tota mente. i. memoria
ut nil reniſces quo minus
de deo ſencias. Cōtra amorē
dei est odium dei. De hoc dicit
b. tho. ſecunda ſcōde. q. xxxiiij.
ar. ij. quod est maximū peccatū.
tali rōe optimuz opponit peſ
ſimo. vij. ethicorum Sed odi
um dei opponit deo et dilectiōi
eius ergo &c. ¶ Secūdo debet
homo deo honorē. p̄tra hoc fa
ciunt illi quoz deus v̄ter est ut
dicit aplūs. Quoz deus seu ido
lum pecunia est quoz deus vo
luptas est et generaliter quicūq;
aliquā creaturaz plus deo di
ligunt deuz blaſphemant. De
blaſphemia dicit b. tho. ſecūda
ſcōde. q. xiiij. ar. iij. q̄ est graui
ſimū peccatū. Vñ Iſa. xviij. di
cit dñs Ite angeli veloces ad
gentes dilacerataz et ad pplm̄
terribilem. Ubi dicit glo. Ni
bil horribilius blaſphemia q̄

ponit in celum os ſuum. omne
peccatū paratū blaſphemie
leuius est. ¶ Tertio debet ho
mo deo ſubiectiōnem. Contra
hoc faciunt omnes qui nolūt
deo et eius vicarijs ſubici aut
p̄ſumentes de ſua perfectione
aut ſuperbiētes de ſua ſciētia.
diuicijs. potencia tēijs. Tale
peccatum dicit infidelitas qua
les ſunt iudei. heretici. gētiles
et aliqui mali chriſtiani. De in
fidelitate dicit b. tho. ſcōda ſcōde.
q. r. ar. iij. q̄ est maximū peccatū
Vnde dñs. Job. xvi. Si nō
veniſſez et eis locutus fuiſſem
peccatū nō haberēt. Nūc autem ex
cuſatōez de peccatō nō habēt ſc̄z
infidelitatē. Illa ſunt grauiſſi
ma q̄ cōdepēdent. q̄ vnū ha
bet nec alio carere poteſt.

De p̄pter pecca
tum in proximum. Debet ho
mo proximo ſuo iuſticiaz quā
do ab hac deſiat peccat in eū.
Ideo ait dñs math. vij. Que
cuq; vultis ut faciunt vobis
hoies facite iſtis. Et ergo il
le peccat in proximum qui ei
damnuz corporis et anime in
fert aut fauet. Ergo homicide
peccant in proximum eū cor
poraliter necantes. Ergo rap
tores peccant in proximum
euz dānicantes. Ergo furcs

De Hctō in seipsum

aut quocūq; modo ei damnus aut in corpore in iumentis aut in bladis et quibuscūq; possessionibus inferūt aut inferri pmittunt In animā pximi peccat qui ei malū exm̄ pbz scandali dans ei occasionem ruine. ait dñs mathe. xviij. Qui scādali sauerit vnum ex his pusillis q̄ in me credunt expedit ei vt suspendat̄ mola a sinaria in collo eius et dimergetur in pfundum maris vt homi illi p̄ quē scandalum venit Hiero. Qui scādalisatur paruulus est. maiores em̄ scandala non admittunt. Hugo super mathe. xviij. Est duplex scandalum a ctiūū et passiuū. 2c. In anima pximi peccat q̄ euz ad malū inducit. puer. i. Fili mi si te laetrauerit peccatores ne acquiescas eis si dixerint 2c. In animaz pximi peccat qui ei detrahit talis vt homicida est de pe. dis. i. homicidoz. In aniaz pximi peccat q̄ ei maledicit tales vt ait applus. i. corinth. vi. regnum dei nō possidebūt. In animaz pximi peccat qui odium p̄tra euz corde gerit talis homicida est de peni. dis. i. homicido:ū. In bona pximi et per p̄ns in pximū peccat qui p̄ se aut p̄ suos eū damnificat aut damnificare facit aut pmittit aut non

corrigi t. etiaz qui eū aut menfura aut lib: a aut falsificatiōe quacūq; decipit.

De ppter peccatū in seipsum Sibypsi debet quis mundiciam et ordinatio nez sub regine rationis. Ideo quando ab his deficit peccat in seipm. Primo debz sibypsi mūdiciam tā corpis q̄ anime Ideo applus st. i. corinth. vi. Omne peccatū quodcūq; fecerit homo extra corpus est. q̄ aut fornicatur peccat in corp^o suū scz debilitando et ad mortem distinando. Hiero. loquitur de diuitibus et nobilibz in hoc mundo vt refert eusebius Judos. coreas. bastiludia. e brietates. magna cōmūia. delicata fercula. suis alternatiz exhibent sodalibus. mulieres ad suā voluptatem explendaz sufficiēter habere laborāt Sz vt miseri quid facitis nec agnoscitis corp^o añ tps destruitis et animā interficitis. Vñ infirmitates et mors tā intempestiua nisi eximia ciboz crapula et copia et frequenti vsu mulierū. deum deludere creditis. certe deluderis vosmetipsos corpus simul cū anime destruitis. Ideo gaudere et iocū damini et letamini in hoc bre

uissimio t̄pis spacio q̄d habe-
 tis vt post modicū cū diabolo
 sine fine lugeat̄. Quid faciet̄
 frequētissime vestimenta pol-
 lietis ne forte vestra dispareat
 nobilitas. nec sit qui vos acce-
 dat vt in ferno verecundiā ac-
 cipiatis et cōfusionez. vbi cō-
 tuua. vbi delicata fercula. epu-
 lamini et inebriamini non em̄
 post mortē faciet̄. Sed cū di-
 uite q̄ cottidie epulabat̄ splen-
 dide in tormentis gehēnalib⁹
 guttā aque mīnam poprabi-
 tis nec habere poteritis. Agi-
 te solacia vestra in luxuria. ex-
 plete voluptates seminate in
 corruptōe vt de corruptōe col-
 ligatis duraz sniaz quā dabit
 ille iustus iudex in magno iu-
 dicij die dicēs. Ite maledicti
 in ignem eternū qui p̄peratus
 est diabolo et angelis ei⁹. Re-
 fert vincēt⁹ in speculo histo-
 riali q̄ cuidam sancto viro ap-
 paruit anima cuiusdam mor-
 tui in sp̄e cuiusdā mōstruosi ani-
 malis. nā aures et cauda erāt
 asini cetera aut̄ vrsi. Lunqz il-
 le tetric⁹ fugeret clamauit mō-
 strum diens. Noli timere ho-
 mo fui sicut tu es sed quia be-
 stialiter vixit et in carnalibus
 vicijs sui immersus. post mor-
 tem talē sp̄ez tenere merui. Re-
 quisiuit senex. Rūdit spūs be-

nedict⁹ suz noīe sed maledic-
 tus re. Requiriuit penā. Rūte
 spūs vsqz in diē iudicij psqua-
 lentia loca et fetida p̄trabor a
 demonibus sed post extremuz
 iudiciū corp⁹ meū et aīa meā
 simul irremediabilib⁹ dolorib⁹
 bus cruciatu sine spe alicuius
 gaudij suz passur⁹. et cū h̄ dix-
 isset venerūt aīalia teterrimā
 q̄si vrsi et cū rapuerūt nec vl-
 tra apparuit ve ergo ill q̄ pec-
 cat in seipm. ¶ Scōo debet
 sibīpsi hō ordinatōez sub re-
 gine rōis ita q̄ ratio sit dñs z
 non suauitas. aīa sit dñs non
 corp⁹. Sz nō est in bonis sal-
 tez sedus inter hec duo. Quia
 aplūs d̄t. Caro cōcupiscit ad-
 uersus sp̄m et spūs aduersus
 carnes. Caro vult hec epulari
 gaudere dormire. et vti volup-
 tatib⁹. ratio aut̄ dissuadz. aliō
 futurum d̄t esse gaudium zc.
 Brauēbz anīa sui itineris so-
 ciū. corp⁹ illō corruptibile se-
 pe decipit. ymo p̄pter amorē et
 us volūtairē i malū eū sequit̄
 Brūs tho. sup̄ illō in f̄mone.
 Multi sunt vocati pauci ved-
 ro electi tale refert̄ erm̄. Duo
 socij quoz vn⁹ erat sapiēs al-
 ter stult⁹ q̄ p̄ viā p̄ gētes. stult⁹
 tus voluit ire p̄ viā planam et
 methadū sed min⁹ securā. ali⁹
 p̄ laboriosaz et securā. et dū s̄

De Mō in patrē

piēs assentiret stulto capti mit
tūt in carcerē. Et dū sapiēs di
ceret stulto. p te incurrim⁹ hoc
malū qz noluisti mihi p̄sentire
Rūt stultus ppter te patimur
qz mihi cōsentire non debuisti
cuz me stultuz ciuisti. Luz aut
p̄ntari essent regi iudici data ē
sn̄a vt ambo morerent qz sa
piēs stulto assensit et qz stulte⁹
sapiēti nō credidit. Sic deus
iust⁹ iudicabit cor⁹ et aīaz.

Eue ue ha

bitantibus in terra

Apoca. viij. Duo

decio pōt exponi triplex ve de
triplici mō peccādi in deū scz
in patrē in filiū in sp̄m sanctuz
¶ Ve ergo ppter deum pctm̄ in
patrem. ve ppter pctm̄ in filiū
ve ppter pctm̄ in sp̄m sanctuz
¶ ¶ Ve ppter pctm̄ in patrem.
Bt̄is tho. scda scde. q. xiiij.
ar. iij. Idez sup fin sn̄iaz dis.
xliij. ar. i. d̄t Omne pctm̄ aut
dimittit p̄ impotētiā aut p̄ ig
norātiā. aut p̄ maliciā. Si p̄
impotētiā est pctm̄ in patrē. si
p̄ ignorātiā est pctm̄ in filiuz.
si p̄ maliciā ē pctm̄ in spirituz
sanctū. Patri in diuinis attri
buit potētia. q̄ ergo peccat ex
infirmitate nō volens resistere
tēptatōis rehemēter d̄r in pa
trē peccare cui poñā attribuit.

et talis hz excusatōez pcti sul
et remissiōis causaz vel in pre
vl' in toto Ideo dñs ait Spi
rit⁹ quidē p̄mpt⁹ est caro aut
infirma. Dicit forte aliqs Au
dio Lū bō tēptat⁹ 7 peccat nō
grauit peccat Dōm nemo tm̄
tēptat aut tā rehemēter vt
cogat facere malū. vñ Apl̄s.
i. ad corinth. x. Fidelis de⁹ q̄
nō paciet vos tēptari sup illd̄
q̄ potestis sed facit cū tēpta
tōe p̄uētū vt positus resistere.
Blo. or. Fidelis de⁹. i. ver⁹ in
p̄missis nō paciet vos tēptari
cohibens impetū temptatōis
eo q̄ ip̄e est p̄tector suor̄ elec
toz vl' cadere nō sinit vl' casu
erigit dando p̄tutis augmētū
nā q̄ facit diabolo licētā tēp
tandi ip̄e dat tēptat̄i suā mise
ricordiā vel gratiā et p̄stātiā
ne deficiāt. Permittit aut de⁹
tēptari hoīez vt p̄bet. vñ Sa
piens. Vasa figuli p̄bat for
nar. sic hoīez iustū tribulatio
tēptatōis vel vt in humilitate
seruet sicut de apl̄o legitur. ij.
cor. xij. ne magnitudo reucla
tōnuz extollat me dat⁹ ē mihi
stimul⁹ carnis angelus satha
ne 2c. Tertio vt talis sit exm̄
pacie sicut de thobia 7 iob le
git. vl' vt hoīez ad deū p̄uertī
cōpellat. Breuo. Mala que
nos hic p̄mūt ad deū ire con

pellūt. Ut vt hō coronet si vi
ctor fuit. Jacob. i. Bñs vir q̄
suffert tēptatōem. Tres facio
questūculas. Primo q̄re dia
bolus tēprat. Scōdo quō tēp
tat. Tercio an semel vict⁹ ab
hoīe iter accedat ad eū tēptā
do. Ad pmā d̄t. b. tho. pte. i. q̄
cxiiij. ar. q̄ triplex ē cā scz ma
licia supbia inuidia. Valicia.
Aug. sup Bñe. ad l̄faz d̄t Dia
bol⁹ oīno de salute sua de spe
rauit ideo nō timet etiam qd̄
cūq; malū p̄petrare. Supbia
sicut boni angeli mīstrant deo
determinate in salutē hoīz. sic
demonēs in dānatōem hoīm
cōtra deū supbiēdo. Aug. sup
Bñe. Odiū qd̄ cōceperunt in
suū creatorē adhuc exercēt to
ta; sic creaturā p̄ posse subij
cere nitūtur. Inuidia. qz non
sauenit hoīm salutē q̄ ipsi ami
serūt. ideo p̄tra hoīes surgunt
īpos tēptando vt in salute eo
ruz īpos impediāt. Ad scōdam
d̄t. b. tho. scōdo sen. dis. xxi. ar.
i. q̄ diabolus tēptando hoīez
tenet tres modos. Primo tēp
tat pulchritudine alliciens cō
cupinaz Bñe. iij. Vidit muli
er lignuz q̄ esset pulchrum ꝛc.
Scōdo p̄mittendo dignitatez
aut honorē. sic tēprat auaros.
sic ait eue vbi s̄. Eritis sicut
dij sciētes bonū et malū. Ter

cio abicit timorē negando pes
nam eternā qd̄ quidā credunt
vt eo libere ꝛc peccant. sic ait ad
euā Nequeꝛ moriemini. sed
mendax est et pater eius ꝛc.
Ad tertiam d̄t. b. tho. pte. i. q̄.
cxiiij. ar. v. Demon quandoꝛ
recedit a quo supat⁹ est et qū
q̄ ad eum redit. Dic vt refert
eusebius ait. Solēt demonēs
sancij validi⁹ resurgere et mu
tata arte grauius impugnare.
Sed nō semp post victoriam
accedere ausus est. Primo ra
tōe diuie clemēcie eū phibēs
exm̄ de porcis q̄s non potue
rūt in gredi nisi habita licēcia
Scōdo ratōe supbie diaboli et
verecūdie. Ambro. sup lucam
d̄t Diabol⁹ ifestare fo: midat
eū quē frequēci⁹ resistere ꝛspi
cit. Tercio rōne humane im
pōne. vii. i. cori. x. Fidelis de⁹
q̄ nō pacietur vos tēptari ꝛc.

De ppter pecca

tum in filioz. Filio in diuinis
attribuitur sapiencia. q̄ ergo
peccat ex ignorātia peccat in
filioz. qz sapia. Et iterū habet
causam remissionis si penitet.
vnde heredic⁹ putans se bene
credere et manēs vsq; in fines
in sua heresi dāna f̄ eū habet a
qd̄discere pōt via salutis Sic
ap̄lus .i. ad ioh. i. se ait primo

De pctō filiūti

Sui blasphemus ⁊ persecutor ⁊
misericordiā dei persecutus sum
q̄ ignorans feci incredulitate
¶ **N**ic aliqd̄ dōm est de igno-
rantia q̄ et q̄ nō excusat. Ig-
norātia est triplex scz bona in
dñs mala vtz. xxxviiij. dis. q̄
uis. Ignorantia bona est eoz
q̄ dāt occasionē peccādi q̄ me-
lius ē nescire q̄ scire vtz in ca-
none q̄uis vbi s̄. Bonū est ne
scire ludere ad taxillos. cor. ei.
scire. artes phibitas ⁊c. Igno-
rātia indōns est in his in qui-
bus nihil interest ad regnū dei
an sciunt an nesciuntur. xxij. q.
ij. In quib⁹ Ignorātia mala
est q̄n ea q̄ dei sunt et nccāria
ad salutē ignorat. talis igno-
rans ignorabitur vtz. xxxviiij.
dis. Qui ea. Talis ignorantia
est mater cunctoruz erroroz vt
xxxviiij. dis. Ignorātia. Et ta-
lis est multiplex Est ignoran-
tia simplex. vera et nō simula-
ta. in hac peccantib⁹ est p̄cen-
dum. xi. q. iij. excellentissimus
Ignorantia pbabilis q̄ scz p̄-
bati pōt se ignorasse q̄ excusat
a tanto sed non a toto qualis
d̄ q̄ peccare d̄ in filuz. i. q. i.
Si qui a simoniācis. Aug. in
liqo questionuz d̄ et hētur in
canone. Ideo phibet. xxxviiij.
dis. Nō oīs ignorās immunis
est a pena. ille ignorās pōt ex-

cusari a pena qui qd̄ disceret
nō inuenit. Illis at̄ hoc igno-
sci nō poterit q̄ habētes a quo
discerent operā nō dederunt.
Ignorantia crassa siue sup̄ma
est q̄n factuz omnib⁹ publicū
ignorat qui neminē excusat si-
cut iudei de xp̄o et heretici de
obedientia ecclesie. i. q. iij. s.
vltimo. idēz. xx. dis. Si decre-
ta ⁊c. Ignorātia affectata est
q̄n quis non vult scire cū pōt
scire. Ps̄. Noluit intelligere vt
bene ageret. illa nūq̄ excusat
ymo peccatum aggrauat. De
hac d̄. s. vltio. xxxij. dis. Ta-
les sunt quidā qui nolunt au-
dire correctiōes aut verbū sa-
lutis. vt eo liberius peccent.
Ignorantia iurie non excusat
qd̄ nō tenet scire de iure si con-
tra facit etiā ignorāter graui-
ter peccat vtz in canōe Eccle-
sia. s. Notandū. i. q. iij. Alia
est facti q̄ excusat. qd̄ eniz fac-
tū ē te ignorāte nō videns cō-
sensisse nec es in culpa nisi po-
stea id approbes aut p̄scias

Te p̄pter pecca-
tū in spiritu sanctū. Spiritui
sācto attribuit bonitas. q̄ ergo
peccat ex certa malicia non ex
ignorantia. nō ex infirmitate
peccat in spiritū sanctum tal e
peccatū nō remittit nec in hoc

seculo neq; in futuro. i. nō habet causā remissiōis sicut alia duo pctā scz in patrē et in filiū qz talis nō pōt dicere pce dñe qz igno:āter aut impugnatus grauit peccauit. qz ex pua peccat malicia. vñ de pe. dis. i. §. hec est vbi dicit q; illud pctm̄ neq; hic neq; i futuro remittitur. si q̄s in eo vsq; ad finē p seuerat. qd̄ p̄z ibidē in canōe pōt de pe. dis. i. Btūs tho. scda sc̄ cūde. q. xiiij. ar. ij. et dñs. Hugo in posui sup illud. Eccl. iij. Eoz durū male hēbit in nouis sumo. ponūt sex spēs pcti i spiritū sc̄m̄. ¶ Prima spēs pcti in sp̄m̄ sc̄m̄ est obstinatio. Et ē qñ hō firmiter inheret malo nec misericōdia nec iusticia flectit ad bonū. Est tale pctm̄ mētis induratō faciēs impenitentes quē apphēdit. ¶ Scōz pctm̄ in sp̄m̄ sc̄m̄ dicit p̄sūptio. cū aliq̄s nimis ampliat misericōdiā dei vt iusticiā diminuat dū scz p̄sumit se gloriā sine opib; bonis et meritis p̄p̄rijs adipisci et veniā sine p̄nsa. tales sunt q̄ spēs falsam hnt nec aliqd̄ boni faciunt. Dicit magister. iij. sen. dis. xvi. in p̄ncipio Spes ē certa expectatio future b̄ritudis p̄ueniēs ex dei gracia et ex meritis nostris sine meritis em̄ aliqd̄ sperare nō spes s̄ p̄sūptio

dici pōt q̄ ergo sperat nec opa bona facit p̄sumptōes q̄ ē peccatū in spiritū sc̄m̄ cōmittit. ¶ Tertū ē impugnatio agnitē veritatis scz qñ aliquis veritatez fidei aut alias agnitaz impugnat vt libertus peccet Tales sunt q̄ pctā palliando p̄tutes fingūt. q̄ dicūt supbiā mūdiciā aut stat⁹ sui decētiā. avariciā puidētiā. luxuriā caritatē. dolositate prudētiā. p̄sūptōez spem et p̄similib⁹ ꝛc. Quartū ē inuidētia supnaturalis gracie. cū aliq̄s nō soluz inuidet p̄sone p̄s̄tratis s̄ etiaz gracie eius. aut crescēti inter hoīes ex q̄ orit̄ aliene felicitatis. Sunt aliqui q̄ bona alijs sc̄tā deprauant. ymo pctā dicunt q̄ ipsi talia facere aut nō p̄nt aut p̄ maliciā nolūt ne tales meliores ipsis repurentur. ¶ Quintū ē desperatio in culpa q̄ spem excludit remittētis vel qz talis diffidit de misericōdia dei sicut cayn et iudas vtz ad ro. ij. Nota dis perās habz falsam opiniōez in quatuor. Primo de misericōdia dei qz talis nō credit deū esse infinite misericōdie cōtra q̄s legit. Isa. lix. c. Nō est ab breuiata manus dñi vt saluare neq̄at ꝛc. Ambro. sup illud luce. ij. Zacharias impletus spū sc̄to p̄phetavit dicit.

De Peccato in Spiritu Sancto.

Vide quod bonum deum et facile in
dulgens peccatis. non solum ablata
restituit sed etiam desperata concedit
nemo ergo diffidat nemo vete-
rum peccata delictorum desperet non
uit dominus mutare sententiam si tu non
ueris emendare delictum. Sumi-
le de Eschiria rege iuda. Sen-
cundo desperas habet falsam opi-
nionem de dei potentia quod non so-
lus putat deum nolle dimittere sed
etiam non posse talis errare in illo
articulo fidei Credo in deum pa-
trē omnipotentem. Contra tales
dicitur. ij. parali. vi. Immensa et in-
uestigabilis est misericordia tua super
malicias hominum Luce. i. Non erit
impossibile apud deum omne ver-
bum. Tertio erat circa sciam deum
quod talis putat deum nescire mo-
dum quod saluari possit peccator. Quarto
miseretur patris filiorum. Quarto habet
falsam opinionem circa culpam
suam quod estimat suam maliciam ex-
cedere dei bonitatem quod infinita
est Beati. viij. Aut caym maior est
iniquitas mea quam ut veniam mere-
ar. Hiero in glo. ibidem Peccata
peccatis adiciens desperat. quod est illa
blasphemia in spiritu sancto quod non
remittit in seculo neque in futu-
ro quod putat deum aut nolle di-
mittere aut non posse aut non
deat saluati a iustis etc. ¶ Sextum
peccatum in spiritu sancto est finalis im-
penitentia quod importat finale p-

positum non penitendi. i. iob. v.
Est peccatum ad mortem non pro illo
dico ut quis roget Et est peccatum
mortale quod sit non et fragilitate
te sed malicia peccatoris versus in-
finem Aug. huius peccati tanta labe-
re ut deum despiciendo humilitatem
subire non potest. ve ergo peccanti-
bus in spiritu sancto.

Eue ue ha

bitantibus in terra
Apo. viij. Tredecim

mo potest exponit triplex ve de
triplici genere peccati scilicet originalis.
actualis et obmissione precepti
ve ergo propter peccatum originale.
ve propter peccatum actuale. ve pro-
pter obmissione preceptum. ¶ Ue
propter peccatum originale quod a pa-
rentibus trahitur. Aplos ad ro. v.
Per unum hominem peccatum in hunc
mundum intravit. Glo. per adam
a quo propagati sumus peccatum origi-
nale intravit in hunc mundum.
Beatus tho. in questionibus disputa-
tis de malo de peccato veniali ar.
viij. dicit quod illud peccatum dicitur iniquita-
tes Peccata Beati quorum remissio
fuit iniquitates. Ps. i. In peccatis
cepit me mater mea. Primo
ideo quod est multiplex peccatum in
hunc et causa omnium sequentium. Sen-
cundo quod in eo sunt multiplex
differencia scilicet superbia in obe-
dientia gula sicut etc. De bo

pctō dt. b. tho. i. scōe. q. xxvi.
 ar. i. q. fm fidē catholicā tenē
 dum est q. pctm̄. pmi hoīs trā
 sit originaliter sicut a radice ī
 posteros ppter qd̄ mox nati de
 ferunt ad baptisma ad abluen
 duz. Et dicit ibidē in. v. ar. q.
 illō originale pctm̄ nō intras
 s̄ ī mūdū p eūā q̄ sensualitati cō
 pat̄ si adā nō peccasset. Idēz
 sup. ij. sen. dif. xxxij. ar. i. dicit
 q. illō originale pctm̄ nō seq̄t
 aliq̄ pena sensibilis q. nihil ac
 tualit̄ peccauerūt. s̄ solū caren
 tia diuine vīshōis q. sermo de
 originali culpa ē q. p. baptismū
 delet. De baptismo 7 eius for
 ma aliqd̄ ad p̄ns dicenduz est
 ¶ Nota. c. Si q̄s 7. c. Hāo
 res extra de baptismo 7 ei⁹ ef
 fectu. Be. tho. sup. iij. sen. cir
 ca. v. dif. aliq̄s mouet q̄nōes.
 Prima An nō h̄ns ordinē pos
 sit bap̄sare. Dicēdū Duo s̄s ī
 bap̄simate s̄z nēcitas 7 solē
 nitas. Ea q̄ s̄t de nēcitate nō
 p̄nt obmitti ea aut̄ q̄ s̄s de solē
 nitate p̄nt aliq̄n obmitti Sic
 aq̄ q̄ ē de nēcitate nō p̄t obmit
 ti S̄z de solēnitate cōsecratio
 aq̄ q̄ ī casu nēcitat̄s p̄t obmit
 ti Sic etiā nō h̄ns ordinē sa
 cerdocij tpe nēcitat̄s p̄t bap̄tī
 sare. Idē p̄z ī canōe Quod q̄
 dē. i. q. i. 7 in canōe. De nēcita
 te d̄ p̄se. dif. iij. ¶ Seda q̄tio

An diacon⁹ ex suo ordie possz
 bap̄sare Dōm q. nō. q. nō ē
 p̄p̄ri⁹ mīster s̄ bap̄sami sacer
 dos ip̄i⁹ t̄n̄ est alios ī thucere
 q̄lit̄ se ad diuīgōn̄t habere de
 p̄se. dif. iij. Constat. Tertio
 q̄stio An nō bap̄satos possit
 bap̄sare. Dōm fm. doc. sc̄m̄
 vbi s̄. q. p̄t bap̄sare dū ser. 4
 uat formā ecclesie et h̄z int̄rio
 nez bap̄sandi Cui⁹ rō est. q.
 sic aq̄ absq̄ omī sc̄rificacionez
 est materia bap̄sami q̄ntū ad
 nēcitatē sacramēti. ita hō absq̄
 q. oī sacramētali sc̄rificacione
 q̄ntū ad nēcitatē sacramēti p̄t
 esse mīster hui⁹ sacramēti vtz
 d̄ p̄se. dif. iij. c. Selz ¶ Quar
 ta q̄stio An aliq̄s possz bap̄tī
 sare seip̄m. R̄ndit. b. tho. vbi
 s̄. q̄uis nō bap̄sate⁹ possit ali
 q̄n bap̄sare. nō t̄n̄ p̄t bap̄tīsa
 re seip̄z p̄z s̄ duplici rōe. Pri
 ma q. sicut nulla res p̄t ḡnare
 seip̄z vt sic fm Aug. ita null⁹
 pōt regenerare seip̄m bap̄tīsi
 mus aut̄ ē regnatio ergo. Se
 cūda rō q. tūc nō seruaret for
 ma eccleie Qd̄ aut̄ dt̄ Jmo.
 tert⁹ ī q̄dā decedali q. iude⁹
 q̄ seip̄m ī aquā misert̄ dicens
 Ego me bap̄tīso ī noīe pat̄ris 7
 filij 7 sp̄s sc̄ti. Si decessisset
 ad patriā euolassz intelligēdū
 ē ppter vim p̄ritōis 7 deuotio
 nis ex cui⁹ magnitudie hoc p̄

De baptisate.

cedere videbat vt int iudeos
exens q̄si mortis piculo se offer
ret. **I**bidez. q. iij. solu. et argu.
¶ Quinta q̄tio. An malus mi
nister possit baptisare. R̄ndet
b. tho. q. sic. R̄d̄ qz subtracto
eo q̄ nō est de substātia et ne
cessitate sacramēti nō desinit
sacramētū. S3 bōitas mīstri
nō est de necitate sacramēti er
go nō corrūpit sacramētū p̄tz
hoc de cōse. dis. iij. in canone.
Alio **¶** Sexta q̄tio An bap
tism⁹ dat⁹ p̄ meliōrē ministrū
hēat maiorē effectū aut fruc
tū q̄ dat⁹ p̄ peiorē. R̄ndit. b.
tho. ibidē. q. ij. in solū p̄mi ar
ga. q̄ nō **L**ui⁹ rō est qz bap
tism⁹ nō habet suuz effectū ex
agēte instrumētali vt est mini
ster Sed agēte principali q̄le
est de⁹. Nā fm arist. i. in teba.
Actio nō attribuit p̄rie instru
mento sed p̄ncipali agente et
architecto. Ideo. p̄rie loquen
do mal⁹ minister nō est ille q̄
mundat s̄ x̄ps. Joh. ait. Jo.
bap. In x̄po hic ē q̄ baptisat i
sprū sc̄to hic sensus hētur i ca
none Si inter. et canōe sequē
ti de cōse. dis. iij. **¶** Septima
questio An sacerdos c̄nis in
p̄ctō mortali peccet mortalit̄
cū baptisat. R̄ndet b̄tus. tho.
ibidē. q. iij. in cor. Quia sacer
dos v̄l q̄cūq̄ alius baptisans

cū solenitate q̄si mīstrū ecclie
se exhibēs peccat mortaliter i
p̄ctō baptisās **S**i aut̄ simpli
citer baptisat in articlo neces
sitat̄ nō q̄si mīster ecclie sed
sicut aliqua vetula baptisare
possz i necitate nō peccat mor
talit̄ **¶** Octauo q̄stio an reci
piēs baptismū v̄l aliud sacra
mētū a malo sacerdote peccet
R̄ndet. b. tho. vbi s̄. q. vi. in
cor. **E**x duo s̄s hic notāda **P**ri
mū mal⁹ sacerdos aut mīster
aut ē p̄scisus ab ecclia aut nō
Si est p̄scisus recipiēs ab eo
aliq̄d sacramētū peccat. nisi
in casu necessitat̄ in q̄ possz a
iudeo aut pagāo suscipe. **S**i
aut̄ nō est. p̄scisus ab ecclesia
nō peccat recipiēs ab eo aliq̄d
sacramētū nisi ei⁹ p̄ctō p̄muni
cet **S**edz licet mal⁹ sacerdos
q̄ cui solenitate baptisat sicut
ecclie mīster peccet mortaliter
nō t̄n ille q̄ ab eo baptismū ex
git p̄f̄ duas cās. **P**ria qz ille
nō p̄t̄ ēē cert⁹ vtrū sacerdos
sit in p̄ctō mortali cū in vno in
stāti sp̄s op̄etur iustificatōez
imp̄ij **S**ec̄da rō qz ille petit q̄d
iustū ē qz a suo sacerdote dz sa
cramenta recipere nec ideo cogit
ad pet̄m **¶** Nonā q̄stio q̄d dz
facere baptisandus si sacerdos
nō vult sine p̄ctō baptisare. R̄nt
b. tho. vbi s̄. q. vi. in so. ij. ar.

Aut baptisandus est adultus aut non. Si est adultus sufficit ei baptismus in proposito vel de fide ad salutem quod talis baptisatur baptismum flammis .i. communitatis. nec debet propter hoc simonia committere baptismum pro precio emendo. Si autem baptisandus est puer tunc ille qui offert puerum pro debet ipsemet puerum baptisare quam precium sacerdoti pro baptismum simoniace dare. potest tamen licite aquam emere si aliunde aqua haberi non potest ideo dicitur .i. q. i. Baptisandis communitatis signandisque fidelibus sacerdotes premia nulla prefigant nec illationibus .i. ex actionibus quibuslibet impositis exagitare cupiant renascentes quod quod gratis accepimus gratis dare mandatur. Et ideo nihil a predictis proorsus exigere moliantur. Dicitur in canone placuit .i. q. i. Placuit ut unusquisque episcopus per ecclesias suas hoc faciat. ut hi qui infantes suos ad baptismum offerunt. si quid voluntarie pro voto suo offerunt suscipiantur ab eis. Si autem pro necessitate paupertatis non habent nullum eis pignus violenter tollat. Idem de sacramento sacre communitatis dicit cano. Nullus episcopus .i. q. i. Qui precium exigit deponatur sic. immita tor simoniace fraudis. Et

statum est sinodi. Decima questio. An sacerdos hereticus vel alius infidelis baptisans conferat sacramentum baptismi. respondet b. Tho. vt. s. dist. vi. q. ij. ar. iij. in cor. Quod dum hereticus sacerdos vel quicumque infidelis servat debitam formam et habet intentionem baptisandi confert verum sacramentum. Ratio quia baptismus non habet efficaciam ex merito baptisantis sed christi quod operatur in adultis pro fide propria in puulis pro fide ecclesie. Etiam ordo sacerdotalis manet in heretico quare post suersionem non denuo ordinatur ergo preteritum baptisandi non amittit licet amittat iurisdictionem. illud in effectu habetur de pse. dist. iij. Quo exaudit. Undecima questio. An demon in forma sacerdotis apparens possit baptisare respondet b. Tho. iij. sen. dist. v. q. i. ar. iij. et Alexander de hales. pte. iij. de conditionibus baptismi. ar. ix. quod diabolus in specie hominis apparet aut sacerdos non potest immergere sed non baptisare. Prima ratio ille non potest sacramenta ministrare quod nullo modo nec actu nec potentia est de ecclesia talis est diabolus. Secundo ille non potest baptisare aut sacramenta ministrare cui non est perfecta facultas. est enim sola bec

De pctō actuali

dispensatio ꝛcessa hoībus qui
cōueniunt cuz ꝑbo in carnato
Tercio in sacramētus est ꝑtu-
tis spūalis in corporis elemē-
tis .sic hoīes ex natura spūali
et corpali cōpositi ergo eis tm̄
ꝑgruit Quarto si baptisare se
fingeret semp timendū esset q̄
nō faceret intentōe baptisan-
di sed decipiendi. Quinto sicut
mors ꝑ hoīez ministrata ē ita
vita ꝑ hoīez ministrāda est spi-
ritualis q̄ datur in baputismo.
¶ Duodecima questio An an-
gelus bonus possit baptisare.
Rñt. b. tho. v. t̄s. q. ij. q̄ ange-
lis nō est collata ptās bap-
tisan- di. Primo qz est act⁹ ecclie
militantis. Secdo qz bñt ꝑue-
nientiaz cū xpo et sacramēto.
Tertio qz nō est eis hec ptās
ꝛcessa. pōt tm̄ de⁹ eis dare ptā-
tem sicut hoīb⁹. Vñ non pōt
baptisare nisi sit sibi ꝛcessus a
deo Et baptisatus ab angelo
nō debet itez baptisari dūmō
constat q̄ bonus angelus fuit
Sicut legit in historia sancti
michaelis templuz ꝑ angeluz
ꝛsecratū nō opo- tuit itez ꝛse-
crari. Simile de baptismo.

De ꝑpter pecca-

tuz actuale. Qñ volutarie cō-
mittitur. Illud nō soluz pena
dāni sed etiā pena sensibilis se-
q̄tur. vñ. Apoca. xvij. Quātū

se glorificauit 7 in delictis fuit
tantū dare illi tormētuz et lu-
ctum. Itēz pctm̄ actuale etia
mala facit. Primo excludit bo-
nuz nature et gracie 7 glorie
Nature qz pctō 7 non est dig-
nus q̄cūq; re naturali. B. atie
ad. ro. vi. B. ā dei vita eterna
sed pctm̄ excludit graciā ergo
7 vitā. Glorie qđ bonū ab om-
nib⁹ etiā q̄ntūcūq; malis de-
siderat. Sed de pctōrib⁹ dē
ꝑpheta in ps. Desideriū pecca-
toꝝ ꝑibit. ¶ Secdo vulnerat
mentez scz q̄tuoz vulneribus.
Causat igno: ātiaꝝ in intelle-
ctu. Sopho. i. Ambulabunt
vt ceci quia dño peccauerūt.
Secūdo maliciaꝝ in affectu.
Bñe. vi. Vidēs de⁹ q̄ cūcta
cogitacio cordis inuenta esset
ad malū. Tercio pugnā in cō-
cupina. Ball. v. Caro ꝛcupit
scit a duertus spm̄ et spūs ad-
uersus carnē. Et hoc maxime
fit postq̄ hō lapsus ē in aliqđ
pctm̄. Quarto infirmitateꝝ in
poñā qz tūc hō erit infirm⁹ ad
resistendū. qz baculum gracie
dei abiicit. tunc erit ꝑnus ad
malū et difficilis ad bonū faci-
endū. Tertio inducit mortem
scz culpe et iehēne. Culpe. Jac-
cob. i. Pctm̄ cū ꝛsūatuz fuerit
gñat mortez. Iehēne. Lōuere
tant ꝑctōres in infernū. Apo-
ꝑxi Pare pctōrū erit instagno

ardenteigne et sulphure. 7 bec
 ē mora scda. p̄ma sepat aīaz 7
 corpus scda hoīez et deū. p̄s
 Mo:s pctōz pessima. Btus.
 tho. sup q̄rtū sen. dis. xx. ar. ij.
 in cope q̄tōdis d̄t p̄ctm̄ mis
 suz in deū est infinitū. ideo ad
 remittendū aut satisfaciendū
 requirit̄ potentia in finita que
 solus dei est ergo solus de⁹ in
 p̄pria virtute pctā dimittit sa
 cerdos aut tanq̄ minister f̄tu
 te dei ideo ait dauid cū morta
 liter peccasset. Tibi soli pecca
 ui. Ac si diceret. tu sol⁹ potēs
 es tollere pctm̄ a me cōmissuz
 Q̄ aut̄ sit malū infinitum p̄tz
 p̄mo ex bono infinito qd̄ of
 fenditur scz de⁹ gloriosus. tā
 to em̄ culpa maior est quanto
 ille q̄ offendit maior sed deus
 est bonitatis infinite ergo 7c.
 Scdo est infinitū ex bona a q̄
 distatur. q̄nto em̄ aliqd̄ ampli
 us distat a bono tāto accedit
 ad maluz. Sed pctm̄ distat a
 summo bono ergo est maximū
 malū. Sicut se habet creatio
 ita et recreatio. creatio est esse
 nature recreatio aut̄ ē esse gra
 tie. S3 creatio q̄ de nihilo est
 est p̄tatis infinite in q̄ datur es
 se nature tm̄ ergo et recreatio
 est bonitatis infinite qz in ea
 datur esse gratie Tertio ex bo
 no qd̄ auferatur. nā p̄ pctm̄ au

fertur hoī deus q̄ est bonū imo
 mensuz ergo ad remittendum
 pctm̄ requirit̄ potētia infinita.

De p̄pter omis

sionez p̄cepti. Alexander de ha
 les pte. ij. de pctō omissionis.
 ar. xxij. dicit. In opibus virtu
 tum tria necessaria s̄t scz scire
 velle et opari. Quodcuq̄ illoz
 ruz hō onuitit peccat. p̄mo
 tenet hō scire ea q̄ necessaria
 s̄t p̄ salute sua vt p̄cepta dei
 et ecclesie admin⁹ in generali.
 Un̄ scribit. Leo ep̄s p̄stantis
 nopoliāis .xxxvij. dis. Si in
 laicis 7c. Ex p̄tra igno:antiaz
 intollerabilis est. Ideo dicit.
 Aug. xxxvi. dis. Ideo p̄hibe
 re 7c. q̄ ille igno:ās nō est im
 mūis a pena q̄ habet a quo di
 sceret et negligit. Un̄ tollera
 bili⁹ erit terre sodomoz in die
 iudiciū q̄ malis xp̄ianis veri
 tatez sequi nolentibus. Scdo
 dñt velle bonuz. Id velle tpe
 necessitatis sufficit ad salutes
 Lū em̄ q̄s tps nō hz bñfa cien
 di neq̄ facultatem sufficit sibi
 bona voluntas. Ideo angeli
 nato saluatore cātābāt d̄ illis
 dicētes. Pax hoib⁹ bone volū
 tatis. Tertio opari bonū. Si
 em̄ hō tps et facultatē habue
 rit beneficiēdi et nō fecerit nō
 sufficit sibi volūtas absq̄ ope

De Maleficientibus

Math. vij. Nō omīs q̄ dicit dñe dñe in trabit in regnuz celoꝝ sed qui fecerit voluntatem patris mei. Qui em̄ fidez xpīi facit et xpm̄ ore cōfiteatur et facit negat hic nō est xp̄ianus sed antixps̄ ait hiero. Si vis vituz ingredi serua mandata. Nā iusticia nō in volūtate tm̄ sed et operum expletione est.

Et ve ve ha

bitantib⁹ in terra.

Apoca. viij. Decis

mo quarto pōt exponi triplex ve. de alio tripliā gñe hoīz scz qui bonū negligūt. qui maluz faciūt. qui eis cōsentiunt. **Ve** ergo bonū obmittētib⁹ ve malum faciētibus. **ve** cōsentiētib⁹. ¶ **Ve** bonū obmittētib⁹ bus. ps̄. xxxvi. Declina a malo et fac bonum. Ubi nota q̄ vnuz nō sufficit sine alio. Uñ d̄t ibidem glosa ordi. diuerte a malo vt nulli noceas Hugo ibidem. Nisi prius mala recedant. bona nō eueniant. sicut nisi radices mali eradicentur boni nō crescunt. Si studere aut apprehendere volueris humilitatez prius depone supbiā cū suis sp̄ibus. Si vis se qui xpm̄ prius relinque mundum nemo pōt diligere mūdū et sequi xpm̄. Si desideras

gaudia eterna abice mūdāna **Ait hiero.** Nemo pōt gaudere cūz mūdo et post hoc regnare cū christo. Vis fieri bonus prius omni conatū mala studeas vt euellas.

Queritur Quid si q̄s esset. q̄ nec bōū faceret: nec malū nec op⁹ meritoriū nec pctm̄ aliquādo cōmisisset an talis saluaretur. **Rñt. Aug.** in li. de vita xp̄iana modicum post medium sic. Qui etiā si nec aliquid mali nec bōi fecerit tm̄ ad eterne vite premiuz nō admittitur sed iehēne ignibus mancipatur. Sicut in euangelio dñm dixit se legimus de his q̄ nihil malifaciūt nec boni tm̄ aliquid operantur. **Discedit** a me maledicti in ignem eternum quem parauit pater meus diabolo ⁊ angelis ei⁹ **Esuriui** et nō deditis mihi māducare. sitiui ⁊c. quia non malum gesserunt sed quia nō bonum fecerunt cōdemnantur. simile dices epulo. **Ex hoc em̄** quisq̄ prudēs et sapiens recognoscat quam spem illi habere pnt qui versatur in malis qñ etiā illis vitā negat ppetua q̄ mali nihil fecerunt nisi q̄ nō gesserūt aliquid boni. Duo sunt quibus boni seruire videntur et mali.

Bonus deus cuius bene conuerfantes deferviunt. Diabolus autem malus cuius quisque mala operatur famulus est. nam quisque qui nec malum videtur operari nec bonus cuius seruus esse videtur ignorat. quomodo talis a deo poterit vitam sperare perpetuam quam benefaciendo non meruit. **Hec angus.** Adhuc scrutamini scripturas et alios inuentis testimonium dñatorum corum qui bonum non faciunt. **Sym** doctores sancte matris ecclesie idem sonat ve in nouo testamento quod maledictio in veteri quare ut rursus habent obnoxium exprimit. **Dicit.** Jere. xlvij. c. **Maledictus** qui facit opus dei fraudulenter aut negligenter. **Glo.** Si ergo ille est maledictus quod opus bonum facit. et tamen negligenter facit multo plus ille maledictus est qui opus bonum nullo modo facit. **Ergo.** in glo. ma. **Frater** in dei opere peccat quod per hoc quod recte agit ad remuneratōis bona transitoria se festinat. **Tres** ergo sunt acceptōes munerum. a corde ut fauor hominum. ab ore ut gloria vel laus humana. a manu ut pecunia. **Hoc** idem habet. i. q. i. **Sunt** non nulli. **Si** ergo illi maledicti sunt qui bonum faciunt sed negligenter. amplius illis ve et ma

ledictis qui bonum obmittunt **Domini** dñi dicitur est 7c.

De malum facien

abus. **Duo** ite generalia mala in quibus omnecluditur malum speciale **De** quibus dicit Jere. ij. c. sic. **Duo** mala fecit populus meus me dereliquerunt fonte aque viue et foderunt sibi cisternas dissipatas que continere non valent aquas. **Ps** Dñe apud te est fons vite. **f** omnibus influens esse viuere et intelligere. **Beatus** thomas. prima secunde que lxxxvij. ar. iij. dicit quod in omni peccato mortali duo hec mala committunt scilicet auersio ab immutabili bono scilicet deo glorioso quod est malum immensum ideo sequitur pena immensa scilicet pena damni qua homo eternaliter caret bono eterno scilicet deo **Secundo** committitur auersio ad mutabile bonum et illud sequitur pena sensus que non est immensa interius licet eterna sit. **hec** pena tanto est maior quanto homo aut plus peccauit aut maior est delectatōis in peccato habuit. **vñ** dicit apoc. xvij. **Quasi** tunc se glorificauit et in delectatione fuit tamen date illi tormētum et lucētum tormētum in opere licet in anima

Querit **Utrum** homo pro peccato temporale obligeat ad penam eternam. **Beatus** thomas. sup. secundo sen. dis. xlvj. dicit quod

De Cōsencientibus malū.

fic. et pbat illud q̄drupliciter. Primo sic. qz peccat p̄tra bonū eternū. sicut em̄ se h̄z meritū ad p̄miū ita culpa ad penā. S3 fm iusticiā diuinā merito tpali debet p̄miū eternū. ergo fm diuinā iusticiā culpe tpali debet pena eterna. Sc̄do sic qz peccat p̄tra bonū immēsus. Pena taxat̄ fm dignitatē ei⁹ in quē peccatur. p3 Qui dedit a lapā regi morte dign⁹ habetur rōne offense maiestatis. nō aut̄ si p̄cussit simplicem laycū. S3 de⁹ p̄tra quē pctm̄ cōmittit̄ est immensus. nā ip̄e rex regū et dñs dñancū. ergo pctm̄ qd̄ fit p̄tra deū est immēsum. Alterius immēsus pctm̄ requirit immēsam penā Sed mortale est pctm̄ immēsus ergo requirit penā immēsa q̄ est pana inferni Tertio sic. qz peccat p̄ affectū eternus Duratio pene d3 corrūdere duratōi actus pcti Sed duratio voluntatis in actu pcti est eternalis ergo etc. Vnoz pbat. Grego. xxix. mora. Voluissent sine fine viuere vt sine fine potuissent in iniquitatibus p̄manere magis appetunt tales peccare q̄ viuere. Grego. iij. dial. Ad magnā iusticiā iudicantis p̄tinet vt nunq̄ careat supplicio qui nunq̄ voluit carere pctō.

Aug. xvi. de ci. dei d̄t Omne em̄ homicidiū vel adulterium qd̄ in momento tpis cōmittit̄ momētanea pena punit. S3 pensat̄ dispositio pcti ⁊ peccātis ⁊ mora tpis ergo etc. Quarto sic qz pctm̄ manet eternum Sic eterna culpa req̄rit eternam penā Sed culpa mortalis in decedēte est eterna ergo etc. Q̄ aut̄ post mortem pctm̄ sic eternū pbat qz nō dimittit̄ pctm̄ sine cōtritiōe sed in inferno nulla est contritio de pctis p̄t3 qz nullus cōtritur aut dolet de pctis nisi p̄ grāz dei sibi p̄cedatur saltez meritorie S3 in infernū nulla dñdit grā nec gutta misericordie ergo nunq̄ dolebit de pctis. Si ergo peccatū nō remittitur manet eternum. ⁊ si manet eternū merito punitur in eternum. ergo p̄pter peccatū mortale tpale merito quis dānatur eternaliter.

De Cōsencientibus

Ad ro. i. Nō sōlū agentes sed etiam agentib⁹ cōsencientes digni sunt morte Consentitur multipliciter Primo p̄sentit̄ in pctm̄ q̄ nō impedit̄ committendū. Vñ Anastasius ec Damasi⁹ papa in canoē Qui p̄t. xxxij. q. iij. Qui p̄t obuiare ⁊ p̄turbare puerus et nō facit

nihil aliud est q̄s fauere impie-
 tate eoz. nec caret scrupulo so-
 cietatis occulte qui manifesto
 facinori desinit obuiare .s. qui
 potestate et facultatez habet.
 Secdo cōsensit qui nō p̄hibet
 si potest a p̄mo in iuriā. Uñ
 Ambro. li. i. de offi. et est canō
 nō inferenda. xxiij. q. iij. vbi
 dicit Qui nō repellit a socio in
 iuriā si pōt tā est in vicio q̄ il-
 le q̄ facit. Uñ Moyses vidēs
 hebreū ab egipto patietē ipm
 defendit. vt exodi. ij. Ideo es-
 tiaz ait Salomō puer. xxiij.
 Erue eos q̄ ducunt ad mortē.
 Tertio p̄sentit q̄ nō corrigūt
 maluz p̄missuz. vñ Eleutheri-
 us papa. ij. q. vij. Negligere
 Luz possis p̄turbare puerfos
 et nō facis nihil aliud est q̄ so-
 uere. nec caret scrupulo socie-
 tatis. lxxvi. dis. Facietis p̄-
 culdubio culpā habet q̄ qd̄ po-
 test corrigere negligit. lxxvi.
 dis. O dio habeant p̄cā nō ho-
 mies Itē Innocenti⁹. lxxxiij.
 dist. Error cui nō resistit app̄-
 batur et veritas cū minime de-
 sensatur opprimūt Quarto cō-
 sentit in p̄cām precipiēs malū
 cui tamen obediendū non est.
 Uñ Isidorus. xi. q. iij. Si is
 qui p̄cē fecerit aut cuiq̄ qd̄
 a dño p̄hibitū est facere iussit
 sc̄i pauli apostoli sentētia in-

gerenda est dicentis ad gall. i.
 Si nos aut angelus de celo e-
 uangelisauerit vobis p̄ter il-
 lud qd̄ euangelisatū est anathe-
 ma sit. Si quis p̄hibet vobis
 qd̄ a dño p̄ceptū est vel im-
 perat fieri qd̄ dñs p̄hibet fieri
 execrabilis sit omnibus q̄ dili-
 gunt deū. Quinto p̄sentit qui
 peccandi fauorē p̄bet. xi. q. iij.
 Ita corpus in rubrica Simile
 de illis q̄ volūtariē p̄mittūt lu-
 dos taxillozū. cartarū et cōsi-
 miliū in domibus suis. aut eti-
 am coreas aut alia cōuenticu-
 la vitiosa. tales in equali sunt
 pena. Sexto in p̄cām p̄sentit
 defendens crimen. de illis dicit
 in canōe. Qui p̄sentit. xi. q. iij.
 Qui p̄sentit peccantib⁹ et de-
 fendit aliū delinquentē male
 dicit⁹ erit apud deū et homies
 et corripietur correptōe seue-
 rissima. tales sunt heresiarche
 Septimo p̄sentit q̄ cōmunicat
 v̄l amicabile se p̄bet. vñ in ca-
 nōe Si inimicus. xxiij. dis. dicit
 Si q̄s amic⁹ fuerit his quib⁹
 ip̄e nō loq̄tur vñ ē ille ex illis
 q̄ exterminare ecclīā dei volūt.
 7 si corpe nobiscū esse videant
 aīo p̄tra nos s̄t. Aug ad Lota-
 riū. xxiij. q. v. q̄ vicys nutrien-
 dis p̄cit 7 fauet ne p̄ristet pec-
 cācū volūtātē tā nō ē micoza
 q̄ q̄ nō vult culturū cape puerf

De Mortis necessitate.

ve audiat plorantē et nō timent
ne vulneratū debeat extinctū.

Eve ue ue ha

bitātib⁹ i terra Zipo.
viij. Decimo quinto
p̄t exponi triplex ve de tripli
ci malo quod cōtrahim⁹ a pri
mis parentibus ex suggestione
diaboli scz mortis necitatem.
seruitutis vtilitatez ignorācie
ceccitatē. Sit em̄ serpens Eve
Gen. iij. Nequa q̄ moriemini
eritis sicut dñi scientes bonum
et maluz Sed mēdax est dia
bolus 7 pater eius nam om̄es
morimur. necessitati seruumus
corpis excecati sum⁹ malicia.

Ue ppter mor

tis necessitatem. Ps. lxxxvij.
Quis est homo qui viuet 7 nō
videbit mortez. glo. nullus. ij.
regum .iij. Om̄s morimur et
velud aqua dilabimur in ter
ram. Ventans serpens anti
qua dicendo nō moriemini ec
ce omnes morimur Glo. Gen
iij. mori obligati sum⁹. Aug.
Quāuis primi parentes mul
tis annis vixerunt illo tñ die
mori ceperūt quo mortis legē
acceperunt Jero. ait vt refert
Esebius O vita mundi nō vi
ta sed mors vita fallax onusta
tristitijs. imbecillis. vmbra tñ

ca vita mendax nunc flores et
statim arefcis. Saluator nos
ster volens patos esse in hora
mortis dicit Vigilate quia nesci
tis qua hora dñs vester vētus
rus sit Illud aut scitote qm̄ si
sciret paterfamilias qua hora
fur veniret vigilaret vtiq; 7 nō
sineret perfodi domū suā ideo
et vos estote parati quia qua
hora non putatis filius homi
nis venturus est. Brūs tho. i
p̄nenti. glosa ibidē ait. Vult
aut dñs semp nos i solitudi
ne esse de eius aduentu ppter
hoc dicit vigilare. ¶ Quena
forte quomō vigilate debeas.
m̄t Grego. ibidem Vigilat q̄
ad affectum veri lūis oculos
apertos tenet. vigilat qui ser
uat operādo quod credit. Vi
gilat qui a se corpis et negligē
tie tenebras expellit. Diceret
forte aliq̄s Ante multos die
tum est de aduentu domini ad
iudicium Ego non tandiu du
rabo in hac vita. Augu. ad est
chium Non solum aut illis di
xit vigilate quibus tunc audi
entibus loquebatur. sed etiā il
lis qui fuerunt post illos an
nos et ad nos ipsos et q̄ erunt
post nos vsq; ad nouissimum
ei⁹ aduentū quia ad om̄es p̄ti
net quodāmodo Tunc em̄ vni
cuiq; veniet dice ille cui; veno

rit eius dies vt talis hinc exeat
at qualis iudicad⁹ est illa die.
ac per hoc vigilare debet omni
nis christianus ne imparatum
cum inueniat dñi ad ventus.
illum imparatum inueniet illa
dies quem imparatus inueniet
rit sue vite vltimus dies. hec
Augu. Crisostu. in ome. dt sup
eadez verba Hic videtur dñs
cōfundere eos q̄ nō tñ studiū
faciūt aīe sue q̄ntū faciūt cir
ca pecunias suas. Superius
ait dñs in eodē. c. Sicut autē
fuit in dieb⁹ noe. ita erit aduē
tus filij hoīs Sicut em̄ erant
aī diluuiū p̄medētes et bibē
tes et nubētes vsq; ad eū diez
q̄ intrauit in archaz noe et nō
cognouerūt donec venit dilu
uiū ⁊ tulit oēs Sic erit aduē
t⁹ filij hoīs. Crisost. ibidē Hic
autē oñdit dñs qm̄ eū antixps
venerit indecētes voluptates
assument apd̄ eos q̄ inuq; erūt
et de p̄p̄ia salute despabūt Et
ideo exm̄ ponit hic cōueniēs.
Eū em̄ archa fabricaret p̄ia ⁊
cebat quidaz in medio futura
p̄dicēs mala. mali autē nō cre
dētes ac si nullū fuisset futurū
malū lasciuiebāt Blo. interli.
q̄uis noe prediceret. Diceret
forte ante mille annos hec pre
dicta sunt de aduētu iudicij fu
turi. nec vsq; bodie venit. Au

di qd tu facies i die iudicij tul
nō morieris. et si ad mille an
nos non veniret iudicij extres
mū. tuū tñ paciēs iudicij et
suaz in morte tua. Neciaz vi
cere potes. non morior ego qz
nō est hō sup terrā q̄ vīuit et q̄
nō videat mortē ymo sentiet
eius amaritudinem Eccē. ij.
Moritur doctus et in doctus
Ista. xxxij. Ubi est litra tus.
vbi est legi verba ponderans
vbi est doctor puulorum. q̄ d.
mortui sunt sicut et alij. Sed
dic mihi. vbi Hector. vbi Ju
lius vbi Alexander potētissim⁹
vbi Cresus diuissim⁹. vbi Ab
solon pulcherrim⁹. vbi Galien
us medic⁹ et Auicēna ei⁹ so
cius. vbi Salomō prudētissi
mus. vbi Plato ⁊ Porphiri⁹.
vbi Aristoteles pitissim⁹. vbi
doctissim⁹ poetaz Virgilius
Flōne trāsierūt tāq; pegrinū ⁊
hospites. discēderūt i pfundū
vt lapides. q̄s scit si detur eis
req̄es Baruth. iij. Ubi s̄ p̄n
cipes gētū et q̄ dñant sup bes
stias q̄ sunt sup terrā. q̄ in au
b⁹ celi ludūt. q̄ argētū thesau
risant. et aurū in q̄ p̄didit ho
mies et nō ē finis acq̄sitiōis eo
rū. q̄ argētū fabricāt et sollici
ti sunt nec ē inuētiō opm̄ illoz
extermunari em̄ sunt et ad infe
ros descēderūt et alij in locum

De Seruitute uilitate.

eorum surrexerunt. Ue ergo propter
mortis necessitatem.

Ue propter serui

tutis uilitatez. Nota duplex e
seruitus scz libertatis et uio
lentie. Seruitus libertatis fu
isset in paradiso in statu innocē
tie. Siem hō stensset filij eius
officiosi fuissent eis in exhibi
tione honoris et reuerētie et ob
sequijs corporalib⁹. ut si uellēt
comedere in oblatōe fructuuz
et consumilib⁹. Seruitus autē
uolētie nō fuisset qz nō fuisset
ibi dominū et seruitus Rō qz
hui⁹ seruitutis causa pctm est
Uñ. Job. viij. Omnis q̄ facit
pctm seruus est pcti. Aug. sup
iob ibidem d̄t. O miserabilis
seruitus. seruus hoīs aliquan
do sui dñi duris imperijs fari
gat⁹ fugiēdo requiescat. Ser
uus autē pcti q̄cūqz fugerit ser
uum trahit quod fecit volup
tas transit pctm nō transit p
terit quod delectat sed rema
net q̄ pangit. Sol⁹ de pctō
liberare pōt qui uenit sine pec
cato Et hugo sup iob. viij. c.
d̄t Quod autē peccatores sunt
serui diaboli p̄z quinqz rōnib⁹
bus. Primo seruorū est multū
laborare Jere. xvi Seruietis
dñs alienis qui nō dabunt vo
bis req̄ez die ac nocte. Nolūt

demonēs ut serui sui de nocte
seruiant voluptati de die autē
cupiditati aut cure huius mū
di Secundo serui nutriunt
uilissimo cibo. Unde d̄t Luce
xv. de filio pdigo q̄ cupiebat
ventres saturare de siliq̄a por
corum. sic peccatores cupiunt
saturitatem in porcinis et im
mūdis voluptatibus et nō in
ueniunt. sed magis ac magis
aliciuntur ex ipsis. Tertio ser
uus quod lucratur suuz nō est
f̄ dñi sui. sic peccator nihil fa
cit sibi utile ad uitam eternaz
qz diabolus dñs su⁹ semp ap
ponit aliquod malum p̄ quod
illud opus ambulat. Osee. vi.
Comederunt alieni robui ei⁹
i. tpalia et naturalia. Quarto
serui nō p̄nt cōtrahere qz dñs
irritate habet. sic peccator q̄
tum cūqz facit pactum in sacer
dote qui est loca dei in p̄fessio
ne statim ut dñs suus diabo
lus senserit retrahit eum p̄ ali
q̄d malum opus. Quinto ser
ui nō p̄nt cōdere testamentuz
sicut uidemus de multis pec
catoribus et diuicib⁹. et maxi
me clericis quot aut moriunt
tur intestati aut cōmittunt di
spensationem rerum suarum a
lijs. Job. xxvij. Diues cū dor
mierit nihil secum defert quia
dñs rerum non est.

De ppter igno-

rancie cecitates Sapientie. ij. Errecauit eos malicia eorum. Holkot ibidē dicit Cōmunis cecitas nascitur ex pctō Ideo dicit Sophonie. i. Ambula- bunt vt ceci quia dño pecca- uerunt. Unde septē peccata mortalia inferunt septem ceci- tates. Primo mentes erreccat supbia sed nimia sua claritate putans se alios excellere Ecclī xliij. Sol suis radijs fulgens erreccat oculos Sol est excel- lentia q̄s homo in se cōsiderat aut corporali aut spiritali re. Scda cecitas est cupiditas. qui similes sunt talpis qui per- fudiūt terrā quousq̄ moriūtur. Figura est in ceco qui se- debat iuxta vias. Tertia luxu- ria siue amor malus. ps. Su- per cecidit ignis et nō viderūt solē. Figura de Samson Ju- de. xvi. de zodomitis circa do- mum Zoth Ben. xvij. Quar- ta est iracūdia. et figuratur in Lamech qui putabat se occi- dere bestia occidit hoīez Sic iudices et homines irati putāt se velle corripere peccatū et ira impediēte occidunt homi- nem aut psonā. Quinta est in- uidia. Figura in Beli. i. regū ij. Qui nō poterat videre lu-

cernā dum arderet ppter debi- litatez visus. Sic inuidus nō potest videre gloriāz proximi- sui. Nota de auaro et inuido ambulātibz audientes vo- cem q̄ peteret vn⁹ ex ipis tali pacto vt alter duplo haberet quod ille peteret simplum vbi inuidus petuit vt sibi oculos erueret et sic alter erreccat⁹ est totaliter. Sexta est accidia. Figura Thob. ij. qui dormien- do erreccat⁹ est. Septima gu- la que frequēter spiritaliter et corpaliiter occidit. puer. xxij. Tui suffoſio oculoꝝ nōne his q̄ cōmorant in vino et stu dent calicibus epotādis. Vt ergo ppter ignorantie cecitatē qua qui erreccatur ne suam inueni- at salutez pctis exigētibz etc. Hugo sup iob. ix. dicit q̄ mul- tis modis hoīes erreccant Pri- mo quidam ex cecatur de or- tu suo sine pgenie vt sunt no- biles et diuites qui supbiūt de sua nobilitate et alios spernūt Secūdo p abūdantia tempa- liū bonoꝝ sicut quādo puluis spargit inoculum tunc ex ceca- tur. sic qñ diuicie mundi occu- pant cor hoīs talis nō potest videre ea qui sunt p sua salu- te aut etiam piculo. Tertio ex- cecant quidā bonoꝝibus. ps. Homo cum in bonoꝝe esset nō

De Ignorantie recitate.

Intellexit scz punculū sibi im
minere Simile de Hely. i. re
gam. iij. Quarto quidaz exce
cant longa p̄suetudine peccā
di. pctōr em̄ sicut scriptum est
cū in p̄fundū peccati venerint
contemnit nec videre vult sibi
imminās piculū p̄sumes false
de misericordia dei. Quinto q̄
dam de sua scientia excecā
tur in quā nimis p̄fidūt Jere
r. Sultus factus est oīs ho
mo a scientia sua. Idem. iij.
Sultus populus me^o me nō
cognouit filij insipientes sunt
et recordes. Ad ro. i. Dicen
tes se sapientes stulti facti sūt.
Ambro. in glo. Sapiētes em̄
in naturis rerū stulti facti sūt a
deo Sexto quidā excecantur
p̄ nimā p̄scrutationē p̄fidoz
puer. xxv. P̄scrutator maie
statis oppmet a gloria. Eccī.
iij. Alciōra te ne quesierūt. Isa
xxxvii. Attenuati sunt oculi
mei suspiciētes in excelsis ꝛc.

E ue ue ha

bitantibus in terra

Apo. viij. Decimo

sexto exponitur triplex re de
triplici malo hui^o tempis scz
p̄pter bonoz amissionē gratiā
remouentem. p̄pter maloz cō
missionem ad inferos deducē
tem. p̄pter tempis perditiones

eternaliter remouentem.

De p̄pter bono

rum amissionē gratiā remouē
tem. Ubi notanduz q̄ triplex
est bonū qd̄ hō malus amittit
est bonū nature. est bonū gra
cie. et est bonum eterne glorie.

¶ Primo hō malus amittit
bona nature. Primo amittit
fortitudinem copis p̄ eterna
infirmitate quā incurrit. adeo
inualidus erit homo dānatus
vt nec guttas aque iuxta se po
sitā leuare possit. vnde prop̄
beta Isa. iij. Nō remanebit
defragmētis eius testa vt hau
reat paruz aqua de fouca ꝛc.

Secundo amittit pulchritu
dinem et dei imaginez. Unde
Treno. iij. Denigrata est faci
es ei^o sup carbones. Isa. iij.
Facies combuste vultus eoz.

Glofa facies cōbuste igne quē
dum vineres accenderūt. Ter
cio sanctatem per eternam de
bilitatem. Dicet ad eos dñs il
lud. Jerime tricesimo. Quid
clamas ad me sup p̄ritōe ma
insanabilis ē doloꝝ tu^o. Quar
to vitam per eternam mortez.
semp et eternaliter morientur
et tamen ad finez nō puenient
Ezech. xviij. Si auerterit se
iustus iusticia sua et facerit in
iqtatē moriet scz eterna mor

te. Quinto perdit diuicias et in currit eternam egestatem ita vt nec minus bonum habere poterit. Exemplum in euangelio de diuite epulone luce. xvi. qui clamauit ultra mille annos et clamabit in eternum pro gutta aque frigide nec habebit. quod desiderium peccatorum vt scriptum est peribit. Sexto perdet omnem suam gloriam. Ps. Ne timearis dum diues factus fuerit homo sed tu pauper quia cum interierit non sumet omnia secum neque descendet cum eo gloria eius. ymo vt dicit hiero. Quanto in mundo fuerit gloria maior. tanto maior erit in futuro confusio. Septimo perdet omnem dignitatem. et quanto hic in alio fuerit dignitatis loco tanto profundior in penis obtinebit vt dicit hiero. An. Isa. xiiij. dicebas in corde tuo In celum ascendas et similia ero altissimo omnis enim superbus quantus potest honorum dei sibi usurpat et vnicuique creaturis dei ac si ipse eorum fuisset creator. Sed sequitur Vtrumque ad infernum detrahentis in fundum lacu subitus te sternetur tinea et opumentum tuum erunt vermes. Octauo omnem scientiam perdet et erunt omnino ignari. Sicut de quidam malo cancellario parisiensi legit. qui puta-

bat post modicum tempore obitus suum mundum iam defecisse ex toto propter multitudinem corruptelorum suorum in infernum. Eccl. ix. Quod cumque poterit manus tua consistat operare quia nec scientia nec sapientia nec opus nec ratio est apud inferos quo tu properas. Nonno omnes sapientiam vixit. Eccl. ix. Legitur in visionibus Birgite quod dominus ad eam ait Salomon et Aristoteles non sibi sed alij studuerunt. Decimo omnia naturalia delectabilia huius mundi. Isa. lxxij. Ecce serui mei comedent vos autem esurietis. Ecce serui mei bibent vos autem et. ¶ Secundo homo malus perdit bonam gratiam quod in se euacuat et auerberat omnia sua opera bona per ipsum facta omnia suffragia sancte matris ecclesie omnes intercessionem sanctorum dei. totam christi passionem bec omnia perdit perdit gratiam quam quilibet peccator perdidit peccato presumpto et maxime si morietur in peccato. B. thomas primo secundum de trinitate dicit quod gratia necessaria est primo ad dignitatem statum. Dis enim perfectio et dignitas est a forma aut a re operante ante quantum ergo forma aut res operans nobilior fuerit tanto res operata nobilior erit. Sed gratia dei est quodammodo forma operans diuinitatem esse. quod facit filios dei. Sic per oppositum per culpam homo efficitur

De bonis gratie.

filius diaboli. Joh. viij. Vos
ex patre diabolo estis. ergo vt
hō maneat filius dei necessaria
est sibi gratia dans esse gratui-
tus. Si queris ab apostolo
Paulo quomō tu persecutor
ecclesie taz magnus factus es
Respondet primo corinthioꝝ
quindecimo dicēs Bracia dei
sum id qđ suz. ergo necessaria
est ad dignitatez stat⁹. Secō
necaria est ad efficacitā actus.
qz hō ex puris naturalib⁹ non
p̄t mereri b̄titudinem opa na-
turalia vt comedere laborare
pōt ex natura. nō aut merito-
ria. Juxta illud Joh. xv. Si-
ne me nihil potestis facere Qui
dat grām dat sequēcia. graciā
ergo tā grā q̄ opa meritoria a
deo sunt. ideo ait Isa. Omnia
opa nostra opat⁹ es dñe. ergo
valet efficaciam opm Tertio
valet ad cōualescentiā casus
Nam liberū arbitriū p se pōt
cadere in pctm̄. non tñ p se re-
surgere ps. lxxvij. Spūs va-
dens et nō rediēs. fm glosam
vadēs in pctm̄ p se f̄ nō redi-
ens p se. q̄ aut hō p se nō pōt
resurgere a pctō pbatur. uij. si
militudimb⁹. Primam ponit
Ansel. dicēs Homo p se pōt
in foueā seipm̄ iactare Sed p
se nō p̄t inde exire Illud respi-
cit auaros Isa. xxij. Formi-

do fouea et laqueus sup habi-
tator: es terre Auarus p amo-
rem terrenoz hitat in terra. et
est in formidine ne diuicias p-
dat in fouea cupiditatis immē-
sus laqō diaboli. i. pecunia li-
gat⁹. Secōdam ponit Enisost.
Sicut nanis fracto gubernacu-
lo illuc vbi tēpestas volue-
rit ducit. Sic hō pdito diuie
auxilio gratie ducit q̄cunqz. s.
voluptas eū inclinauerit. Il-
lud tangit luxuriosos. puer.
xxij. Eris quasi dormiens in
medio mari pdito gubernacu-
lo. Tertiā etiā ponit Enisosti.
dicēs Voies p̄nt eligere regē
sed electū nō p̄nt facere nō re-
gem Sic hō semel eligēs dia-
bolū in regē ampl⁹ ppria vir-
tute nō p̄t deserere euz. Illud
tangit supbos. nā d̄r Job. xli.
ipe est rex sup oēs filios super-
bie. Quartā pōit Aug. dicēs.
Sic q̄s p̄t se vulnerare mor-
talit̄ f̄ nō p̄t cū vult seipm̄ sa-
nare sic pctōr non p̄t se sanare
nisi p grām dei. Jō ait dauid
ps. l. cū peccasset mortalit̄. U-
bi soli peccaui. Quarto neces-
saria ē grā ad pmanētiā stat⁹
z appetit⁹. qz hō exm̄s in pctō
mortalī nō ē stabilis f̄ de vno
pctō in aliud cadit. Treno. i.
Pctm̄ peccauit ibi. l̄m̄ ideo in-
stabilis facta. est. talis baculum

sue sustentatōis. i. grāz dei abie
cit B: ego. p̄ctm̄ qđ p̄ p̄niam
nō delet statiz sua ponderosi
tate aliđ ad se trahit. Quinto
necessaria est ad decentiam or
natus. Nam p̄ctm̄ aniaz ma
culat et ymaginē dei corrūpit
si reformari d̄z nec̄aria est grā
dei zc. Sexto necessaria ē ad
victoriaz p̄sultus. qz semp in
boie inter carnē et sp̄m̄ pugna
est. Ad ro. iij. Video aliaz le
gem in membris meis repug
nātez legis mētis mee Infelix
hō ego q̄s me liberavit de cor
pe mortis huius Et nō inue
niens adiutoriz dixit B: acia
dei sum id qđ sum. ¶ Tertio
hō malus perdit bona glorie.
Que aut̄ sint bona glorie nō ē
meuz dicere vobis. cū ille qui
raptus in tertiz celū videns
archana dei. Et Isa prophe
ta videns dñm̄ sedentes super
foliū excelsuz dicāt. Ocul⁹ nō
vidit nec auris audiuit. nec in
cor hoīs ascendit q̄ p̄paravit
deus diligentib⁹ se. Lū sc̄t̄s
Aug. de b̄t̄tudine sc̄rōz scribe
re vellet. et b̄t̄m̄ hiero. p̄sulere
qđ de h̄ sentiret. subito lux in
mēsa cellā suā intravit aīa sc̄z
sc̄t̄i hiero. q̄ illa hora in bethle
hem iuda migraverat ad dñm̄
et vox de luce ait Aug. angu
stine qđ quer̄. putas ne in bre

ui vasculo immittere mare totū
tum. B: cui includere pugillo
terraz orbez. celuz servare ne
v̄sitos exerceat mor⁹. Que
ocul⁹ null⁹ hoīs videre potuit
tu⁹ videbit Aur⁹ nulla perso
nū hausit audiet tua q̄. cor ho
minū nullaten⁹ intellexit nec
etiā cogitavit. estimas te posse
intelligere. infinite rei q̄s ent̄
fuis. un̄nēsa q̄ mēsurā inecies
ris. poti⁹ totū mare in arustia
mo clauderes vasculo. p̄tius
a motu suo cōtinuo celū desi
steret q̄z gaudioz et glorie qui
bus beatoz aīe sine fine pociū
tur minorē intelligeres parti
culā nisi vti ego experiētia do
cereris Ideo idez Augustin⁹
in libro de moribus infantū di
cit Tanta est pulchritudo in
sticie. tāta iocūditas lucis eter
ne et in p̄mutabilis veritas sa
pientie vt etiam si nō liceret et
ampli⁹ in ea manere quā vni
us diei mora. p̄pter hoc soluz
innumerabiles delitie hui⁹ vi
te et circumfluentia bonozum
temporalium merito contemp
nemur. Idem Augustinus in
libello de vanitate seculi Vi
tam ergo eternaz ex omnibus
p̄cordijs v̄stris amate quā
nunquā in secula finatis. Il
luc festinate vbi semper v̄vitis
et vbi iam mori nū. p̄tuncat̄

De bonis glorie.

Sic em̄ sicut amatis istā miseram fluidam vitam ubi cur tanto labore vivitis. et vix currendo satagendo. suspirando necessarijs corpis satisfactis. Quanto magis amare debetis vitam eternā ubi nullū labor em sustinebitis ubi sp̄ summa securitas. summa felicitas. summa libertas. ubi implet id eua gēdū Fulgebūt iusti sicut sol in regno patri sui Qualis putas erit splēdo: aiaz qñ solis claritate habebit lux corp̄m. Estimo oēs iā vos q̄ verbū hoc auditis vitam beatā desiderare. Sed audi qd̄ Aug. in p̄sona xp̄i ait. Ecce venale hō reg nū dei eme si vis nec multū ex istimas dare. tātū valet q̄ntū hēs. si nihil hēs teipm̄ da 7 habebis illd̄. Dies forte. Valuisuz nō me accipit de. noli dabitare qz dādo tei bon^o eris ve eis q̄ hec bōa eterna amittēt ¶ Expōam^o lac^o q̄ p̄m̄ sim^o bona. s. eterne glorie q̄lis sint Btūs tho. in sermōe h̄ illud thema Querite p̄m̄ reg nū dei d̄t Ibi ē claritas delectabilis. Apo. xxi. Civitas illa nō eget sole neq; luna qz claritas dei illuminabit eā Ibi vt dictū ē fulgebūt iusti in corp̄e sicut sol. multo clar^o in ania. Ibi est caritas amūcabilis .i.

corin. xiiij. Caritas nūq̄ excludit siue p̄p̄ecie evacuabunt. siue lingue cessabūt tātū gaudeat aia beata de bonis a p̄p̄io factis sicut sinus qz vnū est gaudium eaz in deo Ibi est formositas mirabilis qz oēs erūt vnū formes in gñe qz oēs filij dei. 7 reges p̄fomes i mūere qz oēs vnū 7 eūdē accipiūt denariuz diurnū. om̄s sedebūt ad mēsa dñi. Luce. xxiij. Ego dispono vobis sicut disposuit mihi pater 7c. Sz erunt difformes in lūie qz fm̄ Greg. fm̄ in diversi tate meritoz assument ad diversos choros angeloz Hec. be. tho. Sz de om̄ib^o. s. ibi est securitas immobilis. Isa. xxxij. Sedebat p̄plus me^o in pulchritudie pacis et in rege opulenta et in tabernaculis fiducie. Hic securitas causat ex trib^o. Et supabili p̄ate dñi bui^o civitas scz dei ps̄. cxliij. Magnus dñs et laudabilis nis et magnitudinis eius nō est finis. Secō ex firmitate munitōis Zacharie. ij. Ego ero eis murus et antemurale. Tertio ex impūgnabili p̄cordia civiū scz sc̄oz et angeloz. puer. xvij. Si frater iuvat fratrem q̄si civitas firma. Idē volūt om̄s qz deus fm̄ h̄ero. ibi corpus in duet claritatez impassibiles.

subtilitate. agilitatem. Illud tangit. Sapie. iij. vbi dicitur: Fulgebunt (ecce claritas) iusti (ecce immortalitas) tanquam scintille (ecce subtilitas) in arundine: et discurrent (ecce agilitas). Hec sunt corporis dotes: ibi gratia videtur deus. amat deum. fruit deo.

¶ Volumus adhuc gloriam coronam. xij. stellarum mulieris sole amicta lunam sub pedibus habentis ecclesie scilicet aut virginis matris aut etiam anime devote diligenter inquirere. inventasque posse populo vobis.

¶ Est ergo prima stella vita sine corruptione. Nam per visionem dei quilibet efficitur princeps vite eterne Job. xvij. Hec est vita eterna ut cognoscant te solum verum deum et quem misisti ipsum christum. Videtur deo christum in humanitate plene faciat corpus et sensus exterior Apoc. xxi. Abstergent deus omnes lachrymas ab oculis sanctorum etc.

Videtur deo christi divinitatem plene faciat animam quam capax dei est etc.

¶ Secunda est voluntas sine perturbatione. Dicitur quod voluerit homo habere. quod eum habebit in quo sunt omnia tanquam in fonte dans omnibus esse vivere et intelligere. Quod ait augustinus ab anima sancti hieronimi. An etiam anime beatorum quedam velle possunt que non continent. Redit anima sancti hiero-

nimi sic. An non noneris augustine neque sanctorum anime ita in illa eterna gloria in deo sunt solidate. quod nulla eis inest alia voluntas nisi dei quod nihil aliud possunt vel le nisi quod deus vult. id est nunquam turbatur voluntas.

¶ Tertia est scientia sine errore. Nam ex divina visione cognoscunt omnia que pertinent ad perfectionem intellectus. Ps. Satiabor cum apparuerit gloria tua. Cognito creatore que veritas universalis est cognoscuntur omnes alie veritates particulares.

¶ Quarta est memoria sine oblivione. Nam deus est speculum in quo relucet omnia que in celo que in terra que in inferno. et in omnibus sunt abissis. nec aliquid in deo futurum aut preteritum sed omnia presentia. Sancti ergo in celo vident deum et semper vident. ergo nunquam obliviscuntur cuiuscumque rei scilicet.

¶ Quinta est gloria sine depressione. Nam quilibet beatus erit venerabilis omni creature quanta excellenter honoratur a creatore. Job. xij. Honorificabit eum pater meus que in celis est Aug. Quod honor est maiore potentia accipere adoptatus que ut sit vbi est vnicus et verus filius dei ihesus christus.

¶ Sexta est abundantia sine defectu. Ps. Gloria et divicie in domo eius Apoc. xij. Flos esuriet neque scia-

De bonis glorie.

ent ampli⁹ neq; cadet super il
los sol neq; yll⁹ estus qm̄ ag
nus qui in medio throni est re
get eos et ducet eos ad fontes
vive aquarū 7c. ¶ Septima ē
leticia sine merore. Quanto em̄
hō maiori bona p̄iungit tanto
maius gaudiū bz. Sz hō tūc
p̄iungit deo qui est summū et
maxim bonū ergo tūc habebit
maxim gaudiū. ¶ Octava est
de periculi evasione sicut qui in
mari periculant euz ad portū
venerint multū gaudent. Sic
filij israhel post trāsitu maris
rubri submersis inimicis suis
gaudebāt cantātes psalmum.
Lantemus dño. ¶ Nonā est
de carcerali liberatōe. sicut ali
quis diu tent⁹ in carcere post
q̄ liberat ab eo gaudet. s. vbi
passus fuissz frigus famē sitim
7c. Carcer iste corp⁹ humanū
est ad ro. vij. Infelix q̄s meli
berabit 7c. ¶ Decia victorie
consideratione p̄tra inimicos
pugnando. vñ dicent illud ps̄
B̄ndict⁹ de⁹ q̄ nō dedit nos
in captōnem dentibus eorum
¶ Undecima inferni expug
natione maxime h̄ij q̄ multas
et graues habuerunt tempta
tiones. vñ dicet Flus dñs ad
iunisset me paulo minus habi
tassz in inferno ania mea. Itē
Laq̄us p̄trit⁹ est 7 nos libera

ti. ¶ Duodecima iusticie dei
cōgradulatiōe videntes deuz
p se pugnare p̄tra diaboluz et
pctōres. et eos dānare horribi
liter gaudebūt. vñ in ps̄ Vera
bitur iustus cū viderit vindic
tam. manus suas leuabit 7c.
¶ Ve ergo breui sermone multa
cōcludamus d̄t. Isayas. xxx.
Gaudiū et leticiaz obtinebūt
et fugiet ab eis dolor et gemit
tus. Que verba exponens. b.
tho. in questionibus disputa
tis de malo de pctō remali ar
xi. d̄t Duo tanguntur que s̄t
de rōne perfecte beatitudinis
Primū est p̄ncia om̄is bonis
ibi gaudiuz interius. i. stolam
anie. et leticiam exterius. i. sto
lam corp̄is obtinebunt electi.
Secōm est carētia om̄is mali
ibi et fugit ab eis dolor de cō
missis. et gemitus de miserijs
Igit̄ erit ibi om̄is boni copia
et nulli⁹ mali presentia. Hec
om̄ia perdunt mali. ¶ Ve ergo
p̄pter bonozū amissionē.

¶ Ve p̄pter malo

rū p̄missione ad inferos dedu
centē. Quicunq; peccatū mor
tale p̄miserit. eo facto descēdit
de ibrlm in iericho. de visione
p̄pacis ad defectum ymmo de
celo ad infernam. Talis ne
cessarie habet dicere illud ps̄

Circūderūt me dolores mor-
 tis et pericula inferni inuene-
 runt me. Huius figura habet
 luce x. rbi dicit Hō quidā dñe
 bat de iherlīm in iericho et in ci-
 dit in latrones. q̄ etiā spoliaue-
 runt eum et plagis impositis
 abierunt semiuuo illo relicto
 In q̄ dicto saluatoris sex ma-
 la exprimunt que sequuntur euz
 qui malū aut peccatū morta-
 le facit. Primo exhereditat a
 regno dei. Ideo dicit hō qui
 dam scz adam vel petō: delcē-
 det p̄ culpam a iherusalē que
 secūduz Augustinū p̄tra pela-
 gum visio pacis interpretat̄.
 Nam ante pctm̄ hō habet pa-
 cem in cōsciētia sed post pctm̄
 nō sed pugnā et remorsum sen-
 tit cōsciētie. Ideo dicit̄ Isa.
 xlvij. Nō est pax impijs. Et
 lvij. Impij quasi mare feniēs
 quiescere nō potest. Secūdo
 captiuat sub defectu. Ideo di-
 citur in iericho. Nam iericho.
 interpretat̄ et significat morta-
 litatē et mutabilitatē quaz hō
 spiritualiter incidit post p̄mis-
 sum malū. Sicut primus hō
 cū esset in obediēs deo. nā etiā
 pp̄ria caro facta est sibi inobe-
 diens. sic peccator cum maluz
 cōmiserit iā nō est promus ad
 bonū. ymo patitur resistentiaz
 a culpa commissa et dyabolo.

nec p̄ hoc cogitur liberū arbitri-
 triuz eius. Tertia malū culpe
 subiugat dyabolice potestati.
 Ideo dicit incidit in latrones.
 Ambro. ibidē. Latrones sunt
 angeli noctis et tenebraruz in
 quos nō incidisset nisi celestis
 mandati deuius: eis se fecisset
 obnoxiiū. nam ipsi clam bonis
 insideantur. nō dicit q̄ latro-
 nes irruerunt in euz. q̄ homo
 sponte se tradit eoz potestati
 cum pctm̄ facit. Quarto spole-
 at gratuitis. Ideo dicitur qui
 etiā spoliauerunt eū scz habi-
 tu nuptiali qui caritas est secū-
 dum beatū Gregoriū. Aug. in
 questiomib⁹ veteris et noui tes-
 tamenti ait. Demones homi-
 nem ex spoliauerūt indumēta
 gracie et innocentie auferēdo.
 Ben. iij. primi parentes post
 pctm̄ cognouerunt se nudos.
 Quinto vulnerat in naturali-
 bus. Ideo dicitur plagis im-
 positis. Vñ quatuor vulne-
 ra sunt secuta in homie p̄pter
 pctm̄ scz. ignorantia in intelle-
 ctu. malicia in affectu. inordi-
 natio in cōcupiscentia. infirmi-
 tas in potentia. Primuz vul-
 nus qd sequit̄ pctm̄ mortale
 est ignorātia in intellectu. ps.
 Hō cū in honor esset nō intel-
 lexit Itē Sopho. i. Ambula-
 bāt vt ceci q̄ dño peccauerūt

De tps pdicione.

Ho. qz pdiderūt lumē & uerū
& petis uixerūt. ambulabūt et
ceci le cū pnie et misericōdie nō in
uenientes. Scdm uulnus est
malicia in affectu vel deside
rio. Sen. vi. Uidens igit de
q multa malicia hoim esset in
terra et cuncta cogitatio cor
dis intenta esset ad malū peni
tuit eū oim tpe et dixit Dele
bo hoim quez creauit penitet
em me fecisse euz Tertiū vul
nus est inordinatio in cōcupi
scentia. Ball. v. Caro concupi
scit aduersus spm & spūs ad
uersus carnē. Lōmūter post
q hō semel peccauerit iam p
nior ē ad iterū peccandū erit
audacior rōne primi peccati.
Quartū uuln⁹ est infirmitas ī
potentia. nāz post pctm hō ad
peccandū est p:onus et fortis
ad resistēdū aut bene opandū
infirmus et debilis. Bithēe.
i. Infirmitata est bonis q̄ habi
tat in maroth. Glo. in maroth
i. in amaritudinibus peccato
rum. Jere. ij. Uide q̄s amarus
Sexto mortificat in openb
meritorijs q̄ omnia moriūtur
pctō pmissio ut pat̄c añ. Aug.
in questionibz eu. angelij. Se
muuo relicto qz ex parte qua
pōt intelligere et deuz cogno
scere uiuus est ex parte uero q̄
pctis cōtabescit mortuus est.

Uel secūdū Theophilū antea
immortalis est corp⁹ pō mor
tale. Ita mediētas hominis
morte succumbit. Et subdit A
bierunt Beda nō ab in sidijs
cessando sed in sidiarum frau
des occultādo. Ue ergo pro
p:imalozum cōmissionē.

Ue ppter tps

pdicione eternaliter remordē
tē. Bernh. fmone ad scolares
dē. Pul p:ciosus tpe. Ueu nil
hodie uil⁹ inuenit. transiūt di
es salutis et nemo recogitat.
nemo p:ire diē et nūq̄ redire co
gitat. sed sicut capill⁹ de capi
te sic nec momētū pibit de tpe
ses ad reddēdū rōnē de tpo &c.
Apo. x. dē Job. qz uidit ange
lū stantē sup mare & sup terrā
qui leuauit manū suā ad celuz
et iurauit p uiuētes in secula
seculozū q̄ creauit celū & terrā
et ea q̄ in eis sunt. mare & ea q̄
in eo sunt. qz tpus iaz ampli
nō erit Glo. ma. qz bti unmoz
tales & impassibiles efficiēt.
Sed ecōtra de malis scriptū
est Pēnt tpus eoz in secula.
Albertus sup apo. ibidez dē.
Tempus duobus modis acci
pitur Uno mō. put est mensu
ra motus primi mobilis sic nō
erit tps post diē nouissimuz qz
stabit firmamentuz sol luna et

cetera sidera Abacuc. iij. Sol
 et luna steterunt in habitacu-
 lis suis. i. locis vbi creata fue-
 rant in principio. Alio modo dicitur
 tps. put est mora motus reruz
 mutabiliu. et sic erit tps eter-
 nuz q ad malos in inferno. qz
 trāsbūt ab aquis niuiū ad ca-
 lore niumuz. vt dicitur Job. xxiiij.
 Alio mō sic exponit. Tps am-
 plius nō erit. s. gracie et merē-
 di post mortē hoīs sed recipi-
 endi prout in vita sua meruit.
 Ideo applus. ij. corin. vi. dicitur
 Ecce nunc tps acceptabile ec-
 ce nunc dies salutis. Non dicitur
 cras aut post cras. s. nō sic Glo.
 ibidē in q morbis. i. mortalita-
 tib⁹ salubus medicina infūdūt.
 Et dñs in euan. Job. xij. Am-
 bulate duz lucē hētis. vt tene-
 bre vos nō pprehēdāt. Eius
 dez. ix. Vāt nox qm nemo pōt
 opari. Ideo hortat nos Isa.
 xlv. dicens Querite dñm dum
 inueniri pōt inuocate euz duz
 ppe est. derelinquat impi⁹ vi-
 am suā et vir iniquus cogita-
 tiōes suas et reuertat ad dñm
 et miserabit ei⁹. et ad deū nr̄m
 qm mult⁹ est ad ignoscendū.
 Querite dñm glo. interli. fide.
 ope. simplicitate. in veritate
 dñi locus pñe est in futuro vi-
 debit sed nō inueniet. dñi ppe
 est. Glo. ma. ne vestris vicis

recedat q appropinquat appo-
 pinquātib⁹ sibi. filio reuertētī
 lenis occurrit. Ne ergo eis q
 illud tps gratie perdunt. Ecce
 nūc tps acceptabile ait applus
 diligēter ergo custodite tps ne
 inutiliter trāseat. Primo quia
 breue est. Job. viij. Breues di-
 es hoīs sūt numer⁹ mensū ei⁹
 apud te. est pstitisti terminos
 eius etc Et ne putas te mlros
 habere dies tps. Audi qd A-
 rehto. dicit. uij. phisi. Nihil habe-
 mus de tpe nisi nūc pñs. pñm
 abūt irreuocabiliter. futuruz nō
 duz est quis nouit finem suuz.
 Secdo labile est. velis nolis
 transit et te ad mortem ducit.
 Job. ix. Dies mei velociores
 cursore trāsierūt. Cursor tñ a-
 liqñ pausat. tpus aut tuū nun-
 q̄ qnto magis crescis tāto ma-
 gis decrescis et ad finē appro-
 pinqs. Tertio nobile est. nā in
 breui tpe vitā eternaz poteris
 apphēdere. O si diabolus aut
 dānan vnicā diē haberēt gra-
 cie qntā facerēt pñiaz. nihil est
 q tñ eos remordet qntū amī-
 sio tps Ideo qd cumq̄ poterit
 man⁹ tua pstatē opare qz nec
 tps etc. ecci. ij. Quarto irreu-
 cabile est tps qd transit nunq̄
 reuertit et tñ rōnez nos redde-
 re optet qualiter ipm psumpsi-
 mus. ¶ Tempus obseruatur

De tpe pditione

propter quatuor. Primo quidam
hinc speciale tempus quoniam melius va-
leant sanari de infirmitate. Ra-
tio quod si transierint illud tempus sciunt
quod vix aut nunquam sanari valeant
Spiritualiter, sic facere debet homo
peccator, quod si tardauerit die penite-
ntie sue et peruenierit usque ad
mortem aut die mortis rarissime
aut nunquam potest sanari de sua infir-
mitate. scilicet peccati sed cadit in mor-
tem. **Eccl. xviii.** Ante iudicium
prepara iustitiam, antequam loqueris
disce. Antequam langior est adhibe me-
dicinam, ante iudicium interroga
teipsum et in conspectu dei inveni-
es propiciationem. Quatuor mo-
dis exponit hoc prophetus. Primo
sicut ante iudicium, id est ante officium
iudicandi alios accipias para-
iustitiam tibi, id est superiori obedi-
do quod quod non novit esse discipulus
nescit esse magister, et quod non no-
uit subesse nescit preesse. **Sen-**
cundo sic Ante iudicium para-
iustitiam, id est tu qui officialis es
aut platus antequam tu indices
quoniam para iustitiam teipsum di-
sciplinando, et coram deo inveni-
es propiciationem. **iii. q. vii.** Judi-
cet ille de errore alterius quod non
facit quod in alio dicitur. Tertio sic
Ante iudicium, id est antequam veniat
iudicium mortis tue para iustici-
am ut pro te respondeat in iudi-
cio. Quarto sic Antequam iudicium ex-

tremum fac iustitiam tecum ut
inuenias misericordiam in die
iudicii apud deum. **Secundo tempus**
observatur quoniam est magis pacifi-
cus. **Videmus enim cum aliquis**
pauper et subditus potentem aut
diutem aliquem offendit querit
tempus speciale quod eum magis dispo-
situm ad placandum inueniat
Spiritualiter, sic facere debet
homo peccator, licet deus se sit para-
tus peccare et misereri. tamen modo
magis propius est quam in futuro, quod
nunc tempus est miserendi ait pro-
pheta, postquam autem veniet tempus pu-
niendi. Ideo ait apostolus. **ii. cor-**
rin. vi. Ecce nunc tempus acceptabi-
le ecce nunc dies salutis non
est cras etc. Tertio observatur
tempus quoniam melius est lucrativius, ut
faciunt mercatores, cum enim est
tempus obscurum et frigidum pluvio-
sum, lutosum solent dici non est tempus
aliquid faciendi, ideo quod tunc ho-
mines non veniunt ad forum ad
emendum sed quoniam est tempus clarum et ser-
renum tunc etc. **Spiritualiter, tempus**
peccati est tempus obscurum quod tunc homo
non cognoscit summum bonum pre-
delectationem in malo, tunc enim frigi-
dus est in dilectione dei lutosus
in peccatis. **Coputaverunt iumenta**
intercoribus suis ait propheta, id est
peccatis. Tunc nihil potest operari quod
meritorium est. Quarto observa-
tur tempus quoniam est magis fructificans

tiuz sicut solēt facere a gricole
 Stult⁹ em̄ esset q̄ iā seminare
 vellet q̄n colligēdū et metēduz
 esset. aut in hyeme tpe niuis.
 Spūaliter debet hō laborare
 in vinea dñi q̄n tps fructuosū
 est sez in pñti vita gracie. et nō
 expectare vsq; ad mortem q̄n
 iam fructuz sui labores recipe
 debet. ad Ball. vi. Dū tps ha
 bemus opemur bonū. tpe em̄
 suo metemus nō deficientes.
 Eccl̄. iij. Fili mi observa tem
 pus et denica a malo.

E ue ue ha

bitantibus in terra
 Apo. viij. Decimo

octauo p̄t exponi triplex ve de
 triplici periculo pñtis vite .s.
 vite breuitatez. saluando: um
 difficultateem. electozuz pau
 citatem. **Ue** ergo p̄pter vite
 breuitatez. morti a propinquā
 tem. **Ue** p̄pter saluando: um
 difficultatez peccatorib⁹ uni
 tantē. **Ue** p̄pter electozū pau
 citatez dānandos augmentū.

Ue propter vite

breuitate morti appropinquā
 tem. Hiero. ait. vt refert euse
 bius in libello de morte et mi
 raculis sancti hieronimi **Q** vi
 ta mundi nō vita sed mors vi
 ta fallax. ouulsa tristitij. im

becillis et vmbatica. vita me
 dar. nunc flores et statim are
 scis. vita priuans. vita iners.
 vita fragilis. vita momenta
 nea et caduca qui quāto ma
 gis crescis. tanto magis decre
 scis. cum plus pcedis plus ad
 mortem pperas. **Q** vita ple
 na laqueis. quot in mūdo illa
 queas. quot p te iam sustinēt
 tormenta infernalīa. q̄ beat⁹
 qui tuas agnoscit falla cias q̄
 beatior qui de tuis non curat
 blāditijs vanis. q̄ beatissim⁹
 qui te bene priuatus est meli
 or est nega ciatio eius auro et
 argento priui et purissimi fru
 ctus ei⁹ becille. Job. xij. Ho
 mo natus de muliere breui vi
 uens tēpore replet multis mi
 serijs. Homo infetore peccati
 concipitur. in dolore et mise
 rabiliter parturitur. cum labo
 re et angustia viuit. cum timo
 re et tremore moritur. **Nec** est
 hō q̄ viuit et nō sciet mortē
 oēs em̄ morimur. et velud aq̄
 dilabimur in terram. Bernb.
 in sermone. Quid in rebus hu
 manis certius morte quid in
 certius bore mortis in venit.
 nō miseretur mors in opiā nec
 reueretur diuicias. non sapie.
 nō moribus. nō etati p̄ciē nisi
 q̄ senib⁹ mors est inianuis. in
 uenib⁹ in insidijs. Ideo Eccl̄

De Elite breuitate

v. Ne dixeris. ait sapiēs. suf-
ficiens est mihi ep̄s. Nihil p̄-
derit in tpe vindicte tota vita
hoīs respectu eternitatis qua
si nihil est quāto diucius viuit
hō plura penitenda incurrit.
Job. xxi. Tenēt tympanuz et
cytharaz. gaudent ad sonituz
organi. ducūt in bonis dies su-
os. et in puncto ad inferna de-
scendūt. Glo. tps eoz totū re-
spectu eternitatis vir punct⁹
estimatur. Ideo vbiq̄q̄ legit̄
in scriptura de vita hominis cō-
muniter rebus cito transeūti-
bus p̄pat̄ur seu assimilāt. Pri-
mo cōpat̄ur herbe. vñ in Ps̄.
Vane sicut herba transeat.
mane floreat et transiet. vespere
re decadat indurat et arefcāt.
Glo. Bis d̄t m̄ae. primū fcat
etatē puerilez qñ oritur. scdm
iuuētilez qñ floret. vespere. i.
senectute decidit et arefcit. qz
per mortez p̄sumitur. hec glo.
Sc̄do. cōperatur nubi. Job.
vij. Sicut nubes p̄transit et
cōsumitur. sic qui descēdit ad
inferos sicut nubes de inferiori-
bus eleuatur a calore ad supe-
riora volat et agitāt ad tpus
et iterū resoluūt et in terraz de-
scendet. Ita sunt homines in
vita p̄nti. naz de terra eleuan-
tur ad dignitates. agitantur.
fatigantur. tandem de digni-

tate cōcidunt et iteruz in ter-
ram de qua ⁊ assumti erant re-
uertuntur matrē oīm ⁊c. Ter-
tio cōpat̄ur hospiti. Seneca
de remedijs Sapiens ex hac
vita decedit tanq̄ ex hospicio
nō vt ex domo pp̄ria. natura
em̄ dedit nobis hanc vitā tan-
q̄ diuersorū in habitare. No-
ta quō ania est in exilio Quar-
to cōpat̄ rozi. Dzee. vi. Vita
nostra quasi nubes matutina
et quasi ros mane p̄transiens
Aresto .ij. metheo. dicit q̄ per
manentia rozi nō est nisi vni-
us diei. quia statim a sole con-
sumitur. Quinto p̄peratur cur-
sori Job. ix. Dies mei velocio-
res cursore transierunt et non
viderunt bonuz Si ergo tam
breuis et misera est quid restat
nisi mors certa. Vt ergo pro-
pter vite breuitatem.

De p̄pter saluā

doz difficultatē peccōrib⁹ imi-
tantē. Vt̄o vt refert eusebi⁹
Quid imbecillius hunc miseri-
vite que tot circundamur do-
loruz et passionū agminib⁹ vt
nulla hora pene sit qua viues
homo quicunq̄ a dolore im-
mūis sit. Si diues vndiq̄ an-
gustiat̄ timore ne quod possi-
det amittat. Si pauper nun-
quam quiescat vt inueniat.

Si bonus huius mundi timet
 piculus ne nauis mortalis scz
 corpus in huius mundi pelago
 naufragetur mediocriter ptume
 scit. Idcirco nullus sexus nul
 la eras vel cōditio doloris trā
 sit expers quousq; in hac mi
 sera manet vita. heu quot na
 uigātū per hoc mare magnuz
 et spaciosuz in quo tot sunt ge
 nera inimicorū secundū cuiusli
 bet virtū quātitates colluctan
 tia. vbi post multa nauigandi
 felicitatē. post multas victori
 as iam credentes finē accipe
 re peroptatū aliq; suggestione
 diabolica in hac vora ad la q;
 um pditiōis peruenerunt. heu
 quot in hac vita recōmendati
 vnicō pcti cōsensu dira mors
 imminet et ruina. Idcirco fra
 tres duz viuatis timeat. Hec
 hiero. Dñs ait Math. viij. Ar
 ta est via q; ducat ad vitam.

Queritur Vtrū plu
 res saluant
 xpianoz q; dānant. Dñm mul
 to plures dānant inter xpia
 nos q; saluant Et hoc pbatur
 trib⁹ rōnib⁹. quatuor causis. 7
 quinq; auctoritatibus. Bñs
 tho. in glo. 2^a. Math. xxij. et
 parte. l. q. lxij. ar. in effectu po
 nit tres rōnes. ¶ P. mo rōne
 culpe quia malā culpe in hoī
 bus ex hoc cōtingit q; hoīes se

quātur bona sensibilia q; ipis
 sunt nota et relinquunt bona
 rōnie q; paucis sunt nota. cur
 em̄ homo inclinatur ab bonuz
 tēporale relinquēs bonū eter
 nuz peccat mortaliter Sz vt
 in plurimum faciunt ergo 7c.
 Scdo rōne stulticie sic imner
 gere sensum rebus terrenis ex
 quo redditur ineptus ad diuī
 na est pctm̄ stulticie. Sz hoc
 in pluribus hoībus inuenitur
 ergo plures dānant. vñ Eccl̄s
 i. Stultoz infinitus est numē
 rus Illud Raynerus duobus
 modis exponit P. mo infini
 tus est incognitū aij. phisicorū
 Sic incognitū est q; sunt stulti
 aut sapientes saluandi aut dā
 nandi. Scdo sic. infinitum in
 cōparabilit̄ excedit finituz. qz
 finiti ad infinitum nulla est p
 portio fin aristoti. ergo multo
 plures sunt stulti q; sapientes
 plures dānandi q; saluandi.
 Ideo dr. iij. Efdre. ix. Sicut
 fluct⁹ excedit guttas; sic nuē⁹
 dānandoz excedit nuē⁹ sal
 uandoz. Legitur in fasciculo
 tēpor. de quodaz heremita. q;
 rogauit dñm vt sibi oñdere di
 gnaretur in q̄nto numero anie
 descenderēt ad infernū Et vi
 dit eas m̄ere tanq; nuē⁹ dēssimā
 mā p die. ad purgatorū tanq;
 nuē⁹ rarissimā. ad celū tñ tres

De Difficultate Saluādoꝝ.

Tertio rōne vie. p viam artā
difficili⁹ et rari⁹ ad terminū p
uenit q̄s viā latā et spaciosam
S; eundi ad infernū est via
multū lata et spaciōsa. in ce
lum vera arta ergo multo plu
res dānant. Breg. sup ezech.
Quāuis caritas sic lata. p an
gusta tñ et ardua hoies ducit
a terra Satis em̄ angustū est
oia p̄mittere. vnūo sū dili
gere. p̄spera nō amare. aduer
sa nō timere facile tñ ē p̄pter
p̄mij p̄secutōez his q̄ xpm se
quūtur ¶ Be. tho. in f. Vul
ti s̄s vocati pauca vero electi
d̄t q̄ quatuor s̄s cause ḡnales
q̄re multi dānant et pauca sal
uentur. Primo p̄pter locū in
q̄ sum⁹ scz in mōdo. Aresto. iij.
phisi. d̄t q̄ loc⁹ est p̄seruatiū⁹
locati. iō q̄ diu res est in loco
p̄prio tādiu seruat in esse S;
extra locū suū cito corrumpit̄
vtz de piscibus extra aquā. de
rosis extra truncū de religioso
extra ordinē Lū ergo deus sit
loc⁹ noster q̄ diu extra ip̄m su
m⁹ malū dānat in nobis ⁊ cor
ruptiōi p̄xiū sum⁹ Ideo ait
dñs ad suos discipulos Joh.
xv. Manete in me et ego i vo
bis Sic palmes non p̄t ferre
fructū a semetip̄o nisi māsent
vite sic nec vos nisi in me mā
serit̄ Sine em̄ me nihil pore

stis facere Si q̄s i me nō mā
sent mittet foras et arefcet et
colligēt eū et in ignē mittet Q
aut de⁹ sit noster locus p̄p̄ius
p̄tz ex nāli desiderio pueniendi
ad ip̄m Sic lapidis est veniē
di ad cētrū. ideo aug. ait Fecit
set nos dñe ad te et in q̄etū est
cor nostrū donec req̄scaat in te
Scōo p̄pter corp⁹ q̄d porta
m⁹ Dicūt nāles q̄ illa infirmi
tas cū q̄ hō noscīt est incurabi
lis fm viā nature. vt cec⁹ nat⁹
⁊c. Sic hō ab origine p̄trahit
infirmitatē. i. malū fomitez si
ue p̄cupinaz carnalē Ideo ait
ap̄lus ad ro. vij. Scio q̄ non
bitat in me s̄ est in carne mea
bonū nā velle mihi adiacet. p̄
ficere aut nō inuenio. Hec in
firmitas semp manet in hoīe.
Sic arbor corruptos hñs ra
dices p̄munūt malos fert fruc
tus. sic hō ⁊c. nō tñ p̄ s̄ q̄ incli
nat ad malū cogit libertas ar
bitrij. Tertio p̄pter societatez
vbi em̄ aliq̄ a puericia p̄nutri
unt p̄muniter se diligūt. Lū er
go aia et corp⁹ simul p̄nutriūt
tur et viuunt. maxm̄ est in eis
vinculū dilectōis in tm̄ q̄ etiā
nūq̄ vellent ab inuicez separi.
Lū sc̄to eris ait p̄pb. realis ⁊
cū p̄uerso p̄uertes Ideo p̄p̄t
s̄ p̄sorcū corp⁹ semp inclinat
aiaz ad malū. et freq̄nter a mo

re carnis supata consentit in maluz. sic stringit eis ut duobus sociis quibus unum erat sapiens et alter stultus qui per viam pergeret. Stultus voluit ire per viam planam et methadum secundum securam. Alius autem per viam laboriosam secundum securam. Et dum sapiens assentiret stulto capti mittuntur in carcerem. Et dum sapiens diceret stulto per te in curramus habet malum quia noluisti mihi consentire. Runt stultus propter te patimur quia mihi consentire non debuisti cum me stultus scimus. Tu autem peritanti essent regi iudici data est sententia ut ambo morerentur quia sapiens stulto assensit et quia stultus sapienti non credidit. Sic rex regnum dabit corpus stultum et animam sapiens. Quarto propter obiectum nam sensus corpore manifestata habet sua obiecta in quibus delectatur. Illa vero in quibus delectatur anima in modo non sunt eis obiecta secreta. in fide et spe tantum apprehendit ea. ideo sepius vincit amore periculi illecta per sensus corporeos relinquens propria obiecta. Hier. 17. Audi te mulieres verbum domini assumet aures vestre secundum orationem eius. docere filias vestras lamentum quia ascendit mors per venestras. id est sensus exteriores qui sunt periculi obiectum. Sed noli o homo fides sequi inclinatio corporis tui.

corpus in sua est patria. anima vero peregrina. Bernb. ponit exemplum pulchrum. Si esset filius alicuius magni regis in exilio. et pauper quidam sustentaret eum suis laboribus. quod putas diceret cum veniret in patriam de illo qui eum sustentasset. Nonne diceret O pater cum peregrinus es in terra aliena pauper quidam me sustentavit durissime laborando ut me nutriret rogo redde ei habet gratias ut mecum nunc honoretur in regno meo. Filius regis est anima ad imaginem dei facta. pauper corpus terrenum in terra requiescens etc. ¶ Auctoritatis probo difficultatem salutandorum et multitudinem dandorum. Math. xij. Arta est via que ducit ad vitam. et adeo arta ut non nisi unius rei amorem et occupationem admittit. id est rei solius alia omnia abicere saltem corde oportet. At dominus Nisi quis renunciauerit omnibus que possidet non potest esse discipulus. Facile est camelum per foramen acus transire quam divitem aut in peccatis assuetum in regnum celorum. Mathei. septimo. Non omnis qui dicit domine domine intrabit in regnum celorum sed qui facit voluntatem patris mei. Sed pauci sunt tales. Qui ea que dicunt ore. Implent opere

De Electorum paucitate.

tales fm hiero. nō sunt xpiani
sed antixpi q̄ p̄sident se nosse
deū. factis aut negāt. Math.
xx. Uoca oparios. Nō d̄t oci
antes nō d̄t bene docētes. sed
oparios in vineaz dñi. videat
vnusquisq̄ in cui⁹ vinea opet
Luce. ix. Si quis vult venire
post me abnegat semetip̄m et
collat crucē suaz et sequat me.
sed pauci tales. Math. xxiiij.
Qui p̄suerauerit vsq̄ in finē
hic saluus erit Non d̄t qui be
ne incipit aut qui bene viuit.
sed q̄ p̄suerauerit Sed pau
ci sunt tales ergo pauci sunt
om̄ saluantur ergo &c.

De ppter electo

rum paucitate dānandos aug
mentantē. Math. xxij. Multi
sūt vocati pauci vero electi.
Grego. sup eadez verba dicit
Ad fidē em̄ plures veniūt ad
celeste aut regnū pauci pdu
cunt. pleriq̄ dñi vocib⁹ sequū
tur moribus fugiūt. De his d̄t
hiero. vt refert eusebius. Non
sufficit solū xpiani nomē xpia
nus si es imitare xp̄m. frustra
xpiani hz nomē q̄ dyabolū se
quit. quummo xpianus oīmo
nō est sed antixps. Juxta illd̄
Job. Audistis qz antixps ve
nit nūc aut antixpi multi sunt
vis regnare cū xpo &c. vide. s̄.

Ue malis xpianis. Grego. in
ome. dñice. xx. sup illud Mul
ti sunt vocati d̄t. Quosq̄ hic
viuimus necesse est vt p̄mixti
vitez p̄ntis seculi agam⁹. tūc
aut discernimur cuz ibi pueni
mus. Boni em̄ soli nusquā sūt
nisi in celo. mali nusquā soli ni
si in inferno Nec aut vita que
inter celū et infernū sita est si
cut in medio subsistit ita vtra
rumq̄ p̄cum ciues cōmuniter
recipit quos tñ sancta ecclia z
nūc indiscrete suscipit et. post
modum in gressione discernit.
Sicut boni estis q̄ diu in hac
vita subsistitis equanimi⁹ tol
lerate malos Abel esse rāuit
quez malicia cayn nō exercet.
duos filios habuit primus hō
vn⁹ hoz elect⁹. alter reprob⁹
fuit Tres noc filios archa cō
tinuit & ex his duo electi vnus
reprob⁹ fuit Duos abrahā fi
lios habuit & vn⁹ electus alter
reprob⁹ Duos filios ysaac ha
buit sed vn⁹ elect⁹ alter repro
bus Duodecim filios hūit Ja
cob sed vn⁹ ex his p̄ innocētā
est venditus. alij vero p̄ mali
ciaz venditores fratris fuerūt
Duodecim apli sunt electi sed
vnus his ad mixtus est q̄ p̄ba
ret. vndecim q̄ p̄barent Sep
tem sunt dyacom̄ ab apposto
lis ordinati sed sex in fide rē

pmanētib² vn² ex titit auctor
 erroris. In hac ergo ecclesia
 nec mali sine bonis esse. nec
 boni sine malis pnt. Terrere
 vos iam nō debet q̄ in ecclia
 multi mali et pauci sunt boni.
 quia dñs ait Multi s̄ vocati
 pauci vero electi Tremēdū ē
 fratres km̄i qd̄ audiui² Ec
 ce iaz nō oēs vocati p fidē ad
 celestis regni nuptias venim²
 incarnatiōis eius misteruz et
 credem². et fatemur dñm. ver
 bi epulas sumim². sed infutu
 ro die iudiciū cū rex intratur²
 est qz vocati sum² nouimus.
 si electi sum² nescim². tāto et
 go vnusquisqz se in hūilitate
 deprimat quanto si sit electus
 ignorat. Un̄ d̄r in canōe De
 illis. xxiij. q. iij. q̄ nō solū illi
 q̄ manifeste excōmūicant̄ sed
 etiā illi qui ficto corde unum
 scēt se oib² xp̄i et sepati sunt
 per malā vitā ab ecclia dei nā
 vnicū pctm̄ mortale pmissum
 boiez ip̄o facto ex p̄mūicat et
 bonis gracie p̄uat vt d̄r in ca
 nōe Audi deniqz. xi. q. iij. S̄z
 pauci s̄ absqz pctō mortali er
 go sunt electi. Ne ergo his q̄
 sunt in terra ppter electorum
 paucitatē. Hugo prim² postil
 latoz ordinis p̄dicatoz sup lu
 cā. xvij. vbi dñs ait Nōne de
 cem mundati sunt et nouē vbi

sunt dt. q̄ inter credentes vix
 decimus saluabitur. vbi vnus
 saluatur nouēz dānant Et nō
 solū inter credētes sed etiā in
 ter hos q̄ vitaz ducūt p̄niales
 Un̄ d̄r Job. xl. Absorbebit
 vehemot mare et non mirabit̄
 fiduciā q̄ iordanis fluat in os
 eius. Quid p mare nisi multi
 tudinē nō credēciū vt gētiles
 iudei heretici. Quid p iorda
 nē nisi eos q̄ fōte bap̄tismatis
 renati sunt p̄imos omnes ab
 sorbuut et secūdos sicut ymmo
 multos deuoret. licet omēs si
 tit. Vel mare laycos. p iorda
 nem religiosos intellige. Di
 ratis forte q̄ hoc legis aut au
 dis. Audi adhuc et scripturā
 scrutare et dur² repies Ita le
 gimus dñm dixisse p moysem
 numeri. xiiij. Ann² p die p̄pu
 tabimur iuxta numez. xl. diez
 qb² p̄siderast̄ terrā. xl. annis
 recipietis iniqtates vestras ⁊
 scietis vlcionez meā qm̄ sic lo
 cutus suz ita faciā om̄i multi
 tudine huic pessime q̄ surrexit
 aduersuz me. Ubi d̄r Dige
 nes et ē glo. ordi Timeo s̄ mis
 teriū discutere q̄si p die annuz
 recipist̄. Video eim̄ q̄ in s̄ cō
 phēdit pctōz et penaz dispo
 sitio. Si eim̄ cuiqz pctō ann²
 adpenā p vnus diei et fm̄ ra
 tionem diez quibus peccatur

De Electorū paucitate.

totidē annoꝝ numerus in sup
plurij cōsumitur. Vereor ne
forte nobis q̄ quorūdie. pecca
mus nec ipsa forte secula aut
enā secula seculorum sufficere
possint ad penas lūdas eo q̄
pplius iste p. xl. dierum dilicto
xl. annis cruciat in deserto nec
terrā scām inuolare permittit
similitudo futuri iudicij videt
vñdi vbi pctōꝝ ratio discutie
da est vbi ergo aliqua bonorū
operū reconpensatio vel eorū
q̄ in vita sua quisq̄ recipit si
cut de lazaro dicit hoc null⁹ ad i
tegrū nouit nisi filius cui pater
omne iudicium tradidit. Nota
sexcenta milia egressi sunt de
egipto et solū duo intrauerunt
terrā pmissiōis scz Caleph et
Josue. Sunt multi q̄ sibi blā
diuntur de penitentia vt secu
rus peccent. q̄ aut quid pnia
sit nesciunt et quanta p vnico
pctō. aut vt stulti quoz infini
t⁹ est numer⁹ nō aduertūt Di
citur enā incandē Hoc ipsum
xxij. q. ij. Et in. s. sequēti Et
incandē Si q̄. l. dis. q̄ p vnico
pctō mortaliter hō obligat
ad pniā. vij. annorum hic in
pniā vita Si aut p̄trict⁹ distu
lerit pniā in aliud seculū an
nus p die p̄putabit Si dili
genter calculamus vn⁹ ann⁹
continet. 364. dies. Septem

anni. 2548. dies Qui ergo p
trictus de vnico cōmissio mor
tali pctō distulerit satisfactio
nez in aliud seculū. 2548. pē
niterebit annos. Si aut p̄trict⁹
nō fuerit ex puro corde. et non
timore pene nō tot annis sed i
eternū cruciabit p vnico mor
tali crimine. Annus p die cō
putabitur ait dñs. Similitu
do est futuri iudicij dicit Di
genes. in glo. Quid de illis q̄
multa hñt mortalia pctā et nō
solū non penitent sed de die in
diē pctā cumulant dñm sit ig
noroz. videant ipsi. benignus ē
dñs ait hiero. vmo benignior
q̄ creditur. et vniciq̄ p̄cit ad
se redeunti vt concedet. nōne
benignissimus q̄ tot et tantas
tollerat iniurias peccatorib⁹
dans eis sp̄is spaciū vt emen
dent. Sed hoc noneris sicut
benignus est in tollerando ita
iust⁹ est in puniendo Idē ibidē
Sed forte q̄s iter dicet q̄ vir
qui toto tpe q̄ vixit malefecit
in mortis articulo accepta pnia
a deo veniā obtinebit Neq̄
vana suspicio et falsa medita
tio vir de centū milibus hoim
quoz mala semp vita fuit. me
retur habere a deo vnus indul
gentiā. Certe pcludā qui dum
sanus est et iuuenis deū osten
dere nō formidat. in morte nō

inerebit diuina; habere indulgentiaz hoc teneo hoc verū pu-
to. hoc multiplici experientia di-
dici q̄ ei nō bon⁹ est finis cui
semp mala vita fuit preciosa.
Ait pph. In aspectu dñi mor-
tis sc̄toꝝ. **W**ors aut pctōꝝ
pessima. qz nulli dubiū q̄n ta-
les in corp̄e ⁊ anīa eternaliter
moriuntur. nec finē vn̄q̄ mor-
tis obrinebunt Desiderabunt
mortē ait scriptura ⁊ fugiet ab
eis qz desideriaz pctōꝝ p̄bit.
Et ne miraris sc̄m̄ hiero. taz
ārdua loqui. qz ait pph̄e. Isa.
lxv siue penultimo Puer cent-
um annoz morietur. s. eterna
morte Qui semp pueriliter vi-
xit nec aliq̄n pctis viriliter re-
stitit ⁊c. Dubitant forte aliqui
de hoc q̄ dixim⁹ anīaz tot mi-
lia annoz purgari. similiter de
paucitate saluandoz. Pro cu-
ius probatione Nota duo ex-
empla. Legit̄ de q̄daz sc̄to he-
mune q̄ cū mult⁹ annis iacuit
fret in graui infirmitate. appa-
ruit ei angel⁹ dñi dicens Op-
tio tibi dat̄a deo. aut adhuc
duos annos sustine hāc infir-
mitatē. aut duob⁹ diebus sta-
bis in purgatorio. Qui elegit.
duos dies manere in purgato-
rio et sic defunct⁹ ab angelo in
purgatorū duct⁹ est Luz aut
modicuz t̄pis ibi fuisse puta-

bat se vltra centū annos ibi fu-
isse. ⁊ a deo oblitū. Tūc ange-
lus apparuit ei querens quo-
mō se haberet Qui respondit.
Quis es tu. Cui ille Angelus
dei inquit sum q̄ te huc duxit.
At ille. non es angelus dei qz
ipsi nō menciant. tu aut dice-
bas me tantū p̄ duos dies hic
mansurū et ecce plus q̄ centū
annis hic absq̄ sola tōe steti.
Cui angelus ait. Erte tibi di-
co q̄ nondū ad integrā horam
hic fuisti. Tūc ille. Obsecro te
reduc me ad corp⁹. ⁊ q̄dū deo
placuerit infirmitatem sustine-
bo tantū vt hinc exeam Et sic
ab angelo reduct⁹ ē. Et quis
nō tanto tempore stabit mun-
dus tñ tps in manu dei est et
illud in purgatorio extendere
p̄t. ¶ Legitur in Cronica q̄
anno dñi. i i 5 4. tpe Alecan-
dri pape tertij visio horrenda
facta est episcopo Lingonensi
a quodā iam defuncto q̄ appa-
ruit episcopo et ait. Scias q̄
illo die quo defunct⁹ est Bern-
hardus defuncti sunt in diuer-
sis mūdi partibus. xxx. milia
hoim ex quibus omnibus dum
districte iudicarent. sol⁹ Bern-
hardus et ego ingressi sumus
celum. tres alij in purgatoꝝ
alij omnes perpetuis inferni
flamnis deputati sunt.

De Exitio mortis

Ue ue ue

habitancibus in
terra Apo. viij.

Decimo nono pt

exponi triplex re de trib⁹ no
uissimis sez morte. iudicio fu
turo 7 eterno supplicio. Ergo ue
propter mortis exitiuz quo ni
hil miserabilius. Ue propter
futurū iudiciuz quo nihil hor
ribilius. Ue propter eternum
suppliciu q̄ nihil intollerabili⁹.

Ue ppter mor

tis exitium quo nihil miserabi
lius Eccl. xli. Quis mors q̄ ama
ra est memoria tua homi inu
sto et pacem habenti in substā
tijs suis cuius vie directe sunt
in onub⁹ et adhuc valenti ca
pe cibū. S; velis nolis morte
ris hac cōuentione intrasti ait
Seneca vt exires. Eccl. v. Fi
limi ne tardes p̄uerti ad dñm
nec differas de die in diē. scito
qm̄ mors non tardabit. Aug.
i libello de vanita. seculi circa
p̄incipiū d̄t. Cōsiderate sepul
chra eorū qui ante pauca tpa
vobiscuz erāt. q̄d sunt et quid
fuerunt. vel q̄d eis diuicie q̄d
cupiditas seculi p̄fuit. Ecce ni
hil ex eis nisi cineres soli remā
serūt. q̄ si loqui vera possent h̄
vobis dicerēt Ue q̄d infelices

t̄m p̄ vanitate seculi discurrēt
vt q̄d vos vitijs et criminib⁹
repletis. Cōsiderate ossa nostra
et sic vobis horreat cupiditas
et miseria viā. quod vos estis
nos fuimus q̄d nos sum⁹ vos
eritis Sic cōsiderantes expa
uescite. diē mo: t̄s ante oculus
semp̄ ponite ad emendationē
q̄ tum potestis festinare. nolite
negligere q̄ vos pius domi
nus peccātes sustinet quia q̄n
to diuicius expeccat vt emēde
tis tanto grauius indicabit si
neglexerit. Si forte putas fi
nis mundi tardius veniat vel
suum vnusquisq; consideret si
nem. ecce dum libenter et iocū
dissimē mora tur hō in mūdo
multaq; in longa tēpa dispo
nit. repente rapitur in morte.
hec angus. Ducunt in bonis
dies suos ait Job. xxi. et in pū
cto ad inferna descendūt S;
cōsiderare cōuenit dicit Aug.
de vita christiana tādiu vnū
quēq; dei paciētiā sustentare
quamdiu peccatorum suorum
terminum nondum cōpleuerit
quo cōsumato eum illico per
cuti. nec illi vllam veniam iaz
reseruari Patet ex hac scrip
tura Ait dominus ad abrahā
Elamor zodomoz et gomoz
reoruz cōpletus est et peccata
eorū vebemētur completa s̄s

xi. xli.

v. v.

Aug.

De amore eis vero dicit qui per multos annos delicti sunt post super adictas ciuitates. Non dum completa sunt peccata amorem usque ad huc. Ideo dicitur Ecclesi. v. Fili mi ne dixeris sufficiens est mihi tempus. vita enim nihil perdit in tempore vindicte et obductionis. ne dixeris peccavi et quid mihi accidit misere altissimus enim paciens est de peccatorum peccatorum tuorum noli esse siue neque adictas peccatum super peccatum et dicas misericordiam dei magna est multiplicium peccatorum meorum miserebitur. misericordia enim et ira cito ab illo premitur. Sap. vii. Unus est introitus oibus ad vitam et similis exitus. scilicet ad mortem corporalem non autem quod ad futuram vitam sic enim dissimilis est vita presentis et futura erit. Beatus thomas. iij. sen. dist. xxi. ar. iij. Et peccata de thoma. ibidem dicuntur quod anima statim post sepeperat a corpore aut vadit ad gloriam aut ad penas. Quod ad gloriam probat. beatus Gregorius. iij. dialogorum dicens Anieustorum mori ut huiusmodi carnis claustra ex eunt in celestibus sedibus recipiunt. Et probat illud auctoritate domini dicens Math. xiiii. Ubicumque fuerit corpus illuc congregabuntur a quibus. quia ubi redemptor noster est corpus illuc indubio congregabuntur anime

iustorum. Ideo apostolus dicit Lucho dissolui et esse cum christo. Ubi Gregorius dicit Quisquis in celo christum esse non dubitat nec aniam pauli esse in celo negat. Si ad penam habet est dupliciter. aut temporalis aut eterna. Pena temporalis est pena purgatorij de qua dicit Math. v. Non eribis donec soluas ultimum quadrantem Hiero. Non egredieris de carcere donec minima peccata persoluas. Erisof. Non solus de gravibus peccatis sed etiam de verbo ocioso quod potest signari per quadrantes exigetur a te superflua. Apo. xviii. Quantum se glorificauit et in delicijs fuit tantum dante illi tormentum. Apostolus. i. corinth. iij. Si quis autem edificat super praefundamentum hoc aurum et argentum. lapides preciosos. lignum. fenus stipulam uniuscuiusque opus manifestum erit dies enim domini declarabit quia in igne releuabitur. Et uniuscuiusque opus quale sit ignis probabit si eius opus permanserit quod super edificat mercedem accipiet. Si eius opus arserit detrimentum paciet. Ipse autem saluus erit sic tamen quasi per ignem Ambrosio. i. glo. or. per hoc apostolus ostendit illius saluum futurum sed penas ignis passurum. ut per ignem purgatus fiat cum perit in eternum peccat.

Mat. v.

De Extremo iudicio.

Bregio. l. libro dialogo. Quis hoc de igne tribulatiois possit intelligi tñ si quis de igne fure purgatiois accipiat pen sandū sollicitate est q̄ illū p̄ ignē dixit posse saluari non qui sup̄ h̄ fundamentū ferrū vel es vel plumbū edificat. i. pctā maiorā et grauiora atq̄ ideo insolubilia. Sed qui edificat lignū stipulaz pctā minima ac leuia que ignis facile consumit. Si ad penam eternam hoc dupliciter. aut cum pctō actuali. talis vadit ad infernū. Luce. xvi. **Fortu^s** est diues et sepultus est in inferno. Job. xxi. dicit d̄ malis. Ducūt in bon^s dies suos. et in puncto ad inferna descendunt. Ps̄. **Hor^s** pctōru^m pessima. Si absq̄ peccato actuali sed cum originali tñ. tales vadunt ad limbus puerorū nō baptisatum qui nō habent penaz sensus sed tantuz damni q̄ tamē Erisostimus maximam dicit penam. **Ue** ergo p̄pter mortis exitium.

Ue p̄pter futurū iudiciū quo nihil horribilius. Job apo. xiiij. audiunt angelū volantem p̄ medium celi clamantem. **Timete deum et date illi honores** q̄ venit hora iudiciū eius. Bregio. in ome. sexa

gesi me d̄t **Ecce** transiūt omnia que agitis. et ad extremū iudiciū sine vllā momēti interpositione quottidie volētes nolētes q̄ p̄peratis. **Ergo** amat qd̄ relinquit. cur illud negligit quo puenit. **Dicis** forte. **Dum** desine mundi dictum est et futuro iudicio. nec vsq̄ modo venit. **Aug^s**. in libro de vanitate. seculi circa principium. **Quanto** diutius expectat ut emendetis tanto graui⁹ iudicabit **Si** forte putas q̄ finis mundi tardius veniat vel suū vnusquisq̄ d̄sideret finē **Beatus** qui semp̄ illā horā. s. mortis sue habuerit ante oculos et festinauerit in ea parat⁹ inueniri. **Q̄** si vultis scite charissimi cū magno metu magnisq̄ dolorib⁹ a anima sepatur a corpore veniunt angeli assumere eam perducant illam ante tribunal iudicis et tūc illa memrans opa sua mala et puerfa. q̄ die noctuz gressit extremi scit. et querit iam fugere. inducias petere dicēs. **Da** mihi nisi vnus hore spaciū. **Tūc** quasi loquentia opa sua dicēt **Tu** nos egisti opa tua sumus. non te deseremus. tecum p̄genus ad iudiciū. **Hec** augus. **Qui** ergo in hoc suo et p̄ticulari iudicio bene stabit nō habet ue

cesse timere iudiciuz generale. Qui vicerit ait Job. apoc. ij. nō ledetur a morte sc̄da q̄ vicerit dyabolū in morte prima sc̄z corp̄is tm̄. nō ledet a morte sc̄da qui est corp̄is ⁊ anime qm̄ sepantur ambo a deo. Ue ergo .i. in terra habitātib⁹ nō celo ppter futurū iudiciū.

Domin⁹ noster

ihesus christus loquens de tēpore futuri iuditiū dicit Luce. xxi. Erunt signa in sole luna ⁊ stellis ⁊ in terris pressura gentiuz pre confusione some⁹ ⁊c.

¶ De trib⁹ dñs largiente hic dicemus de his sc̄z que preceſdunt futurum iudiciuz. de his q̄ fient in futuro iudicio. et de his q̄ fient post iudiciū ¶ Circa primuz dicit domin⁹ vbi s̄. Erunt signa in sole luna et stellis. Jobel. pphē. ij. c. loquens de his que precedunt futurum iudiciuz dicit Canite turba in syon. ululate in monte sancto eius conturbent oēs habitatores terre qz venit dies dñi qz ppe est dies tenebrarū et caliginis. dies nubis et turbinis. an̄ faciem eius ignis vorans. et post eū exurens flāma. a facie ei⁹ cruciabunt populi om̄nes vultus redigentur in ollā. Sequitur. iij. c. Dabo pdigia

in celo et in terra. sanguines et ignē. ⁊ vaporē fumi. Sol puer tet in tenebras. et luna insanguinem anteq̄s veniat dies dñi magn⁹ et horribilis. Juxta literalē sensuz dicūt doctores q̄ sol obscurabit p̄eter suū naturalē cursuz forte ideo ne videat aut abhorre se oñdit multitudines peccatoruz in terris. Sicut in passiōe xp̄i legitur factuz. Luna puer tet in sanguinē ideo forte qz ppe est dies aduent⁹ ei⁹ q̄ vindicare venit sanguine suuz in pctōribus. qz quociēs hō peccat mortaliter tociēs xp̄o suā renouat passiōnē. i. tm̄ malū facit xp̄ian⁹ qui sponte mortaliter peccat ac si xp̄m denuo crucifigeret. vñ. Aplus ad hebre. ait Rursum crucifigētes i se filiū dei. Erūt signa in stellis. Apo. vi. Stelle cadēt de celo. Tāta tūc erit cōmotio elementorum q̄ vere apparebit ac si stelle caderēt. Nec hec impossibilia vidētur fieri cū iā hec om̄ia signa pene facta sint. Naz legi⁹ q̄ tēpore Adriani pape p̄mi circa annū dñi 784. et Cōstantini impatoris quinti Sol obscuratus nō apparuit. xvij. dieb⁹ Signuz crucis apparuit in vestib⁹ hoim et sanguis de celo i terrē fluxit. Itē anno dñi. 824. tge

xvij dieb⁹

De Extremo iudicio.

Stephani quarti et Caroli magni imperatoris solis et lune eclipsis fuit vltra solitū nature. et .vij. diebus apparuit macula nigra in sole. Item anno dñi. .ii. o 4. tpe Piscalis pape et. *Duo soles*
Tres soles
Heinrici imperatoris quintiduo soles apparuerunt in celo. Itē anno dñi. .i. 4 3 4. tpe. Felicias pape quinti tres soles visi sūt in celo. Erunt signa in sole ait dñs Et luna. Flā legiſ cronicſ q̄ āno dñi. .i. o 2 4. tpe. Sergij pape quarti et Octonis tertij imperatoris. luna in sanguinē versa. Itē anno dñi. .ii. o 4. tēpe Anastasij quarti crucis figura in luna publice visa est. Erūt signa in sole et luna Et stellis Flāz legiſ q̄ anno dñi. 6 8 4. tēpore Benedicti sc̄di. stella magna apparuit in oriente. Itē anno dñi. 7 2 4. tēpore Steffani pape sc̄di stelle vise sunt cadere de celo ppter nimis frigus. et territi sunt hoies putātes finē mūdi adesse. Itē anno dñi. .i. o 2 4. tpe Sergij pape quarti facula ardens et fulgor ad in star turre de celo cecidit Itē anno dñi. .i. i o 4. tpe Piscalis pape sc̄di Stella p̄ diē fulguravit. Erūt signa in sole et luna et stellis ait dñs Dec omnia signa iā p̄terita sūt quare dubiū nō est qz nō lon

ge est dies dñi. ¶ Sc̄do spūa liter verba dñi sic debēt expo ni. Erūt signa in sole et luna 2 stellis. per solē xp̄s intelligitur per lunā virgo maria. per stellas sc̄ti dei intelligūt. Ex autē xp̄s sol sit d̄r Malachie vlti mo. Orietur vobis timentib⁹ nomen meuz sol iusticie. Sol iste vt d̄r Job. i. illuminat omnem hoiez venietez in hūc mūdus. vbi Dionisi⁹ ait Illuminari volentia. si q̄ nō illuminatur defectus nō est ex parte solis sed hominis etc. In isto sole tria iā p̄cesserūt signa. sicut in sole naturali et quartū venturuz est. Primo sol legiſ stetit in celo q̄. Josue pugnavit cōtra inimicos israhel Sic xp̄s sol iusticie stetit situs in cauce sic sol in celo ideo vt plene de hostib⁹ hūani gn̄is triumpharet. s. spiritibus malignis Unde Ioue decimo. in figura legitur Stetit sol donec vlcisce retur se gens de inimicis suis. Sc̄do ideo stetit vt patrē placaret. Unde in figura ait pp̄ heta psalmo septuagesimo septimo Dixit de⁹ vt disperdet eos si non moyses electus ei⁹ stetit cōfractionem p̄spectu ei⁹. Sed forte dicas. quō stetit si p̄frac⁹ fuit xp̄s stetit i diuinitate. p̄frac⁹ in hūanitate

Tertio stetit vt die duplicaret vt dicit Iosue. x. de sole natura h Sic xps stetit fixus in cruce vt die duplicare. scz vt die gratie diei glorie iungeret. Secundo cudo legit q sol naturalis retrocessit. Isa. xxxviii. Reuerfus est sol decem lineis. Et legitur de Ezechia. iiii. regu. ix. sic xps decez lineis retrocessit in sua incarnatõe. Flouẽ linee sunt nouem chori angeloz qz transiuit minoratus paulo minus ab angelis vt ait ppheta dñs scz angeloz. Decia linea est hũanũ genus. vsqz ad decimã lineã se hũliãdo filius dei descendit aut retrocessit. Retrocessio solis fuit ezechie signũ triplicis boni scz adiutorũ ptra inimicos. educãdi filios z vite prolõgatio Sic xps ideo retrocessit aut descẽdit vt nos ab inimicis liberaret. vt nos spũaliter secũdaret. vt vitã nõ soluz tpalez plõngaret. sed vt eternam et beatã nobis daret. ¶ Tertius signum solis est percussio. Apo. viii. Percussa est tertia ps solis vt vidit iohẽs Spũaliter. tria fuerũt in xpo sive tres substantie. scz diuinitas. ania rõnalis. et caro. deitas nõ fuit percussa nec ania sed tertia ps scz caro q morte percussa ẽ. vñ Isa. xliii. Propter sce

lus ppli mei percussit eũ ¶ Quartũ signũ solis ẽ obscuratio. qd in sole naturali frequẽter scdm legim⁹ et possibile est adhuc fieri. Spũaliter xps sol iusticie vt dicit Albert⁹ sup apo. vt tempore antixpi nõ lucebit mira culis ymo ecõtrario antixps z sui multa faciẽt licet ficta miracula. Ideo ait dñs ihũs de illa caliginosa psecutõe mathe. xxiiij. Surgẽt pseudo pphete et dabũt signa magna et pdigia ita vt in errorem ducant si fieri põt etiam electi. glo. si dei predestinatio impediri possit. Grego. suber Ezech. ome. ix. dicit Per h q dicit si fieri põt expri mit q electi in corde tẽptabũtur mouent. si nõ cadũt. Sic plures mouent iam ficta aut apparent scititate Picadoz q tñ nulla miracula faciũt. multo tũc mouebũt. qñ miracula videbũt licet miracula non sint tñ apparebũt seductõe z illusiõe inimici zc. Tũc martires gloriosissimi erũt et pcel lent martires q facti sunt tempore tyrãnoz. Ideo dicit dñs math. xx. Erũt primi nouissimi et nouissimi pmi. quia martires tempore antixpi qñ nulla videbunt a xpo miracula et ecõtra illos maledictos plura licet ficta õndere et tñ firmi in

mat: 24.

De Extremo iudicio.

fide p manent maiores erunt glorie in regno dei &c. ¶ Erunt signa in sole .i. xpo ante diem iudicij et in ipso die iudicij. qz iam est mitissim⁹ tūc erit seuerissimus. iam misericordissim⁹ tunc iustissimus iam pnis ad suscipienduz omnes pctōres q de suis dolēt pctis ac emendā pponūt. tunc nullū q pns tps neglexerit suscipiet. etiā si sanguineas funderet lacrimas. Iam dicit Unio ego nolo morte pctōris tūc dicet discedite a me maledicti. iā pater. tūc iudex. Signū magnū et in auditū erit cū ille cuius ppriuz est misereri et pcre. nullā ostendet pctōribus misericordiam ¶ Erunt signa in luna. i. virgine Maria q luna assumitur. Primo ideo qz luna potestate habet sup mare. p mare pns ielligit mūdus vt dicit hiero. Sicut em̄ luna sup mare ita maria sup totū munduz habet pates. Unde pph. in ps. Tu dominaris pāci maris motū aut fluctū eius tu mitigas. p tpe futuri iudicij nullaz ostendet pātem se habere sup pctōres ymo si sanguineas funderet lacrimas p vnico pctōre nullā ei veniam impetraret. Scdo ideo patur lune. rōne hūilitatis. nam luna terre est prima.

Sic isti tpebus p suā gratiaz virgo maria. sed tpe futuri iudicij remotior erit oibus scis a pctōrib⁹. Tertio. luna nocte et die splendet. Sic virgo maria his q in tenebris sunt pctōrib⁹ lucet p suā gratiā. et his q iusti sunt in lumie gratie eos pseruando. sed in tpe extremi iudicij nulli pctōri lucebit. per minimam scintillam gratie. ¶ Erunt ergo tria signa in luna naturali q etiā spūaliter appārebūt in ygine maria. Primo in luna erit motus cessatio. stabit em̄ luna in occidentē in loco vbi creata est in eternuz nec mouebit amplī⁹. Sic ygo maria in extremo iudicio cessabit ab omī motu pctōrib⁹ salubri. Jam em̄ mouet faciliter. ideo de ea scriptum est Ecclī. xxiiij. Currū celi circūi sola scz ei⁹ ruinā expando. in fluctib⁹ maris ambulauit pctōres in mōdo p solando aut sublimū colla p pua virtute calcando. i. demouū impet⁹ repmendo. Sequitur videte q nō solū mihi laboramini sed omīb⁹ querentib⁹ veritatez. ab hoc motu salubri tūc in fine cessabit. Scdm signū est luminis occultatio in luna naturali in futuro iudicio. De virgine maria scriptuz est Ecclī. xxiiij. Penetrabo omnes

Inferiores pres terre. et inspicere
 am omnes dormientes. et illumi
 nabo omnes sperantes in dño.
 Sed tñc in nouissimo die iudi
 cij abscedet omne lumen gracie
 sue. et nulli peccatori vtiqz lu
 cebit. Terciu signũ est splendor
 ris in sanguinez mutatio. Vñ
 apocali. vi. dñ Jo. Luna tota
 facta ẽ sicut sanguis. Sic spi
 ritualiter splendor virginis ma
 rie quo iaz multos letificat in
 sanguinẽ mutabitur. Hãz tñc
 durissima erit omnibus malis.
 et sanguinis filij sui p homib⁹
 fusi vindictã iustissime postu
 labit dicẽs Vindica de eis fili
 sanguinẽ tuũ quẽ fudisti p eis
 sup terrã ¶ Erũt signa in stel
 lis. i. sanctis apostolis p fesso
 res iudicis erũt et sc̃tis marti
 rib⁹. p fessoribus. virginib⁹. et
 omnibus electis. Sicut em̃ stel
 le cadentes de celo nõ lucebũt
 homibus sed terrẽt. ita sancti
 dei nullũ auxiliũ. nullam inter
 cessionẽ pctoribus ostendent
 sed solum terrorem. qui tamen
 iam pni sunt ad intercedendũ
 ¶ Tercio potest verbũ dñi ul
 lud sic exponi. Anq̃ veniat di
 es iudicij prius erunt signa in
 sole et luna et stellis. Per soles
 papa et stat⁹ spiritualis intel
 ligitur. quanto sol dignior est
 luna. tanto status spiritualiũ

secularibus. Sol iste cõuertit
 in tenebras quũ. s. status spiri
 tualis immeritus fuerit rebus
 terrenis peccuniarũ magis ẽ
 anie lucris Erisost. Quid du
 bitas de fine diei cum tenebre
 nõ solũ valles. i. simplices lay
 cos. sed etiam montes altissi
 mos. i. spirituales occupant.
 duodecima hora diei ẽ fratres
 ¶ Luna imperatores et statu
 in ecclesia significat milites.
 Hec luna anteq̃ veniat dies
 dñi cõuertetur in sanguinez. p
 sanguinez multitudinẽ pctõrũ
 intelligere potes ex tẽ iam in
 nobilibus. Isa. i. Manus res
 stre sanguine plene sunt. Vel
 p sanguinẽ oppressionẽ paupe
 rũ intellige. q̃ maxime iã riget
 i nobilib⁹. q̃ suos subritos tar
 ando exconãt. omnes q̃si rei sc̃i
 sanguinis et homicide. Ideo
 dñ de pe. dis. i. Omnis inq̃tas
 7 oppressio iudiciũ sanguinis
 est. i. digni sunt iudicio homici
 doz. Eccl. xxxiij. Panis egẽ
 tiũ est vita eoz q̃ fraudat eos
 vir sanguinum est. Per stellas
 statũ lay calẽ intelligere potes
 de stellis dñ Johãnes apocal.
 vi. q̃ ceciderunt aut cadẽt de
 celo. q̃ multi 7 innumerabiles
 layci cadẽt de celo. i. celesti vi
 ta in terram terrenis p. omisso
 nibus anticristi adherentes.

De Extremo iudicio

¶ Erūt ergo signa in sole ⁊ lu-
na et stellis antiq̄s veniat dies
dñi horribilis. Dicit em̄ dñs
Luca. xxi. Surget gens ꝓtra
gentez et regnuz aduersus reg-
nū. et terremot⁹ magni erūt ꝓ
loca. et pestilētie et fames ter-
roresq̄ de celo. et signa mag-
na erūt. Grego. in ome. sup ea
dez verba d̄t. Dñs ac redemp-
tor noster paratos nos inueni-
re desiderās senescētez mōm q̄
mala sequantur denunciāt. vt
nos ab ei⁹ amore ꝓpescat. ap-
ppinq̄ntē ei⁹ terminū q̄ntē ꝓ
secutiones ꝓueniāt innotescit.
vt si dñm in tranq̄litate metu-
ere nolum⁹ saltē vicinū ei⁹ in-
diciū ꝓcussionib⁹ attriti timea-
mus. Et signis ꝓdictis sup⁹
alia tā facta cernimus. alia in
ꝓximo futura formidam⁹. naz
gentē sup gentē expurgere eaz
q̄ pressuraz plus iam nostris
ꝓpibus cernim⁹ q̄ in codicib⁹
legim⁹. Quot tereimot⁹ vrbes
innumeras subruant ex alijs
mūdi ꝓpibus scitis. pestilenti-
as sine cessatōe patimur. ꝓri⁹
etiā q̄ italia gētili gladio ferē-
da traderet igneas in celo aci-
es videm⁹. et ip̄m q̄ postea fu-
sus est sanguis vidim⁹ cho:u-
scantē. Sz cū multa iā ꝓnun-
ciata cōpleta sint dubiū nō est
q̄ seq̄ntur etiā pauca q̄ restāt.

¶ Placet adhuc ex cronics aliq̄
audire que facta sunt a deo mi-
rabilia et eius aduent⁹ signa.
¶ Naz legit anno dñi. 434.
tpe Sixti pape tercij Eōstan-
tinopolim maxim⁹ terremot⁹
fact⁹ est durans ꝓ q̄tuor men-
ses cōtinuos. Item anno dñi
474. tpe Felicis pape tercij
facta est fames magna ⁊ incre-
dibilis ꝓ totaz affricam. Item
anno dñi. 564. tpe Johis pa-
pe tercij acies ignee vise sunt ī
celo vt refert Grego. in ome.
Et de vestibus hoim sanguis
fluxit. et domus quedam tota
sanguie aspersa aparuit. Itē
āno dñi. 594. tpe sc̄i Grego.
pape sanguiee haste ⁊ lux cla-
ra tota nocte apparuerūt. post
sarraceni tertiā ꝓtez xpianoz
horribilitē inuasērūt. Itē anno
dñi. 664. tpe Deodati pa-
pe ignis cecidit de celo. et iris
magna apparuit ita vt hoies
putarent cōsumationez seculi
adesse. Eodem tpe multa alia
signa ingētia facta sunt ita vt
hoies finē mōi adessee oīo estī-
marent. Itē anno dñi. 754.
tpe Steffani pape sc̄di terre
motus mirabilis fuit et ciuita-
tes quidam montane diuisus
montib⁹ vna cū illis transmi-
grarunt ad loca campestria vl-
tra sex miliaria et non fracte.

In mesopotania terra destrup-
 ta est ad duo miliaria et cinis
 de celo cecidit et plura alia mi-
 rabilia. Itē anno dñi. 784.
 tpe Constantini imperatoris
 quinti et Adriani pape primi
 sanguis de celo in terraz fluxit
 et plura alia etc. Item anno
 dñi. 804. tpe Leonis pape.
 quarti signum rubeum donice
 crucis apparuit et multe baste
 in aere. sequit magna strages
 xpianoz Itē anno dñi. 834.
 tpe Valentini pape primi
 et Ludonici primi filij Caroli
 magni tempestas maria fuit i
 gallia et terrignotus et multe
 ville et domus igne celesti cre-
 mant. homines et iumenta icu-
 fulminis necantur. et cū gran-
 dine lapides immensi ponde-
 ris cadunt. et fragmen glaci-
 e descendit. cuius longitudo pe-
 dum. xvi. latitudo. 6. pedū. al-
 titudo duoz pedū. sequit pesti-
 lentia magna. Itē anno dñi.
 874. tpe Sergij pape scđi. et
 Lotbarij impatoris filij ludo-
 uici. tanta fames fuit in ger-
 mania vt quasi parētes filios
 suos comedere potuissent Itē
 anno dñi. 874. tpe Adriani
 pape scđi. et Ludonici impa-
 toris scđi. sanguis pluit de ce-
 lo in italia tribus diebus. et lo-
 custe galliaz vastant. sequitur

fames valida vt quasi tertia
 pars hoim periret. In saxonia
 eodē tpe tota villa absorbetur
 a terra. Itē anno dñi. 1084.
 tpe Victoris pape tertij et
 Henrici impatoris quarti ter-
 remor magnus fuit in anglia.
 et vi ventoz. 600. domus ca-
 dūt. fons sanguinis. xv. diebus
 fluxit. Itē anno dñi. 1354.
 tpe Innocencij pape sexti et
 Caroli quarti impatoris terre-
 mor magni fuerūt in diuersis
 locis. Basilea q̄s tota ceci-
 dit cū multis castris in circui-
 tu. tūc boies cū bestiis morā-
 bantur. tūc bella. pestis. et fa-
 mes fuerūt. ¶ Itē quō gens
 ytra gentē. et regnū aduersus
 regnū surrexerūt hodie expi-
 mere vix quis sufficit sicut ho-
 die adhuc videm. Nec omnia
 p̄dixit dñs noster ihesus chris-
 tus luce. xxi. Et cū iā vt vt ait
 Grego. plura facta sint q̄ dñs
 p̄dixit signa. nō dubius quin
 modica que adhuc restant se-
 quent. Quare vicinū esse dies
 iudicij expectamus.

Erit i terris pres

sura gentū pre confusione so-
 nitus maris et fluctuuz. Du-
 go primus postillator super lu-
 ca. xxi. ca. d̄t q̄ qua tuoz pres-
 sure precedentem diem iudicium

De Extremo iuitio.

Prima erit tyrannorum scienciam contra christianos tempore martirum in primitiua ecclesia. Secunda hereticorum quam grauius quam prima in ualuit dei ecclesiam. Tertia malorum christianorum uicia uirtutes fingentes sicut hodie est. Quarta est antichristi futura que maxima erit inter omnes has quatuor pressuras uel. dicitur Daniel propheta. eiusdem. viij. ubi sic ait Videbam in uisione mea in nocte et ecce quatuor venti pugnant in mari magno. et quatuor bestie grandes ascendebant de mari diuersae inter se. prima quasi leona secundae quasi uersa tertia quasi pardus. quarta terribilis atque mirabilis fortis nimis dentes ferrosos habebat. Prima bestia fuit similis leone. et scabat ferocitatem tyrannorum tempore martirum quam pressura tam magna et uehemens fuit ut tempore diocleciani et martiriani ut legitur in chronicis infra. xxx. dies. xxvij. milia alij habent. xxvij. milia hominum interficerentur pro fide. De hac persecutiōe loquitur Iob. apoc. xij. Draconem serpens misit ex ore suo post mulierem aquam tanquam flumen ut eam faceret trahi a flumine et aperuit terra os suum et absorbit flumen et iratus est draco et abijt facere prelium cum reliquis de semine eius qui custodiunt man-

data dei et habent testimonium iherosolymorum christi. Albertus ibidem. Serpens est dyabolus. misit aquam tribulationis post mulierem. id est ecclesiam. De his aduersus tribulationem loquitur spiritus sanctus. cant. viij. Aque multe non poterunt extinguere caritatem eius. ¶ Secunda bestia fuit similis uersae ubi fecatur pressura populi quam facta est a uoluntate hereticorum. Et sunt heretici omnes errantes pertinaciter in his qui sunt de necessitate salutis. tales grauius impugnant ecclesiam dei quam prima pressura. Sic legitur tempore Arrii episcopi alexandri de quo dicit hieronymus et canon. Secunde. xxij. q. iij. ubi dicitur. Secunde sunt putride carnes et scabiosa ouis a caulibus repellenda est ne rota domus massa et corpus ardeat etc. Arrius in alexandria una scintilla fuit sed quoniam non statim oppressa est totum eius orbem flamma populata est. proprium est hereticorum similitudinem simplicitatem et scitatem. sed quia non sunt in obedientia ecclesie. etiam si multa parentur obprobria multa operentur bona nihil tamen eis prodest dum in uino offendunt omnium rei sunt. ¶ Heresis nascitur ex tribus. Primo ex superbia. nam quidam ut se considerent doctos conati sunt euangelium et scripturas falsis exponibus declarare. Tales nec

ecclie. nec doctouib⁹ sc⁹is cre⁹
dūt. de se presumētes. p⁹tra ta
les d⁹ apl⁹us .i. thi. vi. Si q⁹s
aliter docet et nō acquiescit sa
nis finonib⁹ d⁹ni n⁹si ihū xpī z
ei q̄ fin pietatē ē doctrine sup
bus. Un̄ Leo papa .xviii. q.
iij. qd aūt iniqui⁹ ē q̄ impia sa
pere et sapiētioribus doctiori
busq⁹ nō credere zc. ad semet
ipos recurrūt et iō m⁹gri erro⁹s
existūt qz veritat⁹s discipuli nō
fuerūt Dūt ergo simplices de
plana scriptura p⁹tetari et ec
clesie expōe. Scdo orit⁹ ex a
uaricia Sic. n. puluis exccat
oculos cordis ita auaritia mē
tis. qdā heretici oīa habēt cō
ta etiā vxores et filios q⁹s pau
pes vidēt ad eoz erro⁹rē p⁹mo
nera allicūt sicut waldenses.
tales eccliaz et sacramēta blas
phemāt. sacerdotib⁹ detrahūt.
decimas a lege veteri z xpō ob
seruatas negāt. De his ait ap
postol⁹ .i. thi. iij. In nouissimis
spib⁹ discedūt qdā a fide artē
dētes spiritib⁹ erro⁹s. z doctri
nis demonoz et ypocnisi. De
his d⁹r in ca. ad abolēdū. extra
de heretic⁹s. Quicūq⁹ aliter de
sacramēt⁹s docuerit q̄ sacrosan
cta romana ecclia heretic⁹ est
z p⁹prio anathemate innoda
tus. Tertio oritur ex luxuria.
Nā qdā faciūt puēticula. v⁹po

res pprias et filios p⁹stiuūt vt
z ipi liberius alijs vtant nullē
rib⁹. Hū etiā officiū p⁹dication
nis sibi vsurpāt et occulte p⁹di
cāt. luxuriā p⁹mēdāt. p⁹uētes
vituperant q⁹s oēs sc⁹a ecclia
catholica ex p⁹municat. vtz ex
tra de heretic⁹s euz ex inuenco.
vbi d⁹r. De⁹ lux vera omēz illu
minat hoīem odit t⁹pa tenebra
rum. Ideo ait apl⁹us. Qd dixi
vob⁹ in tenebris dicite in luce
Talia debet hō catholic⁹ vita
re nec eoz sermones audire.
¶ Tertia bestia fuit simil⁹ par
do varios hūis colores. et ling
nificat varietatē pctōz malo
ruz scz xpianoz mōm impu
nantia piculosi⁹ q̄ olim t⁹pe t⁹
rānoz et hereticoz. Apl⁹us. ij.
ad ti. vi. ait Hoc aūt scito te
q⁹ i nouissimis dieb⁹ instabūt
t⁹pa piculosa z rūt hoies scip
sos amātes. cupidi clari. supbi
plaspheini. parētib⁹ inobediē
tes. ingrati. celesti. sine affecti
one. sine pace. criminatores. i
p⁹nnētes. immutes. sine benigni
tate. p⁹ditores. p⁹terui. timi
di. voluptatū amatores magi
q̄ dei. Glo. or. Nec mala qz
hoies scipos z nō deū diligūt
ex hoc tanq̄ ex vna radice oīa
surgūt. Cupidi pecunie. Elati
ad dominū. Superbi de hon
orib⁹ sibi impensis subditis.

De Extremo iudicio.

Blasphemi in deū per hereses
Nō obediētes parētib⁹ carna
lib⁹ et spūalib⁹. Ingrati de bo
nis qz corrigētib⁹ mala p bo
nis reddūt. Scelesti in graui
bus ppetrandis suas et alioz
anias interficientes. Sine af
fectōe ad aliquē nō cōpacien
do infirmis. Sine pace inq̄e
rātes alios. Eriminatores cri
men suū alijs imponētes De
tractores famā sc̄toz macula
re conātes. In cōtinētes gule
et libidini nō resistētes. Immi
tes crudeles in exercēdo lites
Sine benignitate. i. largitate
nesciētes alijs subuenire. Pro
ditores serectorz alterius duz
iudicāt inimicis piorū q̄ occul
tantia nonerūt. Proterui pea
ces habitu et verbis pudores
nō seruātes. Tumidi inflato
corde. Leci nō intelligentes q̄
loquūtur. Voluptatū quarū
libz amatores magis q̄ dei .i.
carnales leticias spūalib⁹ p
ponētes. hos deuota. bec glo.
Et qd̄ peius est bec et similia
pectā. nō pectā sed virtutes istz
tpib⁹ hoies fingūt. Cū em̄ cle
mētissim⁹ de⁹ p sc̄tissimuz pa
trez nostrū Dominicū et sc̄m
Franciscū ac eoz frēs totū pe
ne mūdū illuminaret ac vicia
emēdaret ad viā salutis reduce
ret. ridēs dyabol⁹ mōim a suo

quelli dominio. p̄silio p̄habito
cū suis ita decreuit vt omnia
vicia virtutes nomīaret. et ho
minib⁹ mōi vt ip̄a sub specie
virtutū palliarēt sciam modū
tradidit q̄re tā q̄si in toto itez
dñatur o: be Dicūt ergo hoies
supbiā nō forte supbia sed mū
diciā. Auaricia d̄: puidencia.
Luxuria caritas. Ira zelus in
stitic. Inuidia nō fructs vitijs
Accidia cura corpis. Gula cō
fortatio corpis. Loq̄citas af
fabilitas. Dissolutio spiritua
lis leticia. Ornatus superflu⁹
decentia status siue mūdicia.
Superfluitas honestas. Pro
digalitas liberalitas d̄: Per
tinatia p̄stātia Dolositas pau
dentia. ypocrisis sanctitas.
Curiosus circumpectus. Pro
sumptio spes Sz sicut falsis
denarijs non emittur quicq̄ sic
nec filijs virtutibus celum &c.
¶ Quarta bestia terribilis ac
q̄ mirabilis et fortis d̄ctes fer
reos hūs fecat p̄secutionē anti
xp̄i futuram quā expectamus
Hanc p̄secutōnem p̄dixit xp̄s
Math. xxiiij. dicēs. Ent tūc
tribulatio magna q̄lis nūq̄ fu
it ab initio mōi vsqz mō nec fi
et Glo. interli. h̄ pprie tpe anti
xp̄i erit Et nisi ab be: emati fu
issent dies illi non fieret salua
ois caro. Brego. Si diuina p̄

ordinatio nō obstatet quas in possibile ē falli. Illud t̄p̄s vidit Job. apo. i. vbi d̄t Uidi in medio. vij. candeabroz aureoz ōrū similē filio hoīs. caput ei⁹ et capilli erāt cādida sicut nix ⁊ oculi eius tanq̄ flāma ignis Et pedes ei⁹ similes auncal / co sicut in camino ardētī Blo. interli p̄ pedes fecant vltima xp̄i mēbra. p̄ caminū ardentes tribula tōis vehemētia. Idem Job. apoca. xij. vidit q̄ draco ruffus trahebat tertiā ptē stel larū de celo in terram. Draco antix̄ps est. Stelle fideles ecclesie tertiāz em̄ ptē fidelū tra bet in terrā. donis et pecunijs alliciēs ad terrena. De hac eti am p̄secutiōe loquit Brego. xxxij. moralius tractans illud Job. xl. Stringet Vehemot caudā q̄si cedrū d̄t Uidendū valde est cū vehemot caudaz suā vt cedrū subleiat. in q̄ tūc atrocior q̄ nūc se ereperit sur / gat. Que em̄ penarum genera nouim⁹ q̄ nō iā vires martirū ex eruisse gaudem⁹ alios em̄ improuiso ictu immersus gla / dius strauit alios crucis pati / bulo affixit. q̄ et mors puoca / ta repellit. et repulsa reuocat. alios hirsutis serra dentib⁹ atri uit. alios armatos ferro insul / tans. vngula sparsit alios bel

uina rabies morib⁹ detruicand⁹ do cōminuit. alios ab intimis viscerū p̄cutēs pressa vis ver⁹ beruz rupit. alios effossa terra viuos absorbuit. alios dimer / sos in mare p̄cipitiū fregit. ali os infe. pietos a q̄ repleta ab sorbuit. alios edax flāma vsq̄ ad cineres depasta cōsumpsit Cū ergo vehemot in fine mōi caudā suā amplius dilatat qd̄ illis tormētis atroci⁹ exurgit. nisi qd̄ in euangelio dñs dicit math. xxiiij. Surgent pseudo pphete et dabunt signa mag⁹ na et pdigia vt in terrore mit / tantur si fieri pōt etiam electi Hunc etiā fideles nostri mira agūt cū puerfa paciūtur. tunc em̄ vehemot huius satellites antix̄pi etiā cū praua ingerūt mira acturi sunt. De tpe enaz illo loquit Daniel. xij. c. dicēs Veniet t̄p̄s quale nō fuit ab eo ex quo gentes esse ceperūt. et in tpe illo saluabitur pplūs tuus om̄is qui inuent⁹ fuerit scriptus in libro vite. De hoc libro ait Job. apoca. xxi. Nec intrabit in ea aliquid coinq̄na tuz aut abhominatiōe faciēs et mendacium. nisi qui scripti sunt in libro vite agni. Liber vite agni est conformitas vite fm̄ doctrinā dñi nostri ihū xp̄i Ideo ait dñs Wath. xxiij.

De Extremo iudicio.

Vigilate quia nescitis qua hora
dominus venturus sit. hoc autem scito
te quoniam si sciret pater familias
qua hora fur veniret vigilaret
vigilans. et non sequeretur perfodi domum
suam. Ideo et vos estote pa-
tri quia qua hora non putatis filli
us hominis veniet. ¶ Dicitis for-
te Dudum de aduentu predicatum
est nec usquam modo venit incertum
est etc. Augustinus ad Ezechi-
um Tunc enim unicuique veniet dies
domini cuius venerit eius dies ut ta-
les hinc exeat quilibet iudicandus
est in illa die. illum impatum inue-
niet dies domini quem impatum inue-
niet sue vite ultimus dies hec
augustinus. Enosus. sup matheum.
xxiiij. sup illud Sicut erat in
diebus noe ita erit aduentus filii
hominis dicit. Ex hoc exemplo
dominus ostendit quoniam cum antichristus ve-
nerit indecetes voluptates as-
sument apud eos qui iniqui erunt.
et de propria desperabunt salute
Ideo etiam veniens ponit dominus
de archa que cum fabricaretur piace-
bat in medio futura mala predi-
cans. mali autem non credentes. ac
si nullum fuisset futurum malum. la-
sciviebant. Glo. inter. quis noe
prediceret. tamen non credebant. Sic
ita verbum predicatores quia quasi cot-
ridianum iam viluit in cordibus au-
diendum. nec credunt. et si credunt
non tamen ope ostendunt. Dicit tamen

idem Enosus. sup mathe. xx. c.
In duodecima hora diei sumus
ubi enim tenebras rides. et
adhuc dubitas die iam transisse
prius enim in vallibus. i. secularibus
christianis die declinante fuit ob-
scuritas. nunc autem quoniam sacerdo-
tes qui motes dicunt apprehendat
iniquitas tenebrosa dubitas quia
finis mundi etc. Tamen siue propin-
quus sit siue remotus tunc veniet
mundi finis. cum venerit dies mor-
tis tue. ¶ Et cum de antichristo
nascituro sub quarta bestia prima
est sermo. Apli finia in medius
pducatur. Aut enim. ij. ad iheffa.
ij. c. Rogamus vos fratres pro
adventu domini nostri ihesu christi quis
vos seducat villo modo quasi in fine
dies domini quoniam nisi venerit dis-
sensio primum et reuelatus fuerit
homo peccati filius perditionis qui aduer-
satur et extollit supra omne quod
dicitur de deo. aut quod colitur ita ut in
templo dei sedeat ostendens se tantum
sit deus quem dominus ihesus interfici-
et spiritum oris sui. et destruet illud
stratone aduentus sui cum cuius est.
aduentus secundum operationem satbane.
in omni virtute et signis et predi-
cationibus mendacibus. in omni sedu-
ctione iniquitatis his qui peccant
eo quod caritatem veritatis non receperunt
ut salvi fierent. Hic
apulus. Dominus Antho. pte. iij.
n. xij. ita dicit de antichristo Ille.

antixps ventur⁹ est fm scrip⁹ turas in fine mudi. Qui vt d^r Vincenti⁹ in speculo historia rum circa finē nascit in babilo ne ne tribu Dan ex viro et mu liere. sed cōcepto et anīato vt d^r magister i scolaz. bis. dūdet dyabolus in vterū matris ad implendū euz omī malicia vt vas suū. Et q̄uis angelus bo nus nō subtrahat ei ad custo⁹ diā sicut alijs hoīb⁹. vt d^r. be. Tho. pte. i. tū postq̄ incipiet malicia vti nullū effectū custo die in eū exercebit eo obstina⁹ to Iste antixps vt p̄ dicit⁹ De rhodi⁹ martir apparebit i Cor rosan q̄ ē ciuitas vicina iudee. nutrit⁹ in Nazaret. regnare i cipiēt in Capbarnaz. Demū vt dicit vbi s̄ veniet in iheru⁹ salem et ibi sciet se circumci⁹ di. vt oīdat se cōforme⁹ patri bus iudeorūz et dicit se messyā in lege eis pmissum tunc iudei credunt in euz et suscipient ac venerabuntur. Et hoc est qd̄ xps dicit Ego veni in noie pa tris mei et non recepistis me. ali⁹ venit in nomine suo scz an tixps querēs gloriā ppriam et illuz accipietis. scz vt xpm.

Alia expositio sup illō Dañ. viij. Quatuor bestie asc⁹ endebant de mari. Litraliter,

Quatuor bestie sunt quatuor regna succedentia. ¶ Prima bestia similis leone habentis alas aquile est regnū assyriorū. Et dicit leona ppter violentiā et libidinez illius gentis. Due ale due sunt gentes. Assyriū et Caldei. Aquile ppter diuturnitatem regni. Nam incepit a Herorb. aut saltem a Aino. et duratur vsqz ad. Balthasar q̄ regnauit in Babilonia et interfectus est. Dañ. v. Ale auulse Nabuchodonosor est qui auz iumentis habitabat et cor datus ratio reddita. ¶ Scda bestia fuit vrsa hñs tres ordines dencium cui dicebatur Surge comede carnes plurimas. Monarcha est. aut regnum. Persarū aut Medorūz. Similatur vrsō ppter patientiaz laboris et vict⁹ peitatez. Hoc regnum cepit in Dario et Ciro nepote ei⁹ postq̄ occiderūt Balthasar capta Babilone et durauit vsqz ad Darium Ursam huius nominis quartū vctum ab Alexandro p succes sionem. xiiij. regum medorū et persarū. Tres ordines dentū sunt tria genera principuz sibi astantiuz scz Medorūz Persarū et Caldeorū. Q̄ aut d^r comede carnes plurimas refer tur ad Assuerum. qui consilio

De Extremo iudicio.

aman dispōit occidi oēs iudeos sed. reuocātū fuit. vtz in historia hester. ¶ Tertia bestia dicitur similia pardo habenti a las auis et quatuor capita. est regnū et monarcha grecoꝝ tpe Alexandri magni. varij colores varietatē fm regnoꝝ aut doctrinarū. Nam tpe Alexandri plures claruerunt phi et maxime Aristotiles. Alas dicitur habuisse ppter velocitatez dominij nihil eim velocius fuit victoria alexandri. vt nō videat bellasse sed volasse. Nam in. xij. annis subingauit sibi regna orientis. et cum moreret allate sunt eplē de regnis occidentis. ptās ei data est qz nō a se sed a deo habuit tm̄ dominij in punitōnez maloz. Quatuor capita fuerūt quatuor reges sibi succedentes in oriente. Seleucus in babilonia et syria in occasu. Philippus in greca versus meridē. In egipto Ptolomeus. In occasu Antigonus in asia et ponto quod oēs paulatim defecerunt. ¶ Quarta bestia dissimilis erat ceteris hebrei tū dicūt similitudo apro iuxta illud Exterminauit eā aper de silua. Hec bestia terribilis habebat dentes ferreos comedens et cuncta omnium. et reliqua pedibus calcās est monarcha romanoꝝ quod oia

sibi subecit ferro annoꝝ. Habebat autem hec bestia cornua decem quod respicit finem mundi. Hoc regnum in cepit sub Julio cesare. et perfectum est sub Octauiano augusto sub quo natus est christus. Et iam durat ab anno domini. 1501. In fine non diuidet in decem partes. nouem enim regna recedent a christiano imperio et maior etiam pars illorum ab obediētia ecclie. vt regnum Iudeoꝝ. regnum Turcoꝝ. regnum Sarracenoꝝ. regnum Tartarorum regnum Armenioꝝ. regnum Georgianorum. regnum Brecorum quod nolunt habere impatorem superiorē. regnum Bohemoꝝ quod iam ultra. 90. annos elapsos a sinceritate fidei recesserunt nec ad unitatem ecclie sunt reducti vsque modo. regnum Francoꝝ quibus fidelissimum. non tamen recognoscit impatorem romanoꝝ superiorē. Decima pars aut decimum regnum est romanum impium. Inter ista decem cornua vidit daniel cornu puum et tria quulsa sunt de cornibus a facie eius. Hoc cornu puum est antichristus de tribu Dan ignobilis natus de ancilla. tria cornua euulsa ab eo sunt tres reges vtz in scolastica historia. .1. Africe Egipti. et Ethiope quos interficiet. Alij septem colla subiciet victori. Oculi hominum iunt alta scientia et malicia.

Os ingentia loquens est. qz dicitur
 eēt se deum et messiam in lege
 pmissis. et in templo a iudeis
 edificato ponet solium suum vt
 deus. Aspiciēbam donec thoro-
 ni positi sunt et libri apti sunt.
 .s. conscientie singulorum pate-
 bunt. et vidi qm̄ interfecta es-
 set bestia. et tradita igni.

Iste Antichri

stus pugnabit p̄tra fideles q̄t
 tuor modis p̄rolatiōe falsarū
 doctrinarū. oblatione plurimū
 diuicioꝝ. illatiōe multiplicium
 pressurarū patratōe rerū p̄di-
 giosorum. Tunc vt ait dominus
 Math. xiiij. erit tribulatio q̄
 lis nō fuit ab initio. ¶ P̄mo
 em̄ pugnabit p̄tra fideles fal-
 sa doctrina. Dicet em̄ se mes-
 syas in lege p̄missum et ad se
 spectare nouā p̄dere legē. Illō
 p̄dixit Dani. viij. c. loquens de
 antixpo dicitur Putat q̄ possit mu-
 tare t̄p̄a et leges. Legē mosay-
 cam non reprobabit. oportet q̄
 in ea h̄ntur de messya vt illud
 p̄phetā suscitabit deus de
 fratribus tuis ip̄m tanq̄ me au-
 dite Deutro. xxviij. dicit p̄ se dic-
 ta et nūc in se p̄pleta. vñ mul-
 ta occulta alijs vñ futura dya-
 bolo reuelate nūciabit vt ostē-
 dat se magnū p̄phetā. Christū
 aut̄ quē adorāt xp̄iani dicet p̄

se et suos p̄dicatores fuisse de-
 ceptores. Et ideo p̄pter celera
 sua aut supbiā fuisse crucifixus
 et a deo derelictū. Que aut̄ in
 veteri testamēto habēt de pas-
 sione ei⁹ false exponet sicut mo-
 do iudei exponunt Et vt dicit
 Grego. lxxix. et habet de pse-
 dis. iij. Peruenit zc. q̄ faciet
 celebrare diem sabbati vt pla-
 ceat iudeis. et diem dominicā
 in venerationē sue resurrectio-
 nis nō xp̄i dicet em̄ se mortu-
 rum et tertia die resurrecturū
 Vñ dicit ibidē q̄ festinātes dies
 sabbati et dominicā sunt p̄di-
 catores antixpi. Locus residē-
 tie ei⁹ dicitur hiero solima. Sed p̄-
 dicatores suos mittet p̄ orbem
 sicut xp̄s. Et hoc ē qd̄ ait do-
 minus Mathe. xxiiij. Multi
 pseudo p̄phete surgent et mul-
 tos seducēt. nā scripturas sub-
 tiliter et fallaciter exponēt cū
 magna eloquentia et versutia
 verborū. P̄dicatores vero
 ecclie tacebūt vñ timore passi-
 onis vñ amore terrenorū. vñ ig-
 norātia scripture sacre qz nesci-
 ent reprobare falsas illoꝝ et ex-
 tortas expositōes. Tūc imple-
 bit signū p̄pinq̄ iudicij datū a
 xp̄o math. xxiiij. Stelle cadēt
 de celo. et doctores ab intellec-
 tu scripture et ecclie dei. nō tñ
 ex toto cessabūt p̄dicatores et

De Extremo iudicio.

maxime. Enoch et Helias q̄
mittent de paradiso vbi trans-
lati sūt De illo d̄: Ben. v. De
sc̄do. iij. regū. ij. Illi duo te-
stes erūt et p̄phetabūt. i. p̄di-
cabūt dieb⁹. i. 260. i. trib⁹ an-
nis cū dimidio. tanto etiā tpe
durabit p̄dicatō antix̄pi. amic-
ti facēs ad inducendū p̄niam.
Opinio quorūdā. vt Johan-
nis d̄n̄ia et Theophili q̄ Jo-
hānes euāgelista etiā veniet p̄-
dicatur⁹ p̄tra antix̄pm. Et sic
pugnabit falsa doctria. ¶ Se-
cūdo pugnabit donoz largitō
ne. vñ Dañ. viij. d̄: q̄ in copia
rerū oīm occidet plurimos. Et
Dañ. ij. d̄: q̄ diuidet terrā gra-
tuito et thesauri copiosi sibi
manifestabūt. Un̄ bt̄ns Vin-
centi⁹ magn⁹ p̄dicator in suis
s̄monib⁹ d̄: q̄ p̄dicatores sui
discurrēt p̄ orbē et faciēt pplm
p̄gregare et q̄si zelātes salutes
eorz dicēt At clare sciatis qz
nō querim⁹ vestrā bona vt fe-
cerūt p̄dicatores xp̄i. seducto-
res mūdi. q̄ vt sciatis nō voca-
bāt ad aliud nisi vt acciperent
bona vestrā petētes decimas
et oblationes et elemosinas.
quaritie dediti. Flō hoc queri-
mus a vobis sed vt mādat no-
bis magister noster ver⁹ xp̄s
salutē querim⁹ vestrā. et ex ca-
ritate volum⁹ vobis subueni

re q̄ indiget. Veniāt ergo iudi-
gētes ad talē locū et eis copio-
se p̄uidebitur. Et hec sola via
sufficiens esset ad p̄uertenduz
innumerabiles hoīes. qz aua-
ri et cupidi sunt. Sunt em̄ iaz
parati p̄o vnico floreno aut
grosso negare xp̄m false iuran-
do aut decipiēdo. Quid faciēt
cū eis pondus et in copia da-
bit aurū et argētū vñ Grego.
penultima mora. Et habet in
canōe Qui seducit. de pe. dis.
ij. tractās illud Job. xl. Sub
ip̄o leuiathan erāt solis radij
et sternet sibi aurū q̄si lutū Di-
cit q̄ sub ip̄o erūt radij solis. i.
doctos et sapiētes subiecit si-
bi. et aurū. i. sc̄titate fulgentes
q̄si lutum vitijs substernet ad
querendū terrena. In apoca.
xij. c. d̄: q̄ bestie descendenti
de mari habēti septē capita et
deces cornua similis pardo. et
pedes similes v̄so. os habēs
leonis dedit p̄tātē magnā dra-
co. q̄ faciēt pusillos ⁊ magnos
habere carācterem in dextera
manu aut in fronte. et q̄ nemo
possit emere aut v̄dere nisi q̄
habuerit carācterem. Bestia
ista est antichrist⁹. de mari. i.
de mundo exiens. Septes ca-
pita sunt septem vitia capita-
lia quibus plenus erit. Deces
cornua est transgressio decem

preceptor. Leo pardo similis
 dr in varietate coloruz ppter
 maximā ei⁹ vporisim scripta
 tē em simulat. Vro ppter do
 lositatē. Leonī ppter crudeli
 tatē assimilaf. Character ē cul
 tus ei⁹ manifest⁹ aut simula
 t⁹ alias nō poterint negociari
 sed tanq̄ excōmunicati bñtur
 Nec indei q̄ euz messia sperāt
 alia q̄ bona tpalia desiderant
 ab eo et libertatē a seruitute et
 gloriā mūdi ¶ Tertio pugna
 bit tormētoꝝ illatiōe Aut dñs
 mathei. xiiij. Erit tūc tribula
 tio q̄lis nō fuit ab initio mūdi
 vsq̄ tūc. Dan. etiā. xij. dr Ge
 ntes esse ceperunt vsq̄ ad
 tps̄ illud. Job. etiā in apoc.
 xij. dr Datū est ei bellū facere
 cū sc̄tis. et vincere illos. et da
 ta est ei ptās in om̄ez populū.
 tribū. et linguā 7c. ptās tm̄ in
 cor⁹ dabitur ei. Occidet em̄
 Enoch et Helyā in iherosol. et p
 tres dies cū dimidio in terro
 rez alijs faciet cor⁹ pa cor⁹ iace
 re insepulta vt dr apocali. xi.
 Tūc fideles nō habebūt adu
 toriū exteri⁹ nec predicationū
 nec miraculoꝝ nec pfortantiū
 sacramētoꝝ tm̄ interiori spe pre
 m̄ij pfortabunt Exercebit em̄
 antichristus omnia genera tor
 mētoꝝ in christianos ad flet

tendū eos etiā mādata. Hāc
 p̄suras insinuauit patriarcha
 Jacob cum ait Ben. dix. aut
 penultimo dicens. Fiat dan
 coluber in via cerastes in semi
 ta mordens equi vngulas vt
 cadat ascēsoꝝ ei⁹ retro. saluta
 re tuū expectabo. Grego. Flā
 scetur antixps̄ de dan ancilla
 infernitute generāti. qz om̄es
 sequaces eius sunt serui dyā
 boli Et in numero signatoꝝ.
 i 4 4 0 0 0. ex om̄i tribu isra
 hel nō ponit trib⁹ dan qz eius
 seq̄ces sunt reprobi. Dan co
 luber in via. i. incedentes p vi
 am mandatoꝝ dei veneno in
 terficiet. Cerastes in semitis.
 Cerastes est serpens coriu⁹. in
 cedentib⁹. in semitis cōsilioꝝ
 erit eis cerastes mordens vn
 gulas equi vt cadat ascēsoꝝ
 eius retro. Equus mundus.
 ascēsoꝝ munduz amans. mor
 det ergo antichrist⁹ vngulas
 equi. i. finem hoīs vt cadat ro
 tro vbi non videt. qz tales nō
 cōsiderant suam pditionem in
 quaz eos cerastes ille deiecit.
 Sancti autē fortiter resistent
 ideo ait Salutare tuuz expec
 tabo domie ¶ Quarto pugna
 bit contra fideles per falsa mi
 racula. 7 illud est periculossimū.
 Ideo ait dominus Ha
 thei vicesimo quarto capitu.

De Extremo iudicio.

Et dabūt pseudo pbere. i. p̄dicatores anti xp̄i p̄digia magna. ita vt si fieri p̄t in errore iudicant etiā electi. Apo. xiiij. d̄: q̄ data est ei p̄tās signa facere et p̄digia ita vt ignē faciat descendere de celo in terras in p̄specu hoīm vt seducat gētes. Eliget em̄ aliq̄s q̄s mittet ad p̄dicandū sup̄ q̄s faciet descendere ignes ope dyaboli quasi sp̄m sc̄m acciperēt. q̄ et ip̄i ope dyaboli p̄digia faciēt. Et d̄ndens ad p̄cticā bt̄is. Vincenti⁹ d̄r. postq̄ sui p̄dicatores p̄nunciauerūt doctrinam anti xp̄i vt veri filij dei dicent. Ut nō dubitetis de veritate nōstra. ecce miraculis confirmabim⁹. Accedant infirmi aliqui in quos. s. diabolus imittit infirmitates quoz sciunt curationem et eos publice sanabūt. Et si quos sanare nō potuerit dicēs. ex defectu fidei eoz. p̄cedere vel quia sanitate male vterent̄. Similiter accedent ad tumulos et faciēt aperiri et ostendent se aliquos suscitare de notis populo. nō q̄ vere suscitēt q̄ h̄ diabolus nō p̄t. sed diabolus sumet corpus aerum et apparebit et loquetur in sp̄ illi⁹ notū. et dicet se esse vere illuz et merito mēste suscitātū. Et xp̄m quē collunt

xp̄iani dicēt seductore dānatū et anti xp̄m dicunt veruz deuz. Nec temptatio erit maxima. Grego. in mora. Videbit martir p̄ veritate se torqueri sine operatiōe alicui⁹ miraculi et cōtra torore suū ad ostētatōne sue falsitatis miracula facere. certe magna erit talis tēptatio vt d̄t xp̄s. Mat̄. xxiiij. Nisi abbreviati fuisset dies nō fieret salua om̄ia caro. Nō em̄ durabit nisi p̄ tres annos cū dimidio q̄nto tpe p̄dicauit xp̄s vt d̄r. Apo. xij. et xiiij. capitulis et Dañ. xij. Postq̄ aut̄ in tantaz ascendet sup̄biā vt post simulatōnez sue mortis et resurrectōis dicat se publice in celū ascēsuruz sup̄ montē oliueti stās fulminabit a xp̄o vt d̄t magister in scolastica historia. De eius morte habet Dañ. viij. et. xi. Et. ij. ad thessaloni. ij. Et apo. xvij. Isa. xi. Spiritus laiboz suoz interficiet impium. Ante mortē anti xp̄i resurgent Enoch et Helyas tertia die post occasiōnez eoz. et publice vocati ascēdēt in celū. Post q̄ aut̄ mortuus fuerit anti xp̄s q̄nto tpe duratur⁹ sit mūd⁹ incertū est videt̄ tū ad min⁹. xl. dies q̄ dabunt hoīb⁹ vt p̄m̄teat. ex eo q̄ d̄r Dañ. xij. Beatus q̄ expeccat ad dies mille tre

centorū triginta quinq. Istis sic stantibus vt ait Aplus .i. thessa. v. Euz dixerit pax et se curitas repentinus eis super uenit interitus.

Anteq̄ dñs uisi

biliter ad iudiciūz apparebit. precedet et eū tuba nouissima de qua ait aplus .i. ad thessa. iij. quia dñs in uoce archangeli et tuba dei dñdet de celo Et. i. ad corint. xv. Lanet em̄ tuba et mortui resurgēt. Solus aut̄ tube aut̄ uirtus tales ē. Surgite mortui uenite ad iudiciū. Hiero. super math. Quā diem illuz considero. toto corde cōtremisco. Siue como siue bibo aliud quod cunq̄ facio semper sonat hec uox in auribus meis. surgite mortui uenite ad iudiciū. Cum hec uox insonuerit tunc om̄s resurgemus ait aplus. i. corint. xv. sed non om̄es immutabimur. corpus scz gloriosuz assumendo. Flota de uoce. ¶ Erit in terris pressura gentiuz precōfusione sonitus maris et fluctuum. arescentibus hominib⁹ pretimore et expectatione que supuenient uniuerso orbi. Be Tho. in conti. glo. ait Mare tripliciter fremet. Et lit⁹ maris agitabitur tempestate ita

vt sit populo terre pressura .i. cōmunis miseria ita vt tabescant timore et expectationē malorum irruentium mundo. Hiero d̄t se inuenisse in annalibus hebreoruz. xv. signa precedētia futurū iudiciū. Utrū aut̄ illi dies quibus fient continui sint aut interpolati non exprimitur.

¶ Prima die reget se mare. et cubitis sup̄ altitudinē montiū stans in loco suo q̄si muris.

¶ Sc̄da die tm̄ descendet vt ab hominib⁹ uix in tueri possit.

¶ Tercia die Belue marine appent super littus dantes nigrum vsq̄ ad celum.

¶ Quarta die Ardebunt maria et om̄es aque uehemēter.

¶ Quinta die Herbe et arbores dabunt sudorē sanguineū.

¶ Sexta die Ruent edificia.

¶ Septima die Petre adinuicem collidentur.

¶ Octaua die Fiet generalis terremotus.

¶ Nona die Equabit̄ terra.

¶ Decima die eribunt homines de cauernis uelut amentes et mures.

¶ Undecima Surgent ossa mortuorum et stabunt sup se pulchra.

¶ Duodecima Cadent stelle de celo.

De his que fiūt in iudicio.

Tredecima Dormiuntur ho-
mines uiuentes yt euz mortui
ls resurgent.

Decimaquarta Ardebunt
celum et terra scz superficies
aeris et terre.

Decimaquinta Fiet nouuz
celum et noua terra et resur-
gent omnes.

Hec signa ponit magister in
scolastica historia. Et dominus
Hugo primus postulator sup
lucam. cxi.

Sequitur Nam

virtutes celozum mouebunt.
Hugo sup lucā. Horrebūt qz
sicut aliquis manens insuper
alio montis videns ciuitates
aliqz pite incendio incendio aut
terre hiatu perire naturaliter
horret licet sciat incendiuz ad
se nō posse pscēdere. Ita etiā
vidētes electi sub se reprobos
cruciari naturali quodaz hor-
rore mouebuntur. Erisost. Si
rex terrenus pcessurus stra ali-
quē expeditiozē. mādat in po-
pulo dignitates omīs mouent.
exercit⁹ exercitat. tota ciuitas
aut prouincia sua seruet. Quā-
to magis rege celesti exurgens
te indicare viuos et mortuos
angelice virtutes cōmouētur.
terribiles ministri terribilē do-
minū precedent. Eberubm et

seraphin preparant ad sedem
vniuers et rōnalis thronus. nec
pōt esse res mortua q̄ baiulat
vitas. ante ipm p candelabro
fulgura viua pcedēt. et pre m
bis horrenda tonitrua. vere
vox magna cui omīa obediūt
elementa. petras scindit. infer-
ros aperit. vincula mortis dis-
rumpit. Idē Tunc nec resistē-
di virt⁹. nec fugiendi facultas
nec penitentie loc⁹. nec satisfā-
ciendi tpus. ex angustia om-
nium nihil manet nisi lucus
Uñ Beda Quid virgula loci
deserti paritur euz cedrus pa-
radisi p̄cucitur. quid peccator
quando angeli et iusti treme-
bunt. Erisost. Virtutes celoz
mouebuntur q̄uis sibi conscy
nō sunt videntes tamen tantā
transmutationē fieri. tam infi-
nitas multitudines condēnari
nō intrepide stabunt illic. An-
teq̄ dñs ad iudiciuz venerit p̄-
cedet turba Flota dānati assu-
ment corpa grossa corosa et
grauia sup incendia et reptā-
tia. iusti aut rapiuntur in nubi-
bus obuiqz xpō in aere. Tunc
yt dicit Job. in apoca. i. plan-
gent sup se omnes tribus terre
qui .s. hic terrena dilexerunt.
Et congregabunt vt dī. pphē-
ta Jobel vltimo in valle Josa-
pbat et locis circūa centibus

Demonēs et hominēs tñ vbi /
 cumq; fuerint demonēs coraz /
 indice erūt. De die autē illa vt /
 dicit mathe. xxiiij nemo scit et /
 hora neq; angeli celoz nisi pa /
 ter solus. Sicut em̄ erat in di /
 ebus noe ita erit aduentus filij /
 hominis Sicut em̄ erāt in di /
 ebus ante diluuium comedentes /
 et bibentes. nubētes et nu /
 ptui tradentes vsq; ad eū diē /
 quo intrauit noe in archam et /
 nō cognouerūt donec venit di /
 luuiū et tulit omēs. sic erit ad /
 uentus filij hominis Tunc duo /
 erunt in agro vnus assumetur /
 et alius relinquitur. Due mo /
 lentes ad molam vna assume /
 tur ⁊ vna relinquetur. Duo in /
 lecto vnus assumitur et vnus /
 relinquit. Crisost. ibidez Hec /
 ideo dicit dñs vt ostēdat q̄ de /
 omni genere aliqui saluantur. /
 Elicit etiā ex predicis verbis /
 q̄ triplex status hoim ad iudi /
 cium veniet. Primo status p̄ /
 latorum et clericorum qui po /
 nuntur custodes et oparii in a /
 gro dñi vnus assumeť ad glo /
 riam. alius relinquetur ad pe /
 nam vt p̄ez de abel et cayn exe /
 untibus in agro. Gen. iij. Se /
 cundo status laycoruz aut ac /
 tuorum qui ponunt ad molaz /
 ad laboranduz scz vnus assu /
 metur ⁊ alius relinquetur. qui

em̄ habet diuicias tanq̄ nō ha /
 bens assumetur. alius q̄ spem /
 et delectationē habet in diu /
 cijs relinquetur vt patet de ia /
 cob ⁊ esan. Gen. xxiiij. Tercio /
 stat⁹ p̄templatoroz et religio /
 sorum qui tanq̄ in lecto quie /
 scūt a cura exteriori. vn⁹ assu /
 met ad bñtudinē sicut sc̄i dei /
 et virgines sapiētes. ali⁹ relin /
 quet ad penā sicut fatue virgi /
 nes. s. nō habētes testimoniuz /
 p̄scientie. Eū ergo sic aggrega /
 ti fuerint in valle Josaphat.

Tunc videbunt

filiz hominis venientē in nub /
 be cū potestate magna et ma /
 gestate. Hic nunc dōm est de /
 his que sūt in iudicio De hoc /
 aduentu loquit̄ Joh. vt vidit /
 apoca. i. Ecce veniet euz nubi /
 bus et videbit eū ois oculus /
 ⁊ qui eū pu pugerunt. et plan /
 gent se sup eū omēs tribus ter /
 re. Albertus ibidem Hic lo /
 quitur Joh. de sc̄do aduentu /
 xpi vt q̄ amore primi aduent⁹ /
 nolunt pctā dimittere. saltē di /
 mittant timore sc̄oi Venit cū /
 nubibus. Actuz. i. Dixerunt /
 angeli ad ap̄plis Sic veniet /
 quē admodū vidistis eū cum /
 rem in celū. sed nubes suscepit /
 eum ab oculis eozuz vt d̄r ibi /
 dez ergo cum nubibus veniet

De Extremo iudicio.

Sequit Et videbit euz om̄is
oculus. B̄iego. in ome. xv. In
extremo iudicij die cū a petris
celis ministrantibus angelis.
psedentib⁹ apl̄is. in sede ma-
iestatis sue ch̄ist⁹ apparuerit
omnes hunc electi pariter ⁊ re-
probi videbūt. Iusti vt de mu-
nere retributionis gandeant.
Iniusti vt de vltiōe supplicij
im̄perpetuum gemant.

Queritur An equali
ter omnes
videbunt ch̄istū. D̄m̄ secun-
duz Albertum q̄ nō quia iusti
solum videbunt diuinitatez et
humanitate ch̄isti ad suā glo-
riam. An̄. Isa. xxxiij. Reges
in decore videbunt. Vali aut̄
soluz hūanitate in ineffabili in-
dignatiōe eis in penam. et nō
diuinitate Quia d̄r Isa. xxvi.
Tollat impius ne videat glo-
riam dei. Sequit Et qui euz
pupugerūt. s. iudei ⁊ mali xp̄ia-
ni qui cum suis pctis offende-
runt. Sequit Tunc plangent
se sup eū om̄es trib⁹ terre. Al-
bertus qui plus dilexerit terre-
na q̄ celestia. et ocupabant in
euz tales plangent qz nō tan-
tus dolebunt de tormento in
ferni q̄atū dolebūt de amissio-
ne consorcij electoz. vt etiam
d̄r Criso st. sup illud math. iij.
Exadet et in ignem mittetur.

Apoca. vi. Tunc reges terre
et principes et tribuni et diui-
tes et fortes et om̄is seruus et
liber abscondet se in speluncis
et in pctis monciuz. et dicunt
montib⁹ et petris Ladite sup
nos abscondite nos a facie se-
dentis sup thronū. ⁊ ab ira ag-
ni. qm̄ veniet dies magn⁹ ire
ipsoz. Suffragia sanctorz ⁊
angeloz postulabunt vt cor-
precibus mercant̄ euadere pe-
nas. et misericordiaz cōsequi.
De hoc aduentu loquit̄ Isa.
xxx. Ecce d̄ns veniet de lon-
gino. ardēs furor ei⁹ et gra-
uis ad portandum. Et Dauid.
vij. d̄r In visione aspiciebam
noctis et ecce in nubibus celi
quasi filius hominis veniebat ⁊
vsqz ad antiquū diernū puenit
et in pspectu ei⁹ obtulerūt euz
et dedit ptatē honorē et regnū
et om̄is populi trib⁹ et lingue
ipsi seruiēt. ptās ei⁹ ptās eter-
na q̄ nō auferet. et regnū eius
qd̄ nō corumpet. Legitur de
ptate vnus angeli. iij. regnū
xix. Et Isa. xxxvij. q̄ tpe regis
Ezechie cū Sennacherib pu-
gnaret aduers⁹ ibi. l̄m q̄ nocte
vna exiuit angelus ⁊ pcussit in-
castris assyrioz. i 85 0 00. Si
ergo tanta ē ptās vni⁹ angeli
q̄nta erit ptās euz d̄ns veniet
in nubibus cū ptate magna et

maiestate et omnes angeli eius
 cū eo. Luz sic viderint deū ve
 nientē tunc impugnabūt homi
 nes pctōres vt dicit b. Tho. in
 sermone de dñica scōa aduēt^o
 summa. media. infima. Sū
 ma deus omnipotens qui du
 rissima sententia dabit p̄tra
 impios Job. v. Prātes dedit
 ei iudicium facere quia fili^o ho
 minis. Scōo impugnabunt
 eos angeli qui scz eos p̄icient
 in eterna suplicia. Math. xiiij.
 Erubunt angeli et seperabant
 malos de medio iustoz et mit
 tent eos in caminuz ignis vbi
 erit fletus et stridor dentium.
 Tertio impugnabunt eos san
 cti qui sniaz iudicis approba
 bunt dicētes Iustus es dñe et
 rectū iudiciū tuū. Sapie. iij.
 Judicabunt sancti nationes.
 Media vt sidera ⁊ elementa.
 qz negabūt lumina. mittēt ful
 mina. imprimēt incēdia. Luz
 men negabūt in pctōz horro
 rē. Jobelis. iij. Sol p̄eret in
 tenebras et luna in sanguinē.
 Mittent fulmina in pctōz ter
 rorem. Jobelis. ij. Ante faciez
 ei^o ignis vorās et post eū exu
 rens flamma. a facie eius cru
 ciabunt populi et omnes vult^o
 redigent in ollā. ignis iste non
 aget in scōs qz est instrumētū
 diuine iusticie. Vel fm Augu.

xx. de ciuitate dei corpora san
 eto:uz rapiant ad superiores p̄
 tes aenis quo flamma nō ascē
 det. Quadruplex ignis an fa
 ciam eius p̄cedet. Infernalis
 in reprobōz punicionē. Pur
 gatorius in venialiū delectio
 nez Terrestris sensualia et ve
 getabilia consumendo. Natu
 ralis elemēta purificādo. In
 feriora negabunt peccatorib^o
 refugium p̄pter diuinā presen
 tiam. Apoca. vi. Dicant mon
 tib^o cadite sup nos et abscon
 dite nos a facie sedentis super
 thronū. Subtrahent auxiliuz
 p̄pter diuinaz potentiā. Deu
 tro. xxx. Ego occidā et ego vi
 uere faciam. p̄cucia et ego sa
 nabo. et nō est q̄ de manu mea
 possit eruere. Surgēt in p̄tra
 ctum p̄pter diuinaz obediēti
 am. Sapie. v. Armabit crea
 turaz in vltionē inimicōz suo
 ruz. Sapie. xvi. Creatura em
 tibi factori deseruiens excan
 descat in tormentuz aduersus
 iniustos. Tunc intus erit cōsci
 entia exurēs. foris mūdus ar
 dens. sup^o iudex irat^o. subt^o
 in fernus preparat^o. a dextris
 demoia accusantia. a sinistris
 peccata presentia et omnibus
 apparentia. Nihil erit nisi do
 lor et gemitus inexpressibilis
 et omnis boni desperatio.

De Extremo iudicio.

Timendum est futu-
rum iudicium propter tria quae ibi fiet. Pri-
mum est peccatorum multiplex accu-
satio. a multis enim. teste. scrip-
tura. accusabit peccatorum. Primo
accusabit eum propria conscientia que
tunc publice accusabit licet nunc
occulte. Dan. viij. Iudicium se-
dit et libri aperti sunt. scilicet In
his libris continentur sententiae mortis
et vite. Apo. xx. Iudicati sunt
mortui ex his quae scriptura erant
in libris secundum opera eorum Apostolus ad
romanos. ij. Testimonium reddete illis
conscientia eorum. Secundo accusabunt
peccatores de diaboli primo sic fur fu-
re instigat postea eum perdit. viij.
apoc. xij. de. Proiecit est diabo-
lus accusator fratrum nostrorum.
Aug. Dicit ille aduersari. E-
quissime iudex iudica istum esse
meum ob culpam quam noluit esse tuam
per gratiam tuam est per naturam meam
per culpam tibi inobediens mihi
autem obediens. ergo meum iudica.
Tertio accusabunt peccatores an-
geli sancti. Credibile est quod ille qui
tradidit eis animas custodien-
das requeret ab eis de hominibus cuius
studia rationes. Et cum illi non
merentur. dicere veritatem habent
quod illi noluerunt eis obedire. Je-
re. li. Curauimus babilonem et non
est sanata. q. d. fecimus quod in
nobis est. Quarto accusabunt
eum omnes creature. nam offensus
creatore pugnabit contra in sen-
satos creatura. Sapientia. v. Ar-
mabit creaturam in relationem ini-
micorum. Job. xx. Reuelabunt ce-
li iniquitatem impij. et terra consur-
get aduersus eum. Quinto accu-
sabit miser quod violentiam fecit
homini. Tunc ut ait propheta faciet
dominus iudicium in operis et vindic-
taz pauperum. Sexto accusa-
bunt subditi suos negligentes
prelatos. Bernh. super cantica
Accusabunt dure quorum vixerunt
stipendij. nec dilucere peccata qui-
bus facti sunt duces ceci. Sep-
timo accusabunt eum propria pec-
cata. Jere. ij. Arguet te malis-
cia tua et auersio tua increpabit
te. Proverb. v. Iniquitates
sue capiunt impium et funi-
bus peccatorum suorum unusquisque
constringet. Bernh. Tunc opera no-
stra simul loquentia dicent ad
peccatorem. Tu nos egisti opera tua
sumus. non te deserimus. tecum ad
iudicium pergemus. Octavo accu-
sabit peccatores instrumenta pas-
sionis ihesu christi. Hiero. Erunt christi
contra te pugnabit. christus sua vult
nera allegabit cicatrices et cla-
ui accusabunt te. Vide deum.
Aug. super. xliij. fo. De viuenti-
bus etc. **S**ecundum rationis red-
ditio. Dicit enim christus Redde
rationem villicationis tue. Qua

tuor: debes dño ex pte tui et q̄
 tuor. ex pte sui. Ex pte tui de-
 bes deo ratōez reddere de qua
 tuor. P̄rio ex pte p̄missi. p̄missi
 m̄ em̄ in baptismo abrenūcia-
 tōez sathane ⁊ om̄ib⁹ pompis
 eius vt pz de pse. des. iij. Flos
 ante oia. Sc̄do ex pte obmissi
 multa obmissimus q̄ facere de-
 buim⁹. Si em̄ ille maledice⁹
 est q̄ facit op⁹ dei negligenter.
 vt dz. Jere. xlvij. multopl⁹ il-
 le q̄ mibi facit eū facere possit.
 Matb. xxv. illi ad q̄s dñs di-
 cet Ite maledicti ⁊c. non sunt
 dānati qz malū fecerūt sed qz
 bonuz nō fecerūt. Tertio ex p-
 te p̄missi. qz multa fecim⁹ q̄ fa-
 cere nō debuim⁹ vt hic de om̄i-
 bus malis op̄ib⁹ mem̄eto red-
 diturū ratōnem. Quarto ex p-
 te p̄missi. reddes etia⁹ rōez de
 oibus malis in q̄ p̄sensisti nec
 corripisti. nō em̄ solū q̄ faciūt
 sed et q̄ faciētib⁹ p̄senciūt dig-
 ni sūt morte ait aplus ad Ro.
 .i. Quatuor debes ex pte dei
 P̄rimo ex p̄missio. multa bona
 tibi p̄misit de⁹. Aniaz tuā Si
 em̄ rex filiā suā q̄ disposuisset
 fieri reginā in regno suo alicui
 p̄misisset et ille male eā custo-
 disse ⁊ ymo met maculasse ⁊ q̄n-
 tum ille regem suū offendere.
 Sic rex celoz p̄misit tibi aiaz
 quaz sanguine p̄prio yiuificat

ac desponsauit. Redde ergo
 ratōez quō eā custodisti. De-
 dit tibi bona anie. liberū arbi-
 triū. discretionē. sapiētia. gra-
 tia. Ite de corpore redde ratōez
 Si castrū corpis tui bene cu-
 stodisti ab inimicis ihū xp̄i Si
 nimis delicate nutruisti. Ite
 de p̄rimo vt pater de filiis .i.
 regū. iij. vbi pater p̄pter negli-
 gentiaz filioz interemp⁹ est.
 Prelatus de subdito. Ezech.
 xxxij. Fili hois speculatore
 dedi te dom⁹ israhel. Sapie.
 vi. Iudiciū durissimū in his q̄
 p̄sunt fiet Ite de bonis exteri-
 orib⁹ vt diuicijs. honorib⁹. vi-
 ta sanitate. et hm̄oi. Nec om̄i-
 nia cōmisit tibi de⁹. Sc̄do ex
 pte dimissi. multa peccata ta-
 men dimisit de⁹ et frequenter.
 Matb. xvij. Serue neq̄z om-
 ne debitū dimisi tibi ⁊c Tertio
 ex pte p̄missi. p̄misit em̄ no-
 bis vitā eternaz dicēs. Luce.
 xxiij. Ego dispono vobis sicut
 disposuit mibi pater meus ⁊c.
 Quarto ex pte p̄pessi q̄nta p-
 nobis pass⁹ est reddere rōnez
 optet de his oib⁹. nec exibim⁹
 donec soluam⁹ nouissimū qua-
 drantē. i. minia pctā satisfacti-
 one delem⁹. ¶ Tertium est bo-
 ribilis sensētē expectatō. Nec
 snia formidabilis ē p̄pter tria
 P̄rio p̄pter icertitudinē nemo

De Extremo iudicio.

em nonne an p se aut ptra se fe
ratur. vñ **Eccs. ix.** Sunt iusti
atq sapiētes et opa eorū in ma
nu dei. et n̄ nescit hō vtrū a
more an odio dign⁹ sit. sed oīa
in futurū seruant in certa. Itē
ibidē. vij. Vidi impios sepul
ros q̄ etiaz cū adhuc viuerent
in loco sc̄to erāt. et laudabant
in cinitate q̄si iustorū opa. Et
qz nō pferur cito ptra malos
sn̄ia absq̄ timore vllō ppetrāt
filij hoīm mala ¶ Nota in vi
raspatrum de abbate Agga
ton qui ptes dies iacebat fix
is oculis et apertis cū fratres
dicerent abba vbi es Respon
dit in iudicio dei sto. Et dixē
runt fratres nunquid et tu ti
mes pater. Qui ait tota q̄ po
tui virtute dei mandata custo
diui Sed homo suz nescio an
opa mea accepta sunt deo. qz
aliter sunt dei iudicia. aliter
hoīm ideo timeo. Grego. Se
pe iusticia nostra ad examē di
uine iusticie deducta iniusticia
est Et plerumqz sordet in p̄spe
ctu iudicis quod in intentiōe
fulget operātis. Vñ Sapiēs
Est via q̄ videtur homī iusta.
nouissima aut eius ducunt ad
mortē aut ad iteritū. Ideo il
le sc̄tus agaton timuit. Simi
liter legit in **Vitaspatrū** q̄ q̄
dā senex ait Tria timeo. Vñ

qñ ania mea egressura est de
cope. Aliud qñ occurſura est
ipsi deo Tertius qñ finalē sen
tentiā in die nouissimo expec
tauerit auditura. vñ ait dñs
Bath. vij. Multi dicent in il
la die Dñe dñe nonne in noie
tuo pphetauim⁹ ⁊ demonia ei
ecum⁹. ⁊ virtutes multas feci
mus ⁊ tūc p̄hibebor illis nunq̄
nouī vos discedite a me male
dicti. O si tales repellētur q̄s
securus erit. **Isa. lxvij.** Quasi
pannus mēstruate oēs iusticie
vestre Vñ **Job. xi.** Nō iustifi
cabit homo pparat⁹ deo Si
voluerit hō p̄cedere cū deo nō
poterit r̄sistere vñū p mille. ve
rebar om̄ia opa mea sciens q̄
non parcis delinquēt. **Ap̄l̄s**
i. corin. iij. Nihil mihi p̄scius
suz. sed i hoc nō iustificat⁹ suz
q̄ aut iudicat me dñs est. Idē
ad Romanos. xij. Omnes
stabilim⁹ ante tribunal christi.
Timenda est ergo finalis sn̄ia
pp̄ter incertitudinē. Sc̄do ti
menda est illa sententia pp̄ter
austeritatē aut strennuitatē.
Bath. xx. Lū venerit filius
hoīs in maiestate sua ⁊ angeli
eius cū eo tunc sedebit super
sedem maiestatis sue. et cōgre
gabunt ante eū omēs gentes
et sepabit eos abinuicem sicut
pastor segregat oues ab bedia

Et statuet quidē oues ad dex-
 tris. hedos autē a sinistris. Tūc
 dicet rex his q̄ a dextris eius
 sunt. Venite benedicti patris
 mei possidere paratum vobis
 regnū a p̄stitutione mūdi. Esu-
 riui et dedistis mihi manduca-
 re ꝛc. His autē qui a sinistris
 sunt dicet. Discedite a me ma-
 ledicti in ignem eternūz q̄ pa-
 ratū est dyabolo et angelis
 ei⁹. Iste est gladius ex vtraq̄
 pte acutus egrediens de ore
 sedēt̄ in throno. apo. i. 7. xix.
 Certe tūc vt ait Isa. xi. c. Per-
 cutiet terram virga oris sui et
 spū labioꝝ suoz interficiet im-
 pium. Aug. sup Job. Qui ce-
 ciderunt ad vocē vnā xp̄i mor-
 tūri quid faciēt ad vocē iudi-
 caturū. hic vt homo loquit̄ tūc
 rugiet vt leo. Amos est leo ru-
 giēs quis non timet. Isaie. v.
 Rugitus eius vt leonis Jere-
 xxv. Dñs de excelsis rugiet et
 de habitaculo suo dabit voces
 suas. Et pueniet sonitus vsq̄
 ad extrema terre. quia iudiciū
 dño cū gentibus. Job. xxxvij.
 Sup hoc expandit cor meuz et
 emoruz est de loco suo. audiet
 auditionē in terroꝝe vocis ei⁹
 et sonum de ore eius pcedentē
 Tonabit deus in voce sua mi-
 rabileriter qui fecit magna et in-
 scrutabilia. Anselm⁹ in suis

meditationibus d̄t. Quid vos
 mis anīa tepida et euomi dig-
 na. qui non expergiscitur qui
 nō tremit ad tantūz tonitruū.
 nō dormit sed mortu⁹ est Ite
 malidicti ꝛc.

Tunc virtutes ce-

lorum mouebunt Quia vt d̄t
 Erisost. sup eadē verba q̄uis
 sibi nullius mali conscī vidē-
 tes tamē transmutationē tan-
 tam fieri ei. tam in finitas mul-
 titudines condemnari non in-
 trepide astabunt Hiero super
 matheum. Quociens diē illuz
 considero toto corde cōtremi-
 sco ꝛc. O fratres mei diē hanc
 ante oculos ponite et quantū
 potestis ad emēdationē festi-
 nate Vox turturis audita est
 in terra nostra. Ait em̄ ip̄e qui
 ppter nos paup factus ē peni-
 tentiaz agite appropinquabit
 regnum celorum. qui autē aurē
 suā obturat ad clamorē pau-
 peris huius clamabit ipse et
 nō exaudiet. Qui iam nō vult
 audire vocem turturis. audiet
 in futuro durā sniam iudicis.
 Qui dicūt durus est sermo pe-
 nitentie durior erit cis senten-
 tia plata audire euz d̄t Disce-
 dite a me ꝛc. Tūc damnati vi-
 dentes electos in tanta gloria
 dicent illud Sapie. v. capitu.

De Extremo iudicio.

Videntes turbabimur timore horribili. et mirabimur in subitatione insperate salutis. et gementes pre angustia spiritus dicentes mira se penitentiam agentes et pre angustia spiritus gementes. **Hij sunt quos aliquando habuimus in derisum et in similitudinem improperij nos insensati. vitas illoz estimabamus insaniam: et finesz illoz sine honore. Ecce quomodo coputati sunt inter filios dei et inter sanctos fors illoz est. ergo errauimus a via veritatis et iusticie et lumē nō luxit nobis. et sol intelligentie nō est ortus nobis. lassati sumus in via iniquitatis et pdiutionis. et ambulauimus vias difficiles. viā autē dñi ignorauimus. Quid nobis profuit subbia. aut diuiciaruz iactantia qd contulit nobis. transierunt omnia tanq̄ vmbra. et tanq̄ hunc precurrens. et tanq̄ nauis q̄ peransit fluctuantem aquā cuius curz peranserit nō est vestigiū. O tarda confessio et serotina penitētia puerant ad vesperā aut ppheta et famem patientur. **Em̄. Legit in vita spatruz** **Q** cum quidā senex a spū fornicatōis grauitet temptaret rogauit dñm vt eū visibiliter cerneret quod factū est.**

Tūc ait illi senex. Quid tibi sit q̄ sic me temptas qz aggruas culpā et penā tuā. Qui de mon Scio q̄ vez dicis quāto plures decepero tāto durus sententiā iudicis sustinebo. **Ilaz autē diē finalis sentētie sup omnia formido. et grauitet exspecto. tñ vt illius sentētie fulminationē aliqualiter retardo hoies ad peccandum allicio.** **Si tñ timet spūs quantū timere habet caro etc.** ¶ **Tertio timēda est finalis sentētia propter immutabilitatē** **Luce. xxi.** ait dñs **Celum et terra transibunt verba autē mea nō transibunt. Possibilis esse celuz et terrā in nihilū redigi q̄. verba xpi nō impleri.** **Si angeli pro homibus loquerent nō exaudirent** **Deu q̄ dura snia q̄ asperuz verbū.** **Oravit ppheta dauid vt liberaretur a verbo aspero.** **Bernb. quod est verbus asperum nunquid illud Ania que peccauerit morietur. Non Nunquid illud** **Si auersus fuerit iustus a iusticia sua et fecerit peccatum in christo morietur omnes iusticie eius obliuioni tradent.** **Nō Nunquid illō** **Tollatur impius ne videat gloriā dei.** **Non Sed illud** **Ite male dicit in ignē eternū q̄ parat est dyabolo et angelis eius.** ¶ **In**

quo verbo ser malo exprimuntur. Primum est a deo sepato et pforcio omnium electorum que durior est fm Crisostti. igne infernali. hec pena sequitur ppter auersione hominis ab incommutabili bono. Secundum est eterna maledictio. qz noluit peccator benedictionez et elongabit ab eo. induit maledictionez sicut festimentum. Tertium est eterna inclusio. ita incarceration vt nunquam exeat. Quartum est ignis actio in animam tanquam instrumentum diuine iusticie. Quintum est eternalis desperatio. ideo dicitur eternum quia ignis eorum non extinguetur ait Isaias penultimo capitulo. Sextum societas a bominatio cum dicitur qui paratus est dyabolo et angelis eius Hec aspectio demonum non est minima pena ymmo inestimabilis magna. Dicit enim Cirillus quod quilibet uiuentius potius intraret uiuus in maximam ignem quam ut ictu oculi dyabolum in tueretur. De siderabunt absque dubio ut non separarentur a deo. Quia omnia bona apperunt. et deus est summum bonum. Sed dicet eis dominus ihesus contra hoc Ite a me. scilicet eternaliter separa mini. Dicent forte in suo desiderio O Domine da nobis be

nedictionez Et respondet eis non Sed Ite maledicti. Di cēs forte Da nobis locum libertatis. Et dicitur non sed includendi in eternum. Dicit forte iterum damnati. O domine da nobis tamen locum amenum. Et dicitur eis non sed in ignem. Dicit forte O domine assigna nobis tamen tempus aliquod determinatum quadum. Et dicit eis In ignem eternum. Dicent forte ad huc O domine da nobis bonam societatem. Et respondet eis. Qui paratus est dyabolo et angelis eius hec sit societas vestra. Hanc sententiam iudicis cum dicit Ite maledicti in ignem eternum apostoli et eorum sequaces uoluntarii pauperes qui se debunt ut indices tibi decent Iustus es domine et rectum iudicium tuum. Boni christiani qui stabunt in aere cum corporibus glorificatis etiam cum dixerit. Venite benedicti patris mei possidete regnum etc. Et ad reprobos Ite maledicti in ignem eternum etiam approbabit iudicis sententiam dicentes. Iustus es domine et rectum iudicium tuum. Damniati qui tunc super terram reptant aut qualiter cumque ambulent uidentes manifestas dei iustitiam. etiam coacti dicent Iustus es domine et rectum iudicium tuum.

De Extremo iudicio.

Tunc terra scindet et descen-
det cū demonib⁹ viui in corpe
et anīa in infernu3. Et claudet
tūc os infernalis putei ineter⁹
nū iatentes cōp: essi. vt alleca
in tonna. in infernalibus mise-
rijs nunq̄ inde exituri. Ebrī-
stus cū sc̄tis et electis suis as-
cendet in celuz vbi eternaliter
gaudebunt. vbi nullū malum
adest. vbi nullū bonum deest.
Et sic patent que fiūt in iudi-
cio. Nūc dōm est de his que fi-
unt post nouissimum iudiciuz.
Et faciam sex questiones.

Queritur An certum
sit futurū iu-
diciū et sacra scriptura Dōm
q̄ sic. Enoch septim⁹ ab Adā
vt dicit in eplā iude pphetavit
dicens. Ecce veniet dñs cum
sc̄tis suis in nubib⁹ facere iu-
diciū p̄tra om̄s et arguere oēs
impios de om̄ib⁹ opib⁹ impie-
tatis eoz et de om̄ib⁹ duris q̄
locuti sunt p̄tra deū. Isa. iij.
Dñs ad iudiciū veniet cū seni-
bus ppli sui et principib⁹ eius.
Vos em̄ depasti estis vineaz
meaz et rapina paupis in do-
mo vestra. Isa. xij. Ecce dies
dñi veniet crudelitatis et in-
dignatiōis plenus et ire furo-
ris ad ponēdū terrā in solitu-
dinē. et pctōres ei⁹ p̄terēdos
de ea. qm̄ stelle celi nō expan-

dēt lumē. et obtenebrat⁹ est sol
in ortu suo. et luna nō splēde-
bit in lumīe suo. et visitabo su-
per oibes mala. et p̄tra impi-
os iniquitatē eoz. et requiescere
faciā supbiā infidelīū. et arro-
gantīa forniū hūiliabor. Ibidē
Ululate qz p̄pe est dies dñi.
Isa. vltio Quia ecce dñs in ig-
ne veniet. qz ī igne dñs dijudi-
cabit. et ī gladio suo ad om̄es
carnē Jere. ij. Adhuc modicū
et iudicio p̄tēdā vobiscū Jere
xxvi. Dñs de excelso rugiet et
de habitaculo sc̄to suo dabit
vocē suaz. et p̄uenit sonit⁹ vsq̄
ad extrema terre quia iudiciū
dño cū gētib⁹ Ezech. viij. Hec
dicit dñs finis venit. venit finis
venit p̄tritio tua q̄ habitas in
terra nūc. de p̄p̄inquo effundā
irā meā sup te et p̄plebo furo-
res meū in te. et iudicabo te fm̄
vias tuas. et imponā tibi oīa
scelera tua. Dan. vij. Iudiciū
sedit et libri ap̄ti sunt. Ibidem
In visiōe aspiciēbā noctē et ec-
ce in nubib⁹ celi q̄si fili⁹ hoīs
veniebat zacharie. xij. Veni
et dñs de⁹ me⁹ et oēs sc̄ti ei⁹
cū eo. in die illa nō erit lux sed
gelu et frigus. Jobelis. ij. Eō
turbent⁹ oēs habitatores terre
qz venit dies dñi. p̄pe est dies
tenebrarū et caliginis. Sequit⁹
ij. Sol cōuertet in tenebras.

et luna in sanguine anteq̄ ve-
niet dies dñi magnus et horri-
bilis. Sequitur Cōgredabo
om̄es gētes et deducāz eos in
valle iosephat. et disceptabor
cū eis. Job. xxxi. Quid faciāz
cum surrexerit ad iudicanduz
deus. et cū? quesierit quid re-
spondebo illi. Ideo ait. xliij.
Quis mihi hoc tribuat vt i in
ferno ptegas me ⁊ adscendas
me donec ptranscat furoz tu?
Ps Cognosceat dñs iudicia
faciens. in operibus manuum
suaruz comprehensus est pctōz
Sap̄ie. v. Iudiciū durissimū
in his qui p̄ esunt fiet exigno
pcedit ⁊c. Luce. xxi. Tunc vi-
debūt filiū hominis venientē in
nube cū potestate magna ⁊c.

Querit̄ secundo

Quare necessariū est fieri iu-
diciū generale. Rñt. b. tho. in
sermone de dominica sc̄da ad-
uent⁹. et assignat quinq̄ rōes
Prima ratio ē dignitas rega-
lis. qz om̄is creatura debet co-
gnoscere dñm ih̄m vt deū. et
sibi fidelitates exhibere. Sed
illud mō nō fit. ideo in iudicio
manifestus veniet ab om̄ibus
visibilis. Sc̄da rō ppter in-
stam vindictā qz iustum est vt
iudex qui iniuste iudicet iuste
iudicet. Sed qz mōs iniuste

iudicauit xp̄s hoiez. ergo iuste
iudicabitur a xp̄o hoie. Job.
v. Dedit ei p̄tātē iudiciū face-
re. quia filius hois est. Tertia
rō. pctā occulta iuste iudicant̄
occulte ⁊ publica publice. Sꝫ
pctā hoim̄ occulta iam occul-
te iudicata sunt. ergo necesse
est vt manifesta manifeste iudi-
cent. illud aut̄ erit in finali iu-
dicio ergo ⁊c. Ad rō. iij. Om̄-
nes stabim⁹ ante tribunal xp̄i
Quarta rō. om̄e quod est de-
famatū p culpam oportet refor-
mari p iusticiā. Sꝫ multa ma-
la sunt facta. et bona dimissa ⁊
nōduz sunt reformata in mōdo
ergo reformabunt̄ in iudicio.
Uñ Ec̄ces. xij. siue vltio. Lūc-
ta q̄ fiet adducet de⁹ in iudi-
ciū et p om̄i errato siue bonuz
siue maluz sit. Quinta rō Iu-
stuz est vt publica sint merita
⁊ publica supplicia. h̄ aut̄ fieri
nō pōt nisi in publico iudicio
Aplus Nolite aut̄ t̄p̄s iudi-
care quousq̄ veniet dñs ⁊ illa
minabit abscondita tenebrāz
Querit̄ Qualis sit di-
sp̄sio post iu-
diciū. Ad hoc declarandū dr̄.
Job. apo. x. Angel⁹ quez videt̄
stantē supra mare et supra ter-
raz leuauit manū suā ad celuz.
⁊ iurauit p vineutē in secula se-
culoz. q̄ creauit celū et ea q̄ in

De his que fiūt in iudicio.

ro sunt. et terram et ea q̄ in ea
sunt. et mare ⁊. ea q̄ in eo sunt.
q̄ tps non erit amplius. Al
bertus sup apoca. ibidez dicit
Tps duobus modis accipi
tur Uno modo put est mensu
ra motus primi mobilis sic nō
erit tps. q̄ stabit firmamentū
sol luna ⁊ cetera stelle et plane
te Abacuc. iij. sine vltio Sol
et luna steterūt in habitaculo
suo sez vbi creata sunt in prin
cipio Alio mō capit tps put
ē mora mor⁹ reruz motabiliū.
et sic tps erit in eternū quo ad
malos in inferno. q̄ transibūt
ab aqs niuū ad calorē nimū
Job. xxiij. Alio mō sic expo
nitur Tps ampli⁹ nō erit sez
gracie aut merēdi post mortē
et iudiciū nouissimū Ideo ait
aplūs .ij. cor. in. vi. Ecce nunc
t̄pus acceptabile ecce nūc di
es salutis. Isa. lv. Querite dñz
dū inueniri potest. inuocate euz
dū ppe est ⁊c. Et sic post noui
ssimū diem seperabitur calor
a claritate ignis Et grossicies
ab elementis descendet simul
ad infernū malis in penam.

Queritur Utrū post
diez iudiciū
mali in inferno et boni in celo
se mutuo videant Rñt magi
ster. iij. sen. dis. l. sine vltia di
cens. sicut sancti tradūt. et bo

ni malos. et mali bonos vidēt
⁊sq̄ ad iudiciū. post iudicium
vero boni videbūt malos. sed
nō mali bonos Brego. etiā ait
Infideles in ymo positi ante
diez iudiciū fideles sup se in re
quie attendunt quorū gaudia
post cōtemplari non possunt.

Queritur An sancti
cū sint mis
sericordes et benigni cōpaciā
tur damnatis. Rñt magister.
c. sequenti q̄ non. quia a deo
sancti dei iusticie addicti sunt
vt nulla cōpassione ad repro
bos transire valeant Nulla p
eis fiat tūc inter sanctos inter
cessio. quia iustozū ante et si in
nature sue bonitate miscōam
hñt iā tūc auctoris sui iusticie
iuncte tāta rectitudine pstri
gent vt nulla ad reproboz ppa
ssione moueant. Itē dicit magi
ster. c. sequenti. Apud animu
stoz non obfuscat bñtudinem
aspecta pena reproboz. q̄ vbi
iaz ppassio miscōdie nō erit mi
nuere beatoz leticiā nō vale
bit. Et licet iustis sua gaudia
sufficiant. ad maiorē tamē glo
riaz vidēt penas maloꝝ quas
euaserūt. quia qui de claritate
vidēt nihil in creatura agitur
quod videre non possunt.

Querit An dolerunt
de peccatis et of

senſa dei. Rñt doctor Sctũs
 ptra gentiles li. iiii. c. xciiij. q
 Damna ti ſtatim efficiuntur im
 mutabiles ſcõm volũtatez. qz
 pctõ mortali debetur pena p
 petua Si ergo poſſent mala z
 voluntatem mutare in melius
 Iniquuz eſſet vt ppetuo puni
 rentur Scto Voluntatem a
 pctõ mutari nõ cõtungit niſi p
 gratiaz dei. Sed gratia exclu
 dit totaliter a damnatoz ani
 mabus. ergo nõ poſſunt volũ
 tatem mutare in melius. Ter
 tio boni immutabiliter aut im
 mobiliter adherent fini quẽ in
 hac vita ſibi preſtituerunt ſc3
 deum ergo anime malozũ im
 mobiliter fini quẽ ſibi elegerũt
 Sicut ergo bonozũ. Volun
 tas in celo nõ poſteſt fieri ma
 la. ita nec malozum voluntas
 In inferno poſteſt fieri bona.

Queritur An omnes
 dñati ha
 beant vnaz et equalem penã.
 Dõm q poſtq dñs ſniã de
 derit cõtra malos dicens Ite
 maledicti in ignez eternũ. ſcin
 detur terra. thartareuz chaos
 eius vt dicit Sibilla miniſtra
 bit ſubtus terrã in centro. Flo
 tandum ergo q duplex eſt pe
 na damnatoz ſc3 damni z ſen
 ſus vt dicit beatus Tho. pri
 ma ſcõe. q. lxxxvii. ar. iiii. Rõe

auerſiõis ab incõmutabili bo
 no. ſ. deo glorioſo corrdet pe
 na damni q equalis eſt in om
 nibus damnatis. omnes em e
 ternaliter carebunt dei viſio
 ne. Iſa. xxx. Tollatur impius
 ne videat gloriã dei. Alio mõ
 conſideratur culpa ratiõẽ cõ
 uerſionis ad tempale bonũ et
 ſic ei corrdet pena ſenſ⁹ que
 tanto maior erit quanto quis
 maiorẽ habuit in ſcelere delec
 tationem et pluries peccauit.
 Uade apoca. xviiij. Quantuz
 ſe gloriſicauit z in delicijs fut
 tũ date illi tormẽtũ et luctuz.
 Hec ergo pena nõ eſt equalis

Ue propter eter
 num ſuplicium. quo nihil intol
 lerabilius. Pro huius partis
 declaratiõẽ dicitur math. viij.
 Omnis arbor que nõ facit fru
 ctum bonũ excidetur et in ignẽ
 mittetur. Holkot ſuper libroẽ
 ſapientie. iiii. c. dicit Hõ ar
 bori aſſimilatur. Arbor viuit
 per calozẽ celeſtem et humorẽ
 terreſtrẽ Sic homo viuit vi
 ta gracie p caritatẽ et hũlita
 tez. De caritate ait dñs Job.
 xv. Vanete in me z ego in vo
 bis zc. De hũlitate nota. qto
 arbor pſundius radices figit
 tanto diutius creſcit Secũdo
 aſſimilatur arbori in creſcẽdo

De Eterno supplicio.

Quia quis inferior pars arboris terre adhaereat tñ potior et pulchrior supereminet versus celus. Sic hō licet necessario habeat aliquantulum in tendere temporalibus. potior tñ pars voluntatis nostre debet tendere ad celum et celestia. **Uñ Isa. xxxvij.** Mittet radicem deorsus et faciet fructum sursum ait de genere humano **Tertio** assimilatur arbori in fructu ferendo **Arbores** primo germinant scđo florent. tertio fructus portant. Ita scđm **Erisost.** ome. xxxij. **Bermina** sunt bone cogitationes. flores bone voluntates. fructus bona opera. **Math. vij.** Arbor bona bonos fructus facit. **Quarto** assimilatur arbori in cadendo. arbor diu stat tandem cadit **Uñ** scire quo cadat vide ubi amplius sunt rami ad hanc partem cadit. Sic hō moriens ad illas partes cadit ad quas plures habuit affectiones dum vixit. si in terram cadit in terram. si in celum cadit in celum **Ecces. xi.** Si ceciderit lignus siue ad austrum siue ad aquilonem in quocumque loco ceciderit ibi erit. **Blō.** Si ceciderit hō siue ad austrum .i. in calore caritatis ad gloriam ibi erit et nunquam poterit demereri. Si ad quilonem .i. in frigore infidelitatis

et peccati mortalis ad penam infernale ibi erit et nunquam poterit mereri gratiam. **Sic** arbor significat hominem. De hac arbore ait dñs ubi s̄ quem non facit fructum bonum excidet et in ignem mittet. **Hic** dñs arborum due ex primis pene perpetue scđs excidit a consorcio dei et mitti in ignem eternum. **Erisost.** ibidē **Pona** mus ante oculos quanti doloris est excludi et p̄ci a regno celorum. vt mihi videt illud grauius est quā gehenna **Due** sunt pene excidi et in ignem mitti. **Flouit** quod plurimi solas partem scunt iehēnā. ego vero illi a missione glorie amari quā iehēne dico supplicium **Res** est gehēna et horribile supplicium. tñ si nulle aliquis ponat iehēnas nihil tale dicitur est quale ab illi luce pellit. nō erit. nō esse cum xp̄o. et odio haberi a xp̄o **Hec** pena dāni corrūdet auersione ab incommutabili bono. **Uñ** brūs. **Tho.** p̄ma scđe. q. lxxxvij. ar. iij. d̄t **Quia** in omni peccato mortali duo mittunt scđs auersio ab incommutabili bono et hanc sequit pena dāni eo quod talis auersio sit malum infinitum. **Aliud** est auersio ad temporale bonum et hanc sequit pena sensibilibus que tanto erit maior quāto maior fuit delectatio in peccato.

Vene inferni sūt

eterne immense. Diuerse. Infructuose.

Pro Culpe incorrigibilitate
Offense infinitatem
pter Volūtatis imutabilitate
Retributōis equalitate
Eterne

¶ De pmo dicitur tho. sup. ij. sen. dis. xlvij. cuius culpa manet eterna necesse est vt eius pena sit eterna.

Sed culpa dānatoris est eterna ergo et pena. **¶** Aut sit eterna pbatur sic. Illa culpa manet eterna q̄ nunq̄ remittitur **Sed** culpa dānatoris nunq̄ remittitur ergo manet eterna **¶** Aut nunq̄ remittitur p̄t̄. q̄ culpa nō remittitur sine cōtritiōe. **Sed** in inferno nunq̄ dolebunt aut cōteruntur ergo nunq̄ remissionē obtinebunt. **¶** Aut nō dolebunt de culpa p̄t̄ quia nullus dolet de culpa absq̄ gracia. **Sed** ad infernū nulla descendit gracia. ideo nunq̄ dolebūt. et sic merito pena eorū manet eterna eo q̄ culpa manet eterna ergo &c. **¶ De** Scōo dicit. be. Tho. vbi s̄ q̄ magnitudo culpe attenditur ex magnitudine persone offense. **¶** Quanto maior fuerit p̄sona q̄ offenditur tanto culpa maior

erit. **Sed** p̄sona que offendit p̄ culpā est infinita ergo culpa est immēsa. **¶ Simile** Si quis cedit regem in faciē morte dignus habet. nō aut si aliquem de simplicib⁹ p̄cutit morti obnoxius habetur. **¶ Dicit** ergo be. Tho. in summa p̄tra gen. li. iij. c. xl. **¶ Iustus** est vt quis p̄uenit bono contra quod agit. **Sed** p̄t̄or agit p̄tra deū immēsum ergo iuste eo p̄uenitur. **¶ De** Tertio dicitur vbi s̄: **¶ Apud** diuinum iudiciū voluntas p̄ facto reputatur. **Sed** voluntas eorū qui sunt in inferno semp̄ est mala. ergo semp̄ puniri debet vt factū. patz. **¶ Voluntas** nō p̄t mutari de malo in bonū sine gracia dei **Sed** damnati sunt oīno exclusi a gracia dei ergo de peccatis dolere nō p̄nt **¶ Scōo** sicut se habet voluntas beatorum ad malum ita voluntas damnatorū ad bonū **Sed** voluntas beatorū nunq̄ p̄t fieri mala. quia immobiliter inherent bono. ergo nec demerent bona. **¶ Nec.** iij. p̄tra gen. c. xcij. **¶ Tertio** dolere de peccatis contingit dupliciter dicit. be. Tho. super quarto dis. l. ar. i. **¶ Uno** modo rōe diuine offense et sic damnati nunquāz dolebunt nec p̄nt dolere p̄pter gratie carentiam. **¶ Alio** modo rōe

De Visione dei.

pena. et sic dolebunt de peccatis huius
qui in inferno sunt. ¶ De Quar
to dicitur beatus Thomas, ubi dicitur. Sicut
se habet summum ad bonos ita
pena ad malos. Sed bonus pro
merito specialiter debet summum eter
num ergo malis pro culpa specialiter
debet pena eterna. Ideo matheus.
xxv. dicitur. Ibi sunt huius in vitam eter
nam. mali vero in ignem eternum.
ergo sunt eterne.

Secundo Bene

inferni sunt immense propter quatuor

	Altitudinem
Sci	Profanitate
licet	Longitudinem
	Latitudinem

ex bonorum celestium amissione
quod ex abyssali malorum immersione
est in peccatorum sensu et danti duratio
in malorum omnium apprehensione

¶ Primo sunt immense propter
altitudinem. id est amissionem celestium
bonorum et maxime visionis divi
ne in quo consistit vita eterna
per dicitur Job. xvij. Hec est vita
eterna ut cognoscant te solum
verum deum et quem misisti ihesum
christum. ¶ Primo ex visione
dei habebunt sancti summam
sciam omnium. Grego. Quid est quod
nesciunt sancti qui scientem omnia
sciunt. Cum enim in deo sunt et de
omni creaturarum ipsum viventes
omnia in eo vident que volunt de

creaturis. Contra damnati
privati tali visione nullius rei
habent perfectam cognitionem et quibus
in hac vita aliquam habuerunt
de deo et sanctis cognitionem
nullam habent ex hoc delectationem
sed magis tormentum quod abusi
sunt eis. Et minus puer baptis
tatus defunctus maiorem habe
bit in celo sciam quam omnes presbiteri in
inferno. ¶ Secundo sancti ex vi
sione dei persecuntur maximam gau
dium. psalmus. xv. Satiabor cum aper
paruerit gloria tua scilicet gaudio
Contra damnati ex privatione
huius visionis habent maximam tri
stitiam. Et sic beati ex omni parte sunt
plena infra. intus. foris. circumscrit
ca pleni sunt gaudio. Ita dicitur e
nati ex omni parte circumdanti sunt
dolor. Ex consideratione superiorum
primorum que amiserunt. Et consi
deratione inferiorum que nullo
dilexerunt. Et consideratione in
teriorum remordentium peccatorum.
Et consideratione exteriorum igitur
viventium. Et consideratione circum
stantium demoniorum et sociorum
maxime cum quibus peccaverunt
in hac vita. ¶ Tertio beati
ex dei visione persecuntur perfectam
amicitiam ad deum et sanctos so
cios. Ita se perfecte diligunt quod
gloriam maiorem sanctorum magis
eis voluit quam sibi quod magis me
ruerunt. Contra damnati odium

deū vt punientē Apo. Blasphē
hemauerit hoies deū uiuentē
in secula seculorū. Nulla etiā
dilectio est in eis erga ppinqs
quos vidēt secū cruciari. Vel
lent etiā omēs amicos/sectōs
secū esse in inferno ymo et seip
sos odiunt Apo. ix. Desidera
bunt hoies mori. i. deficere ab
esse qđ ē optimū ⁊ fugiet mors
ab eis ¶ Quarto ex visiōe dei
affecunt magnaz dignitatē scz
regiā ⁊ sacerdotalē. vñ cantāt
ad deuz vt dicit apoca. j. Rede
misti nos dñe in sanguine tuo
et fecisti nos deo nostro reges
et sacerdotes. reges ad dñam
dum toti mōdo. sacerdotes ad
afferendū cōcinne sacrificium
secularū affectionū. Contra
damnati ex priuatōe hui⁹ vi
sionis incurrunt ignominā et
semitutē. Jere. xvj. Semiers
dñs alienus die ac nocte ⁊c.

¶ Quinto ex dei visione hñt
sancti summā pacē. Isa. xxxij.
Sedebit populus me⁹ in pul
chritudine pacis ⁊ requie opu
lenda. Dionisi⁹ ait Omnia pa
cem appetunt Aug. xxij. q. j.
Noli Et si dulcē est pax p rpa
li salute hoim quanto dulci⁹
diuina pro eterna salute. Nec
hic pōt esse pax pfecta sed so
liz in patria. Ecōtra in infer
no apud damnatos Et remo

cio omīs pacē. et p̄tinuū bellū
Sapie. v. Armabit creaturā
i r̄tionē inimicorū suoz. Idē.
Pugnabit cū eo orbis terrarū
p̄tra insensatos malicia. Et fe
tor oīs creature descendet ad
infernū. Sicut intra se hñt cō
tinuū bellū malaz affectionū
et stimuli remordētis. ita exte
ri⁹ bellabūt creature p̄tra eos
diuersis penis affligēdo ipos
et varijs mōis. ¶ Sexto san
cti dei et visiōe habebūt maxi
mā claritatē. Job. j. Erat lux
vera q̄ illūinat omne hoies ve
nientē in hūc mūduz. s. lumine
gratie. Et exeūt de mūdo lu
mine glorie qđ lumē glorie re
dudās ab anīa glorificata in
corp⁹ suū resuscitatū facit ipz
clarissimū vt sol ⁊ pulcherrimū
Extra dñati p̄uati hac visio
ne remanēt obicuri ⁊ tenebrosi
i corp⁹ ⁊ anīa p̄ficiēt in tene
bras exteriores videbūt vñqz
xp̄i humanitatē sed nullā inde
habebūt s̄solatōez. ¶ Septi
mo recipiūt sc̄ti dei visiōe sum
mā firmitatē i bono. qz p̄tinue
vidēt summū bonū ideo nunq̄
etiā ad momentū diuertent se
ab eo vt nō actu amarent ip̄m
Nec p̄nt flecti ad culpā. qz si
ne macula sunt an̄ thronū dei
apoca. xiiij. Contra damnati
sunt ita auersi a deo vt nūquā

De Menis inferni.

diligere valeat sicut demones
Dionisius dicit quod habent iudicium
rationis perversum estimantes se
a deo iniuste cruciari.

Secundo Pene inferni sunt in
mense propter profunditatem que
est ex abyssali malorum immer-
sione maxime propter locum.

¶ Primo locus in quo sunt da-
nati est profundus. ideo dicitur infer-
nus quasi inferius Est enim pro-
fundissimus a deo maxime elon-
gatus et scitis dei quod est in cen-
tro terre. Sunt enim quatuor in-
ferni Limbus patrum iuxta quem
quantum ad situm est purgatorium
postea limbus puulorum qui cum
originali decedunt. Sub his
omnibus est locus damnatorum secundum b.
Tho. super quarto sententiarum. unde dicitur diues e-
pulo leuabat oculos et vidit la-
zarum in sinu abrahe etc. luce.
xvi. ¶ Legitur in vita patrum quod
cum beatus Zacharius per here-
muz ambulabat inuenit calua-
riuz hominis. quem virga sua tan-
gens interrogauit quis in vita
penitentis fuisset. Cui respondit quod fu-
isset sacerdos gentilium in eo
loco. adiciens quod quantum distaret
celum a terra tantum haberet de ig-
ne super caput suum cum alijs pag-
anus et tantum ab infra sub eo
esset ignis in quo cruciarentur ma-
li christiani qui christum negarent sua

mala vita. ¶ Secundo locus ille
est tenebrosus. et quis ibi sit
ignis non tamen lucet. Unde Sapientia
xvii. Ignis quod est nulla vis po-
terit illis lumen prebere. nec si
derum limpide flamme illumini-
nare poterat illam noctem horren-
dam. Apo. ix. De fumo putei
obscuratus est aer et sol. De tene-
bris inferni dicitur post de di-
uersitate pene. Tertio locus il-
le igneus est Math. xiiij. Sic
erit in consummatione seculi eribunt
angeli et sepabunt malos de me-
dio iustorum. et mittent eos in ca-
minum ignis Ideo dicitur a christo ge-
henna quasi generans ignem. Unde
math. xviiij. Veli est tibi vnus
oculum habentem et intrare vitam
quod duos et intrare in gehennam.

¶ Quarto est locus horridus
Job. x. Dimitte me ut plangam
paululum dolorum meum antequam va-
dam et non reuertar ad terram
tenebrosam etc. Non est ibi ordo
ut vnus penam post aliam paterent
secundum Grego. sed omnes in simul
penas inferni patiuntur ¶ Qui-
to est locus aridus. unde luce.
xvi. Diues epulo vnus tantum
guttas aqua rogauit et adhuc
rogat nec in eternum habebit.

¶ Sexto est locus fetidus. Iosepho
in scriptura dicitur lacus. Psal.
quadragesimo nono. Eduxit me
de lacu miserie et de luto fecit

Est em̄ q̄si latrina mundi vbi
oēs sordes p̄stunt. Dicit em̄
Basilus q̄ dñs in fine mūdi
purgabit oīa elemēta et om̄ez
imūdiiciā eoz et virtutē lesi
uaz p̄iciet in infernū vt in clo
acas; ad penā dānatoz. Apo.
iij. Fumus tormentoz ascen
dit ꝛc. ¶ Septimo est locus
venenosus. Isa. xiiij. Subter
te sternet tinea. ꝛ opimētū tuū
erunt vermes. Glo. ma. Pene
eterne sunt tinea ꝛ vermes q̄s
pp̄ua gignit sc̄cia. et materia
supplicioz ꝛ ignis. Sicut q̄s
du humor. est in cadaueribus
vermes nascunt ex putrefacti
one. sic ex ip̄a materia pctō:ū
que semp manet nascunt eter
na supplicia. hec glosa. ¶ De
tano est loc⁹ tumultuosus. vñ
Tartarus d̄: a strepitu et cō
tentiōe rixosa. Isa. iij. Tumul
tuabit puer ꝛtra senē. ignobi
lis ꝛtra nobile. Sic poit An
thom⁹ ep̄m de usurario et duo
bus filiis ti. xi. c. v. quoz vn⁹
patrē secut⁹ est. ¶ Nono est
locus obliuiosus. ideo a genti
libus Zethes d̄: qđ interpre
tatur obliuio Nam de⁹ videt
obliuisci eoz. eo q̄ non liberat
eos. etiā sc̄ti nō intercedūt. et
cōsanguinei parū aut nihil de
eis curāt. Faciūt sicut pincer
na p̄baronis cuz in dignitate

restituere; oblitus est ioseph.
Obluiscat damnat⁹ oīm q̄ eū
cōsolari p̄nt. et q̄uis ranoruz
gudioz recordatur tū magis
inde cruciat. qz causa sunt dā
natiōis ei⁹. Ecc̄es. ix. Quod
cūq; poterit manus tua p̄stan
ter opare ꝛc. ¶ Decimo est lo
cus piculosus. ideo d̄: Bara
trum q̄si latitudo arca. qz lac⁹
est locus ad ingrediendū. arc⁹
ad exiendū. Math. v. Non
exies donec soluas nouissimū
quadrantē. Et qz ibi nō est lo
cus satisfactōis vñ non habet
qđ reddat nunq; egrediet Et si
aliquē exeūt vt homib⁹ appa
reāt in hac vita. tū semp infer
nuz secū hñt. Isa. v. Dilata
uit infernus os suuz et aperuit
absq; yllo termino Est em̄ sicut
muscipula lata in ingressu. in e
gressu arca. ymo de iferno nul
lus est egressus.

Tertio Pene inferni sūt
immēse. ppter lō
gitudines q̄ est in penarū sens⁹
et dāni eternali duratōe Nam
pena tā damni q̄s sensus durat
in eternū. qđ p̄bo auctoritate.
rōe. et similitudie. Auctorita
te dñi. Math. xxv. Discedite
a me maledicti in ignē eternū.
Pena dāni exp̄mit cū d̄: disce
dite. Pena sens⁹ ibi i ignē eter
nuz. Rōe sic Tādū d̄: durare

De Penis inferni.

pena q̄dū dura t culpa. Sed culpa in inferno durat ineter / nū ergo et pena. Ex culpa ma / net eterna patet ex hoc qd̄ do / min⁹ ait Qui peccauerit in spi / rituz sanctū neq; hic neq; in fu / turo seculo remitteretur. Simi / litudine sic. Peccatū nō dimitt / titur saltem actuale sine cōtri / tione. Sed in inferno non do / lent ymo blasphemāt deū. ergo / nec remittitur eis. et sic ineter / num punientur. Unde Job. / xx. Quet que fecit ania nec tñ / consumetur Simile de mon / tibus sicilie Etbna et alijs ar / dentibus qui tñ non cōsumen / tur. Simile de Salamondra / qui viuit in igne ꝛc.

Quarto Pene inferni / sunt immense / ppter latitudinē que est in ma / lozum omniū inclusione. Be. / Aug⁹. xi. de ci. dicit q̄ Tulli⁹ / ponit octo genera penaruz ex / lege civili que etiaz sunt abun / dantissime a pud eos qui sunt / in inferno. scz damnū. vincula / seruit⁹. verbera. talio. igno mi / nia. exilium et mors. ¶ Pri / ma pena legalis est damnū cū / quis damnificat in bonis ex / terioribus. Sic in inferno est / pena damni eo q̄ damnati a / miserunt summū bonū scz deū / et per p̄ns bona miscōie gra /

cie. et glorie non soluz in re sed / etiā in spe. Unde Isa. iij. Nō / remanebit de fragmentis eius / testa vt hauriatur paruz aque / de fouea: scz de miscōia diuina / aut portet ignicul⁹ de incēdio. / scz caritatis. Et hec est maxia / pena. Nam vt ait Crisost. su / per math. Si quis mille po / nat gehennas nihil tale dixe / rim quale est separi a christo. / odio haberi a deo et sanctis ei / us. ¶ Scōa pena legalis est / pena vinculozum cum scz quis / incarceration aut p̄peditur. Hec / etiam pena est in inferno. ideo / ait dñs math. xxiij. Ligati ma / nibus et pedibus mittite euz / in tenebras exteriores. Eccl̄s. / xi. Quodcunq; poterit man⁹ / tua cōstanter opare ꝛc. qz nec / op⁹ nec ratio nec scientia nec / sapiētia est apud inferos quo / tu pperas. Ideo etiaz ait do / min⁹ math. xiiij. Colligite pri / muz zizania et ligate ea in fa / sciculos ad cōburendū. Et cū / anima cōsiderat se detineri et / quasi alligari a re infima cum / ipsa sit nobilissima magna tri / sticia absorbetur. naturaliter / em̄ ignobile nō habet virtutē / in nobilib⁹ sed econtra. Sed / vt instrumentum diuine iusti / cie ignis agit in animaz dam / nati non cōsumendo sed afflie

gendo per modum detentiōis
Tertia est pena seruitutem
 Jere. xvi. Seruietis dñs alie
 nis die ac nocte que nō dabūt
 vobis requiez in pñti vita die
 cupidita tibus. nocte impudi
 citie seruiertunt. Ita in futuro
 exteri⁹ flamma. interius vrēs
 puniet conscientia. **Q**uarta
 legalis pena est pena verberū
 vt cuz quis verberatur virgis
 aut fustib⁹. Hec pena in infer
 no est. Vnde puer. xix. Para
 ta sunt denso ribus iudicia. et
 mallei percucientes stultozuz
 corporibus Hoc non intelligi
 tur de malleis corporalib⁹ q̄s
 uis etiam pñt ibidem esse sed
 spiritualib⁹ scz de diuersitate
 penaz. quibus malleantur im
 pij. Vel etia pñt intelligi ver
 ba ista durissima doñi in fine
 Ite maledicti in ignē eternu.
 Glo. interli. puer. xix. Mal
 lei sunt iudicia damnatiōis et
 quasi ferrū candens in incude
 iehēne siue fine verberabit dā
 natos. hec glo. **Q**uinta est
 pena talionis vt oculū p ocu
 lo. dentem pro dente. Hec pe
 na etiam est in inferno. vnde
 Apoca. xvij. Quantū se glori
 ficauit ⁊ in delicijs fuit tm̄ da
 re illi tormētū et luctuz. Bea
 tus tho. vt qui multum pecca
 uit multum puniatur et in qui

bus membris in eisdem etiam
 puniatur. **S**exta est pena
 ignominie. scz cum quis scdm
 legem efficitur infamis vt ho
 micide. fures. raptozes. adul
 teri. falsi testes ⁊c. vt. iij. q. v.
 Constituumus. Hec pena i in
 ferno est. vnde Isa. xij. Facies
 es cōbuste vultus eozū. Glo.
 Facies cōbuste igne quem dū
 viuerent succenderunt. vnde
 tales nō pñt dicere Signatu
 est sup nos lumē vult⁹ tui do
 mine ymmo diffidissimū cor
 pus assumēt et corrosū a ver
 mib⁹. **S**eptima pena lega
 lis est pena exiliū cū quis rele
 gatur in exilium. aut prohibet
 alicui ciuitas aut patria. Hec
 pena in inferno est. vñ Math.
 xij. Projicite euz in tenebras
 exteriores Hrego. Interiores
 tenebre sunt cecitas mentis.
 Exteriores eterna damnatio
 et venie desperatio. **O**cta
 ⁊ na pena legalis est pena mor
 tis. Hec etiam pena est in in
 ferno. Nam in inferno est mors
 eterna eo q̄ separant a christo
 Qui ait. Ego sum vita. Hec
 est mors secūda. Apoca. xij.
 Semper moriuntur ⁊ tamen
 ad finem nunq̄ perueniunt.

De Menis inferni.

Tertio pene i fer

ni sunt diuerſie.

Ignis in extingibilis

Vermis immortalis

Fletus contriſtabilis

Tenebre palpabiles

Stridor inestimabilis

Fetor intollerabilis

Est Aspectus demonum
em in inferno (horribilis

Confuſio inuitabilis

Ira dei implacabilis

Tortorum malicia

infaciabilis

Deſperatio iſupabilis

Vox eternalis

aut immortalis

¶ Primo in inferno eſt ignis inextingibilis. Et pbat auctoritate et rōe et ſimilitudine. Auctoritate dñi in euangelio math. xxv. Diſcedite a me maledicti in ignem eternum. Iſa. xl. Ignis eorū nō extinguetur Job. xx. Quet q̄ fecit anīa nec tñ p̄ſumetur. Rōe ſic. Ignis etern⁹ nunq̄ extinguetur. S; ignis infernalis eſt eternus ergo nunq̄ extinguetur. Vnoꝝ ptz ex auctoritate allegata. Similitudine. Ignis infernalis non eſt minoris efficacie in pburendo q̄ ignis noſter. S; ignis noſter tādū ardet q̄ diu

materiam inuenit aptam ergo etiam ignis inferni. Materia ergo ignis infernalis eſt pctm̄ mortale. S; pctm̄ mortale in inferno nunq̄ conſumetur aut remittitur ergo ignis agens in pctm̄ ſemp ardebit. Qu pctm̄ nō remittit i inferno ptz qz nō dolent de dei offenſa. Qu aūc nō dolēt ptz qz carent gratia Et ſic pctm̄ eorū ſp manebit. 7 p p̄ns ignis agēs in pctm̄. Qu inter culpā et penaz debet eſſe p̄portio equalitatis Iſte ignis vt instrumentū diuine iuſticie alligabit et tenebit animā ſm doctores. ſecūdo impediet ab extentione pprie voluntatis tertio animaz ſibi ſubiicit que nota eſt deo frui. quarto anīe cōtrariatur et vindicat ex parte diuine iuſticie que cōtra deum factozes ſuum operata eſt. Cum ergo anima que eſt nobi liſſima creatura videt ſeligari cruciari a re vili valde ex hoc turbabit. ¶ Secūdo eſt ibi vermis immortalis. Sapie. iij. Venient in cogitatioe pctōꝝ ſuoz; timidi. et traducent illos ex aduerſo iniquitates illoꝝ. Sic eſt ille vermis. ſ. remorſus cōſcientie ſcōm Aug. de quo dicit Iſa. xlviii. Vermis eorū nō morietur. Judith. xvi. de damnatis ſic ait dñs

omnipotēs vindicabit in eis in die iudicij visitabit illos. dabit em̄ ignes et vermes in carnes eorū vt vrant et sensciant vsq; in sempiternū. **B**tho. sup per q̄rto sen. dis. li. q. ij. ar. iij. d̄t q̄ vermis ille nō erit corp̄alis. **Rō.** q; post diē iudicij non remonebit aliqd̄ corp̄ mixtū seu elementatū nisi tm̄ hominis p̄pter eternitatē pene. **S**z vermis ille ē sp̄ialis et orit̄ ex putrefactōe peccati mortalis. sicut corp̄alis ex putrefactōe corporis. **I**tē nota **S**i alicui p̄mitteret̄ magnum vt regia dignitas p̄pter labores fiendos. et ille nō curaret. sed curaret ap̄petit̄ suos malos. cū p̄uinaretur tanto bono et incarceretur ad locū teterrimū et plenū vermiū ō q̄nta illi p̄fusio apud se. **T**ertio ē ibi flet̄ p̄mittabilis. **A**po. j. Plangent se super eum omēs trib̄ terre q̄ scz hic terrena dilexerūt et post incenstro terre includunt̄ nunq; exturi. **D**e h̄ fletu ait d̄ns math. xxij. **I**bi. s. in tenebris exterioribus erit flet̄. **B**ūs tho. sup quarto sen. dis. li. ait Duo sūt in fletu scz lachrimarū. resolutio et capitis turbatio. **R**esolutio lachrimarum vt hic nulla erit post diē iudicij. qz cessante motu celi nulla erit genera-

tio aut alteratio. nisi de riuis ignis ex oculis fluentib; intelligatur. vt p̄z in vitis patruz de sc̄to **B**achario. qui ait **F**ratres plorate hic. alibi lachrimie corp̄a cremabūt. **A**liud est capitis turbatio et oculoꝝ. et hic flet̄ erit in inferno in eternum ratione fumi et penarū. **Q**uarto ibi est tenebra palpabilis. **L**egit̄ **E**xodi. x. de tenebris a deo immisissis egip̄tīs obdurat̄ q̄ vir nō est motus de loco suo nec cognouit fratrem suum p̄pter tenebras horribiles et palpabiles. **U**n̄ de eis d̄t **S**ap̄ie. xvij. q̄ ignis nulla vis poterat eis lumē p̄bere. siderū flāme poterant nocere illā horrendā illuminare **I**lle autez tenebre infernales multo horribiliores et d̄fiores sunt **U**n̄ d̄ns vocat eas exteriores dicens de illo q̄ nō habuit vestē nuptialē. **L**igat̄ manibus et pedib; mittite eū in tenebras exteriores math. xxij. **M**agister q̄rto. sen. d̄t q̄ dicuntur exteriores. **P**rimo qz ibi ē carentia diuine visionis. q̄ extra deū. est ait **A**ug. in summa cecitate est **S**ec̄do p̄ tenebras exteriores intelligit̄ odiū p̄tra dei bonitatē. **T**ertio intelligit̄ quedā obliuio. qz tūc tant̄ cruciatibus torquent̄ vt nunq; de

De Penis inferni.

deo cogitare valeant aut raro quod nulli hac vita contingit. **B.** tho. sup q̄rto sen. dis. li. dt. Sunt ibi lux et tenebre prout auget miseriaz dānator. Quis infernus ex se sit loc⁹ tenebro⁹ sus in medio terre vbi nō potest esse nisi ignis turbidus et fumos⁹ vt ptz. in apo. ix. tñ ex diuina dispositiōe est ibi aliqd luminis p̄t sufficit ad videnduz illa q̄ aniaz et corp⁹ cruciant. **Uñ B.** ego. in moralibus Illa vltim⁹ flāma vitiōz p̄creationē quidē habet sed lumē nō habet ille ignis ad p̄solationē vt luceat sed tñ vt magis torq̄at. se q̄ces em̄ suos in tormētis secū reprobis videt q̄p̄ amore hic deliquerūt. Dicunt quidā q̄ tam⁹ fulgor frequenter erumpit ex eunde flāma de ore oculis et naribus et in ipso fulgore reprobos videre illos q̄ eis dānatōis causa fuerūt et cū quib⁹ pecauerūt. ¶ **Quint⁹** to est detius stridor inestimabilis. **Matth. xxij.** Illic erit flet⁹ et stridor dentium **Ubi** Florian⁹ q̄ flet⁹ in inferno est soluz spiritualis. stridor autē dentium est corporalis. **Rō. qz** stridor ille nullā importat resolutionē si cut effusio lacrimarū vt dicit **Petr⁹** de tba. sup q̄rto sen. dis. liij. **B.** rego sup illō math. xxv.

Inutiles seruū efficit in tenebras exteriores vt scz illic dentes strideant q̄ hic de edacitate gaudebāt. illic oculi fleant q̄ hic p̄ illicitas p̄cupisencias versabant. q̄terius singula mēbra supplitio subeant q̄ hic singulis vitijs quibusq̄ subiecta fuerūt. Et subdit. **Nā** flet⁹ de ardore. stridor excitari solz de frigore **Ubi** duplex ostenditur gebēna scz nūm⁹ frigoris et in tolerabilia feruor. **Uñ Job. xliij.** Ibunt ab aq̄s nūmū ad calorem nūmū. Qui quidē transit⁹ nō dt̄ interpellationez. qz null⁹ ē ibi ordo simul em̄ oīs penas patientur. **Hec grego.** ¶ **Sexto** est ibi fetor intolerabilis. **Basili⁹** dt̄ q̄ oīa elementa purgabunt et sentina et fetor oīm descendet ad infernum in penā dānator. et nō solū fetor elementoz sed etiaz corp̄m putridoz. **Uñ. Isa. xxxiij.** De cadauerib⁹ eoz ascēdet et fetor. Cadauer quib⁹ pp̄rie dicitur corp⁹ sine ania tñ aliq̄ dicitur corp⁹ cū ania cuz videlicet putridū est et fetidū quia sunt corpa dānator. **Apo. xliij.** de dānat⁹ dicit q̄ cruciabunt igne et sulphure in p̄spectu angeloz sc̄toz in p̄spectu agni. et fum⁹ tormētōz ascēdet in sc̄lia seculoz. nec habebūt requiē die ac

Folium

nocte. ¶ Septimo est ibi asp
ectus demonū horribilis ⁊ tor
mētatio crudelis ip̄oz. De ei⁹
aspectū horribili ait Eirillus
in libello demiraculis sc̄i hie
ro. q̄ nihil penosius aut horri
bili⁹ excogitari possit. potius
quilibet flāmus ardētib⁹ arsu
rum se exponeret. q̄ ictu oculi
eoz aspectib⁹ potiri. Et in vi
tis fratrum p̄dicatoz legit q̄ q̄
daz frater vidēs dyabolū cla
mans cecidit ad. terrā q̄si mor
tuus Eū aut fratres occurre
rent in terra iacentē inuenerūt
q̄si mortuū. quo ad infirmariā
deportato postq̄ cōualuit fra
trib⁹ interrogantib⁹ quid vi
disset r̄ndit. dyabolū ego vidi
et adiecit. tante est difformita
tis vt pot⁹ fornacē accensum
intrarē q̄ ictu oculi eū videres
Sc̄o ē ibi ip̄oz tormētatio
crudelis. Vñ Legit Job in p̄
sona cuiuslibet dānati dicens.
p̄vi. c. Collegit in me furozē su
um et p̄minēs mibi infremuit
p̄tra me dētib⁹ suis hostis me
us. terribilib⁹ oculis me intui
tus est apperuerūt sup me ora
sua exprobatēs percussērūt ma
xillaz meas. saciati sunt penis
meis. ego ille quondā opulen
tus repente p̄rit⁹ sum. Jere.
vi. Crudelis est et nō miseret
sc̄z dyabolus. vbi Hiero. ait.

Crudelis est dyabolus iustis.
crudelior suis crudelissimus
sibi ipsi. Et aut dyabol⁹ sic cru
delis sanctis p̄z in sc̄to Job.
quez post amissionem filioz et
oim bonoz etiā vlcere pessimo
percussit. Itē sc̄m̄ Antonium
deū feruentissime orantē vsq̄
ad mortē verberauerūt. Et sic
crudelior suis p̄z Jere. p̄vi.
Die ac nocte non dabit eis res
quie. Jere. li. Absorbuit me q̄
si draco repleuit ventres suū.
Simile legit in visionib⁹ Lū
dali et Hillegardis. Et sic cru
delissim⁹ sibi ipsi patet. q̄ cuz
augeat pena sua ex malis q̄ in
ducit homio tñ malicia tanta
est et crudelitas sua q̄ potius
eligit sibi penā augeri q̄ a tem
ptatōe cessare. Tertio timendi
sunt demones p̄pter fortitudi
nem. Job. xl. Nō est p̄as sup
terrā q̄ possit ei p̄parari. Tan
ta est in eis p̄as vt om̄is ma
teria elemental̄is sit subdita
eis ad nutuz nisi a diuina vir
tute et bonis angelis impedi
rent. Vñ possent ignē mittere
de acre tempestates. pluriā et
cetera Per angelos malos im
misit plagas in egiptuz. Ipse
dyabolus diuina p̄missione mi
sit ignē de celo in greges Job
Lōmouit ventū ad subuertēn
dū domū vbi puri eius necati

De Penis inferni.

sunt et oppressi. Ipe gravi vlt
cere passit Job. Eccl. xxxix.
Sunt spūs q̄ ad vindictā cre
ati sunt. et in furore suo p̄firma
uerūt tormēta sua. et in tpe cō
sumatōis effundēt virtutes et
furores eius. Quarto timendi
sunt qz veloces sunt. Tre. iij.
Velociores sunt persecutores
nostri a qlis celi. Un̄ ait Gre
go. in dyalogo q̄ quidā sacer
dos bonus ex ira ait seruo suo
Veni dyabole discalcea me.
statim diabolus affuit calcia
menta solvere cepit. q̄ forte a
remorsu putat inferno subito ve
nit Quinto est eoz studiositas
sagacitas. diuersitas nocēdi.
q̄re timendi sunt. Ap. xliij. d̄z
habere. vij. capita et x. cornua.
q̄ fecant varios modos nocēdi
boibus. xvi. q. ij. Ullis et. d̄z
q̄ dyabolus d̄z mille modis no
cendi. Un̄ sc̄tus pater Jorda
nus generalis m̄gr ordis p̄di
catorū req̄siuit a demone q̄ ho
minē quēdā possedit. q̄ nomie
vocaret. R̄nt demō nulle arti
fer vocor et. Sexto timēdus
ē p̄pter malignā falsitatē. Job
xvi. Suscitaf falsi loq̄s a duer
sus faciē meā p̄radicēs mibi.
gaudet de pens iustoz et dāna
toz irridens eos et. ¶ Octa
uo ibi ē p̄fusio inextrabilis. qz
nudabunt et manifestabuntur

omnes turpitudines et scelera
maloz nō solū i futuro iudicio
sed etiā in inferno. Un̄ Flaui.
ij. Reuelabo pudenda tua in
p̄spectu oīm nationū et mans
festabo genitibz ignominia tu
am. Quanta pena erit et cō
fusio eū oīes actus q̄ etiā oc
cultissime opati sunt videbunt
Est aliquibz magna pena cuz
p̄fessorū notificare d̄nt. et non
nulli poti⁹ ad infernū descen
dent q̄ ea reuelēt. ¶ Nota
hic duo exempla duoz patruz
quoz vn⁹ voluit publice peccā
care minus curans cōfessione
boīm q̄ dei. Alius voluit ha
bere locū vbi nullus eū peccā
tem vidit. Et cū induceret ad
locuz secretuz ait meretr. hic
nemo nos videt nisi salus de⁹
Tunc senex. Deū ego pl⁹ ve
reor q̄ boiem. si nō habes lo
cuz vbi latere possum⁹ peccā
renolo. ¶ Nono i inferno est
ira dei implacabilis maxime
ideo. qz nō dolebūt dānari de
offesa dei. sed ecōtra plasphe
māt viuētē in secula seculoz
ait Job. in apo. Nunc in p̄nti
tpe vocat de⁹ multipliciter bo
mines ad salutē. Un̄ apo. iij.
Ego sto ad ostiū et pulso. Nūc
expectat vt non statim punit
vñ Isa. xxx. Propterea expec
cat nos de⁹ vt misereat nostri

Hunc miseret Isa. lv. Queri te dominū dū inueniri pōt ꝛc. Hunc est tps misericordie et gratie. ij. cor. in. vi. Ecce nunc tps acceptabile ecce nūc dies salutis. In alia autē vita est tps iusticie. tunc em̄ reddet vnicui q̄ scdm̄ opera sua. vt tenet fit des catholica. ergo quoz opa damnationē meruerunt nunq̄ misericōdiā ꝓsequenti placato deo ¶ Decimo est ibi tor. torū malicia insaciabilis. Aug. de vanitatibus seculi. Ubi qui torquet nunq̄ fatigabitur. qui torquetur nunq̄ moritur. Nota añ in notabili septimo de aspectu demoni. ¶ Undecimo ē desperatio insuperabilis Ubi debent em̄ magnā iraz dei nec aliquam virginis gloriose aut sanctorū intercessionē ergo desperantes maledicent deū in eternum. Isa. xxx. Nō remanebit de fragmentis eius testa vt hauriatur parū aque de fouea diuine misericōdie. aut portet igniculus de cendio scz diuine caritatis. Ideo despabunt ꝛc. ¶ Duodecima est ibi mors eternalis. Apo. xx. Qui nō inuentus est in libro vite scrip tus missus est in stagnū ignis Hec est mors secūda. Prima mors est cū seperatur anima a corpe. Scda cū corpe et ania

a deo. Breuo. Erit tunc miseris mors sine morte. finis sine fine defectus sine defectu. Nā mors semp̄ viuit finis semp̄ incipit. et defect⁹ deficere nescit De pe. dis. i. canōe Potest ꝛc. Nunquā debet carere supplicio qui nunquā ꝓvoluit carere peccato. Et sic semp̄ morientur positi in agone et anxietate mortis et tñ ad finem nunquāꝓ venient vt scilicet morerentur ex toto.

Impressum per me wilhelmū schaffener de roperschwitler. xv. die Marcij. Anno domini Millesimo quingentesimo octauo.

¶ Ea autē que h̄ in opusculo cōtinentur. cuiuslibet chustij fidelium peccata et statū vitia detestantia. verum quoq̄ eundi calem omni statū pudentia. que nedū digna scitu ymo delectabilia sunt auditu. Registrum sequens declarabit facile.

1870

1. The first part of the report is devoted to a general description of the country, its position, extent, and population. It is followed by a detailed account of the various tribes and nations which inhabit it, their customs, manners, and languages. The author then proceeds to describe the natural resources of the country, its climate, and its productions. The report concludes with a summary of the progress of civilization in the country, and a list of the principal towns and cities.

2. The second part of the report is devoted to a detailed description of the various tribes and nations which inhabit the country. It is followed by a detailed account of the customs, manners, and languages of each tribe. The author then proceeds to describe the natural resources of each tribe, its climate, and its productions. The report concludes with a summary of the progress of civilization in each tribe, and a list of the principal towns and cities.

3. The third part of the report is devoted to a detailed description of the natural resources of the country, its climate, and its productions. It is followed by a detailed account of the progress of civilization in the country, and a list of the principal towns and cities.

4. The fourth part of the report is devoted to a detailed description of the progress of civilization in the country, and a list of the principal towns and cities.

5. The fifth part of the report is devoted to a detailed description of the principal towns and cities of the country.

Registrum.

- Bmelech spiritus mortuo patre iter fecit septuaginta fratres suos legitimos fo. xvij. fa. ij.
- Ablatio regni christianorum per turcos fo. vij. fa. ij.
- Accusatio multiplex peccatoris in iudicio fo. lxxxi. fa. ij.
- Accessus mulierum ad sanctum sanctorum prohibetur fo. xvij. fa. ij.
- Adulterum quod fo. xix. fa. j.
- Adulter efficit peius fo. xix. fa. ij.
- Adulter vel adultera quos corum grauius peccat fo. xx. fa. j.
- Aliud est diuicias amare et non habere. Et aliud habere. et non amare. et aliud nec amare nec habere. et amare et habere. fo. x. fa. ij.
- Amare pecuniam nihil iniquum tripliciter exponitur fo. ix. fa. ij.
- Angustiam cordis indicat auaritia fo. xij. fa. j.
- Angeli et sancti affirmabunt sententiam iudicis fo. lxxxi. fa. l.
- Angelum habet custodere antichristum in principio vite fo. lxxvi. fa. j.
- Angelus bonus baptizare non potest fo. liij. fa. ij.
- Angeli primi peccatum et eius agrauatio propter multas causas fo. vi. fa. ij.
- Angelus vnus occidit .i. 8 9. milia bellatorum fo. vij. fa. ij.
- Anima ad gloriam vel ad penam eat post mortem fo. lxxvij. fa. j.
- Animam deformem facit peccatum fo. xlvij. fa. j.
- Antichristus per bestiam habens dentes ferreos figuratur fo. lxxij. fa. ij.
- Antichristi partus describitur fo. lxxvi. fa. j.
- Antichristus pugnabit .iiij. mensibus contra fidelis fo. lxxvij. fa. j.
- Antichristus cum sua falsa doctrina decipiet fideles fo. lxxvij. fa. j.
- Auarum propter bonum temporale perdit bonum eternum fo. ix. fa. ij.
- Auaricie peccatum an sit maximum fo. ix. fa. ij.
- Auaritia est ydolum seruitutis fo. x. fa. j.
- Auaritia seruum facit fo. xi. fa. ij.
- Auarum nunquam implet pecuniam. et huius tres cause fo. x. fa. j.
- Auarum peccat contra deum proximum et se ipsum fo. x. fa. j.
- Auaricia cecitate mentis inducit fo. xi. fa. ij.
- Auarum tenaciter retinet quod eum perturbat fo. xij. fa. j.
- Auaricia est causa berefisis fo. lxxij. fa. ij.
- Auaricie descriptio tam generalis quam specialis fo. ix. fa. j.
- Auaritiam esse peccatum mortale et veniale ostenditur fo. ix. fa. ij.
- Auarum dolus amittere fo. xij. fa. ij.
- Auaris impenitentia erit et beatus casus assignat fo. xij. fa. ij.
- Auarum horribilem mortem habent propter tres causas fo. xij. fa. ij.

folium.

Avaricia duplex ē fo. ix. fa. j.
Etatis securitas erit que
causat ex trib⁹ fo. lix. fa. j.
Bona glie q̄ sit q̄ n̄eo ex
pmere valet fo. lix. fa. j.
Bona glie describit fo. eodē
Ause q̄tuor sunt q̄re plus
res dānant fo. lxxvi. fa. ij.
Certū ē fieri extremū iudi.
ex scriptu fo. lxxxij. fa. ij.
Limitas malorum descri
bitur fo. xxxvij. fa. ij.
Limitas requirit quatuor stat⁹
hominum fo. xxxix. fa. j.
Clerici supbiūt in supfluo or
natu vestiu⁹ z quomō se de hoc
excusant fo. liij. fa. ij.
Clerici supbiūt in amplitudi
ne ecclesiarū fo. v. fa. j.
Clerici supbiunt in audiendo
cōfessionem fo. eodem
Cogitatiois tolleratio est gra
dus luxurie fo. xv. fa. ij.
Cōmittēs adulteriū dign⁹ est
morte tpali z et. fo. xix. fa. j.
Cōsciaz puriorē alijs dz hrē.
sacerdos fo. xxxij. fa. j.
Conq̄ritur xp̄s a pud angelos
iniuriā iudeoz fo. xxvij. fa. ij.
Cōtra naturā peccare sit qua
drupliciter fo. xix. fa. j.
Consentitur ad peccatū mul
tipliciter fo. liij. fa. ij.
Corpa q̄lia recipiūt boni z ma
li in resurrectōe fo. lxxx. fa. j.
Cebust⁹ tpe iudicij seuerissim⁹

erit dānatis fo. lxxij. fa. j.
Crist⁹ se hūiliando diuitibus
extm̄ p̄buit fo. xxij. fa. ij.
Cxp̄iaoz distinctō. fo. xxvij. fa. j.
Cebustian⁹ credēs et malefact
ens centuplū pūniat fo. eodē
Cristianū se dicens et non se
quens ebustus sub sannator z
de risor est xp̄i fo. xxx. fa. j.
Cruc⁹ signū aparuit tpe sctā
tim in vestib⁹ boiz fo. lxx. fa. j.
Cui⁹ seru⁹ sit q̄ nec bonū nec
malū opatur fo. xxx. fa. j.
Curiositas in aspectū imagi
nem turpiū et in auditu canta
tionuz turpiū occasiones p̄bet
ad luxuriam fo. xvij. fa. j.
Custodire dān⁹ tps ne inutilit
cūseat p̄p̄ mul. fo. lxxij. fa. ij.
Damnationis certitudo
ē auaritia fo. xij. fa. j.
Damnati an dolēt de
peccatis fo. lxxxvi. fa. j.
Damnati an omnes equalē ba
beant penam fo. eodez
Damnati homines p̄pter soci
etatē quā h̄nt cū carne z exem
plum huius fo. lxxij. fa. ij.
David q̄re se elongauit et ī so
litudie māsit fo. xxxvij. fa. i.
Demon apparens in sp̄e ho
minis vel sacerdotis non p̄ōs
baptizare p̄opter quinqz ratio
nes fo. liij. fa. j.
Demonuz aspectus horribilis
in damnatis fo. xcij. fa. j.

Registrum.

Deiū stridor ī iher. fo. xci. fa. ij.
Deuota oratio est remedium
luxurie fo. xxij. fa. j.
Deus punit ad vltimum gra-
uiter fo. xx. fa. ij.
De² sola virtute sua pctā di-
mittit pncipalit̄ fo. liij. fa. j.
Deus est noster pprius locus
qd̄ pbatur fo. lviij. fa. ij.
Desperās habet falsā opīnio
nez in quatuor fo. li. fa. j.
Dyabolus hominem luxurio-
sum inhabitat fo. xviij. fa. ij.
Dyabolus temptat hominem
in fine et quare fo. xliij. fa. j.
Dyaboli species fo. xlvij. fa. j.
Dyabolus semel victus rece-
dit et redit fo. l. fa. j.
Dyabol² crudelis ē sc̄tis. dā-
natis et sibi fo. xcij. fa. j.
Diligendo pecuniam homi-
nes peccant fo. xxiij. fa. ij.
Discipuli anti xp̄i suscitabunt
mortuos ⁊ quō fo. lxxix. fa. ij.
Dispositio qualis erit post iu-
diciū fo. lxxxv. fa. j.
Dispositio īfernī fo. lxxxvij. fa. ij.
Diuerse pene īfernī fo. xc. fa. ij.
Diuites peccant in male acq̄-
rendo. vtendo tenendo. et nō
mū diligēdo fo. xij. fa. ij.
Diuitie trahunt ad pecca-
tum fo. xxiij. fa. j.
Diuitie abutuntur dupli-
citer fo. eodem
Diuites ī oī voluptate existūt

vitā abieciādo fo. xlvij. fa. ij.
Duo aduēt² xp̄i fo. xxvj. fa. ij.
Duos aduentus chulsi igno-
rant iudei fo. xxvij. fa. ij.
Due cāe m̄ionij. fo. xxix. fo. ij.
Duo sunt attendenda circa or-
natus mulierū fo. xxx. fa. j.
Duplex ignorantia sacer-
dotum fo. xxxiiij. fa. ij.
Duo mala in peccato cōmit-
tuntur fo. lv. fa. j.
Duplex pena scilicet tempa-
lis et eterna fo. lxx. fa. j.
Brietas est fomes oīm
vicioꝝ fo. xi. fa. j.
Efficit p̄iceps criminis
p̄iceps pene fo. xxxij. fa. j.
Elemosinā satisfacere putant
p̄ pctis fo. xxxvij. fa. ij.
Enoch et helias mittunt tpe
anti xp̄i fo. lxxvij. fa. ij.
Enoch ⁊ Helias tertia die vo-
cati post occasiones ascendent
in celum fo. lxxix. fa. ij.
Eufis dyaboli est
luxuria fo. xiiij. fa. ij.
Erūt singa in sole luna et stel-
lis de statu ecclie et alijs pla-
tis secularib² et laycorū statu
exponitur fo. lxxi. fa. ij.
Expositio de quatuor
bestijs fo. lxxvi. fa. ij.
Ex quibus constituitur sacer-
dos malus fo. eodē fa. ij.
Excellere debet sacerdos ali-
os in scia fo. xxxiiij. fa. ij.

folium

Exempla de malis
 filijs fo. xxxvj. fa. j.
 Ames magna tempore
 ludouici imperatoris se
 cundi fo. lxxij. fa. j.
 Fatue virgines que
 sunt fo. xxxj. fa. ij.
 Fetoꝝ intollerabilis in
 inferno fo. xcj. fa. ij.
 Filij israhel fornicantes
 cum filijs mo ab perferunt
 vna die vigintatria milia
 boninum fo. xvij. fa. ij.
 Filiꝝ pcreatꝝ ex adulterio ma
 lus efficitur fo. xvij. fa. ij.
 Fletus contristabilis in dam
 natis fo. xci. fa. j.
 Fornicatōez simplicē pctm̄ eē
 pbat fo. xiiij. fa. j. et. xvij. fa. ij.
 Eus sup gentē exurget
 tpe iuditiij fo. lxxi. fa. ij.
 Gracia neccessaria est propter
 multa fo. lx. fa. j.
 Gracia dei amittitur per
 luxuriam fo. xvij. fa. j.
 Gradus septē qbꝝ dñdatur in
 fornicatōez fo. xv. fa. ij.
 Grauius peccatum esse adul
 teruz qꝝ furtū ostendit quinqꝝ
 rationibus fo. xix. fa. j.
 Erencoruz ppriūm est
 simulare simplicitatez
 et sanctitatez fo. lxxij. fa. ij.
 Heresis nascitur
 ex tribus fo. codē fa. ij.
 Hoies quoz modis peccant
 in diuicijs fo. xxij. fa. ij.
 Hō pmꝝ quō sciaz del ꝑcupio
 uit ꝛ quō amisse fo. iij. fa. j.
 Hoies circa peccias solent q̄
 druplicat peccare fo. xi. fa. j.
 Hō ppter pctm̄ tpale obligat
 ad penā eternā fo. lv. fa. j.
 Homo malus triplex bonum
 amittit fo. lviij. fa. ij.
 Homo per se non surgere pōt
 a peccato fo. lx. fa. ij.
 Homo malus perdit bona
 glorie fo. lx. fa. j.
 Homo assimilatur ar
 boꝝ fo. lxxxvi. fa. j.
 Epte filius mere
 tricijs fo. xix. fa. ij.
 Ignis inextinguibilis in
 inferno fo. xc. fa. j.
 Ignē faciet descēdere atꝑꝑo
 sup discipulos suos ac si mit
 terz ꝛ spm̄ sc̄m̄ fo. lxxix. fa. ij.
 Ignis q̄druplex ꝑcedet faciez
 iudicantis fol. lxxi. fa. j.
 Ignis infernalis non
 lucet fo. lxxxviij. fa. ij.
 Ignorantia que excusat et q̄
 non fo. l. fa. ij.
 Ignorantia multiplex fo. l. fa. ij.
 Initium omnis peccati est
 superbia fo. ij. fa. j.
 Inferni quatuor
 sunt fo. lxxxviij. fa. ij.
 In inferno nulla est
 contitio fo. lv. fa. ij.
 In quibꝝ sacerdos curaz būs

Registrum.

- debet excellere fo. xxvii. fa. ij.
Ite maledicti &c. sex mala
in his verbis exprimun-
tur fo. lxxvii. fa. ij.
Iudi ppter pctz ab hoīabiles
scī sūt toto mōdo fo. xxvi. fa. ij
Iudicium extremum putave-
runt homīes ppter multa mi-
racula que facta sunt nostris
temporibus fo. lxxij. fa. ij.
Iudiciū futurū timendum est
ppter tria fo. eodem
Athena Senēsis vi-
dens penas inferni vi-
dit legitimōs ppter in-
ordinatos modos graviter
torqueri fo. xxx. fa. j.
Aycoz pctm̄ in quatu-
or cōsistit fo. v. fa. ij.
Layci gloriāntur in di-
nit̄is fo. v. fa. ij.
Layci gloriāntur de nobilitate
fo. eodem
Legit̄ nō de alio pctō deū dix-
isse penitet me fecisse hoīez nisi
de pctō luxurie fo. xiiij. fa. ij.
Luciferi pctm̄ & q̄le fo. iij. fa. j.
Luxurie peccatum quomodo
deus punit fo. xvij. fa. ij.
Luxuria quid fo. xiiij. fa. j.
Luxuria mater est
avaritie fo. xv. fa. j.
Magnitudo pcti atten-
dit ex trib⁹ fo. ix. fa. ij.
Magnitudo adulterij
attēdit ex trib⁹ fo. xix. fa. j.
- Dale acq̄rendo peccāt hoīes
circa pecunias fo. xiiij. fa. ij.
Dale vtendo male retinendo
peccant ibidem
Dala plura sacerdotum
enumerat fo. xxvii. fa. j.
Dali nō dolēt de pctis et of-
fensis p⁹ iudiciū fo. lxxvi. fa. j
Dala septem proueniunt ex
luxuria fo. xvij. fa. ij.
Denciunt̄ minores Franci-
scuz suis orōibus purgatorij
oī anno expoliare fo. lxxj. fa. ij
Diniores seraphicū Franci-
scuz sedē dimissaz a lucifero di-
cunt possidere fo. iij. fa. ij.
Diracula falsa exercet
antichristus fo. lxx. fa. ij.
Diracula multa apparue-
runt in celo tpe beñici &
aliozum fo. iij. fa. ij.
Diracula plura enumerat q̄
fctā sunt nostris t̄pibus et pu-
tauerunt homines adesse diez
iudiciū fo. lxxij. fa. ij.
Dilites quondaz euaginatis
gladijs stererūt audiendo euā-
gelij et quare fo. xxxix. fa. j.
Disena hominis et
brietas vite fo. lxxij. fa. j.
Dittens p se celebrare malū
sac̄dotē effi. p̄ric fo. xxxij. fa. ij.
Dolica cura est p̄ntibus de
salute pueroz fo. xxx. fa. ij.
Donachus vl' sacerdos aua-
rus plus fugiendus est q̄ ser⁹

Folium.

pens venenosus fo. xxxv. fa. i.
 Dors ē quadruplex fo. xliij. fa. ij.
 Dortalis peccati malum
 multiplex fo. xli. fa. ij.
 Mulier mala peior
 morte fo. xxx. fa. j.
 Mulieres quomodo decipiunt
 viros fo. eodem fa. ij.
 Mundī gloria tollitur per
 luxuriam fo. xvij. fa. j.
 Multis mōis excecant boies
 p pectm fo. lvij. fa. j.
 Nobilitas luciferi decla
 ratur fo. ij. fa. ij.
 Nobiles de malis ab
 stracti pauperib⁹ satisfacere p
 elemosinā putāt fo. xxxvij. fa. ij.
 Nobilitas non est reprobā
 da et quare sed iniquitas in
 eis fo. xxxvij. fa. ij.
 Nobiliū status deserta
 tur fo. xxxvij. fa. j.
 Nomen christiani non ba
 bet qui sequitur dyabolū in
 malis fo. xxvij. fa. j.
 Nō baptisat⁹ se baptisare nō
 p̄t duplici rōe fo. ij. fa. j.
 Non equaliter ridebunt
 christū iudicantes boni ⁊
 mali fo. lxxx. fa. ij.
 Nouem mala pueniunt ex
 auaritia fo. xi. fa. j.
 Nullū bonū nec etiā aliqd ma
 lū faciēs nō saluat fo. liij. fa. ij.
 Nullum spacium tempis erit
 in iudicio fo. lxxx. fa. ij.

Biectio iudeo: nō quis
 iustus ille qui vendit⁹
 est fo. xxvi. fa. ij.
 Occasiones luxurie sunt
 Decem fo. xv. fa. ij.
 Occiositas est occasio
 luxurie fo. xvij. fa. j.
 Occidet enoch et helyam
 antebustus fo. lxxvij. fa. j.
 Octo genera penarum ex lege
 ciuili fo. xxxij. fa. j.
 Omnia peccata modo dicunt⁹
 virtutes fo. xxxij. fa. ij.
 Opera bona in peccatis fac
 ta an valeant fo. xli. fa. j.
 Ore peccant etiaz senes impu
 dica loquentes fo. xlv. fa. ij.
 Oprobrium vite est
 auaritia fo. xij. fa. ij.
 Ecce tuz originale q̄re
 dicitur iniquitates fo. li. fa. ij.
 Pectm actuale tria ma
 la faciet in boie fo. liij. fa. ij.
 Pectm actuale vulnerat mētes
 principaliter fo. liij. fa. ij.
 Peccatum prolongatur ex
 luxuria fo. xvij. fa. ij.
 Pectm p̄tra naturā supat besti
 alez p̄ditōez clamat diuinā vl
 tionez puocat vniuersale pla
 gaz ⁊ aliā plura fo. xxx. fa. j.
 Peccās p̄tra naturā debz fm
 leges decapitari fo. xxi. fa. ij.
 Pectōres sunt serui dyaboli p
 batnr quibz rōib⁹ fo. lvij. fa. ij.
 Pene inferni sunt immēse pro

Registrum

ter quatuor fo. eodē fa. ij. Puero: un statum
Pene inferni sunt eterne prop deducit fo. xxxvi. fa. j.
ter quatuor fo. lxxxvij. fa. j. Quatuor ad p̄scriptio
Pene inferni sunt nez requirunt fo. xiiij. fa. j.
diuerse .fo. xc. fa. ij. Quatuor mala pueni
Pena damni erit equalis in unt ex adulterio fo. xx. fa. j.
damnatis. Sed sensus pena Quatuor sunt que retrahūt a
inequalis fo. clvij. fa. j. pctō p̄tra nāz fo. xxij. fa. j.
Pene inferni sunt immense et Quatuor sunt cause
quare fo. lxxxvij. fa. ij. ydolatrie fo. xxv. fo. j.
Persecutio tyran Quatuor p̄ssure precedent
norum fo. lxxij. fa. ij. diē iudicij fo. lxxij. fa. j.
Persecutio anti xp̄i durabit p Quatuor vulneta cepit hō ex
ij. ānos cū dimi. fo. lxxix. fa. ij. pctō p̄mo fo. lxij. fa. j.
Persecutio iudeoz nō habebit Quare deus per mittit homi
finem fo. xxvi. fa. j. nem temptari fo. xli. fa. ij.
Perdit hō malus bonū nāc Quare dyabol⁹ rēptat hoiez.
multipliciter fo. lix. fa. ij. et quō rēptat fo. iij. fa. j.
Periculosum est p̄nāz p̄tra here in finē vite fo. xxvij. fa. ij.
Pestilentie fo. lxxij. fa. ij. Questiones duodecim de
Post iudiciū extremū quō san baptismo fo. liij. fa. ij.
cti vidēt malos fo. lxxxv. fa. ij. Qui pecuniam. vestimenta. et
Potestas dyaboli frumenta et alia ad corruptio
magna fo. lxxvij. fa. ij. nem suat testis est sue damna
P̄: un⁹ reprob⁹ in m̄do ⁊ aua tionis fo. xxiiij. fa. ij.
rus fuit cayn fo. xij. fa. j. Qui sunt qui peccant in proxi
Prohibet deus ieremiaz orare muz fo. xlvij. fo. j.
p̄ ciuitate fo. xxxviii. fa. ij. Quid sit heretic⁹ fo. xxx. fa. ij.
Proximū ledit Quid tenet hō deo fo. xlvij. fa. ij.
luxuriosus fo. xvij. fa. ij. Quintuplici lege prohibetur
Propter pctm̄ p̄tra nāz sunt adulterūz fo. xx. fa. j.
pestilētia in italia fo. xxi. fa. ij. Quomodo omne peccatum
Puer minim⁹ baptizat⁹ malo cōmittitur fo. xlix. fa. ij.
rem sciaz habebit in patria q̄ Quomodo pena equalis erit
oēs p̄bi i inferno fo. xxij. fa. j. in dānatis fo. lxxxvi. fa. j.
Actionez dēmiss. red
dere in ex. iudi. de mul

Folium

- tis fo. lxxxi. fa. ij. Sine iudicij expectatio terribilis erit propter tria fo. lxxxiij. fa. j.
- Rationes quinque beati thome quare sit necesse fieri iudicium extremum fo. lxxxy. fa. j. Sex multipliciter peccat femina in adulterio fo. xx. fa. ij.
- Radix omnis mali cupiditas fo. viij. fa. ij. Sex requiruntur ad religionem fo. xxv. fa. ij.
- Religiosorum superbia persistit in quatuor fo. iij. fa. j. Sex sunt species in spiritum sanctum fo. li. fa. j.
- Remedia superbie sex fo. viij. fa. j. Sex mala euernunt bonum quod peccatum facit fo. lxij. fa. j.
- Reprobatio eterne signum est diligi a modo fo. xxxviij. fa. j. Signa precedencia diem iudicij fo. lxx. fa. j.
- Reprobos enumerat fo. lxxvi. fa. ij. Signa xv precedunt iudicium per xv dies distincta fo. lxxix. fa. j.
- Rusticorum mala quatuor fo. xxxix. fa. ij. Sol obscuratus fuit ad xvij dies tempore istatini fo. lxx. fa. j.
- Acerdos iusticia debet excellere alios fo. xxxiij. fa. ij. Sol quare retro cessit fo. lxxij. fa. j.
- Sacerdotes in ciuitatibus omnem dunt in multis fo. xxxix. fa. j. Sorostas natus in modum natus et plura de eo fo. xliij. fa. ij.
- Sancta uersatio dicitur esse sacerdotibus fo. xxxiij. fa. j. Species luxurie sunt sex fo. xvij. fa. ij.
- Sancti non spaciantur dantes post iudicium fo. lxxxv. fa. ij. Statum laycorum enumerat fo. xxij. fa. i.
- Sancti quid sequuntur ex uisione dei fo. lxxxviij. fa. ij. Status eorum ad iudicium peruenientium fo. lxxx. fa. i.
- Sapientes uoluerunt esse primi pntes sic dicitur fo. viij. fa. j. Statum beatorum describitur fo. lx. fa. i.
- Separari a deo et electis durior est pena quam ignis infernalis fo. lxxxij. fa. ij. Stelle operantur appostolis et sanctis fo. lxxi. fa. i.
- Seruitus erit in damnatis fo. lxxxix. fa. ij. Superbiam esse maximum peccatum probatur auctoritate et rationibus fo. ij. fa. i.
- Seruitus duplex fo. lvij. fa. ij. Superbia est ultimum in rederuntibus ad deum et primus in recedentibus fo. ij. fa. i.
- Seruitus violencie non fuisset si homo staret fo. lvij. fa. ij.

Registrum

Superbia origo oim crimiū
 ruina virtutū fo. ij. fa. j.
 Supbie tres vie fo. ij. fa. ij.
 Superbia in actu
 duplex fo. iij. fa. ij.
 Superbia spiritualis
 quadruplex fo. iij. fa. ij.
 Superbia corporalis
 infinita fo. iij. fa. ij.
 Superbia predicatorū consi-
 stit in quatuor fo. iij. fa. j.
 Superbia clericorum in qua-
 tuor consistit fo. iij. fa. ij.
 Superbie gradus sunt duo
 decim fo. v. fa. ij.
 Superbia quib⁹ nocuit exem-
 pla scripture fo. vi. fa. ij.
 Superbia est causa
 heresis fo. lxxiij. fa. ij.
 Superbia est occasio
 luxurie fo. xvi. fa. ij.
 Antū malū facit bō q̄
 peccat mortaliter ac si
 christum deuo cruci-
 figeret fo. lxx. fa. j.
 Tempus dupliciter accipitur
 fo. lxx. fa. ij. et fo. lxxxv. fa. ij.
 Tpe iudiciū virtutes celorum
 mouebunt fo. lxxxix. fa. ij.
 Tpe iudiciū nō loc⁹ penitendi
 aut resistēdi erit fo. lxxij. fa. ij.
 Tps amplius nō erit quomō
 exponitur fo. xxxv. fa. ij.
 Tpe Luouici sanguis pluit
 de celo trib⁹ dieb⁹ et perit q̄si
 tertia ps hoim fo. lxxij. fa. j.

Tempalis subā per luxurias
 minuitur fo. xvij. fa. j.
 Tenebre inferni quare dñr ex-
 teriores fo. xci. fa. j.
 Terremot⁹ durauit p. iij. mē-
 ses tpe Sixti fo. lxxi. fa. ij.
 Testimonio triplici affirmat
 auarū dānari fo. xliij. fa. j.
 Timendi quare sunt de-
 mones fo. xcij. fa. j.
 Tirān⁹ homicida fo. xxij. fa. ij.
 Tres ardentes ignes in
 mundo fo. xxxvi. fa. j.
 Tribulatio erit magnum tpe
 antichristi fo. lxxvij. fa. j.
 Tribus modis omne peccatū
 cōpletur fo. xliij. fa. ij.
 Tria destruxerunt ro-
 mam fo. xxxix. fa. j.
 Tria signa pcedent in sole
 tpe iudiciū fo. lxxi. fa. ij.
 Tria signa lune tempore
 iudiciū fo. lxxij. fa. ij.
 Tria mala sequuntur
 auarum fo. xij. fa. ij.
 Tuba pcedet iudicium
 extremum fo. lxxix. fa. ij.
 Et triplex significat tri-
 plex malū fo. ij. fa. j.
 De supbis fo. ij. fa. j.
 De ppter vite breuitatē morti
 ppropinqntē fo. lxxij. fa. j.
 De ppter saluandum diffi-
 cultatem fo. lxxij. fa. j.
 De ppter electorum
 paucitatem fo. lxxvi. fa. ij.

Folium

De ppter mortis exitium q̄ ni bil miserabili ⁹ fo. lxxviiij. fa. ij.	De ppter peccatum in seipsum fo. xlviiij. fa. ij.
De ppter futurū iudiciū q̄ ni bil horribilius fo. lxxix. fa. ij.	De ppter peccatum in patrem fo. xlix. fa. ij.
De ppter eternū suplicii q̄ ni bil intollerabili ⁹ fo. lxxxvi. fa. j.	De ppter peccatum in filium fo. l. fa. j.
De tyrannis pauperes oppri mentes fo. xxxij. fa. ij.	De ppter peccatum in spiritū sanctum fo. eodē fa. ij.
De h ⁹ mōi sapientib ⁹ simpli ces decipientes fo. xxxij. fa. j.	De ppter peccatum originale fo. li. fa. ij.
De diuitib ⁹ seculi hic solatō nes suas bñtes fo. xxxij. fa. ij.	De ppter peccatum actuale fo. liiij. fa. ij.
De gentilib ⁹ fo. xxxv. fa. ij.	De ppter omissionem precepti fo. liij. fa. j.
De iudeis fo. xxxvi. fa. j.	De bonum obmittenti bus fo. liij. fa. ij.
De malis christia nis fo. xxxviiij. fa. j.	De malū faciētib ⁹ fo. lv. fa. j.
De legitimis fo. xxxix. fa. ij.	De p̄senciētib ⁹ fo. eodē. fa. ij.
De riduis fo. xxxxi. fa. j.	De superiorib ⁹ fo. xl. fa. j.
De fatuis virgini bus fo. xxxxi. fa. j.	De medijs fo. xl. fa. j.
De laicis precepta non obser uantes fo. xxxxiij. fa. j.	De inferiorib ⁹ fo. xl. fa. j.
De clericis fo. xxxxiij. fa. j.	De rectorib ⁹ fo. xl. fa. ij.
De malis religio sis fo. xxxxiij. fa. ij.	De mercatorib ⁹ fo. xli. fa. j.
De inuenib ⁹ fo. xxxv. fa. ij.	De mechanicis fo. xliij. fa. j.
De adultis fo. xxxvi. fa. j.	De nascentib ⁹ fo. xliij. fa. j.
De senibus fo. eodē fa. ij.	De viuētib ⁹ fo. eodē fa. ij.
De nobilib ⁹ fo. xxxviiij. fa. j.	De moriētib ⁹ fo. xliij. fa. ij.
De ciuitatensi bus fo. xxxviiij. fa. j.	De propter peccatum cordis fo. xliiij. fa. ij.
De rusticis fo. xxxix. fa. ij.	De propter peccatum oris fo. xlv. fa. j.
De ppter peccatum in deum fo. xlvij. fa. ij.	De propter peccatum operis fo. xlvij. fa. j.
De ppter peccatum in proxi mum fo. xlvij. fa. j.	De in nouo testamēto v3 tm̄ si cut maledict ⁹ fo. lv. fa. j.
	De propter mortis necessit ⁹

Registrum.

tatem	fo. lvi.	fa. ij.	cāt luxuriam	fo. xvij.	fa. j.
Ue propter seruitutis vilitatem	fo. lvij.	fa. ij.	Vir cum muliere non faciet colloquia	fo. xiiij.	fa. ij.
Ue propter ignorantie cecita tem	fo. lvij.	fa. j.	Vir repertū in adulterio in fa mes fiunt	fo. xx.	fa. ij.
Ue ppter bonoz amissionem grāz remouentē	fo. lix.	fa. ij.	Virgo maria tempore iudiciū ostendet se nullam habere pec cata	fo. lxx.	fa. ij.
Ue propter maloz cōmis sionē ad inferos deducen tem	fo. lxi.	fa. ij.	Virgo maria assimilatur lune et quare	fo. lxx.	fa. ij.
Ue propter tempoz perditionem eternaliter remordentē	fo. lxij.	fa. ij.	Virgines carne et non mente	fo. xxxi.	fa. ij.
Uerberum pena in inferno	fo. xc.	fa. j.	Virgo verecunda esse debet	fo. xxxi.	fa. ij.
Uidua in delicijs viuens periclitat	fo. xxxi.	fa. j.	Vita hominis multis cōperatur	fo. lxiiij.	fa. ij.
Unū pctm̄ facit hoīez eterna liter dānari	fo. xlv.	fa. j.	Vitam beatam describit per duodecim stellas	fo. lxi.	fa. j.
Unū unmoderate sumptum			Vir decem? saluabitur inter credentes	fo. lxxv.	fa. j.

Telos

Annals

The first part of the work is a history of the
country from the earliest times to the
present. It is written in a simple and
clear style, and is full of interesting
facts and details. The second part is a
description of the country, its climate,
soil, and productions. It is also full of
interesting facts and details. The third
part is a history of the people, their
customs, and their manners. It is also
full of interesting facts and details.

